

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΟΔ'

ΤΕΥΧ. Α'

ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308

1-15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1997

ΑΡΙΘ. 1

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΟΙΣ

† ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΩΣ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

«'Ανέτειλας Χριστὲ ἐκ Παρθένου, νοητὲ Ἦλιε τῆς δικαιοσύνης».

Ἄγαπῆτοί ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ πεφιλημένα,

Ἐκ τοῦ ταπεινοῦ Φαναρίου ἀπευθύνομεν πρὸς πάντας τὸν χαριόσουνον ἐπὶ τῇ Γεννήσει τοῦ Χριστοῦ χαιρετισμόν.

Καὶ βιοῦμεν τὰ θαῦμα τῆς ἐν τῷ σπηλαίῳ Γεννήσεως τοῦ Θεανθρώπου διὰ κοινωνίας ζωῆς. Διότι ὑπάρχει μία ἐσωτερικὴ σχέσις τοῦ πτωχοῦ Φαναρίου, τῆς ἀδυνατοῦ Ἐκκλησίας, καὶ τῆς Φάτνης τοῦ Κυρίου.

Ἐπίσταται μία ἐσωτερικὴ σχέσις μεταξὺ τῆς ἀθορύβου εὐλογίας ἢ ὁποῖα διὰ τῆς ἱερουργίας τῆς ὀρθοδόξου λειτουργικῆς θεολογίας ἐκ τοῦ Φαναρίου προχέεται εἰς τὴν οἰκουμένην, καὶ τοῦ φωτός, τὸ ὁποῖον διὰ τῆς ἐν τῷ Σπηλαίῳ ἐκ Παρθένου Γεννήσεως τοῦ Θεανθρώπου καταναγάζει τὰ σύμπαντα.

Καὶ νοοῦμεν τὸ πρωτόθρονον ὡς σταυρὸν καὶ ἀποστολήν. Καὶ τὴν οἰκουμενικότητα τοῦ Πατριαρχείου ἡμῶν ὡς διακονίαν εἰς τὴν ἀλήθειαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὴν ἐν Χριστῷ ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ὡς ἐκ τούτου, διὰ τῆς ὑπάρξεως καὶ πολιτείας του, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον διηνεκῶς ἐπαναλαμβάνει τὸν λόγον τοῦ μελωδοῦ ἐπὶ τῇ Χριστοῦ Γεννήσει: «χόρευε ἡ οἰκουμένη ἀκουτισθεῖσα».

Χόρευε καὶ ἀγάλλου, ὄχι τιμῆμα τῆς ἀνθρωπότητος, ἀλλὰ ἡ οἰκουμένη. Ὅχι μέρος τῆς δημιουργίας, ἀλλὰ ἡ σύμπασα κτίσις. «Τὰ σύμπαντα σήμερον χαρὰς πληροῦνται· Χριστὸς ἐτέχθη ἐκ τῆς Παρθένου». «Ἄντειλας Χριστὲ ἐκ Παρθένου, νοητὲ Ἦλιε τῆς δικαιοσύνης».

Ὁ ἥλιος ἀνατέλλει ὡς δωρεὰ ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. Δὲν χωρίζει ἰδικούς του καὶ ξένους. Δὲν ἀποκλείει κανένα ἀπὸ τὴν εὐεργεσίαν τῆς ἀκτινοβολίας του. Τρέφει τὰ καλὰ σπέρματα καὶ τὰ ζιζάνια. Καὶ ἡ διαλογία γίνεται φυσιολογικῶς κατὰ τὸν θερισμόν.

Ὁ νοητὸς Ἦλιος τῆς δικαιοσύνης ἀνατέλλει τὴν θεϊκὴν ἀγάπην καὶ εὐλογίαν πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα ὀλόκληρον δι' ἀθορύβου γαλήνης καὶ εὐσπλαγχνίας. Εἶναι μυστήριον κραυγῆς, τὸ ὁποῖον ἐν σιγῇ Θεοῦ ἐπράχθη.

Δὲν πρόκειται δι' ἀπλὴν φανέρωσιν τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ δι' ἀποκάλυψιν τῆς ἀφάτου Αὐτοῦ φιλανθρωπίας. Δὲν ἦλθεν, ὅπως εἰς τὸ Ὅρος Σινά, μετὰ βροντῶν καὶ ἀστραπῶν καταπλήττων ὡς κραταιὸς ἐν δυνάμει, ἀλλὰ ὁ Θεὸς Λόγος ἐφανερώθη ὡς Νήπιον ἄφωνον κείμενον ἐν Φάτνῃ.

Ὅστις ἀγαπᾷ ἀληθῶς, σέβεται τὸν ἀγαπώμενον· συστέλλεται, ταπεινοῦται ὁ ἴδιος καὶ παρουσιάζεται ὡς ἀδύναμος, διὰ νὰ τιμηθῇ ὁ ἀγαπώμενος. Καὶ «ὁ πλουτῶν θεότητι» Κύριος πτωχεύει διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν.

Τὸ μυστήριον τοῦτο τῆς θεϊκῆς συγκαταβάσεως καὶ κενώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου εἶναι «θαῦμα πάσαν ἔννοιαν ἐκπλήττον». Διὰ τοῦτο τὸ ὑποδέχονται κατ' ἀρχὴν ὄχι ἄνθρωποι, ἀλλὰ ἄγγελοι ἐξ οὐρανοῦ, ψάλλοντες τὸ «δόξα ἐν ὑψίστοις...», καὶ ἄλογα ζῶα ἐν τῷ σπηλαίῳ θωπεύοντα διὰ τῆς πνοῆς των στοργικῶς τὸν σαρκωθέντα Θεὸν Λόγον, τὸν ἐλευθερώσαντα ἐκ τῆς ἀλογίας τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων.

ΕΟΡΤΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ*

Άριθμ. Πρωτ. 3584, Διεκπ. 1370

Παναγιώτατε και Θειώτατε Άρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης και Οικουμενικῆ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ και περιπόθητε ἀδελφὲ και συλλειτουργῆ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Βαρθολομαίε, τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὑπερηδίστα προσαγορεύομεν.

Χαράς ἀνεκλαλήτου ὑπόθεσις γίνεται πάντοτε ἡ ἀνάμνησις τῶν ὑπερφῶν γεγονότων τῆς ἀκρας συγκαταβάσεως τοῦ Σωτῆρος πρὸς ἀπολύτρωσιν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας και τοῦ πνευματικοῦ θανάτου, διὸ μετ' ἀγγέλων συνανυμνούντες και συνδοξολογούντες τὸν Ἅγιον Θεὸν ἐπὶ τῇ Θείᾳ Αὐτοῦ ἐπιφανείᾳ ἐν τῷ κόσμῳ, νοερώς ἕως Βηθλεὲμ ὁδοιποροῦντες μετὰ τῶν ποιμένων και τὸν ἐν Φάτνῃ ἀνακλιθέντα προσκυνούντες, εὐκταίᾳ ἐπιλαμβανόμεθα εὐκαιρίας

* Ὅμοια Γράμματα ἐστάλησαν και πρὸς τοὺς Ἀρχιεπίσκοπους τῶν ἄλλων ὁμοδόξων Πατριαρχείων και Ἐκκλησιῶν.

πνευματικῆς ἐπικοινωνίας μετὰ τῆς ὑμετέρας Σεπτῆς Κορυφῆς, τῆς περὶ Αὐτὴν χορείας τῶν Ἁγίων Ἀρχιερέων, τοῦ ἱεροῦ κλήρου και τοῦ φιλοχρίστου λαοῦ.

Ἐν τῇ Νέᾳ ταύτῃ Βηθλεὲμ τῆς ἀσπροθεάμονος Ἐκκλησίας πανηγυρίζοντες τὴν ὑπὲρ λόγον σάρκωσιν τοῦ Θεοῦ Λόγου, ταπεινῶς δεόμεθα Αὐτοῦ ὅπως παμπλουσίως ἐπιδαψιλεύσῃ τὴν εὐλογίαν Του ἐπὶ τὴν Ὑμετέραν θεοσευλόγητον Παναγιότητα κατὰ τὸ ἐπὶ θύραις νέον ἔτος ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἀγιωτάτης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας και οἰκοδομῇ τῶν πιστῶν, ἐν ὑγιείᾳ ἀμφιλαφεὶ και δυνάμει πνεύματος.

Προσευχόμενοι δ' ὅπως ὁ χρόνος και καιροὺς ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ θέμενος καταξίωσῃ τὴν Ὑμετέραν γερασμιωτάτην Παναγιότητα σὺν πᾶσι τοῖς περὶ Αὐτὴν ἀπολαύσαι τοῦ ἀνατέλλοντος ἐνιαυτοῦ ἐν εὐθηνίᾳ τῶν ἀπ' οὐρανοῦ ἀγαθῶν και αὐθις κατασπαζόμενοι Αὐτὴν φιλήματι ἀγίῳ διατελούμεν μετ' ἀγάπης ἀδελφικῆς και τιμῆς ἐξειδιασμένης.

Χριστούγεννα 1996

Ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος

«Ἡ ἀλήθεια ἦλθεν, ἡ σκιὰ παρέδραμε· και ὁ Θεὸς ἀνθρώποις ἐκ Παρθένου πεφανέρωται, μορφωθεὶς τὸ καθ' ἡμᾶς και θεώσας τὸ πρόσλημμα».

Ὁ θεώσας τὸ πρόσλημμα ἐλευθερώνει τὸν ἄνθρωπον και τοῦ χαρίζει τὴν δυνατότητα νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν λόγον τῆς ὑπάρξεώς του.

Ἐλευθερώνει τὴν γυναῖκα· δὲν εἶναι πλέον δούλη τοῦ ἀνδρός. Ἐλευθερώνει τὸν ἄνδρα· δὲν εἶναι δούλος τοῦ κτιστοῦ.

Θέλει ὁ σαρκωθεὶς Κύριος νὰ ἴδῃ τὸν ἄνθρωπον ἐλεύθερον· νὰ προχωρή· νὰ ἐνηλικιωταί· νὰ εὐρίσκῃ τὴν ψυχὴν του διὰ τῆς ἐκουσίου προσφορᾶς και ἀπωλείας τῆς ψυχῆς του. Ὅπως ὁ Κύριος διὰ φιλανθρωπιᾶν φανερούμενος, κενούται, ταπεινούται, κρύπτεται. Καὶ γενόμενος ἄφαντος μετὰ τὴν Ἀνάστασιν, φανερούται.

Πραγματοποιεῖται τὸ ἀπ' αἰῶνος ποθούμενον και ἀναμενόμενον: Νὰ ἐνωθοῦν τὰ ἀντίθετα. Νὰ συνέλθουν τὰ διεστῶτα. Νὰ γεφυρωθοῦν τὰ ἀγεφύρωτα. Νὰ κοινωνήσῃ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις τῆς χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Νὰ τιμηθῇ ἡ Μήτηρ και Παρθένος. Νὰ γεννηθῇ ὁ Θεάνθρωπος. Νὰ γεννηθῇ ἡ δυνατότης νὰ ζήσῃ ὁ ἄνθρωπος· νὰ ἐλευθερωθῇ φθάνων κατὰ χάριν εἰς τὴν θεανθρωπιᾶν, εἰς τὴν ἐν ἀφθάρτῳ παρθενίᾳ γα-

μήλιον σχέσιν, ἡ ὁποία γεννᾷ ἀρρεύστως και ἀενάως ἐν ὑπερώῳ τόπῳ τὴν χαρὰν παντὶ τῷ λαῷ.

Και ὁ ὑψηλὸς τόπος, ὅπου τὰ φοβερὰ τελεσιουργεῖται, ὀρίζεται ἀπὸ τὴν φάτνην· εἶναι ἡ ταπεινώσις, ἡ ἀγάπη, ἡ προσφορά, ἡ θυσία διὰ τὸν ἄλλον, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου.

Δὲν εἴμεθα πλέον μόνοι, ἀσχέτως ἐὰν τὸ συνειδητοποιῶμεν ἢ ὄχι· «ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἐξ ὕψους ὁ σωτὴρ ἡμῶν».

Δὲν εἴμεθα χωρισμένοι· «οὐκ ἐνὶ Ἰουδαίῳ, οὐδὲ Ἑλλην· οὐκ ἐνὶ δούλῳ, οὐδὲ ἐλεύθερῳ· οὐκ ἐνὶ ἄρσεν και θήλῳ· πάντες γὰρ ἡμεῖς εἰς ἔσμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ».

Τὴν ἐκ τοῦ σαρκωθέντος Θεοῦ Λόγου δωρηθεῖσαν ταύτην ἀληθῆ ἐλευθερίαν και ἐνότητα εὐχόμεθα νὰ ἀπολαύσωμεν οἱ πάντες, μακαρίζοντες τὴν Παναγίαν Παρθένον Θεοτόκον, τὴν γεννήσασαν Χριστὸν τὸν Ζωοδότην και Σωτῆρα τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Αὐτοῦ τὸ κράτος και Αὐτῷ ἡ δόξα και ἡ τιμὴ και ἡ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν.
Χριστούγεννα 1996

Σχεδιάσμα - Μνημόνιον ἐπιστημάνσεων καὶ παραινέσεων πρὸς φοιτητὰς*

9. Θεοκεντρικὴ βιοθερία καὶ μὀρφωσις

Τὸ ἐνιαῖο ρυθμιστικὸ κέντρο, ποὺ ἐνοποιεῖ, ἐναρμονίζει καὶ ἱεραρχεῖ ὀρθῶς ὅλες τὶς ἀξιολογικὲς προσπάθειες καὶ ἐπιδιώξεις εἶναι ὁ ὑγιὲς θεοκεντρικὸς προσανατολισμός. Στὴν «ἐν Χριστῷ καὶ Ἁγίῳ Πνεύματι» Θεοκεντρικὴ ζωὴ ὁ Θεὸς βιώνεται ὄχι μόνον ὡς «ὁ

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Ὅμοτ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν
Τακτικοῦ Μέλους τῆς «Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν»

᾽ὄν», τὸ ἀπόλυτο *Ens a se* (τὸ ᾽ὄν καθ' ἑαυτό), ἀλλὰ — μὲ τὶς κατὰ μέγα μέρος προστιτὲς στὴν βιωματικὴ ἐμπειρία μας ἄκτιστες θεῖες ἐνέργειές Του — ὡς τὸ *Summum Bonum*, τὸ ᾽Υψιστον Ἀγαθόν, ἢ «Αὐτοαγαθότης» ἢ Ἀπόλυτος «Ἀξία τῶν ἀξιών» (*valor valorum*, κατὰ τὸν Nicolaus Cusanus), ἢ πηγὴ ὄλων τῶν ἀξιών. Κατὰ τὶς διατυπώσεις τῶν λειτουργικῶν κειμένων τῆς Ἐκκλησίας μας ὁ Θεὸς εἶναι ὁ «ἀγαθοδότης», «ὁ γεωργὸς τῶν καλῶν» καὶ «φυτουργὸς τῶν ἀγαθῶν», ὁ «τῶν ἀγαθῶν χορηγός», «ἡ ἀένανος πηγὴ τῆς ἀγαθότητος». Κατὰ τὸν ἅγιο Γρηγόριο Νύσσης, ὁ Θεός, «ἐπι μετουσίᾳ τῶν ἰδίων ἀγαθῶν ποιήσας τὸν ἄνθρωπον, καὶ πάντων αὐτῶν τῶν καλῶν τὰς ἀφορμὰς ἐγκατεσκεύασε τῇ φύσει» (*Migne Ἐ.Π. 45,24*).

Καὶ αὐτὴ ἡ ὑγιὲς Ἀξιολογικὴ Φιλοσοφία, ποὺ ἔχει χειραφετηθῆ ἀπὸ τὸν Νεοκαντιανισμό, κάνει κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον σήμερον δεκτόν, ὅτι οἱ ἀξίες, ποὺ αἰσθητοποιοῦνται, ὑλοποιοῦνται καὶ ἐνσαρκώνονται στὰ διάφορα ὑλικά καὶ πνευματικά ἀγαθὰ, ἔχουν τὸ ἔσχατο ὄντικό τους θεμέλιο στὴν ὄντολογικὴ καὶ ἀξιολογικὴ πραγματικότητα τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁ-

ποῖος δὲν ταυτίζεται πρὸς αὐτὰ ἢ διαλύεται τρόπον τινὰ σ' αὐτά, ὡς ἰσχυρίζοντο οἱ Νεοκαντιανοί, ἀλλ' ὑπέγκειται αὐτῶν ὡς Δημιουργὸς αὐτῶν. «Πᾶσα δόσις ἀγαθῆ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι καταβαῖνον ἐκ τοῦ Πατρὸς τῶν φώτων». Ἐπομένως «ὅλες οἱ δυνατὲς ἀξίες, — ὡς εἶπεν ὁ Max Scheler (Σέλερ) —, θεμελιώνονται πάνω στὴν ἀξία τοῦ ἀπείρου προσωπικοῦ Πνεύματος» (*Der Formalismus in der Ethik und die materiale Wertethik*, Halle 1916, σ. 92 ἔξ.). Οἱ ἀξίες εἶναι τρόπον τινὰ «ἀνταύγειαι τῶν μαρμαρυγῶν» καὶ «ἀπειροπληθεῖς τὸν χρωματισμὸν διαθλάσεις» (*N. Λούβαρις*) τοῦ αἰωνίου φωτός, ποὺ ἐκπέμπεται ἀπὸ τὸν Θεό, διεισδύει στὸν κόσμο καὶ τὸν καταγαύζει.

Ἡ θρησκευτικὴ ζωὴ, στὴν ὁποία ὀδηγεῖ τὸ ὀρθόδοξο μορφωτικὸ ἰδεῶδες, εἰσάγει κατ' ἄριστον τρόπο στὸ βασίλειο τοῦ θείου τούτου φωτός, καθιστᾶ ὄρατὲς τὶς ἀνταύγειες αὐτοῦ μέσα στὸ βασίλειο τῶν ἀξιών καὶ διεγείρει τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀνθρώπου γι' αὐτές. Ἡ «ἐν Χριστῷ» «καινὴ κτίσις» δὲν ἔχει καμιά σχέσι μὲ τὸ ἀπωθητικὸ φαινόμενο μιᾶς φαρισαϊκῆς ἐξωτερικῆς εὐσεβείας καὶ τυπολατρείας, ποὺ δημιουργεῖ μονομερῆ θρησκευτικὴ ζωὴ καὶ συχνὰ μονοδιαστάτους νευρωτικούς ἢ κομπλεξικούς τύπους. Ἡ ὑγιὲς Χριστοκεντρικὴ ζωὴ δὲν σημαίνει νοσηρὸν θρησκευτικὸ μυστικισμό, ποὺ ἀποξενώνει ἀπὸ τὶς διάφορες ἀξίες τῆς ζωῆς καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλ' ἀντιθέτως — συμφώνως πρὸς τὰ αἰτήματα τῆς νεωτάτης Φιλοσοφίας τῆς παιδείας καὶ Θεωρίας τῆς μορφώσεως — ὑποβοηθεῖ τὴν κατάφασι ὄλων τῶν ἀξιών καὶ μάλιστα κατὰ τρόπον σύμμετρο πρὸς τὴν ἀντικειμενικὴ κλιμάκωσι αὐτῶν.

Οἱ σπουδασταὶ καὶ οἱ νέοι ἐπιστήμονες πρέπει νὰ κατανοήσουν ὅτι μέσα στὴν Ἐκκλησία ἢ κοινωνία τῆ μυστικῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναμοχλεύει τὰ ἔσχατα ὄντικὰ βᾶθη τοῦ ἀνθρώπου, ἐκκολάπτει τὸν ἐσώτατο πυρῆνα τῆς προσωπικότητος, προκαλεῖ ἀναζωπύρησι,

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 821 τοῦ ὑπ' ἀρ. 18/96 τεύχους.

πυροδότησι καὶ ἀνάφλεξι ὄλων τῶν ἐμφύτων καὶ μυχιῶν εὐγενικῶν αἰτημάτων τῆς αὐθεντικῆς νεανικῆς ὑπάρξεως καὶ συνενώνει αὐτὰ ὄχι σ' ἓνα μηχανικὸν ἄθροισμα, ἀλλὰ σὲ δυναμικὴ ἱεραρχικὴ τάξι καὶ ἀδιάσπαστη ὀργανικὴ ὁλότητα, μέσα στὴν ὁποία οἱ μερικώτεροι ἀξιολογικοὶ σκοποὶ (θεωρητικοὶ ἢ γνωστικοὶ ἢ ἐπιστημονικοὶ, αἰσθητικοὶ ἢ καλλιτεχνικοὶ, κοινωνικοὶ, δικαιονομικοὶ, πολιτειακοὶ, ἠθικοὶ, βιολογικοὶ, οἰκολογικοὶ, φυσικοπεριβαλλοντικοὶ, οἰκονομικοτεχνικοὶ κ.λπ.) ὑποτάσσονται εἰς μίαν θεμελιώδη καὶ ἐνοπιὸ ἀξιολογικὴν ὁρπὴ καὶ κατεύθυνσι καὶ σὲ ἓνα σύνθημα: «Τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός» (Κολ. γ' 11). Ἐτσι ἐπιτυγχάνονται στὴν ζωὴ ἡ πειθαρχία, τὸ μέτρο, ἡ τάξις, ὁ ρυθμὸς, ἡ ἐνότης, ἡ ἀπελευθέρωσις ἀπὸ τὴν ὑπαρξιακὴ ἀλλοτριώσι, ἡ ἐξάλειψις τοῦ ἐσωτερικοῦ διχασμοῦ καὶ τῆς πνευματικῆς διασπάσεως καὶ ἡ ἀποφυγὴ παντὸς κινδύνου πνευματικῆς ὑποδουλώσεως.

Τὸ μνημονευθὲν θεοδώρητο φῶς —μέσα στὰ πλαίσια τοῦ γνησίου αὐτοῦ Χριστοκεντρικοῦ Ἀνθρωπισμοῦ— ὑφίσταται τρόπον τινὰ φασματοσκοπικὴ ἀνάλυσι καὶ παρουσιάζεται πολυμερὲς καὶ πολύχρωμο στὶς διαφορὰς μερικὰς ἐκφάνσεις καὶ εἰδικεύσεις τοῦ ἐπιστημονικοῦ καὶ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ. Ὄταν ὑπάρχη πνευματικὴ δυσχρωματώσις ἢ ἀξιολογικὸς δαλτωνισμὸς, τότε ἡ εἰδικὴ ἐπιστημονικὴ καὶ ἐπαγγελματικὴ μόρφωσις, ὅσον καὶ ἐὰν εἶναι μεγάλη, θὰ εἶναι μονόχρωμη ἢ ἀχρωμη καὶ στυγνὴ. Ὄταν ὅμως τὸ φῶς τῶν θείων χαρίτων καὶ δωρεῶν καταυγάζη τὴν ζωὴν, τότε στὸ πρῶμα ὁποιασδήποτε εἰδικεύσεως μποροῦν νὰ συνυπάρχουν ὅλα τὰ ἐξαισια χρώματα τῆς ἰριδος, ποὺ θὰ ἀκτινοβολοῦνται ἀπὸ τὸ φῶς αὐτό.

Ἄς ὑπενθυμίσωμε καὶ τὴν σχετικὴ παρομοίωσι, τὴν ὁποία θὰ χρησιμοποιοῦσε ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἱεροσολύμων: «Μία δὲ καὶ ἡ ἰδία ραγδαία βροχὴ κατεβαίνει σ' ὀλόκληρον τὸν κόσμον» καὶ γίνεται λευκὴ μὲν στὸ κρῖνο, κόκκινη δὲ στὸ τριαντάφυλλο, πορφυρένια στοὺς μενεξέδες καὶ στοὺς ὑακίνθους καὶ διαφορετικὴ καὶ ποικιλόχρωμη στὶς παντὸς εἰ-

δους μορφὰς (τῶν φυτῶν)... Προσαρμοζομένη στὴν κατασκευὴ τῶν φυτῶν, ποὺ τὴν ὑποδέχονται, γίνεται στὸ καθένα ἢ κατάλληλος μορφὴ. Ἐτσι καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, ἂν καὶ εἶναι ἓνα καὶ μονοειδὲς καὶ ἀδιαίρετο, στὸν καθένα μοιράζει τὴ Χάρι, ὅπως θέλει» («Εἷς δὲ καὶ ὁ αὐτὸς ὑετὸς κατέρχεται ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ καὶ γίνεται λευκὸς μὲν ἐν κρῖνω, ἐρυθρὸς δὲ ἐν ρόδῳ, πορφυραῖος ἐν ἴοις καὶ ὑακίνθοις καὶ διάφορος καὶ ποικίλος ἐν παντοίοις εἶδεσι... Τῇ τῶν ὑποδεχομένων κατασκευῇ συμπεριφερόμενος, ἐκάστω τὸ πρόσφορον γίνεται. Οὕτω καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἐν ὄν καὶ μονοειδὲς καὶ ἀδιαίρετον, ἐκάστω διαιρεῖ τὴν Χάριν καθὼς βούλεται» (Migne Ἑ.Π. 33, 932-933).

Ἡ θεία ζωτικὴ δύναμις καὶ ἐντελέχεια, ἡ ὁποία ὡς μυστικὸ ρεῖθρο χορηγεῖται ἐν ἁγίῳ Πνεύματι διὰ τοῦ Χριστοῦ, μπορεῖ νὰ ζωοποιήσῃ ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς εἰδικῆς μορφώσεως καὶ τοῦ εἰδικοῦ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ τῶν φοιτητῶν καὶ νέων ἐρευνητῶν καὶ νὰ παρουσιάσῃ στὴν ἀτομικότητα τοῦ καθενὸς ἐξαισιῶς χρωματισμούς.

Γιὰ τὸ ὅτι ἡ γνῶσις καὶ ἡ ἐπιστήμη εἶναι συμβατὲς πρὸς τὴν πίστι καὶ τὴ Θρησκεία πρέπει, ἀποτεινόμενοι πρὸς φοιτητὰς, νὰ προσθέτωμε —τουλάχιστον ἐπιγραμματικῶς— μερικὰς ἀκόμη ἐπισημάνσεις καὶ ὑπομνήσεις.

(Συνεχίζεται)

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

Γιὰ πρώτη φορὰ ἐκδίδονται ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὰ ἅπαντα τῶν Ἑλλήνων Πατέρων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων, σὲ πλήρη σειρὰ καὶ μὲ ἀπόλυτη ἐπιστημονικὴ ἐνημέρωσι. Ἡ ἀνεκτίμητη αὐτὴ πνευματικὴ μας κληρονομία καὶ ὁ θησαυρὸς τῆς Ἱερᾶς μας Παραδόσεως δίδονται στὴν καλύτερη ἔκδοσή τους.

Τὰ κείμενα ἔχουν ἐμπλουτισθεῖ μὲ εἰσαγωγὰς καὶ πίνακες τῶν χωρίων τῆς Ἀγ. Γραφῆς, τῶν ἀρχαίων Συγγραφέων, καθὼς καὶ πίνακες θεμάτων, ὀνομάτων καὶ πραγμάτων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 (115 21)

Πρωτ. 3333

'Αριθμ.

Διεκπ. 1259

'Αθήνησι τῆ 31ῃ 'Οκτωβρίου 1996

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2615

Πρὸς
τὸν εὐλαβέστατον Ἱερὸν Κλῆρον τῆς καθ' ἡμᾶς
'Αγιοπάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Εὐλαβέστατοι ἱερεῖς καὶ μοναχοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς
'Αγιοπάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, χάρις ὑμῖν εἰπὴ
ἀπὸ Θεοῦ Κυρίου Παντοκράτορος.

Ἐντολῆ τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας
τῆς Ἑλλάδος, τῆς πρότερον κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον
ἐ.ἔ. συνελθούσης, ἀπευθυνόμεθα πρὸς ὑμᾶς τοὺς ἀγα-
πητοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφοὺς, διὰ νὰ ἐπισημάνωμεν
καὶ ἐξάρωμεν διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν τὴν σπουδαιότη-
τα τῆς ἱερατικῆς διακονίας καὶ ἀποστολῆς, σκοπούν-
τες εἰς τὸ ἀναζωπυρῆσαι τὸ χάρισμα καὶ διευθετησῆαι
τυχὸν ἀκοσμίας, αἱ ὁποῖαι διασαλεύουν τὴν ἐκκλη-
σιαστικὴν παράδοσιν καὶ λατρευτικὴν εὐταξίαν τῆς
πίστεως ἡμῶν.

Πρωτίστως ὁ κληρικὸς, ὡς ποιμὴν καὶ λειτουρ-
γός, ἐπιτελεῖ ἓνα πολυσχιδὲς καὶ πολυσήμαντον ἔρ-
γον. Πολυσχιδὲς μὲν διότι τὸ ἔργον του ἐκτείνεται
καὶ διαφοροποιεῖται εἰς τόσους τομεῖς καὶ δραστη-
ριότητας, ὅσοι καὶ αἱ ἀνάγκαι τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώ-
που. Πολυσήμαντον δὲ διότι τὸ ἔργον τοῦτο ἔχει τό-
σην σημασίαν καὶ ἀξίαν, ὅσην ἀξίαν καὶ τιμὴν ἔχει ἡ
ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐν συνόψει τὸ ἔργον τοῦ ἱερέως εἶναι ἡ σωτη-
ρία τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου. Τοῦτο τὸ ἔργον τὸ ὑ-
ψηλὸν καὶ ἅγιον ἐνεπιστεύθη εἰς ἡμᾶς ἡ Χάρις τοῦ
Θεοῦ, διὰ νὰ ὑπηρετήσωμεν μὲ ἀφοσίωσιν εἰς τὴν ἀ-
ποστολικὴν παράδοσιν τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας
μας, μὲ συναίσθησιν τῆς ἀμαρτωλότητος καὶ ἀνθρωπί-
νης ἀδυναμίας μας, ἀλλὰ πρὸ πάντων μὲ τὴν ἀπόλυ-
τον καὶ ἀταλάντευτον προσήλωσιν μας εἰς τὰ δόγμα-
τα καὶ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλη-
σίας μας.

Ἀναφερόμενοι, τὸ λοιπὸν, εἰς τὸ λατρευτικὸν ἔρ-
γον τοῦ ἱερέως, θὰ πρέπει νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἡ ἐκ-
φρασις τῆς πίστεως τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεόν,
ἀποτελεῖ τὸν κυριώτερον τρόπον ἐπικοινωνίας τοῦ
ἀνθρώπου μὲ Αὐτόν. Διὸ καὶ ἡ λατρεία κατέχει τὸ
κέντρον τῶν θρησκευτικῶν ἐκδηλώσεων τῆς πιστευού-
σης ψυχῆς. Ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ἀτομικὴν προσευχὴν τοῦ
ποιμένου, συνεχίζεται μὲ τὴν τέλεσιν τῶν ὑπὲρ τοῦ
ποιμνίου του μυστηρίων, ἐπεκτείνεται εἰς τὰς ἁγιασι-

κὰς πράξεις ἐπ' εὐκαιρίᾳ διαφόρων γεγονότων τῆς
ζωῆς καὶ ὀλοκληροῦται καὶ τελειοῦται εἰς τὸ μυστή-
ριον τῆς Θεῆς Εὐχαριστίας, καθ' ἣν ὁ ἱερεὺς γίνεται
μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, προσφέρον τὴν λα-
τρείαν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ καὶ,
ἀντιπορόφως, τὸν ἁγιασμὸν τῆς Χάριτος εἰς τὴν ψυ-
χὴν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐπιστῶμεν τὴν προσοχὴν διὰ τὴν τήρησιν τῆς
τάξεως τοῦ τυπικοῦ ἐν τῇ ἱερουργίᾳ τῶν θεῶν Μυ-
στηρίων καὶ τῶν λοιπῶν ἁγιαστικῶν πράξεων τῆς
Ἐκκλησίας. Ὁ τύπος κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐκφρά-
ζει τὴν δογματικὴν ἰδιαιτερότητα τῆς πίστεώς μας, ὅ-
πως π.χ. εἰς τὴν τριττὴν κατάδυσιν κατὰ τὸ μυστήριον
τοῦ βαπτίσματος, σημαίνουσιν τὴν ἐκ νεκρῶν τριήμε-
ρον ἀνάστασιν τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ, καὶ διαφυλάσ-
σει τὴν ἀκεραιότητα τοῦ λατρευτικοῦ μας πλοῦτου
καὶ τῆς λατρευτικῆς μας εὐταξίας. Πολλάκις ἀήθεις
καινοτομῖαι, ὡς ἡ ἀλλοίωσις τῶν ἱερῶν κειμένων, ἡ
περικοπὴ τῶν εὐχῶν, ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγ-
γελίου εἰς τὴν νεοελληνικὴν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνέλεγκτος
παρείσφρυσις σωρείας καινοτομιῶν, οὐχὶ μόνον τὸ ὀ-
μοίωμορφον τῆς ὀρθοδόξου λατρείας ἀλλοιοῦσιν, ἀλ-
λὰ καὶ εἰς δογματικὰς ἀποκλίσεις ὁδηγοῦσι μὲ ἀπρο-
βλέπτους συνεπείας.

Αἱ λοιπαὶ ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην Ὁρθόδοξοι Ἐκ-
κλησίαι μετ' ἐλπίδος χρηστῆς προσβλέπουσιν εἰς τὴν
Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ὡς κιβωτὸν
τῆς παραδόσεως τῆς ἀληθείας, διατηροῦσαν αὐτὴν ἀ-
νόθευτον καὶ ἀπαράλλακτον, διὸ καὶ ὀφείλομεν σε-
βασμὸν πρὸς ὃ,τι παρελάβομεν παρὰ τῶν Ἁγίων Πα-
τέρων καὶ ὃ,τι ἀρμόζει εἰς τὴν Ὁρθόδοξον πίστιν καὶ
λατρείαν.

Ἡ ἐκκοσμίκευσις τοῦ ἱερατικοῦ ἥθους καὶ ὁ
συμβιβασμὸς τῆς ζωῆς τοῦ ἱερέως μὲ κοσμικὰ πρότυ-
πα εἶναι ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος ὁ ὁποῖος ἐλλοχεύει
σήμερον καὶ κινδυνεύει νὰ ὑποβιβάσῃ τὸν κληρικὸν
ἀπὸ Πατέρα καὶ Διδάσκαλον τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς
ὑπάλληλον ὀργανισμοῦ κοινῆς ὠφελείας, ἔχοντα ἀπο-
στολὴν κοινωνικοῦ λειτουργοῦ καὶ ληξιάρχου.

Συνέπεια τῆς ἐκκοσμικεύσεως καὶ τῆς ἐκπτώ-
σεως τῆς Ἱερωσύνης ἀπὸ τῆς συμμετοχῆς εἰς τὴν
Σταυρικὴν θυσίαν τοῦ Κυρίου εἰς ὑπάλληλικὴν θέσιν
καὶ σχέσιν, εἶναι ἡ ὁσημέραι ἐμφανιζομένη ἀνεπίτρε-
πτος κατάργησις τοῦ ράσου καὶ τοῦ καλυμμαχίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 (115 21)

Πρωτ. 3786

Ἄριθμ.

Διεκπ. 1428

Ἀθήνησι τῆ 16-12-1997

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2617

Πρὸς
 Τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας
 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν Συνεδριαν Ἀυτῆς τῆς 11ης ὑπερ-
 μεσοῦντος μηνὸς Δεκεμβρίου ἐ.ε., ἐπιληφθεῖσα καὶ
 αὐτῆς τοῦ θέματος τῆς εἰς τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημερώ-
 σεως, οἷα ἡ Τηλεόρασις καὶ τὸ Ραδιόφωνον, ἐμφανί-
 σεως καὶ παρουσίας τῶν κληρικῶν, ὑπομνήσκει ὑ-
 μῖν τὴν ὑπ' ἀριθμ. 2365/3.10.1983 σχετικὴν Συνοδικὴν
 Ἐγκύκλιον, διαλαμβάνουσαν ρητῶς ὅτι οἱ κληρικοὶ
 παντὸς βαθμοῦ ἐμφανίζονται ἀπὸ Ραδιοφώνου ἢ Τη-
 λεοράσεως **μόνον** κατόπιν προηγουμένης ἀδείας τῆς
 Ἱεράς Συνόδου ἢ τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου Ἀυ-
 τῆς.

Πρὸς τοῦτοις παρακαλοῦμεν ὅπως μεριμνήσητε
 διὰ τὴν πιστὴν καὶ αὐστηρὰν ἐφαρμογὴν τῆς προμη-
 σθείσης Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου, ὑπομνήσκοντες ἀρ-
 μοδίως τοῖς ὑφ' ὑμᾶς κληρικοῖς καὶ μοναχοῖς ὅτι ἡ ὡς
 ἄνω Συνοδικὴ ἐντολὴ οὐδέποτε ἐπαυσεν ἰσχύουσα,

τυχὸν δὲ μὴ συμμόρφωσις πρὸς αὐτὴν τοῦ λοιποῦ θέ-
 λει ἐπίσῳρη τοῖς ἀπειθαρχοῦσι ἐκκλησιαστικὰς κυρώ-
 σεις.

- † Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος
 † Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
 † Ὁ Κορίνθου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ
 † Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας ΣΤΕΦΑΝΟΣ
 † Ὁ Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καὶ Μήλου ΔΩ-
 ΡΟΘΕΟΣ
 † Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου ΤΙΤΟΣ
 † Ὁ Ἰωαννίνων ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ
 † Ὁ Γρεβενῶν ΣΕΡΓΙΟΣ
 † Ὁ Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
 † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης ΜΕΛΕΤΙΟΣ
 † Ὁ Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου ΝΙ-
 ΚΟΔΗΜΟΣ
 † Ὁ Νικαίας ΑΛΕΞΙΟΣ
 † Ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου ΙΕΡΟΘΕΟΣ
 Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
 † Ὁ Διαυλείας Δαμασκηνὸς

καὶ ἡ κυκλοφορία ἐκτὸς Ναοῦ μὲ μόνον τὸν ἐσώρρα-
 σον (κοινῶς ὀνομαζόμενον ἀντερὶ) καὶ αὐτὸ πολύ-
 χρωμον πολλάκις, προκαλοῦν δυσμενῆ σχόλια. Τὸ τί-
 μιον ράσον τοῦ κληρικοῦ καὶ δὴ τοῦ Ἑλληνος κληρι-
 κοῦ, δὲν εἶναι ἀπλῶς τὸ καθιερωμένον ἔνδυμα τοῦ
 Ὁρθοδόξου ἱερέως, ἀλλὰ εἶναι σύμβολον τῆς θυσίας
 μας μέχρι τοῦ τέλους τῆς ἐπιγείου ζωῆς μας, τοῦ κα-
 τὰ Χριστὸν πένθους καὶ τοῦ ὄνειδισμοῦ τοῦ Χριστοῦ
 εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον.

Εἰς τὴν Ἁγίαν μας Ἐκκλησίαν τὰ πάντα πρέπει
 νὰ τελῶνται κατὰ τάξιν καὶ εὐσημῶνως, μὲ τὰ καθιε-
 ρωμένα δι' ἕνα ἕκαστον τῶν τριῶν βαθμῶν τῆς Ἱερω-
 σύνης ἄμφια, ὅχι μόνον κατὰ τὴν θεϊαν λατρείαν καὶ
 τὰς ἀγιαστικὰς πράξεις, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῆς προση-
 κούσης σεμνότητος καὶ σοβαρότητος, εἰς τὴν ἐκτὸς
 Ναοῦ ζωὴν καὶ ἐμφάνισιν τοῦ κληρικοῦ. Διότι ἡ ἐ-
 κτὸς Ναοῦ ἐμφάνισις τοῦ ἱερέως εἶναι συνέχεια τῆς
 λατρείας καὶ οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν παύει ὁ κληρικός, καὶ
 ἐκτὸς Ναοῦ εὐρισκόμενος, νὰ εἶναι ὁ φορεὺς τοῦ ὑ-
 ψίστου Χαρίσματος τῆς Ἱερωσύνης καὶ μάρτυς πιστὸς
 τῆς ὄρατῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ εἰς πάσαν ἐκφρασί-
 νης ζωῆς τῶν χριστιανῶν, ἀξιούμενος ἄλλωστε διὰ
 τοῦτο τοσαύτης τιμῆς ὑπὸ τοῦ εὐσεβοῦς Ὁρθοδόξου
 Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Ταῦτα ἐν ἀγάπῃ πολλῇ ὑπομνήσκομεν, «ἵνα μὴ

ἐγκοπὴν τινα δώμεν τῷ Εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ» καὶ
 τὴν χαρὰν τῆς μεθ' ὑμῶν ἐπικοινωνίας ἀπολαμβάνον-
 τεσ ἐν ὄψει τῶν ἐπιχειμένων ἐορτῶν τῆς τοῦ Χριστοῦ
 ἐνανθρωπήσεως καὶ ἐπιφανείας, πατρικῶς εὐχόμεθι
 ἀδελφοί, συμπρεσβύτεροι καὶ διάκονοι, «χαίρετε, κα-
 ταρτίξεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρη-
 νεύετε, καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται με-
 τὰ πάντων ὑμῶν», Ἀμήν.

- † Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος
 † Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
 † Ὁ Κορίνθου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ
 † Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας ΣΤΕΦΑΝΟΣ
 † Ὁ Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καὶ Μήλου ΔΩ-
 ΡΟΘΕΟΣ
 † Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου ΤΙΤΟΣ
 † Ὁ Ἰωαννίνων ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ
 † Ὁ Γρεβενῶν ΣΕΡΓΙΟΣ
 † Ὁ Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
 † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης ΜΕΛΕΤΙΟΣ
 † Ὁ Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου ΝΙ-
 ΚΟΔΗΜΟΣ
 † Ὁ Νικαίας ΑΛΕΞΙΟΣ
 † Ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου ΙΕΡΟΘΕΟΣ
 Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
 † Ὁ Διαυλείας Δαμασκηνὸς

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Ἀδελφοί μας,

Μὲ ἀπερίγραπτη θλίψη ἀλλὰ καὶ αἰσθημα εὐθύνης, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἡ μητέρα καὶ τροφὸς τοῦ εὐσεβοῦς μας Γένους, ἀπευθύνεται, γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά, πρὸς ὅλα τῆς τὰ παιδιά καὶ μὲ ὅλη τὴν μητρικὴ ἀγάπη καὶ τὸ θεόδοτο ποιμαντικὸ χρέος, θέτει πρὸ τῶν συγκλονιστικῶν εὐθυνῶν ὄλους, ὀλόκληρο τὸ εὐσεβὲς ποιμνιο, ὅλον τὸν Ἑλληνισμό, ὅπου γῆς, κυρίως ὁμως τοὺς εὐσεβεῖς κατοίκους τοῦ εὐλογημένου αὐτοῦ τόπου, ἐν ὄψει τοῦ θανασίμου κινδύνου, τὸν ὁποῖον διατρέχομεν ὅλοι. Καὶ ὁ κίνδυνος αὐτὸς εἶναι ὁ προγραμματισμένος πλέον καὶ βέβαιος πληθυσμιακὸς ἀφανισμὸς μας. Εἶναι τὸ ἔνα καὶ **ΜΕΓΑ** πρόβλημα, ἀπὸ τὴ λύση τοῦ ὁποῖου θὰ ἐξαρτηθῆ, ἐὰν θὰ ὑπάρχωμε ἢ ὄχι σὰν λαός. Πολλὰ βεβαίως καὶ μεγάλα γεγονότα συμβαίνουν στίς ἡμέρες μας, δίπλα καὶ γύρω μας. Γεγονότα ποὺ συνταράσσουν τοὺς λαούς, τοὺς διεγείρουν καὶ τοὺς προβληματίζουν γιὰ τὸ Αὔριο, γιὰ τὸ μέλλον τους καὶ τὴ συνέχιση καὶ βελτίωση τῆς ζωῆς τους. Ἐνας παλαιὸς κόσμος φεύγει. Ὁ νέος δὲν φαίνεται. Καὶ οἱ πάντες προετοιμάζονται. Δὲν ξέρουμε, ἴσως, γιατί. Πάντως μετροῦν τίς δυνάμεις τους. Μετριῶνται μεταξύ τους καὶ μὲ μᾶς καὶ μᾶς βρίσκουν δυστυχῶς... λίγους. Τόσο λίγους ὥστε δικαίως δημιουργεῖται ἡ βεβαιότητα ὅτι πλέον καταρρέομε, σβήνομε, ἀφανιζόμεθα.

Γίναμε ἓνα μικρὸς πληθυσμιακὰ λαός. Λαὸς γερασμένος. Λαὸς μὲ προϊούσα καὶ ἐπικίνδυνη ὑπογεννητικότητα. Ἡ ὑπαιθρος χώρα ἀραΐωσε ἀπελπιστικά. Τὰ νησιά μας ἀδειασαν. Ὁ τόπος κλαίει γιὰ ἀνθρώπους. Οἱ παποῦδες καὶ οἱ γιαγιάδες, ποὺ εἶναι πολλοί, κλαίνε γιὰ ἐγγόνια. Γιὰ τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς. Ὁ τόπος ἀρχίζει νὰ στερευθῆ, ἂν δὲν στέρευε, ἀπὸ ζωὴ. Καὶ μάλιστα σὲ μιὰ πολὺ ἐπικίνδυνη γιὰ τὴ χώρα μας ἱστορικὴ συγκυρία. Ἴσως ὁ τόπος αὐτὸς νὰ μὴν πέρασε στὴν τρισχιλιετὴ του ἱστορία τέτοιο καὶ τόσο μεγάλο κίνδυνο. Μιὰ τρομακτικὴ παιδιπενία, ἐρημώνει τὴν χώρα.

Οἱ νέοι ἀνθρωποὶ ἀποφεύγουν τὰ παιδιά. Μιὰ ἠθικὴ ἀδιαφορία ἀπ' ἄκρου σὲ ἄκρο καλύπτει τὰ πάντα. Ἐνας ἄνεμος ἰσχυρότατου εὐδαιμονισμοῦ κατατρώγει κάθε ἱκμάδα τοῦ τόπου αὐτοῦ. Καὶ ὡς συνέπεια ὄλων αὐτῶν, μιὰ περιφρόνηση τοῦ λόγου καὶ τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ: «αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν». Ὁ λόγος αὐτὸς ἀκούγεται πλέον μόνον ἀπὸ τοὺς νεονύμφους κατὰ τὴ στιγμή τοῦ γάμου τους. Καὶ ὁμως ἡ τεκνογονία εἶναι ἡ μεγαλύτερη εὐλογία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Εἶναι ἡ χαρὰ τῆς συμμετοχῆς τοῦ ἀνθρώπου στὸ δημιουργικὸ ἔργο τοῦ Θεοῦ.

Μικροὶ θεοὶ οἱ γονεῖς μεταδίδουν τὴν ζωὴ, τὸ θεϊκὸ αὐτὸ δῶρο, στὸ ἀνθρώπινο γένος. Μικρὸς θεὸς ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα. Δυστυχία ἐθεωρεῖτο πάντοτε ἡ ἀτεκνία ἀπ' ὄλους τοὺς λαούς. Καὶ σήμερα βλέπουμε πόσο λυπημένα εἶναι τὰ ζευγάρια ποὺ δὲν ἀπέκτησαν ἓνα τουλάχιστον παιδί. Καὶ ὁμως! Παρὰ τὴν ἀλήθεια αὐτῆ, παρὰ τὰ τραγικὰ καὶ δραματικὰ συμβάντα ποὺ ἀντιμετωπίζουν οἱ ἔχοντες ἓνα μόνον παιδί, παρὰ ταῦτα, δὲν προχωροῦν στὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς εὐθύνης. Μένουν ἐκεῖ ἀγκυλωμένοι, στὸν εὐδαιμονισμό, στὸ στεγνὸ ὕλισμὸ καὶ στὸ ἀνεύθυνο σύνθημα: **«ὄχι παιδιά, εἶναι βάρος, δὲν μᾶς ἀφήνουν νὰ χαροῦμε τὴν ζωὴ»!**

Καὶ ὁμως. Ποιὰ χαρὰ μπορεῖ νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν οἰκογενειακὴ χαρὰ; Τὴ χαρὰ τοῦ σπιτιοῦ ὅπου πλήθος παιδιά καὶ ἐγγόνια φωνάζουν καὶ γελοῦν καὶ κλαῖν καὶ παίζουν, σκορπίζοντας καὶ μεγεθύνοντας αὐτὴν τὴν ἀνεπανάληπτη ἀτιμόσφαιρα; Ποιὰ εὐλογία μπορεῖ νὰ συγκριθῆ μὲ τὴ συνεισφορὰ καὶ τὸ τρέξιμο στίς ἀνάγκες τῆς οἰκογένειας; Ρωτήστε τὰ μοναχοπαῖδια νὰ σᾶς ποῦν γιὰ τὴ μοναξιά καὶ τίς δυσκολίες τοῦ ἑνός. Ἀλλοίμονο στὸν ἓνα...

Χριστιανοὶ μας ἀγαπητοί,

Νὰ σταθοῦμε μὲ φόβο μπροστὰ στὸ θέμα τοῦτο τῆς τεκνοποιίας. Ἄς ἀφήσουμε τίς σειρήνες τῆς ἀμαρτίας καὶ ἀστοχίας νὰ σφυρίζουν τὸ σαγηνευτικὸ τραγούδι τῆς καλοπέρασης καὶ τῆς

δήθεν ξενοιασιᾶς. Ὁ κόσμος δὲν εἶναι κόσμος ξενοιασιᾶς. Εἶναι κόσμος εὐθύνης, κόσμος ἀγῶνα. Ὁ Θεὸς δὲν μᾶς ἔπλασε πλαδαρὰ καὶ ἀνεύθυνα πλάσματα, γιὰ νὰ ξαπλώνουμε στὸ βούρκο κάθε μορφῆς ἡδονῆς καὶ καλοπέρασης. Ὁ ἄνθρωπος, τὸ μέγα τοῦτο θαῦμα τῆς δημιουργίας ὁδεύει ὁδηγούμενος ἀπὸ τὸν ἄρχοντα τοῦ σκότους, στὴν αὐτοκαταστροφή. Καὶ μεῖς ἐδῶ, τὸ εὐσεβὲς μᾶς Γένος, ὅλοι μᾶς, ἀφανιζόμεθα γλεντοκοπώντας. Πέφτουμε στὴν ἄβυσσο τῆς καταστροφῆς, χορεύοντας τὸ σατανικὸ παιχνίδι τῆς ἀμβλωσης, τῆς στειρώσεως καὶ τῆς ἀντισύλληψης. Εἶναι ἡ νέα μορφὴ ποὺ παίρνει ὁ Σατανᾶς. Φρικιαστικὴ, μὲ τὸ δρεπάνι τοῦ Θανάτου στὸ χέρι θερίζει ἀδυσώπητα τὴ ζωὴ ἐν τῇ γενέσει τῆς. Στῶμεν μετὰ φόβου καὶ τρόμου, χριστιανοί. Στῶμεν μετὰ φόβου ὡς χριστιανοί. Ἄλλὰ στῶμεν μετὰ φόβου καὶ ὡς Ἕλληνες. Στρέψτε τὰ βλέμματά σας δίπλα. Οἱ ἐχθροὶ τοῦ Γένους μᾶς, τοῦ εὐλογημένου αὐτοῦ Γένους, πληθαίνουν. Ἦδη πλήθυναν ἐπικίνδυνα. Λαοὶ πολὺ μικρότεροι ἀπὸ μᾶς, μᾶς ἀπειλοῦν. Ὁ ἀνατολικὸς μᾶς γείτονας διπλασιάστηκε σὲ μιὰ εἰκοσαετία. Τὸ 2025 θὰ ἔχει πληθυσμὸ 125.000.000... Καὶ ἀπειλεῖ νὰ ἀδειασῇ τὸ περίσσευμά του στὴ Θράκη μᾶς καὶ στὰ νησιά μᾶς. Νὰ γεμίση τὸ κενό, ποὺ ἐγκληματικὰ καὶ ἀνεύθυνα, ἀφήνουμε ἐμεῖς. Μουσουλμανικὰ καὶ ἄλλα φύλα, αὐξάνονται καὶ πληθύνονται εἰς βάρος μᾶς... Ἦδη βρίσκονται πρὸ τῶν πυλῶν. Ἡ συρρίκνωση ποὺ φοβόμασταν κάποτε, ἡ ἐδαφικὴ, γίνεται πραγματικότητα ἀπὸ μιὰ ἄλλη, πιὸ φοβερή, αὐτὴν ποὺ δὲν δίνουμε σημασία καὶ περιφρονούσαμε αὐτοὺς ποὺ μᾶς τὴ θύμιζαν, ὅπως ἡ Μητέρα Ἐκκλησία. Ἐγινε πραγματικότητα πλέον ἀπὸ τὴν συρρίκνωση τὴν πληθυσμιακὴ. Εἴμεθα ὑπεύθυνοι ἐναντι τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴ θανάσιμη ἁμαρτία τῆς ἀποφυγῆς τῆς τεκνογονίας, ἀλλὰ καὶ ἐναντι τῆς ἱστορίας. Ἐχουμε πολλὰ καὶ μεγάλα ὄντως προβλήματα ὡς Κράτος. Ἄλλὰ τὸ **ΜΕΓΙΣΤΟ** εἶναι ἡ πληθυσμιακὴ μᾶς κατάρρευση. Κι ἂν ὅλα τὰ λοιπὰ τὰ λύσουμε, δὲν κάνουμε τίποτε, ἂν δὲν ἐξασφαλίζουμε τὶς προϋποθέσεις τῆς ἐπιβιώσεώς μᾶς ὡς λαός.

Ἡ Ἐκκλησία ἐπιθυμεῖ ἐπίσης νὰ ἀπευθυνθῇ καὶ πρὸς τὴν ἑλληνικὴ Πολιτεία καὶ νὰ τὴν θέσῃ πρὸ τῶν εὐθυνῶν τῆς. Εἶναι ἀνάγκη ἐπεὶ γουσα νὰ ληφθοῦν μέτρα πρὸς ἐνίσχυση τῆς οἰ-

κογενείας, κίνητρα πρὸς τὰ νέα ζευγάρια γιὰ τὴν ἀπόκτηση στέγης, ἐπιχορήγηση τῶν μητέρων, παροχὲς πρὸς τοὺς πολυτέκνους. Τὰ νέα ἰδίως ζευγάρια πρέπει μὲ κάθε τρόπο νὰ ἐνθαρρυνθοῦν στὴν τεκνοποίηση, ὥστε νὰ παύσῃ νὰ προβάλλεται ὁ οἰκονομικὸς λόγος ὡς αἰτία ἀποφυγῆς τῆς γεννήσεως παιδιῶν. Πρῶτη ἢ Πολιτεία πρέπει νὰ ἐνδιαφερθῇ γιὰ τὴν ἄμεση ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος.

Ἡ Ἐκκλησία τονίζει τὶς πνευματικὲς κυρίως διαστάσεις του, πιστεύουσα ὅτι πίσω ἀπὸ αὐτὲς κρύβονται οἱ πραγματικοὶ λόγοι τῆς ὀλιγοτεκνίας. Καὶ ἐλπίζει ὅτι ἡ γενιά ἡ δική μᾶς, δὲν εἶναι, δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἡ τελευταία γενιά τῶν Ἑλλήνων. Καὶ δὲν θὰ εἶναι ἂν ἀκούσουμε τὴ φωνὴ τοῦ Θεοῦ: Ὁ Θεὸς φωνάζει πατρικὰ στοὺς γονεῖς: «ἄφετε τὰ παιδιά ἐλθεῖν πρὸς με καὶ μὴ κωλύετε αὐτά». Μὴν τὰ θανατώνετε.

Καὶ ἡ Ἑλλάδα μᾶς μὲ κρυμμένο τὸ πρόσωπο ἀπὸ ντροπὴ μᾶς παρακαλεῖ: «δῶστε μου παιδιά, δῶστε μου ζωὴ, δῶστε μου αἷμα, μὴ μοῦ στερεῖτε τὴ χαρὰ τῆς ὑπαρξῆς μου. Ὅχι, δὲν μπορεῖ νὰ εἶστε σεῖς, οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες, οἱ καταστροφεῖς μου».

Ἄδελφοί μᾶς,

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπευθύνει ἔκκληση πρὸς τὰ νέα ζευγάρια καὶ πρὸς ὅλους τοὺς ἀρμοδίους παράγοντες τοῦ τόπου. Τὸ Δημογραφικὸ πρόβλημα πρέπει νὰ λυθῇ ἄμεσα μὲ τὴν προσωπικὴ εὐθύνη καὶ τὴν θετικὴ συμβολὴ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ἑλληνίδων γιὰ τὴν αὔξηση τῆς πολυτεκνίας. Ἡ Ἐκκλησία γνωρίζει τὶς δυσκολίες τῆς ἀνατροφῆς τῶν πολλῶν παιδιῶν, ἀλλὰ ἐπιβεβαιώνει τὸ γεγονὸς ὅτι τὰ παιδιά τῶν πολυτέκνων οἰκογενειῶν, ὅσα καὶ ἂν εἶναι, ἀναδεικνύονται κατὰ κανόνα σὲ ἐπιτυχημένους Ἕλληνες πολῖτες καὶ σὲ γνήσια τέκνα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀκούσατε τὴν φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἀδελφοί. Δῶστε στὴν Ἑλλάδα τὸ δῶρο τῆς πολυτεκνίας, ποὺ εἶναι εὐλογία Θεοῦ, προσφορὰ ζωῆς, ἀκατανίκητη δύναμη γιὰ τὴν ἐθνικὴ μᾶς ἐπιβίωση.

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὀκτώβριος 1996

ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΗΣ ΡΙΛΑΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

1050 ἔτη ἀπὸ τῆς κοιμήσεώς του*

Ἐκ Συνοδικῆς ἀποφάσεως, ληφθεῖσης ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς 9ης Σεπτεμβρίου 1996, ὠρίσθημεν ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἵνα συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου Προκοπίου Πετροῖδη, Συνεργάτου τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων, μεταβῶμεν εἰς Βουλγαρίαν ἀπὸ 17ης ἕως 21ης Ὀκτωβρίου

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γρεβενῶν
κ. ΣΕΡΓΙΟΥ

ἐ.ἔ., προκειμένου ἵνα παραστώμεν εἰς τὰς αὐτῶθι διοργανουμένας ἑορταστικὰς ἐκδηλώσεις ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 1050 ἐτῶν ἀπὸ τῆς Κοιμήσεως τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου, ἰδρυτοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ρίλας ἐν Βουλγαρίᾳ.

Ἀνταποκρινόμενοι εἰς τὴν σεπτὴν ἐντολὴν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας ἡμῶν, ἀνεχωρήσαμεν ἀεροπορικῶς διὰ τῆς βουλγαρικῆς ἀεροπορικῆς ἐταιρείας BALKAN, τὴν πρωΐαν τῆς Πέμπτης 17 Ὀκτωβρίου 1996, καὶ περὶ ὥραν 7.30 π.μ.

Περὶ ὥραν 8.30 π.μ. (7.30 π.μ. ὥρα Βουλγαρίας) ἀφίχθημεν εἰς τὸν ἀερολιμένα τῆς Σόφιας, ἔνθα ὑπεδέχθησαν ἡμᾶς μετὰ πολλῆς χαρᾶς καὶ ἐγκαρδιότητος οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Βιδινίου κ. Δομητιανὸς καὶ πρῶην Νέας Ὑόρκης κ. Γελάσιος, Ἀρχιερατάρχαι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας.

Ἀκολουθῶς μετέβημεν εἰς πολυτελεῖς κυβερνητικὸν κτίριον κείμενον εἰς προάσιον τῆς πόλεως τῆς Σόφιας, ὅπερ κατὰ τὸ παρελθόν, ὡς ἐπληροφορήθημεν ἐξ ὑστέρων, ἐχρησιμοποιεῖτο ὑπὸ τοῦ κομμουνιστικοῦ καθεστώτος διὰ φιλοξενίαν ὑψηλῶν προσώπων καὶ σήμερον ἐξακολουθεῖ νὰ λειτουργῇ διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν, τὸ ὁποῖον διετεθῆ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν πρὸς φιλοξενίαν τῶν ὑψηλῶν προσκεκλημένων Αὐτῆς, κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἑορταστικῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐκδηλώσεων.

Εἰς τὸ ἐν λόγῳ κτίριον ἐγκατεστάθημεν καὶ ἡμεῖς καὶ ἐφιλοξενήθημεν καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας τῆς ἐν Βουλγαρίᾳ παραμονῆς ἡμῶν, εἰς ἄνετα καὶ πολυτελῆ δωμάτια.

Περὶ ὥραν 1.00 μ.μ. προσεκληθῆμεν εἰς ἀνεπίσημον γεῦμα, ἔνθα συνητήθημεν μετὰ τῶν ἤδη ἀφιχθέντων ἐκπροσώπων τῶν ἄλλων Ὀρθοδόξων Ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἐκ τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας ἐστάλη ὁ

Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Κυρήνης κ. Θεόδωρος. Ἐκ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας ἐστάλη ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ καὶ Γιούριεφ κ. Πιτριμ, συνοδευόμενος ὑφ' ἑνὸς κληρικοῦ τοῦ Πατριαρχείου. Ἐκ τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας ἐστάλη ὁ Παγιερώτατος Ἐπίσκοπος Σουμαδίας κ. Σάββας, συνοδευόμενος ὑφ' ἑνὸς πρεσβυτέρου καὶ ἑνὸς διακόνου. Ἐκ τοῦ Πατριαρχείου τῆς Ρουμανίας ἐστάλη ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Μπαζαίου κ. Ἐπιφάνιος. Ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου ἐστάλη ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀρσινόης κ. Γεώργιος. Ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας ἐστάλη ὁ Πανιερώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σίμων συνοδευόμενος ὑφ' ἑνὸς κληρικοῦ. Ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Τσεχίας καὶ Σλοβακίας ἐστάλη ὁ Πανιερώτατος Ἐπίσκοπος Μιχαλόβτσε κ. Ἰωάννης.

Αἱ Ἐκκλησίαι Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων, Γεωργίας, Ἀλβανίας καὶ Φινλανδίας δὲν εἶχον συμμετοχὴν εἰς τὰς ἑορταστικὰς ἐκδηλώσεις δι' ἐκπροσώπων.

Μετὰ ταῦτα καὶ περὶ ὥραν 4.30 μ.μ. ἅπαντες οἱ προσκεκλημένοι Ἐκπρόσωποι συνεκεντρώθημεν εἰς τὸ προαύλιον τοῦ Ξενοδοχείου ἔνθα ἐγένετο ἡ ὑποδοχὴ τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου μετὰ τῆς συνοδείας Αὐτοῦ, ἧς ἀπετελεῖτο ἐκ τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Λαμπάκου κ. Μακαρίου, τοῦ Ἱεροδιακόνου Στεφάνου καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τοῦ Πατριαρχείου. Τὴν Α.Θ. Παναγιότητα συνώδευε καὶ ἡ Α. Μακαριότης ὁ Πατριάρχης Βουλγαρίας κ. Μάξιμος μετὰ μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας.

Κατὰ τὴν ὑποδοχὴν ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος ὡς καὶ ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Σόφιας κ. Μάξιμος ἐχαρτέθησαν ἅπαντας μετὰ πολλῆς χαρᾶς καὶ ἐγκαρδιότητος, ἰδιαίτερος δὲ τὴν ἀντιπροσωπεῖαν τῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας ἡμῶν.

Περὶ ὥραν 6.00 μ.μ. ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μετὰ τῆς συνοδείας Αὐτοῦ, ὡς καὶ ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Κυρήνης κ. Θεόδωρος, καὶ ἡ ἡμετέρα ἀντιπροσωπεῖα, μετέβημεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Πρεσβεῖαν Σόφιας δι' ἐθιμοτυπικὴν ἐπίσκεψιν εἰς τὸν Ἑλληνα Πρέσβυν. Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Πρεσβεῖαν ὑπεδέχθη ἡμᾶς ὁ Ἐξοχώτατος Πρέσβυς κ. Παναγιώτης Καρακάσης μετὰ τοῦ κ. Προξένου, ὡς καὶ ἅπαντες οἱ ἐν αὐτῇ ἐργαζόμενοι.

Ἀκολουθῶς ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος καὶ ἡμεῖς εἶχομεν τὴν εὐκαιρίαν ἵνα ἀνταλλάξωμεν γνωριμίαν μεθ' ἀπάντων τῶν αὐτόθι Ἑλλήνων, ἰδιαίτερος δὲ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀπηύθυνεν χαριετισμὸν πρὸς τὸν κ. Πρέσβυν καὶ ὅλους τοὺς παρόντας. Ἡ ὅλη ὑποδοχὴ καὶ ἐν συνεχείᾳ

* Ἐκθεσις ὑποβληθεῖσα τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ περὶ τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ γενομένων ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 1050 ἐτῶν ἀπὸ τῆς κοιμήσεως τοῦ Ὁσίου Ἰωάννου, ἰδρυτοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ρίλας ἐν Βουλγαρίᾳ.

ή φιλοξενία του 'Ελληνος Πρέσβευς υπήρξεν άφογος και άκρωσ συγκινητική.

'Ιδιαίτερον έντύπωσιν προεξένησεν εις ήμάς ή λαμπρότης του κτιρίου και του πλουσιού έσωτερικού διακόσμου της 'Ελληνικής Πρεσβείας, ώς και της παρ' αυτή κατοικίας του 'Ελληνος Πρέσβευς.

Περί ώραν 8.00 μ.μ. άφίχθη ή Α. Μακαριότης ό Πατριάρχης Σόφιας κ. Μάξιμος, συνοδευόμενος υπό του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βιδινίου κ. Δομητιανού και του 'Ελλογιμωτάτου Καθηγητού κ. 'Ιβάν Δημητρόβ.

'Εν συνεχεία ήκολούθησεν πλουσιότατον δείπνον παρετεθέν πρὸς τιμήν όλων ήμών υπό του κ. Πρέσβευς έν τη οικία αυτού.

Κατ' αυτό ό κ. Πρέσβυς άπευθυνόμενος πρὸς όλους ήμάς και κυρίως πρὸς τούς Προκαθημένους τών 'Εκκλησιών Κωνσταντινουπόλεως και Βουλγαρίας ώμίλησεν μετά θερμών και βαθύτατα θεολογικών λόγων έκφράσας την αγάπην αλλά και τόν άπειρον αυτού σεβασμόν πρὸς την 'Αγίαν 'Ορθόδοξον 'Εκκλησίαν, έξάρας την αξίαν της Διακονίας Αυτής εις τόν σύγχρονον κόσμον και συνεχάρη την Α. Μακαριότητα τόν Πατριάρχην Σόφιας κ. Μάξιμον διά την έπείτειον τών 1050 έτών από της Κοιμήσεως του 'Ιδρυτού της 'Ιερᾶς Μονῆς Ρίλας 'Οσίου 'Ιωάννου.

'Ακολούθως ό Παναγιώτατος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως κ. Βαρθολομαίος και έν συνεχεία ό Μακαριώτατος Πατριάρχης Σόφιας κ. Μάξιμος έλαβον τόν λόγον και ηύχαρίστησαν θερμώς τόν κ. Πρέσβυν διά τὰ όσα είπεν και κυρίως διά την ευγενή πρόσκλησιν και την όλην υποδοχήν έν τη 'Ελληνική Πρεσβεία.

Είς κατ' ίδίαν συνάντησιν μετά του κ. Πρέσβευς μετεφέραμεν τὰς προσωπικὰς ευχὰς και εύλογίας του Μακαριωτάτου 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνών και πάσης 'Ελλάδος κ.κ. Σεραφεϊμ πρὸς αυτόν, την οικογένειαν αυτού και πρὸς όλους τούς έν τη 'Ελληνική Πρεσβεία Σόφιας εργαζομένους καθὼς επίσης και τὰς θερμάς ήμών εύχαριστίας διά την ευγενή πρόσκλησιν.

Περαιτωθείσης της αυτόθι επισκέψεως ήμών άπαντες άνεχωρήσαμεν, περί ώραν 10.30 μ.μ. διά τὸ ξενοδοχείον ένθα κατελύσαμεν.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 18 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1996

Την έπομένην, Παρασκευήν 18.10.1996, περί ώραν 8.30 π.μ. άπαντες άνεχωρήσαμεν διά τὸ 'Εκκλησιαστικόν Σεμινάριον Σόφιας προκειμένου, ίνα παρακολουθήσωμεν την Θεϊαν Λειτουργίαν εις τόν αυτόθι 'Ιερὸν Ναόν.

Κατὰ την άφιξιν ήμών παρετηρήσαμεν, ότι τὸ 'Εκκλησιαστικόν Σεμινάριον στεγάζεται εις μεγαλοπρεπὲς και έπιβλητικὸν κτίριον μετά μεγάλου περιφραγμένου αύλειου χώρου ένθα εύρίσκεται και ό 'Ιερὸς Ναὸς του Σεμναρίου έπ' όνόματι του 'Οσίου 'Ιωάννου Ρίλας, όπερ, ώς έ πληροφορηθήμεν, κατὰ την κομμουνιστικήν περίοδον κατείχεν τὸ κράτος και έχρησιμοποiei τούτο ώς κτίριον της Κομμουνιστικής Νεο-

λαίας και τὸ όποιον έπεστράφη εις την κυριότητα της 'Εκκλησίας πρὸς τριετίας.

'Ενταύθα έτύχομεν λαμπράς υποδοχῆς ύφ' άπάντων τών μελών της 'Ιερᾶς Συνόδου, του Πανοσιολογιωτάτου Πρυτάνεως, τών Καθηγητῶν της 'Εκκλησιαστικής Σχολῆς και πλήθους λαού, οίτινες άνέμενον ήμὰς μετά λαβάρων, έξαπτερούγων, κηρίων και λιβανωτού εις την κεντρικήν έξωτερικήν είσοδον της Σχολῆς.

'Ακολούθως, σχηματισθείσης πομπῆς κατηυθύνθημεν πρὸς τόν 'Ιερὸν Ναόν, προπορευόμενου του Οικουμενικού Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου και έπομένων πάντων ήμών, ήχούντων χαρμοσύνης τών κωδώνων, τών ιεροσπουδαστῶν παρεταγμένων έκατέρωθεν τῆς όδοῦ και ψαλλόντων τόν ύμνον «'Αξιόν έστιν ώς άληθῶς...».

Είς την είσοδον του 'Ιεροῦ Ναοῦ υπεδέχθη ήμάς ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βράτσης κ. 'Ιγνάτιος ένδεδυμένος την άρχιερατικήν αυτού στολήν και έν συνεχεία ήρχισεν ή θεία Λειτουργία. Κατὰ την διάρκειαν της θείας Λειτουργίας άπαντες οί 'Εκπρόσωποι τών 'Ορθοδόξων 'Εκκλησιῶν ίσαντο κατέναντι του 'Αρχιερατικού Θρόνου, έμπροσθεν του όποίου ίσαντο ό Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαίος και ό Μακαριώτατος Πατριάρχης Σόφιας κ. Μάξιμος.

Είς την θεϊαν Λειτουργίαν έψαλεν ή χορωδία τών ιεροσπουδαστῶν, ήτις έντυπωσίασεν ήμάς, ιδίως τὰς 'Αντιπροσωπείας τών έλληνοφώνων 'Εκκλησιῶν, διότι καιτοι έψαλλον εις την σλαβικήν γλώσσαν έχρησιμοποιουν την παραδοσιακήν Βυζαντινήν Μουσικήν εις άρίστην έκτέλεσιν. 'Εντύπωσιν επίσης προεξένησεν εις ήμάς ή βαθυτάτη εύλάβεια τών ιεροσπουδαστῶν, εις τὰ πρόσωπα τών όποίων ήτο έκδηλος ή χαρὰ εκ της παρουσίας τώσων 'Εκπροσώπων τών 'Ορθοδόξων 'Εκκλησιῶν εις την 'Ιερατικήν αυτών Σχολήν και κυρίως της παρουσίας της Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου.

Περαιτωθείσης της θείας Λειτουργίας άπήυθunen χαριετισμόν και έδωκε την εύλογίαν Αυτού, πρὸς τόν Πρύτανιν, τούς Καθηγητὰς και τούς ιεροσπουδαστὰς ό Παναγιώτατος Πατριάρχης κ. Βαρθολομαίος, τη παρακλήσει της Α. Μακαριότητος του Πατριάρχου Σόφιας κ. Μαξίμου.

Μετά ταύτα άπαντες εισήλθομεν εις τὸ κτίριον του 'Εκκλησιαστικού Σεμναρίου ένθα εις την αίθουσαν τελετῶν προγευματίσαμε και ήκολούθησεν προσφώνησις τών προσκεκλημένων υπό του Πανοσιολογιωτάτου Πρυτάνεως της Σχολῆς.

'Ακολούθως ό Παναγιώτατος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως κ. Βαρθολομαίος προσέφερren εις την 'Ιερὰν Σχολήν άργυράν Εικόνα του 'Αγίου ένδόξου 'Αποστόλου 'Ανδρέου του πρωτοκλήτου και έν συνεχεία προσεφέρθη Αυτῶ, υπό του Πανοσιολογιωτάτου Πρυτάνεως, εις ανάμνησιν της επισκέψεως Αυτού εις τὸ 'Εκκλησιαστικόν Σεμινάριον Σόφιας 'Ιερᾶ Εικόνα του 'Οσίου 'Ιωάννου Ρίλας.

Ἐν συνεχείᾳ ἀνεχωρήσαμεν διὰ τὸ Συνοδικὸν Μέγαρον, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται κατέναντι τοῦ μεγαλοπρεποῦς Πατριαρχικοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Νέφσκι. Ἐνταῦθα ἐγένετο ὑποδοχὴ ὑπὸ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας ἐπὶ κεφαλῆς ἐχούσης τὴν Α. Μακαριότητα τὸν Πατριάρχην Μάξιμον.

Ἠκολούθησεν ξενάγησις εἰς τὸ Μέγαρον καὶ τὸ καθιερωμένον κέρασμα καὶ ἐκαθίσαμεν εἰς τὴν Συνοδικὴν Αἴθουσαν Ὑποδοχῆς ἐπ' ἀρετὴν ὥραν πρὸς ἀνάπαυσιν καὶ μετὰ ταῦτα ἀνεχωρήσαμεν διὰ τὸ Ξενοδοχεῖον ἔνθα ἔλαβεν χώραν περὶ ὥραν 1.00 ἐπίσημον Γεῦμα, παρακαθησάντων τῶν Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ Σόφιας, τῶν Ἐκπροσώπων τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν καὶ μελῶν τῆς Ἱεράς Συνόδου.

Τὸ ἑσπέρας, συμφώνως πρὸς τὸ πρόγραμμα, ἐπεσκέφθημεν τὸν Ἱερὸν Πατριαρχικὸν Ναὸν τοῦ ἁγίου Ἀλεξάνδρου Νέφσκι, ἔνθα παρηκολουθήσαμεν τὴν Ἱεράν Ἀκολουθίαν τοῦ Ἑσπερινοῦ, χοροστατοῦντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Βέλεζκι Γαλακτιῶνος.

Μετὰ τὸ πέρασ τοῦ Ἑσπερινοῦ ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Σόφιας κ. Μάξιμος προσεφώνησε τὸν Παναγιώτατον Πατριάρχην κ. Βαρθολομαῖον καὶ πάντας ἡμᾶς καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀπήντησεν ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ὅστις ἠγάριστησεν ἐκ μέρους πάντων τῶν προσκεκλημένων τὸν Βούλγαρον Πατριάρχην καὶ τὴν Βουλγαρικὴν Ἐκκλησίαν διὰ τὰ αἰσθήματα τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης, καὶ τὴν λαμπρὰν φιλοξενίαν αὐτῆς καὶ τέλος ἠλόγησεν ἅπαντα τὸν παρευρισκόμενον λαόν.

Ἐν συνεχείᾳ μετέβημεν εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον ἔνθα ἠκολούθησεν Δείπνον καὶ ἀπεχώρησεν ἕκαστος εἰς τὸ ἴδιον.

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 19 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1996

Τὴν πρωΐαν τοῦ Σαββάτου 19 Ὀκτωβρίου 1996, περὶ ὥραν 7.00 π.μ. ἀνεχωρήσαμε διὰ τὴν Ἱεράν Μονὴν τῆς Ρίλας, ἔνθα ἔλαβον χώραν αἱ ἑορταστικαὶ ἐκδηλώσεις. Περὶ ὥραν 8.30 π.μ. ἠφίχθημεν εἰς τὴν Ἱεράν Μονήν, καὶ ἀμέσως ἀνήλθομεν εἰς τὸ Ἡγουμενεῖον αὐτῆς ἄνευ μεγάλης ὑποδοχῆς λόγῳ κακοκαιρίας. Ἐνταῦθα ἐνεδύθημεν τὰ Ἱερὰ ἡμῶν Ἄμφια καὶ ἐν συνεχείᾳ κατήλθομεν εἰς τὸν Ἱερὸν Ναόν. Εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ὑπεδέχθησαν ἡμᾶς ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Σόφιας κ. Μάξιμος μετὰ τοῦ Σεβασμιωπάτου Καθηγουμένου Μητροπολίτου Δραγοβιτίας κ. Ἰωάννου καὶ ἀπάντων τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας.

Ἐν συνεχείᾳ εἰσῆλθομεν εἰς τὸν ἀσφυκτικῶς γεμάτων ἀπὸ λαὸν Ἱερὸν Ναὸν καὶ οὕτως ἤρχισεν ἡ θ. Λειτουργία, προεξαρχούσης τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κ. Βαρθολομαῖου.

Εἰς τὸ τέλος τῆς θείας Λειτουργίας ἀνεγνώσθη ἡ Ἑορταστικὴ Ἐγκύκλιος τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας καὶ ἡ Εὐλογία τοῦ Μακα-

ριωτάτου Πατριάρχου Σόφιας καὶ πάσης Βουλγαρίας κ. Μαξίμου.

Ἐν συνεχείᾳ, λόγῳ συντομίας, χαιρετισμὸν ἀπήθθησαν μόνον ὁ Παναγιώτατος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως κ. Βαρθολομαῖος, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Κυρήνης κ. Θεόδωρος, ἐκπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Βολοκολάσκ κ. Πιτιρίμ, ἐκπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας. Οἱ ὑπόλοιποι Ἐκπρόσωποι συνεφωνήθη ἵνα ἀπευθύνουν χαιρετισμὸν κατὰ τὴν ἐπίσημον Τράπεζαν μετὰ τὸ πέρασ τῆς θείας Λειτουργίας.

Μετὰ ταῦτα καὶ ὑπὸ βροχὴν ἐγένετο Λιτάνευσις τῆς Ἱεράς Εἰκόνας τοῦ Ὁσίου Ἰωάννου Ρίλας πέριξ τοῦ Καθολικοῦ Ναοῦ τῆς Ἱεράς Μονῆς. Ἐν συνεχείᾳ ἀπεδύθημεν τὰ ἱερὰ ἡμῶν ἄμφια καὶ κατευθύνθημεν εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἱεράς Μονῆς ἔνθα παρετέθη ἐπίσημον Γεῦμα πρὸς τιμὴν ὅλων τῶν προσκεκλημένων. Ὡς ἐγένετο ἡμῖν γνωστὸν τὰς ἑορταστικὰς ἐκδηλώσεις ἐτίμησαν διὰ τῆς παρουσίας αὐτῶν ὁ Πρόεδρος καὶ ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλγαρικῆς Βουλῆς. Συμφώνως πρὸς τὸ πρόγραμμα, πρὸ τοῦ πέρατος τοῦ Γεύματος ἔλαβον χώραν οἱ χαιρετισμοὶ καὶ τὰ συγχαρητήρια τῶν Ἐκπροσώπων τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ἡμεῖς ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, λαβόντες τὸν λόγον συνεχάρημεν τὴν Α. Μακαριότητα τὸν Πατριάρχην Σόφιας κ. Μάξιμον ἐπὶ τῇ ἱστορικῇ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Βουλγαρίας Ἐπετείῳ, μεταφέραμεν τὰς προσωπικὰς εὐχὰς τοῦ Σεπτοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεῖμ, ἠυχθήμεν τὴν βοήθειαν τοῦ Παναγίου Θεοῦ εἰς τὴν συνέχισιν τῆς πορείας τῆς ζωῆς τῆς κατὰ Βουλγαρίαν Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας, ἐξαιρέτως δὲ εἰς τὸν ἀγῶνα αὐτῆς κατὰ τῶν διαιρέσεων καὶ τῶν σχισματικῶν κινήσεων, εἰς δὲ τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην ὑγείαν, δύναμιν καὶ μακροήμερουσιν εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ, ἐπιδώσαντες αὐτῷ ἐξ ὀνόματος τοῦ Σεπτοῦ Προκαθημένου καὶ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ποιμαντορικὴν ράβδον εἰς ἐνδειξιν ἀγάπης ἐν Χριστῷ, τονίσαντες τὴν ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην τῆς χρήσεως αὐτῆς ἐσχάτως κατὰ τῶν ἀπειθάρχων καὶ ἀτάκτων. Εἰς δὲ τὸν Σεβασμιώτατον Καθηγούμενον Μητροπολίτην κ. Ἰωάννην, ὅστις κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἔφερε καὶ τὰ σεπτὰ ὀνομαστήρια αὐτοῦ, προσεφέραμεν Σταυρὸν Εὐλογίας ὡς δῶρον πρὸς τὴν Ἱεράν Μονήν καὶ ὡς ἐνθύμιον τῆς συμμετοχῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰς ἐν αὐτῇ Ἑορταστικὰς Ἐκδηλώσεις ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῶν 1050 χρόνων ἀπὸ τῆς Κοιμήσεως τοῦ Ἰδρυτοῦ αὐτῆς Ὁσίου Ἰωάννου Ρίλας.

Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης κ. Μάξιμος ἠγαρίστησεν ἡμᾶς διὰ τὴν παρουσίαν ἡμῶν καὶ τὴν ἀνταπόκρισιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἵνα συμμετάσχη εἰς τὰς Ἑορτὰς καὶ παρεκάλεσεν ἵνα διαβιβάσωμεν τῷ Σεπτῷ ἡμῶν Προκαθημένῳ τὴν ἀδελφικὴν

Αυτοῦ ἀγάπην καὶ ἐκτίμησιν, ὡς καὶ τὰς προσωπικὰς Αὐτοῦ εὐχὰς ὑπὲρ μακροημερεύσεως καὶ ἐνδυναμώσεως εἰς τὸν ἀγῶνα αὐτοῦ ὡς οἰακοστρόφου καὶ πηδαλιούχου τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Μετὰ τὸ πέρασ ὄλων τῶν Ἐκδηλώσεων καὶ περὶ ὥραν 5.00 μ.μ. ἀνεχωρήσαμεν διὰ Σόφιαν. Τὸ ἑσπέρας καὶ περὶ ὥραν 8.00 μ.μ. παρετέθη τὸ ἀποχαιρετιστήριον ἐπίσημον Δείπνον εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον ἔνθα προσεκληθήσαν ἐκτὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολλοὶ Κρατικοὶ παράγοντες καὶ οἱ Πρόεδροι τῶν Ὁρθόδοξων Κρατῶν καὶ τῆς Τουρκίας.

Κατὰ τὸ ἀποχαιρετιστήριον Δείπνον δι' ἀκόμη μίαν φορὰν ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Σόφιας καὶ πάσης Βουλγαρίας κ. Μάξιμος ἠὺχαρίστησεν ἅπαντας καὶ ἐπέδωκεν εἰς ὄλους ἀναμνηστικὰ δῶρα. Τέλος τὸν λόγον ἔλαβεν ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ ἐξεφώνησεν Πρόποσιν πρὸς τὴν Α. Μακαριότητα τὸν Πατριάρχην Σόφιας κ. Μάξιμον. Μετὰ τὸ πέρασ τοῦ Δείπνου ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ὄπως ἐξαιρέτως προσεκάλεσεν τὴν Ἀντιπροσωπείαν ἡμῶν ἵνα συνοδεύσωμεν Αὐτὸν τὴν ἐπαύριον εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ τοῦ προσωπικοῦ Αὐτοῦ ἀεροπλάνου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 20 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1996

Οὕτως τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἀνεχωρήσαμεν περὶ ὥραν 10.00 π.μ. διὰ τὸν ἀερολιμένα Σόφιας. Ἐνταῦθα, ἐντὸς συγκινητικῆς ἀτμοσφαιράς, ἀπεχαιρέτησεν ἡμᾶς ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Σόφιας κ. Μάξιμος μετὰ μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου οἵτινες παρέμειναν ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ μέχρι τῆς ἀπογειώσεως τοῦ ἀεροπλάνου ἡμῶν, ἡμεῖς δὲ ἀποχαιρέτησαντες καὶ εὐχαριστήσαντες πάντας ἐπεβίβασθημεν τῇ εὐλογίᾳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου εἰς τὸ προσωπικὸν αὐτοῦ ἀεροπλάνον, ὅπερ ὡς ἐπληροφόρησεν ἡμᾶς διέθεσεν εὐγενῶς ὁ ἐφοπλιστὴς κ. Λάτσης, καὶ ἀνεχωρήσαμεν διὰ Κωνσταντινούπολιν.

Μετὰ πτῆσιν 45 λεπτῶν ἀφίχθημεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔνθα προσήλθον πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ Παναγιωτάτου Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἐφέσου κ. Χρυσόστομος καὶ ἄλλοι Μητροπολίται τοῦ Θρόνου.

Ἀκολούθως μετέβημεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἔνθα προσεκινήσαμεν εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Ἱερόν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐγκατεστάθημεν εἰς τὴν σοῦϊταν φιλοξενίας τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου καὶ προσεκληθήμεν ἵνα παρακαθίσωμεν εἰς τὴν Πατριαρχικὴν Τράπεζαν, εἰς ἣν παρεκάθησαν πολλοὶ Μητροπολίται τοῦ Θρόνου καὶ οἱ ὅποιοι μετὰ πολλῆς ἐγκαρδιότητος ὑπεδέχθησαν ἡμᾶς.

Τὸ ἑσπέρας, κατ' ἐντολὴν τοῦ Πατριάρχου, ὁ ἱεροδιάκονος Ἀθηναγόρας συνώδευσεν ἡμᾶς καὶ τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Λαμπάκου κ. Μακάριον εἰς μίαν περιήγησιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐν

συνεχείᾳ ἐδειπνήσαμεν εἰς ἑλληνικὸν ἐστιατόριον τοῦ Βοσπόρου.

ΔΕΥΤΕΡΑ 21 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1996

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν, Δευτέρα 21 Ὀκτωβρίου 1996 καὶ περὶ ὥραν 8.30 ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Βαρθολομαῖος ἐδέχθη ἡμᾶς εἰς τὴν Αἴθουσαν τῶν Ἀρχιερέων, ἠὺχαρίστησεν ἡμᾶς καὶ μᾶς ἀπεχαιρέτησε. Ἀκολούθως ἡμεῖς μετέβημεν εἰς τὸν ἀερολιμένα Κωνσταντινουπόλεως καὶ διὰ πτήσεως τῆς Ὀλυμπιακῆς Ἀεροπορίας ἀφίχθημεν εἰς Ἀθήνας περὶ ὥραν 12.00 μεσημβρινὴν τῆς ἰδίας ἡμέρας.

Οὕτως ἐπερατώθη ἐπιτυχῶς ἡ ἀποστολὴ ἡμῶν.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τὸ βασικώτερον συμπέρασμα ἦτο, ὅτι ἡ παρουσία τῶν Ὁρθόδοξων Ἀντιπροσωπειῶν καὶ κυρίως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου εἰς τὰς ἑορταστικὰς ταύτας ἐκδηλώσεις ἐν Βουλγαρίᾳ ἐχαροποίησαν τὸν Προκαθήμενον καὶ τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας, διότι ἀπεδείχθη ὅτι ἡ Κανονικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐν Βουλγαρίᾳ ἦτις εὐρίσκειται εἰς κοινωνίαν μεθ' ἀπάντων τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν εἶναι ἡ ἔχουσα ὡς Προκαθήμενον Αὐτῆς τὸν Πατριάρχην Μάξιμον καὶ τὴν περὶ Αὐτὸν Κανονικὴν Ἱεραρχίαν.

Οὕτως αἱ ἑορταστικαὶ αὐταὶ ἐκδηλώσεις ἀπετέλεσαν ἰσχυρὸν ράπισμα κατὰ τῶν σχισματικῶν καὶ τοῦ ἀντικανονικοῦ ψευδοπατριάρχου πρώην Νευροκοπίου Ποιμένου, γεγονός ὅπερ ὑπεχρέωσεν καὶ τὸ ἐπίσημον Κράτος νὰ ἀποστείλῃ τοὺς ἐκπροσώπους αὐτοῦ ἵνα παραστοῦν εἰς τὰς ἐκδηλώσεις.

Ἐνα δεύτερον συμπέρασμα εἶναι, ὅτι ἡ ὀλιγοήμερος παραμονὴ ἡμῶν ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ ἡ εὐκαιρία συναναστροφῆς μετὰ τῶν Βουλγάρων Ἀρχιερέων, ἔδωκεν ἡμῖν τὴν δυνατότητα περαιτέρω γνωριμίας μετὰ τῶν προσώπων αὐτῶν καὶ μετὰ τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων προβλημάτων τῶν κατὰ τόπους ἐπαρχιῶν τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας.

Διὰ ταῦτα θεωροῦμεν ὑποχρέωσιν ἡμῶν, ἵνα προτείνωμεν εὐσεβᾶστως τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ τὴν, τοῦλάχιστον κατ' ἔτος, ἀποστολὴν ἀρμοδίων προσώπων πρὸς ἐπικοινωνίαν καὶ διμερεῖς ἐπαφὰς μετὰ τοῦ Πατριαρχεῖου Βουλγαρίας.

Ταῦτα καταθέτοντες Ὑμῖν ἐκφράζομεν τὰς ἐποφειλομένας εὐχαριστίας ἡμῶν πρὸς τὴν Ἱεράν Σύνοδον, ἦτις εὐφροεστήθη καὶ ἐνεπιστεῦσθη ἡμῖν τὴν ὑψηλὴν καὶ τιμητικὴν ταύτην ἀποστολήν.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ

στην ένθρονιση του Σεβ. Καστορίας κ. Σεραφείμ (16 Νοεμβρίου 1996)

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Καστορίας κύριε Σεραφείμ,

Με πολλή χαρά και με ευγνωμοσύνη έκτελώντας σελπη Έντολή της Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου μας Κυρίου Βαρθολομαίου, ἔχω τὴν ὑψηλὴ τιμὴ καὶ εὐλογία, σήμερα ποὺ ἀνεβαίνετε στὸν περι-

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κίτρους
κ. ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΥ

πυστο, λαμπρὸ καὶ ἱστορικὸ θρόνο τῆς Μητροπόλεως Καστορίας, νὰ Σᾶς διαβιβάσω τὰ θερμὰ συγχαρητήριά Του καὶ τὴν ἀγάπη Του.

Ὁ Παναγιώτατος, ὁ Ὅποιος ἀπὸ τὴν Πρόνοια τοῦ Θεοῦ τάχθηκε νὰ περιφρουρεῖ τὴν ἀκαινοτόμητη καὶ ὀρθόδοξη ὁμολογία «ἀγωνιστικῶς», ἀλλὰ καὶ νὰ προτρέπει τὶς κατὰ τόπους Ἐκκλησίες τοῦ Χριστοῦ στὸν «ὑπὲρ ἀληθείας» ἀγῶνα, Σᾶς ὑπογραμμίζει τὸ ἰδιαίτερο χρέος Σας, ἐδῶ σ' αὐτὴ τὴν ἀκριτικὴ ἔπαλξη τοῦ Γένους μας, νὰ φυλάσσετε τὶς ὀρθόδοξες Θεριοπύλες, ἀκολουθώντας τὸ παράδειγμα τῶν θαυμαστῶν Προκατόχων Σας, ἀνάμεσα στοὺς ὁποίους ἐξέχουσα θέση κατέχει ὁ ἀείμνηστος Γερμανὸς Καραβαγγέλης. Καὶ Σᾶς εὐχεται ὑγεία, μακροήμερευση καὶ κάθε εὐλογία τοῦ Θεοῦ στὴν Ἀρχιερατικὴ πορεία Σας.

Ὅμως, πολυαγαπητέ μου Ἅγιε Καστορίας, σήμερα βρίσκομαι ἐδῶ καὶ με μιὰ ἄλλη παράλληλη ιδιότητα, τὴν ιδιότητα τοῦ πνευματικοῦ Σου πατέρα. Δυστυχῶς, πολυσέβαστα κατὰ τὰ ἄλλα καὶ ἀξιοφίλητα Ἀρχιερατικὰ χέρια, χωρὶς νὰ συμβουλευθοῦν, ὅπως θὰ ἔπρεπε, τὴν ἀναμενόμενη ἀδελφικὴ κατανόηση καὶ ἀγάπη, μοῦ ἀφαίρεσαν ἐτσιθελικὰ τὸ πνευματικὸ προνόμιο καὶ τὸ φυσικὸ πατρικὸ δικαίωμα νὰ συμμετάσχω πρωτοστατικὰ στὴ Χειροτονία Σου σὲ Ἐπίσκοπο, πράγμα ποὺ ἀπάνταστα με ἐλύπησε. Ἐκμεταλλεύομαι, λοιπόν, τὴν εὐκαιρία νὰ Σὲ προσφωνήσω ὡς πατριαρχικὸς ἐκπρόσωπος, γιὰ νὰ ἐκφράσω δημόσια καὶ μερικὰ προσωπικὰ

μου αἰσθήματα στὴ σημερινὴ χαρὰ τῆς λαμπρῆς ἐνθρονίσεώς Σου.

Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς, Ἐντιμότατοι Ἐκπρόσωποι τῆς Πολιτείας, τῶν Τοπικῶν Ἀρχῶν καὶ τοῦ Στρατοῦ, ἀγαπητοί μου Ἱερεῖς καὶ εὐλογημένοι χριστιανοί, δῶστε μου, Σᾶς παρακαλῶ, τὴν ὑπομονή Σας, νὰ ἀποταθῶ στὸ νέο Μητροπολίτη Σας με τὰ παρακάτω λόγια:

Σεβαστὸ μου πνευματικὸ παιδὶ Σεραφείμ, με τὴν ἀγάπη πρὸς τὸ ἀξιόλογο Πρόσωπό Σου τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου μας κυρίου Σεραφείμ καὶ με τὴν τίμια ψήφο τῆς σελπῆς Ἱεραρχίας, φάνηκε καθαρὰ ἡ ἀπόφαση τοῦ καλοῦ Θεοῦ, νεώτατον στὴν ἡλικία νὰ Σὲ καλέσει στὸ μέγιστο ἀξίωμα τῆς Ἀρχιερωσύνης, καθιστώντας Σε ἀπεσταλμένο Του. Καὶ ἓνας εἰδικὰ ἀπεσταλμένος, ἀγαπητέ μου Δεσπότη, δὲν εἶναι οὔτε μικρὸς, οὔτε μεγάλος στὴν ἡλικία. Εἶναι μόνον ἀπεσταλμένος! Ἄς ἔχει δόξα ὁ Πανάγαθος Τριαδικὸς Θεός!

Ὡς πνευματικὸς Σου πατέρας, εἶμαι σὲ θέση νὰ καταθέσω μπροστὰ στὸ Ποίμνιό Σου, ὅτι ἀπὸ τὴν πρώτη ἐφηβικὴ Σου ἡλικία, διέκρινα καθαρὰ τὰ σημάδια αὐτῆς τῆς θεϊκῆς ἐπιλογῆς. Μονάρχιβο παιδὶ τῶν εὐλαβῶν καὶ καλῶν γονέων Σου, στῶν ὁποίων τὴ δικαιολογημένη χαρὰ ὄλοι μας ὀλόψυχα συμμετέχουμε, ἀπὸ τὰ πρῶτα Σου ἐνσυνείδητα παιδικὰ χρόνια, καταγόμενος ἀπὸ τὴν ἀγιότοκο καὶ ἡρωοτόκο Θεσσαλικὴ γῆ, ἀφοσιώθηκες ἀσταμάτητα στὴ διακονία τῆς Ἐκκλησίας. Μετὰ τὴν ἐγκλύκλιο μόρφωσή Σου, ἀκολούθησες τὴν ὁδὸ τῆς πανεπιστημιακῆς θεολογίας σὰν βιωματικῆς καὶ ὄχι ἐγκεφαλικῆς κατάστασης, ὅποτε καὶ συνειδητοποίησες τὴν ἀπὸ τὴν κοιλία τῆς Μητέρας Σου κλίση σου νὰ γίνεις Μοναχὸς καὶ Κληρικὸς. Ὁ Μακαριώτατος, ὁ Ὅποιος μέσῳ τῶν ἐπιτελῶν Του παρακολούθησε τὴν εὐλογημένη ἀνέλιξή Σου σὲ ἓνα πραγματικὰ χαριτωμένο νέο, εὐχαρίστως Σοῦ ἔδωσε τὴν εὐλογία Του νὰ μπεῖς στὸν Ἱερὸ Κλῆρο, ἀφοῦ πρῶτα ἐκάρης Μοναχὸς στὴ Μονὴ Πετράκη, ὅπου ἀπὸ Ἰωάννης μετονομάστηκες Σεραφείμ, γιὰ νὰ ἀκοῦς στὸ Ὄνομα τοῦ πατριώτη

Σου Ίερομάρτυρος Σεραφείμ Ήπισκόπου Φαναρίου, για τὸν ὁποῖο ἀκούει καὶ ὁ Μακαριώτατος. Μὲ τὴν εὐλογία τοῦ ὁ Σεβασμιώτατος Σιατίστης κ. Ἀντώνιος σὲ χειροτονεῖ Διακόνου καὶ διορίζεσαι ἀμέσως στὸν Ίερὸ Ναὸ Ἀγίου Νικολάου τῆς ὁδοῦ Ἀχαρνῶν.

Δὲν ἄργησαν νὰ φανοῦν τὰ σημάδια τῆς ἰδιαίτερης ἀξίωσύνης Σου, καλέ μου Ἀδελφέ. Ἀνύστακτη μέριμνα για ὅλα καὶ ξεχωριστὲς εὐλογίες στόλισαν τὴ Διακονία σου ἐπὶ τέσσερα χρόνια. Καὶ ὅταν ἀπὸ τὸν ὁμιλοῦντα αὐτῆ τῆ στιγμῆ πνευματικὸ Σου, μὲ τὴν ἄδεια τοῦ Μακαριωτάτου, ἔλαβες τὸν βαθμὸ τοῦ Πρεσβυτέρου καὶ τὴν εὐθύνη τοῦ Προϊσταμένου στὸν ἴδιο Ναὸ, τότε, σὺν Θεῷ, αὐτοπροβλήθηκαν τὰ πληθωρικὰ προσόντα Σου. Νυχθημερόν, στὴν κυριολεξία, ἐργαζόμενος, ἀνέδειξες αὐτῆ τὴν Ἐνορία, μὲ τὴν πολύτιμη συμπαράσταση τῶν ἐκλεκτῶν Συνεφημεριῶν Σου ποὺ Σὲ λάτρευαν, καὶ τὴν κατέστησες πρότυπο λειτουργικῆς, κατηχητικῆς καὶ ἐξομολογητικῆς προσφορᾶς, μὲ κορυφαία τὴ νεανικὴ ἐνοριακὴ κίνηση ἑκατοντάδων νέων, οἱ ὁποῖοι καὶ σήμερα ἀλαλάζουν ἀπὸ τὴ χαρὰ τους.

Σεμνὸς καὶ ἠθικός, πρόωρα ὄριμος, ἀκατηγόρητος καὶ ἄκρως ἐργατικός, ἀφιλάργυρος καὶ φιλότιμος, φιλομόναχος καὶ καθαρὰ ἐκκλησιαστικός ἱερωμένος, ἀπέσπασες τὴν συμπάθεια καὶ τὴν ὀλόψυχη ἀγάπη τῶν Ἐνοριτῶν Σου, ποὺ καὶ αὐτοὶ σήμερα συγκατακλύζουν τὸν Ναὸ αὐτό, καὶ μὲ τὰ ἐπιφωνήματά τους ἐπιδιοκμᾶζουν τὴν ἐκλογή, χειροτονία καὶ ἐνθρόνισή Σου.

Τί δὲ νὰ πεῖ κανεὶς για τὴν ἐργατικότητά σου, στὴν Ίερὰ Σύνοδο, ὅπου ἐν τῷ μεταξὺ πρὶν περὶπου δέκα χρόνια τοποθετήθηκες ὡς Γραμματεὺς; Ἐκλεκτὸς ἀνάμεσα σὲ ἐκλεκτοὺς Συνεργάτες Σου, προκαλοῦσες τὴν ἀγάπη ὅλων τῶν Ἀγίων Μητροπολιτῶν καὶ ὑπαλλήλων, οἱ ὁποῖοι διέκριναν κάτι τὸ ξεχωριστὸ στὸ καλωσυνάτο πρόσωπό Σου, ποὺ συνέχεια ἀναδεικνύταν σὲ ἄξιο πραγματικὰ πνευματικὸ ἡγέτη. Ὅλα αὐτὰ ἔχοντας ὑπόψη τους ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος καὶ ἡ περὶ Αὐτὸν χορεία τῶν Ἀρχιερέων, Σὲ ἐξέλεξαν, ἀνάμεσα σὲ ἐκλεκτοὺς συνυποψηφίους Σου, Μητροπολίτη τῆς ἱστορικῆς Μητροπόλεως Καστορίας.

Ἐδῶ στὴν ἀκριτικὴ Καστοριά, διακρίθηκαν ὀνομαστοὶ Μητροπολίτες. Μεταξὺ τους, ὁ νεώ-

τατος Γερμανὸς Καραβαγγέλης, καὶ ὁ τελευταῖος προκάτοχός Σου, ὁ πολὺκλαυστος, ἀξέχαστος καὶ εὐλογημένος Ίεράρχης Γρηγόριος Παπουτσόπουλος. Νὰ ἔχεις τὴν εὐχή τους! Καλεῖσαι νὰ ποιμάνεις ἓνα εὐγενικὸ Λαὸ, σὲ μιὰ ἄκρως εὐαίσθητη ἐθνικὴ ἔπαλξη. Πολλὲς οἱ ἐκκλησιαστικὲς καὶ ἐθνικὲς ἀνάγκες τοῦ Μακεδονικοῦ χώρου, στὸν ὁποῖο θὰ ἀρχιερατεύσεις καὶ θὰ ἐπισκοπήσεις. Μὲ τὴν ἀγάπη ὅλων μας, προχώρα, μὲ ὑπομονή –στὸ τονίζω, μὲ ταπεινώση –στὸ τονίζω, μὲ θάρρος καὶ σύνεση καὶ φόβου Θεοῦ –στὸ τονίζω, καὶ ἄρχισε τὸ ἔργο Σου. Μὴ ξεχάσεις ποτέ, ὅτι κάθε στιγμῆ πρέπει νὰ δικαιώνεις τὴν ἐμπιστοσύνη τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Λαοῦ στὸ πρόσωπό Σου, ποὺ στοὺς χαλεποὺς αὐτοὺς καιροὺς για τὴν πορεία τῆς γνήσιας Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ μαρτυρικοῦ Γένους μας, Σὲ καμαρώνουν σ' αὐτῆ τὴν ἔπαλξη καὶ περιμένουν πολλὰ ἀπὸ Σένα.

Ὅλοι Σὲ συχαίρουμε, Σεραφείμ. Ὅλοι Σὲ ἀγαπᾶμε. Καὶ ὅλοι Σοῦ εὐχόμεθα καλὴ δύναμη στὴ νέα Σου καὶ κορυφαία Ἀποστολικὴ διακονία, ἐπὶ πολλὰ - πολλὰ χρόνια, γεμάτα ὑγεία, εὐλογία, Χάρη Θεοῦ καὶ προκοπή, μόνο για τὴν δόξα τοῦ Θεοῦ.

Νὰ ζήσεις.

Ἄξιος!

BIBLIA ΓΙΑ ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΒΑΠΤΙΣΜΑΤΟΣ

- ★ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΠΤΙΣΜΑΤΟΣ
- ★ ΜΥΣΤΑΓΩΓΙΚΕΣ ΚΑΤΗΧΗΣΕΙΣ, ἀγίου Κυρούλλου Ίεροσολύμων (ἐξήγηση τοῦ ἱεροῦ Βαπτίσματος καὶ τοῦ Χρίσματος).
- ★ ΝΑ ΣΑΣ ΖΗΣΕΙ... Μιὰ προσέγγιση στοῦ μυστήριου τοῦ Βαπτίσματος (Μητροπ. Δημητριάδος Χριστοδοπούλου).
- ★ ΚΑΤΗΧΗΣΗ ΚΑΙ ΒΑΠΤΙΣΗ ΤΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ, (βιβλίο ποὺ ἀναφέρεται καὶ στοῦ Βάπτισμα τῶν νηπίων), νῦν Μητροπ. Ναυπάκτου Ίεροθέου.

Ἑπόμνημα

εἰς τὸν Κανόνα τῆς Ἑορτῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ*

Εἰς τὸ γ' τροπάριον τῆς α' ᾠδῆς: «Ἀνέθηκε Μωϋσῆς, ἐπὶ στήλης ἄκος...». Ὄταν ὁ περιούσιος λαὸς τοῦ Κυρίου εὐρίσκετο εἰς τὴν ἔρημον⁸⁴, πορευόμενος πρὸς τὴν γῆν Ἐδὼμ, ἠγανάκτησεν, ὡς συνήθως, κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ κατὰ τοῦ Μωϋσέως, λόγῳ τῶν στερήσεων, τὰς ὁποίας ἀντιμετώπιζεν εἰς τὴν ἔρημον. Τότε ὁ Θεός, πρὸς τιμωρίαν, διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν των, ἔστει-

Τοῦ Σεβ. Μητροπ. Ν. Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας
κ. Κωνσταντίνου

λεν ἐναντίον αὐτῶν «πυρίνους ὄφεις»⁸⁵, οἱ ὁποῖοι μὲ τὸ δηλητηριῶν των ἐφόνευσαν ὅσους ἐδάγκωνον. Ἐνεκα τῆς καταστάσεως αὐτῆς ὁ Μωϋσῆς παρεκάλει τὸν Κύριον νὰ βοηθήσῃ τὸν λαόν του, καὶ Ἐκεῖνος ὑπέδειξε τὸν τρόπον τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοῦ «φθοροποιοῦ καὶ ἰοβόλου δῆγματος». Ὑπέδειξε δηλαδὴ εἰς τὸν Μωϋσῆν νὰ τοποθετήσῃ, εἰς τύπον Χριστοῦ, ἐπάνω εἰς μίαν στήλην ὁμοίωμα ἐνὸς ὄφeos, σχηματιζομένου οὕτω τοῦ τύπου τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, πρὸς τὸν ὁποῖον προσβλέποντες οἱ Ἰουδαῖοι ἐσώζοντο ἀπὸ τὰ δηλητηριώδη δῆγματα τῶν ὄφeos.

Πράγματι, ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ οἱ Ἑβραῖοι προσήλωσαν Ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἔσωσε τοὺς πατέρας αὐτῶν ἐκ τῆς δουλείας Φαραῶ, καὶ ὁ ὁποῖος διεπέρασεν αὐτοὺς πρὸς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, διὰ μέσου τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, καὶ διέθρεψεν αὐτοὺς ἐπὶ 40 ὀλοκλήρους ἐνιαυτοὺς ἐντὸς τῆς ἐρήμου. Αὐτὸν τὸν Ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς προσήλωσαν οἱ Ἑβραῖοι ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, ὁ ὁποῖος ὅμως, ἐνῶ δι' αὐτοὺς ὑπῆρξε σκάνδαλον, διὰ τὸν Χριστιανικὸν κόσμον ὑπῆρξε καὶ εἶναι τὸ μέσον, διὰ τοῦ ὁποῖου ὁ Θεὸς προσέφερεν εἰς τὸ πλάσμα του τὴν ἐλπίδα, τὴν χαράν, τὴν λύτρωσιν καὶ τὴν εἰρήνην.

Εἰς τὸ δ' τροπάριον τῆς α' ᾠδῆς: «Ὑπέδειξεν οὐρανός, τοῦ Σταυροῦ τὸ τροπαιον...». Εἰς τὸν θεόφρονα καὶ εὐσεβῆ βασιλέα, τὸν Μ. Κων-

σταντῖνον, ἀπεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, παρὰ τὴν Μουλβίαν γέφυραν, κατὰ τὸ ἔτος 312 μ.Χ., εἰς μάχην κατὰ τοῦ Μαξεντίου, τὸ σύμβολον τῆς νίκης, ἦτοι ὁ Τίμιος Σταυρός, διὰ τοῦ ὁποῖου θὰ ἠδύνατο νὰ κατανικᾷ τοὺς πολεμίους αὐτοῦ. Τὸ τίμιον τοῦτο σύμβολον κολπωθεὶς ὁ Μ. Κωνσταντῖνος καὶ γενόμενος Χριστιανός, συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ ἀνατραπῇ ἡ πλάνη τῆς εἰδωλολατρείας καὶ νὰ ἐξαπλωθῇ εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς ἢ εἰς Χριστὸν πίστις. Ἡ πνευματικὴ πώρωσις τῶν Ἑβραίων συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ κλεισθῇ δι' αὐτοὺς ἡ πύλη τῆς σωτηρίας καὶ νὰ ἀνοιγῇ κατὰ πανηγυρικὸν τρόπον εἰς τὰ ἔθνη, τοὺς εἰδωλολάτρους, τὰ ὁποῖα συνέβαλον μὲ ἐνθουσιασμόν εἰς τὴν διάδοσιν τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως.

Γ' ᾠδῆ. Εἰς τὸν εἰρημὸν τῆς γ' ᾠδῆς: «Ράβδος εἰς τύπον τοῦ μυστηρίου παραλαμβάνεται...». Παρ' ὅτι παρ' Ἰσραηλίταις ἡ Ἱερατεία ἦτο θεόδοτος⁸⁶, καὶ εἶχον οὕτω καθιερωθῆ εἰδικὴ Ἱερατικὴ τάξις, μὲ Ἀρχιερέα τὸν Ἀαρὼν καὶ Ἱερεῖς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, βοηθουμένους εἰς τὰ ἱερατικά των καθήκοντα ὑπὸ τῆς τάξεως τῶν Λευιτῶν, ἐν τούτοις τοῦτο ἠμφεσβητήθη ὑπὸ τοῦ Κορέ, ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Λευί, υἱοῦ τοῦ Ἰσάακ (ὅστις Ἰσάακ ἦτο ἀδελφὸς τοῦ Ἀβραάμ, πατρός τοῦ Μωϋσέως καὶ Ἀαρῶν⁸⁷, τοῦ Δαθᾶν καὶ Ἀβειρών, υἱῶν Ἐλιάβ, καὶ Αὐν, υἱοῦ Φαλέθ, ἐκ τῆς φυλῆς Ρουβὴμ⁸⁸). Οὗτοι ἠθέλησαν νὰ παραμερίσουν τὸν Μωϋσῆν ἐκ τῆς ἀρχηγίας τοῦ περιουσιοῦ λαοῦ καὶ τὸν Ἀαρῶν ἐκ τῆς Ἱερωσύνης. Εἰς τοῦτο ἀντέτεινεν ὁ Μωϋσῆς, ὅτι οὗτοι εἶχον ἐκλεγῆ καὶ ὀρισθῆ ἕκαστος ἐξ αὐτῶν εἰς τὸ ἔργον του ὑπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ ὅμως οἱ περὶ τὸν Κορέ δὲν ἀνεγνώριζον τοῦτο, ἐκλήθησαν ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως νὰ προσφέρουν οὗτοι θυμίαμα πρὸς τὸν Κύριον, καὶ ἐφ' ὅσον θὰ ἐγένετο δεκτὸν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, τοῦτο θὰ ἠρμηνεύετο, ὅτι ὁ Κύριος ἐδέχετο πράγματι καὶ ἐνέκρινε τὸ αἴτημα τοῦ Κορέ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ⁸⁹.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 777 τοῦ ὑπ' ἀρ. 17/96 τεύχους.

84. Πρβλ. Ἄριθμ. 21, 4 ἐξ.

85. Πρβλ. Ἄριθμ. 21, 6 ἐξ.

86. Πρβλ. Ἐξὸδ. 28, 1.

87. Ἐξὸδ. 6, 18.

88. Πρβλ. Ἄριθμ. 16, 1 ἐξ.

89. Πρβλ. Ἄριθμ. 16, 4 ἐξ.

Τὴν πρότασιν αὐτὴν τοῦ Μωϋσέως ἐδέχθη ὁ Κορέ, ὅστις ἀφοῦ ἔλαβε τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν προσφορὰν τοῦ θυμιάματος πρὸς τὸν Θεόν, προσῆλθε εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου. Τότε ὁμως ἐφάνη εἰς ὅλον τὸν λαὸν ἡ δόξα τοῦ Κυρίου, νεφέλη φωτεινὴ, ἡ ὁποία ἐκάλυψε ὁλόκληρον τὸ Ἰσραηλιτικὸν στρατόπεδον, καὶ ὑπεδείχθη εἰς τὸν Μωϋσῆν καὶ τὸν Ἀαρὼν νὰ ἀπομακρυνθῶν ἐκ τῶν λοιπῶν Ἰσραηλιτῶν, διότι ὁ Κύριος, ὠργισμένος κατ' αὐτῶν διὰ τὴν ἀποστασίαν των, εἶχεν ἀποφασίσει νὰ τιμωρήσῃ παραδειγματικῶς ὁλόκληρον τὸν λαόν. Οὗτοι ὁμως παρεκάλεσαν τὸν Θεὸν νὰ γίνῃ ἴλεως, δεδομένου ὅτι δὲν ἔπαιε σύμπας ὁ λαὸς διὰ τὸ ἁμάρτημα τοῦτο. Κατόπιν αὐτοῦ ὁ Κύριος ὑπέδειξεν εἰς τὸν Μωϋσῆν νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὸν λαόν καὶ τὸν διαφωτίσῃ περὶ τοῦ ἁμαρτήματος τοῦ Κορέ καὶ καλέσῃ ὅσους δὲν συντάσσονται μετ' αὐτοῦ καὶ τῶν ὁμοφρόνων του νὰ ἀπομακρυνθῶν ἐκ τῶν σκηνῶν αὐτῶν, διότι οὗτοι θὰ ἐτιμωροῦντο παραδειγματικῶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Πράγματι, ὅσοι δὲν ἠσπάζοντο τὰς γνώμας τοῦ Κορέ ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὰς σκηνας αὐτοῦ καὶ τῶν ὁμοιδεατῶν του, καὶ τότε ἐρράγη ἡ γῆ καὶ κατέπιεν αὐτοὺς ζῶντας. Οὕτω ἐτιμωρήθησαν σκληρῶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ οἱ ἀμφισβητῆται οὗτοι καὶ οἱ ὁμόφρονές των, περίπου 250 ἄνδρες⁹⁰.

Ἐπειδὴ ὁμως οἱ Ἰσραηλίται καὶ πάλιν καὶ πολλάκις ἐξανίσταντο κατὰ τοῦ Μωϋσέως καὶ Ἀαρὼν, ἀμφισβητοῦντες τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δοθέντα εἰς αὐτοὺς δικαιώματα καὶ καθήκοντα, ὁ Θεὸς προσέταξε τὸν Μωϋσῆν⁹¹ νὰ λάβῃ ἀνὰ μίαν ράβδον, ἐξ ἐκάστης φυλῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὡς σημεῖον διοικήσεως καὶ ἀρχηγίας ἐκάστης φυλῆς, ἐπὶ δὲ τῆς ράβδου τῆς φυλῆς Λευὶ νὰ ἀναγράψῃ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀαρὼν, καὶ νὰ θέσῃ αὐτὰς εἰς τὴν Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου, ὥστε νὰ ἐκλέξῃ καὶ πάλιν αὐτὸς οὗτος ὁ Θεὸς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος θὰ ἤσκει τὴν ἱερατείαν ἐν τῷ λαῷ. Ἡ ἐκλογή θὰ ἐδηλοῦτο δ' ἐξανθήσεως τῆς ράβδου ἐκείνου, τὸν ὁποῖον θὰ ἐπέλεγε ὁ Θεὸς διὰ τὴν ἱερατείαν. Πράγματι ὁ Μωϋσῆς ἔκαμε καθὼς προσέταξεν ὁ Κύριος, καὶ τὴν ἐπομένην, ἐλθὼν μετὰ τοῦ Ἀαρὼν εἰς τὴν Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου, εὔρεν ἐξηνθισμένην τὴν ράβδον

Ἀαρὼν, φέρουσαν μάλιστα καὶ καρπούς. Ταύτην ἐπέδειξεν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας, ὥστε νὰ παύσουν πλέον νὰ γογγύζουν καὶ νὰ ἐπαναστατοῦν τόσο ἐναντίον τοῦ Ἀαρὼν, ὅσον καὶ τοῦ ἰδίου, ὡς θεόθεν κατασταθέντων εἰς τὰ ἔργα αὐτῶν.

Διὰ τῆς ράβδου Ἀαρὼν ὁ Κύριος ἀπεκάλυψεν εἰς τὸν λαόν του, ὅτι Ἐκεῖνος εἶχεν ἐπιφορτίσει τὸν Ἀαρὼν νὰ προσφέρῃ δῶρα τε καὶ θυσίας, ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτημάτων καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἄγνοημάτων, προτυπῶν διὰ τούτου τὸ μυστήριον τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως καὶ τῆς προσφορᾶς ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου τοῦ ἑαυτοῦ του, ὡς ἱερείου ἀμώμου, ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας. Ἡ ράβδος καὶ ὁ Ἀαρὼν, ἦσαν ἀπλαῖ προεικονίσεις καὶ προτυπώσεις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ καὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος, ὡς ἄκρωτος Ἀρχιερεὺς, θύτης καὶ θύμα ὁ ἴδιος, θὰ προσέφερεν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ τὴν ὑπερτάτην θυσίαν διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπινου γένους.

Εἰς τὸ β' τροπᾶριον τῆς γ' ᾠδῆς: «Ὡς ἐπαφήκε ὕδωρ ραπιζομένη...». Εἰς τὸ ἐν λόγῳ τροπᾶριον ὁ ποιητῆς ἀναφέρεται καὶ πάλιν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ περιουσίου λαοῦ, πρὸς χάριν τοῦ ὁποῖου ὁ Θεὸς ἐθαυματούργησε, διὰ Μωϋσέως, καὶ πάλιν καὶ πολλάκις.

Οὕτω, καθ' ὑπόδειξιν τοῦ Κυρίου, ὁ Μωϋσῆς ἐκτύπησε διὰ τῆς ράβδου σκληρὸν βράχον, καὶ σχηματισθέντος, διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ, τύπου τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ἐξῆλθεν ἐκ τῆς πέτρας ἄφθονον ὕδωρ⁹², μετὰ τὸ ὁποῖον ὁ Ἰσραὴλ ἐκόρησε τὴν δίψαν αὐτοῦ, προτυπουμένου οὕτω τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία, διὰ τῶν θείων ναμάτων αὐτῆς, τῆς διδασκαλίας τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ὑπ' αὐτῆς τελεσιουργημένης θείας Εὐχαριστίας, θὰ ἐσβηνε τὴν δίψαν τοῦ λαοῦ τοῦ Κυρίου.

Ἐκ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ προῆλθον κρουνοὶ θείων ναμάτων, μετὰ τὰ ὁποῖα ἠρδεύθησαν τὰ ἔθνη καὶ προσῆλθον εἰς τὴν Χριστιανικὴν πίστιν, δοξάζοντα καὶ εὐγνωμονοῦντα τὸν Θεόν, διὰ τὴν μέσῳ τοῦ Τιμ. Σταυροῦ δωρηθεῖσαν σωτηρίαν.

(Συνεχίζεται)

90. Πρβλ. Ἀριθμ. 16, 35.

91. Πρβλ. Ἀριθμ. 17, 16 ἐξ.

92. Πρβλ. Ἐξὸδ. 17, 6.

Ο πρ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΣΙΣΑΝΙΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑΤΙΣΤΗΣ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ*

Ἐκπροσωπῶν τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνο-
δον τῆς Ἐκκλησίας, ὑποχρεοῦμαι τὴν στιγμὴν
ταύτην νὰ καταθέσω, πρὸ τῆς σοροῦ, τοῦ αὐοιδί-
μου Μητροπολίτου πρώην Σισανίου καὶ Σιατί-
στης κυροῦ Πολυκάρπου τοῦ ἐλεήμονος, τὴν
ἀγαθὴν μαρτυρίαν μου. Νὰ μαρτυρήσω, ὅτι
περὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ, λέγει ἡ Γραφή
«ἐσκόρπι-

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νικαίας
κ. ΑΛΕΞΙΟΥ

σεν, ἔδωκε τοῖς πένησι ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ
μένει εἰς τὸν αἰῶνα».

Ἠγάπησεν ὁ Ἐπίσκοπος Πολυκάρπος τὴν
ἀκριβείαν εἰς τὴν ζωὴν του, τὴν τελειότητα εἰς
τὴν Ἱερωσύνην, τὴν πτωχείαν διὰ τὸν ἑαυτὸν
του. Νηπτικὸς κατὰ τὴν τέλει τῆς θείας Λει-
τουργίας, κατασκευαστικὸς ἐπὶ τῆς ἐπιτελέσει τῶν
Ἱερῶν Μυστηρίων καὶ Ἀκολουθιῶν, ἀγρυπνος
διὰ τὸ ποιμνίον του, συνεπῆρεν εἰς διάστημα
αἰῶνος σχεδόν, διὰ μιᾶς συνεποῦς καὶ τιμίας
χριστιανικῆς ζωῆς, ἐνὸς ἀκατηγορήτου βίου,
μιᾶς χαλκέντερου ἐργατικότητος καὶ ἐνὸς ἀκα-
μάτου ἐναρέτου παραδείγματος, γενεᾶς ἀνθρώ-
πων, καὶ δὴ Πειραιωτῶν, οἵτινες ἀνεγνώρισαν
ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ τὸν ποιμένα τὸν καλόν.

Οὐδέποτε ὁ Μητροπολίτης Πολυκάρπος ἔ-
λαβε τὸν μισθὸν αὐτοῦ. Κατ' ἐξουσιοδότησίν
του γραπτῆν, εἰς τοὺς ἰθύνοντας τὰ εὐαγῆ καὶ
πολλαπλὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ ἱ-
δρύματα, τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν ἰδρυτῆς καὶ ἀ-
κούραστος Πρόεδρος, ὁ μισθὸς του διετίθετο
εἰς αὐτά, ἤτοι εἰς Ὁρφανοτροφεία, Γηροκομεῖα
καὶ εἰς ὅσα ἄλλα ἴδρυσε καὶ τὰ ὁποῖα διὰ βίου
ἠγάπησε. Ἐνθυμοῦνται δὲ οἱ παλαιοὶ Πειραιεῖς,
τὸν π. Πολυκάρπον, νὰ σκάβῃ ὁ ἴδιος καὶ νὰ
μεταφέρῃ τὸ «ζεμπίλι», ὅταν ἐκτίζετο τὸ Γηρο-

κομεῖο εἰς τὴν Ἀμφιάλη. Ἐκεῖ εἰς τὰ «νταμά-
ρια», εἰς τὴν Ἁγ. Βαρβάραν τῆς Ἀμφιάλης, ὁ
Πολυκάρπος νὰ εἶναι ἐργάτης, ὁ οἰκοδόμος καὶ
σκαπανεύς, καὶ ὁ ἴδιος νὰ ἐξομολογῇ καὶ ὡς
ἀρχιερεὺς, ἕνα πρὸς ἕνα τὰ ἀγαπημένα του ὀρ-
φανά, τὰ ὁποῖα πάντοτε ἐθεώρει παιδιὰ του.

Ὁ ἴδιος πρωτοστάτησε ἡμέρα καὶ νύκτα εἰς
ἔργα ἀγάπης. Ἐδῶ, εἰς τὴν ἐνορίαν τῆς Ὑπα-
παντῆς τοῦ Κυρίου, τὴν προσφιλεστάτην του ἐ-
νορίαν, εἰς τὸν μικρὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Χαρα-
λάμπους, πρὸ τῆς εἰκόνης τοῦ Παντοκράτορος
Χριστοῦ καὶ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, τὴν ὁ-
ποία ἐλάτρευε καὶ ἔνδακρος ἐκήρυττεν ἀπὸ τοῦ
ἄμβωνος τὰ μεγαλεῖα τῆς, ἅπας ὁ εὐσεβῆς λαὸς
τοῦ Πειραιῶς καὶ ἡ ταπεινότης μου, εἴμεθα αὐ-
τήκοοι καὶ αὐτόπται μάρτυρες τῆς φήμης τοῦ
φλογεροῦ Ἐπισκόπου καὶ ὑπερόχου σκαπανέως
τῶν ἔργων τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, μακαρι-
στοῦ, ἤδη, Μητροπολίτου πρώην Σισανίου καὶ
Σιατίστης, καὶ ἀγιωτάτου ἐκκλησιαστικοῦ ἀν-
δρὸς κυροῦ Πολυκάρπου.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος καὶ Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς
Συνόδου κ.κ. Σεραφεῖμ, γνώστης τῶν ἀρετῶν
καὶ τῆς δράσεως τοῦ εἰς οὐρανοὺς ἀποικομένου
Ἀρχιερέως, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, σύμπασα ἡ Ἐκ-
κλησία, ὁμοῦ μετὰ τῶν παρισταμένων καὶ συν-
ευχομένων Ἁγίων Ἀδελφῶν Ἀρχιερέων, κα-
θὼς καὶ τῶν συγγενῶν, κατὰ πνεῦμα καὶ σάρκα,
τοῦ κεκοιμημένου Μητροπολίτου Πολυκάρπου,
προπέμπομεν σήμερον τοῦτον, εἰς τὴν ἐν οὐρα-
νοῖς θριαμβεύουσαν Ἐκκλησίαν, ὡς Ἅγιον.

Ἄς ἱκετεύσωμεν τὸν Πανάγιον Θεὸν νὰ τὸν
δεχθῆ καὶ μετὰ τῶν Ἁγίων νὰ τὸν ἀναπαύσῃ
εἰς τὴν ἀνέσπερον ἡμέραν τῆς Βασιλείας Του,
εἰς τὸ αἰώνιον Πάσχα, εἰς τὴν ἄνω Ἱερουσαλὴμ,
τὴν ὁποίαν τόσον ἐνοστάλγει ὁ Γέροντας.

Καὶ τώρα ποῦ θὰ ἀσπασθῶμεν διὰ τελευ-
ταίαν φορὰν τὴν ἀγίαν του δεξιάν, ἄς τὸν πα-
ρακαλέσωμεν νὰ πρεσβεύῃ ὑπὲρ ἡμῶν, ἀλλὰ
καὶ νὰ μεταγγίσῃ εἰς ὅλους τὸν πλοῦτον τῆς ἀ-
γάπης του, διὰ τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἄνθρωπον!

* Ἐπικήδειος ἐκφωνηθεὶς ἐντολῆ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἰς
τὸν Ἱερὸν Ναὸν τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου Πειραιῶς, τῆ
20ῆς Νοεμβρίου 1996, εἰς τὴν ἐξόδιον Ἀκολουθίαν τοῦ μακα-
ριστοῦ πρ. Σισανίου καὶ Σιατίστης κυροῦ Πολυκάρπου.

Ο ΠΡΩΗΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΣΙΣΑΝΙΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑΤΙΣΤΗΣ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ († 1900-1996)*

«Ίδου νῦν θεωροῦμεν τὸν κείμενον, ἀλλ' ἡμῖν τοῦ λοιποῦ μὴ προκείμενον· ἰδοὺ δὴ καὶ ἡ γλῶσσα ἠσύχασεν· ἰδοὺ δὴ καὶ τὰ χεῖλη ἐπαίσσαντο· ἔρῶσθε φίλοι, τέκνα· σώζεσθε ἀδελφοί, σώζεσθε γνώριμοι· ἐγὼ γὰρ τὴν ὁδὸν μου πορεύομαι.»

Σεβασμιώτατοι, εὐσεβεῖς χριστιανοί.

Ίδου λοιπὸν κείται ἐν μέσῳ ἡμῶν ἄπνους καὶ γαλήνιος τὴν ὄψιν, ὁ πρὸ μικροῦ δοξάσας τὴν Ἐκκλησίαν πολίος καὶ σεπτὸς Ἱεράρχης, ὁ γηραιότερος τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς

Τοῦ Ἀρχιμ. κ. ΔΩΡΟΘΕΟΥ ΠΟΛΥΚΑΝΔΡΙΩΤΗ

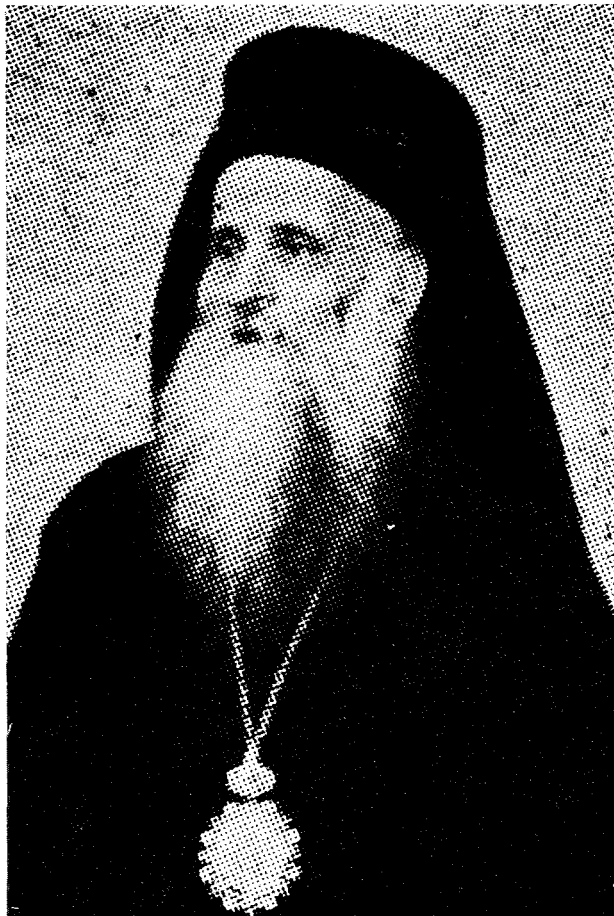
Ἑλλάδος, ὁ πρῶην Μητροπολίτης Σισανίου καὶ Σιατίστης Πολύκαρπος, τοῦπικλῆν Λιώσης.

Καὶ ἐνῶ πάντα τελοῦν ἐν τάξει, ἡ παρουσία τῶν Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων, ὁ ἱερός κληρὸς, οἱ ἄρχοντες, ἡ πάνδημος παρουσία τοῦ πενθηφοροῦντος λαοῦ καὶ τὰ δακρυρροοῦντα πνευματικὰ αὐτοῦ τέκνα, μίαν μόνον παράλειψιν δύναται τις νὰ διαπιστώσῃ, τὴν ἀπουσίαν ρήτορος, ἱκανοῦ νὰ ἐγκωμιάσῃ τὴν καθαρότητα τοῦ μαρτυρίου τῆς ἀρχιερατικῆς αὐτοῦ συνειδήσεως, τὸν πλοῦτον τῆς ἀγαπώσης καὶ φιλελεήμονος καρδίας καὶ τὸν βυθὸν τῆς σοφίας.

Ἀπώλεσεν ἡ Ἐκκλησία τὸν καλὸν Ἐπίσκοπον, θρηνεῖ ὁ λαὸς ἱερὸν κειμήλιον τῆς παρελθούσης λευϊτικῆς γενεᾶς. Ἐπειδὴ λοιπὸν εἰς τὴν ἐλαχιστότητά μου ἐδόθη ἡ ἐντολή ἵνα ἐκφωνήσω τὸν παρόντα ἐπικήδειον λόγον, ἀσίγνωστον τόλμην καταγινώσκω ἑμαυτοῦ, ἐπιχειρῶν ἀνεπιτηδεῖεις χερσίν ἵνα πλέξω στέφανον ἀντάξιον τῆς φωτεινῆς αὐτοῦ προσωπικότητος.

Ἄλλ' ὑπέικων εἰς τὴν ἐντολὴν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, λαμβάνω τὸ θάρρος, αἰτούμενος τὴν συγγνώμην ἀπάντων.

Ὁ κατὰ τὸ βάπτισμα Παναγιώτης Λιώσης ἐγεννήθη ἐν τῇ περιωνύμῳ πόλει τοῦ Πειραιῶς τῇ 8ῃ Σεπτεμβρίου τοῦ 1900, ἦτοι κατὰ τὴν ἀνατολήν τοῦ ἤδη δύνοντος παρόντος αἰῶνος, ἐκ γονέων εὐσεβῶν, Νικολάου καὶ Φλωρεντίας, παρὰ τῶν ὁποίων ἔλαβε τὴν γνησίαν, χριστιανικὴν καὶ

ἑλληνοπρεπῆ ἀνατροφὴν καὶ τὴν κατὰ τὸν Τωβίτ παραγγελίαν· «καὶ ἐν παντὶ καιρῷ εὐλόγει Κύριον τὸν Θεὸν καὶ παρ' αὐτοῦ αἴτησον, ὅπως αἱ ὁδοὶ σου εὐθείαι γένωνται, καὶ πάσαι αἱ τρίβοι καὶ βουλαὶ σου εὐοδοθῶσι» (Τωβίτ δ', 19).

Τὸ 1920 ἐπεράτωσε ἐν τῷ Β' Γυμνασίῳ Πειραιῶς τὰς Γυμνασιακὰς αὐτοῦ σπουδὰς, ἐγγραφεὶς πάραυτα εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Κατὰ μῆνα Φεβρουάριον τοῦ ἔτους 1924 κείρεται μοναχός, εἰς τὴν ἐν Σαλαμίνι Ἱερὰν Μονὴν τῆς Φανερωμένης καὶ κατὰ Μάρτιον τοῦ ἰδίου ἔτους χειροτονεῖται Διάκονος, διορισθεὶς εἰς τὸν Ἱερόν Ναὸν Ἁγίου Γεωργίου Κεραταινίου. Τὸν Μάρτιον τοῦ 1929, πτυχιούχος ὢν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, χειροτονεῖται Πρεσβύτερος καὶ προχειρίζεται εἰς Ἀρχιμανδρίτην, διορισθεὶς προϊστάμενος τοῦ ἐν Πειραιεῖ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου, εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ ὁποίου

* Ἐκφωνήθηκε εἰς τὸν Ἱ. Ναὸ Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου Πειραιῶς, τῇ 20ῇ Νοεμβρίου 1996, κατὰ τὴν ἐξόδιον Ἀκολουθίαν.

τὰ μέγιστα συνετέλεσεν. Ἡ ἐν αὐτῷ Ἱερατικῇ του Διακονία ὑπῆρξεν ἀγλαόκαρπος καὶ ἀξιομίμητος.

Ἐπισυμβάντος τοῦ ἡμερολογιακοῦ θέματος ἐν τῇ Ἑλλαδικῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἐπιδοθείσης τῇ 27ῃ Μαΐου 1935 τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ «Διαμαρτυρία καὶ δῆλωσις» τῶν Μητροπολιτῶν Δημητριάδος Γερμανοῦ, πρῶην Φλωρίνης Χρυσοστόμου καὶ Ζακύνθου Χρυσοστόμου περὶ ἀναλήψεως παρ' αὐτῶν τῆς πνευματικῆς ἡγεσίας καὶ ἐκκλησιαστικῆς ποιμαντορίας «τοῦ ἐμμένοντος εἰς τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον» Ἑλληνικοῦ λαοῦ, χειροτονεῖται ὑπ' αὐτῶν, καὶ μετ' ἄλλων τριῶν Ἀρχιερατικῶν, εἰς Ἐπίσκοπον τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Διαυλείας. Ἐν τῇ καρδίᾳ ὅμως τοῦ ταπεινοῦ τούτου καὶ καλοῦ στρατιώτου τῆς ἐπὶ γῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας ἀδιάλειπτος ἦτο ἡ ἐπιθυμία καὶ ὁ πόθος τῆς, μετὰ τῆς Κανονικῆς Ἐκκλησιαστικῆς τάξεως ἐπανεικοινωνίας αὐτοῦ καὶ οὕτω, ἡ Ἐκκλησία ἀποδεξαμένη τὴν μετάνοιαν αὐτοῦ καὶ περὶ αὐτοῦ φιλανθρωπευθεῖσα ἀνέλαβε αὐτὸν εἰς τὴν στοργικὴν αὐτῆς ἀγκάλην καὶ τὴν 12ην Μαρτίου τοῦ 1953 ἐξονόμασεν αὐτὸν Ἐπίσκοπον, τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Σταυρουπόλεως, τίτλον, τὸν ὁποῖον διετήρησεν ἕως τῆς 22ας Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 1958, ὅτε ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐξέλεξε καὶ κατέστησε τοῦτον Μητροπολίτην τῆς ἐν τῇ ἠρωϊκῇ μακεδονικῇ γῆ, Ἱερᾷ Μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατίστης, τὴν ὁποῖαν θεοφιλῶς καὶ ἀκριβοδικαίως διεποίμανεν χάριτι καὶ εὐλογία Θεοῦ ἕως τῆς 31ης Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1972, ὅτε παρητήθη τοῦ Θρόνου, λόγῳ ὀρίου ἡλικίας, βάσει τοῦ ἰσχύοντος τότε Νόμου «περὶ ὀρίου ἡλικίας τῶν Ἀρχιερέων».

Κατὰ τὴν 15ετῆ ἐν τῇ Ἱερᾷ ταύτῃ Μητροπόλει Ἀρχιερατικῇ του Διακονία ἐπέδειξε ζῆλον ἀπαράμιλλον καλοῦ κάγαθοῦ ποιμένος, μηδὲν ἀγεωργήτως ἢ ἀφιλοστόργως πράξας, ἀναδειχθεὶς «Οἰκονόμος τῆς Ἀρχιερατικῆς Χάριτος, μιμητῆς τοῦ ἀληθινοῦ ποιμένος Χριστοῦ, φῶς τῶν ἐν σκότει, παιδευτῆς ἀφρόνων, διδάσκαλος νηπίων». «Οὐκ ἔδωκε τοῖς βλεφάροις αὐτοῦ ὕπνον οὐδὲ τοῖς κροτάφοις αὐτοῦ νυσταγμὸν» ἐνδιαφερόμενος νυχθημερὸν διὰ τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαόν, τὸν ἐμπιστευθέντα εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἐν αὐτῇ ποιμαντορία του ὑπῆρξεν ἐγ-

καρπος καὶ καλλίκαρπος. Παρέδωκε ἔργον λαμπρὸν ποιμαντικῆς, φιλανθρωπικῆς καὶ κηρυκτικῆς δράσεως, συνδεθεὶς ἀρρηκτῶς μετὰ τοῦ ἐκλεκτοῦ αὐτοῦ ποιμνίου, τὸ ὁποῖον σήμερον τὸ δάκρυ λειβόμενον μετὰ τοῦ ἐν Πειραιεὶ φιλευσεβοῦς λαοῦ τοῦ Θεοῦ θρηνεῖ διὰ τὸν ἀποχωρισμὸν του. Εἶναι ὁ λαός, ὁ ὁποῖος τὸν ὑπεδέχθη ἐν χαρᾷ εἰς Σιάτιστα τὸ 1958, εἰς «τύπον Ἰησοῦ Χριστοῦ», ἐδέχθη τὰς ποιμαντορικὰς καὶ ἀγιαστικὰς αὐτοῦ εὐλογίας ἐπὶ σειρᾷ ἐτῶν, ἐκοινωνῆσε ἐκ τῶν τιμῶν του χειρῶν τὸ ἅγιον Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, τὸν προέπεμψε ἀναχωροῦντα τὸν χειμῶνα τοῦ 1973 ἕως τῶν ἐσχατιῶν τῶν ὀρίων τῆς Ἱερᾷ Μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατίστης, καὶ ἐπικοινωνῶν μετ' αὐτοῦ καθ' ὅλον τὸ διάστημα ἀπὸ τότε, ἕως τῆς σήμερον, καὶ ὁ ὁποῖος ἤδη ἀποδίδει εἰς αὐτὸν τὸν ὕστατον ἀσπασμὸν, κατασπαζόμενος τὴν ἐπευλογοῦσαν δεξιάν του.

Ὁ κεκοιμημένος Ἱεράρχης ἐγνώριζεν ὅτι «δεῖ τὸν δίκαιον εἶναι φιλόφιλον» (Σοφ. Σολ. ιβ' 19) καὶ ἐπειδὴ ἐκ τοῦ συνεγγυς ἐδοκίμασε τὴν δυστυχίαν κερδίσας τὸν ἐπιούσιον ἄρτον αὐτοῦ μετὰ δακρύων καὶ προσωπικῶν μόχθων, καθ' ὅτι γόνος δωδεκαμελοῦς καὶ πτωχῆς οἰκογενείας, τὸν ἅπαντα αὐτοῦ βίον διήνυσεν «ἐκ τοῦ ἄρτου αὐτοῦ δίδων τοῖς πεινώσι, καὶ ἐκ τῶν ἱματίων αὐτοῦ τοῖς γυμνοῖς» (Τωβίτ δ', 16).

Ἦτο τὸ μήνυμα τῆς καρδίας του ὅτι ἐκ τῆς ἐλεημοσύνης γεννᾶται ἡ εὐλογία καὶ ὡς ἀκτὶς ἡλίου θερμὴ πίπτουσα εἰς τὰς καρδίας τῶν πτωχῶν ἀποξηραίνει τὰ δάκρυα αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν χειλέων αὐτῶν ἀπαστρέπτει ἡ χαρὰ καὶ τὸ μειδίαμα τῆς εὐγνωμοσύνης, καὶ ὅτι ἡ εὐλογία αὕτη τῆς ἐλεημοσύνης τοῦ Χριστοῦ δὲν τρέφει μόνον τοὺς πεινῶντας, ἀλλὰ θεραπεύει καὶ βοηθεῖ τοὺς ἀσθενεῖς καὶ καλεῖ πάντας τοὺς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένους εἰς μετάνοιαν καὶ σωτηρίαν. Ἀπαυγάσματα τῆς πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἀκενώτου ταύτης ἀγάπης του εἶναι τὰ ὑπ' αὐτοῦ ἰδρυθέντα φιλανθρωπικώτατα καὶ εὐεργετικώτατα Ἰδρύματα τόσον διὰ τὸ γῆρας ὅσον καὶ διὰ τὴν νεότητα. Οὕτω, Διάκονος εἰσέτι ὢν ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἁγίου Γεωργίου Κερατοινίου, ἴδρυσεν τὸ Ὄρφανοτροφεῖον Ἀρρένων «Ὁ Ἅγιος Γεώργιος» καὶ μετ' οὐ πολὺ, τὸ 1935 τὸ Ὄρφανοτροφεῖον Θηλέων «Ὁ Ἱερός Πολύκαρπος», εἰς τὴν στοργικὴν ἀγκάλην τῶν ὁποῖων ἕως τῆς σήμερον ἀνευρίσκουν ἀγάπην, συμπαράστασιν καὶ στοργὴν ἐ-

κατοντάδες νέων, ἀποδεχομένων καθ' ἑκάστην, τὴν πλουσίαν εὐλογίαν τοῦ ἰδρυτοῦ των. Εἰς τὸν προαύλιον τῶν ἱερῶν τούτων Καθιδρυμάτων χώρον ἀνήγειρε περικαλλῆ Ναὸν εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τοῦ Ἀγίου Ἱερομάρτυρος Χαραλάμπους, μετὰ δύο ἱερῶν Παρεκκλησίων τιμωμένων ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἀγίων, Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου καὶ Πολυκάρπου Σμύρνης.

Εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Σισανίου καὶ Σιατίστης ἵδρυσεν ἐν Μικροκάστρω Ὁρφανοτροφεῖον καὶ Γηροκομεῖον, ἐν Σιατίστη δὲ Οἰκοτροφεῖον Θηλέων καὶ ἐν Πενταλόφῳ Βοῖου Οἰκοτροφεῖον Ἀρρένων καὶ Θηλέων. Ὡσαύτως Σύλλογον Ἀλληλοβοηθείας Κληρικῶν καὶ Κληροδοτήματα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Κληροδοτήματα τῆς Ἀγάπης», προικοδοτήσας τοῦτο ἐξ ἰδίων αὐτοῦ πόρων μετὰ τὴν ἐντολήν ὅπως, ἐκ τῶν ἐξ αὐτῶν προερχομένων χρημάτων, σπουδάζουν φοιτηταὶ τῆς Θεολογικῆς, Ἱατρικῆς, Φιλοσοφικῆς καὶ Μαθηματικῆς Σχολῆς, προερχόμενοι ἐκ τῆς περιφερείας τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως ἀλλὰ καὶ ἐκ Κερασινίου Πειραιῶς μετὰ οἰκονομικὴν μηνιαίαν χορηγίαν ἕως τῆς ἀποφοιτήσεώς των.

Ἐν ἔτει 1981 ἵδρυσεν «Γαμεῖον Ἀγάπης», καὶ πάλιν μετὰ προσωπικὴν του χορηγίαν, διὰ τὴν ἐπιβράβευσιν τῶν ἀριστευόντων μαθητῶν τῆς Στοιχειώδους καὶ Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τῶν ἐκπαιδευτηρίων τῆς περιοχῆς Σιατίστης, ὑπὸ τὸν τίτλον «Βραβεῖον Ἀρετῆς καὶ Προόδου» καὶ τὸ αὐτὸ δὲ ἵδρυσεν καὶ εἰς Πειραιᾶ.

Πλὴν τούτων ὁ πολὺς τῆς Ἐκκλησίας Ἱεράρχης Πολύκαρπος Λιώσης ἐδώρισεν εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Πειραιῶς ἀγρόκτημα στρεμμάτων ἱκανῶν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Παιανίας, ὅπου ὁ ἀκαταπόνητος τῆς Πειραικῆς Ἐκκλησίας Ποιμενάρχης ἀνήγειρε Κατασκηνῶσιν διὰ τὸν παραθερισμὸν τῶν νέων τοῦ Πειραιῶς.

Ἡ ἐν Πειραιεῖ εἰκοσιτετραετῆς διαμονὴ του ὑπῆρξεν πλήρης διακρίσεως καὶ ἀγάπης πρὸς τὴν τοπικὴν Ἐκκλησίαν, τὸν Ποιμένα τῆς καὶ τὸν ὑπ' αὐτὸν ἱερὸν κλῆρον καὶ λαόν, διὸ καὶ ἕως τῆς τελευτῆς του ἦτο περιβεβλημένος τὴν στοργήν, τὴν ἀγάπην καὶ φροντίδα των.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1935 εἰσέτι, ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν πληροφορηθεῖσα καὶ ἐκτιμήσασα τὴν δρᾶσιν αὐτοῦ, ἐβράβευσε τοῦτον διὰ τοῦ Βραβεῖου Ἀρετῆς καὶ Φιλαλληλίας «Μαντῶ Μαυρογένη», ἐπιβραβεύσασα οὕτω τὸ ἔργον καὶ τὴν κοινωνικὴν δρᾶσιν αὐτοῦ.

Ἀλλὰ καὶ τὸ συγγραφικὸν αὐτοῦ ἔργον εἶ-

ναι ἄξιον ἐνδιαφέροντος. Συνέγραψε ἄρθρα καὶ μελέτας κοινωνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ περιεχομένου, μελέτας ἱστορικᾶς ἀφορώσας εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Σιατίστης καὶ συγγράμματα ἠθικοθρησκευτικὰ καὶ παιδαγωγικὰ, ψυχοφελῆ καὶ κατάλληλα διὰ τὴν ἐν γένει πνευματικὴν κατάρτισιν τοῦ ἀνθρώπου.

Οὕτω τὸν «τόπον αὐτοῦ ἐφιλανθρώπησε» (Μακ. β' 23) καὶ ἤδη, ὁ φιλάρετος καὶ φιλελεῆμων Ἐπίσκοπος προπέμπεται ὑπὸ πάντων εἰς τάφον σωματοφόρον, εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς φιλιότητος του πειραικῆς γῆς. Ἠγωνίσθη τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν καὶ ἡγίασθη· αἱ σκυθρωπαὶ τοῦ θανάτου πτέρυγες ἐκάλυψαν τὸ γλυκὺ πρόσωπόν του καὶ ἀπέρχεται ἀπὸ τῆς γῆς ταύτης διὰ νὰ ζῆσιν τὴν ἀληθῆ καὶ ἀφθαρτον ζωὴν ἐν τῷ οὐρανῷ διὰ τὴν ὁποῖαν ἐπλάσθημεν καὶ ἐγεννήθημεν καὶ ζῶμεν καὶ ἀποθνήσκομεν. Τὸν συνοδεύουν αἱ προσευχαὶ τῶν προσφιλῶν αὐτοῦ πνευματικῶν τέκνων, τὰ ὁποῖα περικυκλοῦσι τὴν νεκρικὴν αὐτοῦ κλίνην, ἐναποθέτοντα δίκην εὐωδῶν ἀνθέων, τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὴν ἀγάπην των, δι' ὅσα ὑπὲρ αὐτῶν ἕως τῆς ἐσχάτης του ἀναπνοῆς ἔπραξεν.

Πολυσέβαστε Γέροντα,

Ἡ ἀγαπῶσα καρδιά σου, ἡ κρύψασα καὶ διατηρήσασα ἐπὶ ἐννενηκοντα ἕξ ἔτη τὸ πῦρ τῆς ζωῆς ἔπαυσε νὰ κτυπᾷ· τὸ ἐπὶ τῷ στήθει σου Ἀρχιερατικὸν Ἐγκόλπιον ὡς ἱερὰ Πρόθεσις φυλάττει ὡς «δῶρα» τὰς πολλὰς σου ἀρετὰς· ἡ Ἀρχιερατικὴ σου Μίτρα εἶναι ὁ δίκαιος στέφανος, ὁ ὑπὸ τοῦ Κυρίου καὶ εἰς σὲ ἀπονεμηθησόμενος διότι ἐπαξίως ἐβάστασας τὸν κόπον καὶ τὸν μόχθον τῆς ἡμέρας, καὶ ὁ Ἀρχιερατικὸς Μανδύας, ἀπὸ τοὺς ποταμοὺς τοῦ ὁποῖου ἔρρευσαν ἀφθονα τὰ ρεῖθρα τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης σου εἶναι ὡς νεκρικὸν σάβανον περιβάλλει τὸ ἀσκητικὸν σου σκῆνος. Καὶ ἡ μὲν δόξα τοῦ κόσμου «ὡς ἄνθος χόρτου μαραίνεται» ἀλλ' ἡ δόξα τῶν ἀρετῶν διαμένει ἀσάλευτος, ἀθάνατος, αἰώνιος, ὡς αὐτὸς ὁ Θεός.

«Γλυκεῖα ἐλπίς καὶ ἀγαθὴ γηροτρόφος αἰεὶ πάρεστι τῷ μηδὲν ἑαυτῷ συνειδότι, ἀλλὰ δικάως καὶ ὀσίως τὸν βίον διαγαγόντι», λέγει ὁ Πίνδαρος, καὶ ὁ «πολύν» φέρων τὸν «καρπὸν», Ἱεράρχης Πολύκαρπος Λιώσης ἤδη πορεύεται τὴν μακαρίαν ὁδὸν πρὸς τὸν οὐρανόν, συναποκομίζων καὶ πέραν τοῦ τάφου μνήμην ἀγαθὴν καὶ αἰωνίαν. Ἀμήν.

ΟΙ ΕΝ ΑΙΓΙΝΗ ΕΟΡΤΑΣΜΟΙ ΤΗΣ 150ΕΤΗΡΙΑΟΣ ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ (1846-1996)

Α'

Ἐπὶ τῇ 150ετηρίδι τῆς Γεννήσεως τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ὑδρας, Σπετσῶν, Αἰγίνης, Ἑρμιονίδος καὶ Τροιζηνίας κ. Ἱερόθεος ὠργάνωσε ποικίλας λατρευτικὰς καὶ εὐχαστικὰς ἐκδηλώσεις, αἱ κυριώτεραι τῶν ὁποίων ἦσαν αἱ ἐξῆς: Τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1996 ἐγένετο ἡ ἐπίσημος ἑναρξὶς αὐτῶν εἰς τὰ προαύλια τοῦ Ἱεροῦ Μητρο-

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**
Ὁμοτ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

πολιτικοῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου Αἰγίνης. Τὴν 2αν-3ην Σεπτεμβρίου 1996 ἐτελέσθησαν Ἑσπερινὸς καὶ Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία εἰς τὸν νέον περικαλλῆ Ἱ. Ναὸν Ἁγίου Νεκταρίου Αἰγίνης πρὸς πανηγυρισμὸν ἐπὶ τῇ ἀνακομιδῇ τῶν ἱερῶν λειψάνων τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου. Τὴν 9ην-11ην Σεπτεμβρίου 1996 ἐν τῷ αὐτῷ Ἱ. Ναῷ καὶ ἐν τῷ Συνεδριακῷ - Πνευματικῷ Κέντρῳ αὐτοῦ διεξήχθησαν αἱ ἐργασίαι «Διορθοδόξου Μοναστικοῦ Συνεδρίου» πρὸς πολυδιάστατον ἐξέτασιν τοῦ θέματος «Ὁ Γυναικεῖος Μοναχισμὸς καὶ ὁ Ἅγιος Νεκτάριος». Τὴν 14ην-21ην Σεπτεμβρίου 1996 (καὶ εἰς ἄλλας ἡμερομηνίας) ὠργανώθησαν παμμαθητικαὶ συνάξεις δημοτικῆς καὶ μέσης ἐκπαιδεύσεως εἰς τὸ ὡς ἄνω Συνεδριακὸν - Πνευματικὸν Κέντρον, καθ' ἃς ἐγένοντο ὁμιλίαι, προεβλήθησαν διαφάνειαι καὶ διανεμήθησαν ἀναμνηστικὰ δῶρα. Τὴν 21ην-23ην Ὀκτωβρίου 1996 ἐν τῷ αὐτῷ Ἱ. Ναῷ καὶ Συνεδριακῷ - Πνευματικῷ Κέντρῳ διεξήχθησαν αἱ ἐργασίαι «Διορθοδόξου Ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου» πρὸς σφαιρικὴν ἐξέτασιν πτυχῶν τιμῶν τοῦ θέματος: «Ἅγιος Νεκτάριος· ὁ πνευματικὸς, ὁ μοναστικὸς, ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἡγέτης». Τὴν 8ην-9ην Νοεμβρίου κατὰ τὸν πανηγυρισμὸν ἐπὶ τῇ εὐχρῆ τῆς μνήμης τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου ἀφ' ἑνὸς ἐτελέσθησαν Ἑσπερινὸς καὶ Πολυαρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία εἰς τὸν νέον περικαλλῆ Ἱ. Ναὸν τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου Αἰγίνης, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐγένετο λιτάνευσις ἀνά τὴν πόλιν τῆς Αἰγίνης.

Κορυφαῖαι ἐκδηλώσεις τοῦ εὐχασμοῦ τῆς περι

ἧς ὁ λόγος 150ετηρίδος ὑπῆρξαν τὰ δύο Συνέδρια, εἰς τὰ ὁποῖα μετεδόθησαν μηνύματα ἢ ἠκούσθησαν προσλαλιαὶ ἐκπροσώπων τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, τῆς Δ. Ἱ. Συνόδου, Ὁρθοδόξου Ἐκκλησιαστικῶν Ἱεγετῶν, τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, Ἐκπροσώπων τῆς Κυβερνήσεως, τῆς Ἀξιωματικῆς Ἀντιπολιτεύσεως καὶ Κομμάτων, ὡς καὶ τῶν Ἀρχῶν τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοικήσεως καὶ ἄλλων.

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ὡς Πρόεδρος τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀπέστειλε πρὸς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Ἱερόθεον συγχαρητήριον καὶ εὐχετήριο ἐπιστολήν. Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ, ἥτις ἐστάλη τὴν 3ην Σεπτεμβρίου 1996 ὑπ' ἀρ. πρωτ. 2048/διε-κπ. 1005, λέγονται τὰ ἐξῆς:

Σεβασμιώτατε ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πάννυ ἀσμένως πληροφρορηθεῖσα δι' ὑμετέρου ἐγγράφου τὰ περὶ τῶν ἐν Αἰγίνῃ διοργανουμένων, προνοία, κόπω καὶ μερίμνῃ τῆς ὑμετέρας Σεβασμιότητος, εὐχαστικῶν ἐκδηλώσεων ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἑκατὸν πενήκοντα (150) ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐν Σηλυβρία τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης γεννήσεως τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Νεκταρίου, ἐπισκόπου Πενταπόλεως, τοῦ θαυματοουργοῦ, κτήτορος τῆς ἐν Αἰγίνῃ Ἱεράς Μονῆς Ἁγίας Τριάδος, συγχαίρουσα τῇ ὑμετέρῃ Σεβασμιότητι καὶ τοῖς ἐκλεκτοῖς συνεργάταις Αὐτῆς ἐπὶ τῇ ἀξιεπαίνῳ ταύτῃ πρωτοβουλία διὰ τὴν προβολὴν τῆς ἡγιασμένης ταύτης μορφῆς τῶν νεωτέρων χρόνων, ἢ εὐεργετικῇ πρὸς τὸν Κύριον μεσιτεία τῆς ὁποίας ὑπὲρ τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ συνέβαλε τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐδραΐωσιν τῆς ὀρθοδόξου Πίστεως καὶ τὴν καλλιέργειαν ὑγιῶς ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος, καὶ ἐπευλογοῦσα τὰς ἐκδηλώσεις ἐπεύχεται, ὅπως ὁ τῶν ἀγαθῶν πάντων χορηγὸς καὶ δοτὴρ καὶ αἴτιος καταξιῶ τὴν ὑμετέραν Σεβασμιότητα ἐν ἀγαθοῖς ἔσσει ἐργάζεσθαι, καὶ ἐν τῇ τῶν ἁγίων Αὐτοῦ ἐντολῶν ἐκπληρώσει εὐδοουσθαι, πρὸς καταρτισμὸν

καὶ εὐάρεστον τῷ Θεῷ καρποφορίαν τοῦ πεπι-
στευμένου Αὐτῆ ὀρθοδόξου ποιμνίου.

Ἐπὶ δὲ τούτοις, κατασπαζόμενοι τὴν ὑμετέραν
Σεβασμότητα ἐν Κυρίῳ, διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος.

Εἰς τὸ «Διορθόδοξον Μοναστικὸν Συνέδριον»
ἐγένοντο, συμφώνως πρὸς τὸ Πρόγραμμα, κατὰ
σειρὰν αἱ ἑξῆς Εἰσηγήσεις: «Ἡ προσωπικότης τοῦ
Ἁγίου Νεκταρίου» (τῆς Ὀσιολ. Θεοδώρας Μονα-
χῆς, Καθηγουμένης τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Θεο-
δοσίου Ναυπλίας). «Ἡ Ἱστορία τῆς Ἱ. Μονῆς Ἀ-
γίας Τριάδος - Ἁγίου Νεκταρίου καὶ ἡ ἀποστολή
τῆς σήμερον» (τῆς Ὀσιολ. Εἰρήνης Μοναχῆς, Κα-
θηγουμένης τῆς Ἱ. Μονῆς Ἁγίου Νεκταρίου Αἰγί-
νης). «Ὁ Ἅγιος Νεκτάριος πρὸ τῶν ἐκκλησιαστι-
κῶν ἀξιωματῶν» (τῆς Ὀσιολ. Ἰακώβης Μοναχῆς,
Καθηγουμένης τῆς Ἱ. Μονῆς Τιμίου Προδρόμου
Σιδηροκάστρου). «Ὁ Ἅγιος Νεκτάριος καὶ ἡ μο-
ναστικὴ συνοδεία του» (τῆς Ὀσιολ. Καλλινίκης
Μοναχῆς, Ἀδελφῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ζούρβας Ὑ-
δρας). «Ἡ κρίσις τοῦ Μοναχισμοῦ κατὰ τὸ δεύτε-
ρον ἡμῶν τοῦ 19ου αἰῶνος καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 20οῦ
καὶ ὁ Ἅγιος Νεκτάριος» (τῆς ἔλλογιμ. δ. Βαρβά-
ρας Γιαννακοπούλου, θεολόγου, ἐπιστ. συνεργάτι-
δος τῆς Θεολ. Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθη-
νῶν). «Ἡ προσωπικότης τῆς πρώτης ἡγουμένης
τῆς Ἱ. Μονῆς Ἀγίας Τριάδος - Ἁγίου Νεκταρίου,
οσίας Ξένης Μοναχῆς» (τοῦ πανοσιολ. ἀρχιμ. π.
Δαμασκηνοῦ Χόντου). «Ἡ τιμὴ τοῦ Ἁγίου Νεκτα-
ρίου εἰς τὴν Θράκην καὶ Μακεδονίαν» (τῆς Ὀσιολ.
Χριστοτύμφης Μοναχῆς, Καθηγουμένης τῆς Ἱ.
Μονῆς Κηρύκου καὶ Ἰουλίτης Σιδηροκάστρου).
«Ὁ Ἅγιος Νεκτάριος καὶ ἡ προσωπικότης τῆς
προεσιώσης - ἡγουμένης» (τῆς Ὀσιολ. Μακρίνης
Μοναχῆς, Καθηγουμένης τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίων
Πάντων Σπετσῶν). «Ὁ θεσμὸς τῶν Διακονισσῶν
κατὰ τὴν Ὀρθόδοξον Παράδοσιν καὶ τὸν Ἅγιον
Νεκτάριον» (τοῦ Εὐαγγέλου Θεοδώρου, Ὁμοτίμου
Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπι-
στημίου Ἀθηνῶν). «Ἡ ἀκτινοβολία τοῦ Ἁγίου
Νεκταρίου ὡς θαυματουργοῦ καὶ ἡ ἀποδιδόμενη
εἰς αὐτὸν τιμὴ ἐν Κρήτῃ» (τῆς Ὀσιολ. Θεοξένης
Μοναχῆς, Ἀδελφῆς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Χρυσοπηγῆς
Χανίων). «Ἡ ἀλληλογραφία τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου
μὲ τὸν Ἁγιορείτῃ Γέροντα Δανιὴλ Κατουνακιώτῃ»
(τοῦ αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. π. Θεοδώρου Ζήση, Κα-
θηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Παν/μίου
Θεσσαλονίκης). «Ἡ τιμὴ τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου εἰς
τὴν Μονὴν Ἀγάπια καὶ εἰς τὴν Ρουμανίαν γενικῶ-

τερον» (τῆς Ὀσιολ. Ὀλυμπιάδος Μοναχῆς, Καθη-
γουμένης τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Αἰαγία Ρουμανίας).
«Ὁ Ἅγιος τῶν νήσων τοῦ Σαρωνικοῦ καὶ οἱ ἀν-
θρώποι τοῦ καθημερινοῦ μόχθου (ἀλιεῖς)» (τῆς ἔλ-
λογιμ. κ. Γαλάτειας Γρηγοριάδου - Σουρέλη). «Ἡ
ἀντιμετώπισις τῶν σωματικῶν ἀσθενειῶν ἀπὸ τὸν
Ἅγιον Νεκτάριον» (τῆς ἔλλογιμ. δ. Κυριακῆς Κα-
νελλακοπούλου, Ἀναπλ. Καθηγητριάς τῆς Ἱατρι-
κῆς Σχολῆς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν). «Ἡ παιδαγω-
γία τῆς νεότητος κατὰ τὸν Ἅγιον Νεκτάριον καὶ
αἱ μοναχικαὶ κλί(η)σεις» (τοῦ Ὀσιολ. π. Θεολόγου
Σιμωνοπετρίτου). «Ἡ τιμὴ τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου
εἰς τὴν Σερβίαν» (τῆς Ὀσιολ. Μακαρίας Μοναχῆς,
Καθηγουμένης τῆς Ἱ. Μονῆς Σοκολίτσης τῆς Ἱ.
Μητροπόλεως Ράσκας καὶ Πρεσορένης). «Ἡ τιμὴ
τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου εἰς τὰς γυναικείας Μονὰς
τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὴν ὅλην Ρωσίαν»
(τῆς Ὀσιολ. Μοναχῆς Ἐλένης Χιλόσκαγια. Ἐπειδὴ
αὕτη δὲν ἠδυνήθη νὰ ἔλθῃ, ἡ εἰσηγήσις τῆς, — ἡ
ὁποία θὰ περιληφθῇ, ἐὰν σταλῇ, εἰς τὰ Πρα-
κτικά—, δὲν ἐξεφωνήθη εἰς τὸ Συνέδριον). «Ἡ Τι-
μὴ ἡ ἀποδιδόμενη ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου εἰς
τὰς εἰκόνας τῆς Παναγίας μας καὶ τῶν Ἁγίων»
(τῆς Ὀσιολ. Εὐφημίας Μοναχῆς, Καθηγουμένης τῆς
Ἱερᾶς Μονῆς Παντοκράτορος Κερκύρας). «Ὁ Ἅ-
γιος Νεκτάριος μέσα ἀπὸ τὸν Τύπο καὶ τὰ Ἀρχεῖα
τῆς ἐποχῆς» (τοῦ ἔλλογιμ. κ. Σοφοκλέους Δημη-
τρακοπούλου, Ἐκπαιδευτικοῦ). «Τὸ θαυμαστὸν
Χρονικὸν τοῦ Ἰδρύματος "Ἅγιος Νεκτάριος" ἐν
Κύπρῳ» (τῆς Ὀσιολ. Εὐφημίας Μοναχῆς, Καθηγου-
μένης τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Εἰσοδίων Θεοτόκου Λευ-
κωσίας Κύπρου). «Ὁ Ἅγιος Νεκτάριος ὡς ἱε-
ρουργὸς καὶ ὑμνογράφος μυσταγωγεῖ εἰς τὴν κατὰ
Χριστὸν ζωὴν» (τῆς Ὀσιολ. Ἀνθούσης Μοναχῆς,
Ἀδελφῆς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μητρὸς Ἁγαπημένου
Πάτμου). «Ἡ ἀγάπη τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου πρὸς
τὴν φύσιν - πρόδρομος ὑγιоῦς οἰκολογικοῦ ἐνδια-
φέροντος» (τῆς Ὀσιολ. Ὀνουφρίας Μοναχῆς, Ἀ-
δελφῆς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Μηνᾶ Αἰγίνης).

Τὸ Συνέδριον ἐνεψυχούτο ὑπὸ μυσταγωγικῶν
τελετῶν καὶ λειτουργικῶν ἐκδηλώσεων. Εἰς τὸ τέ-
λος αὐτοῦ Χορωδία Νεανίδων παρουσίασεν Ὑ-
μνους καὶ Ποιήματα τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου, ἀφοῦ
εἰσαγωγικῶς ὑπὸ τῆς χοράρχου δ. Ἀλεξάνδρας
Κανελλακοπούλου ἐλέγχθησαν ὀλίγα διὰ τὸν τρό-
πον, μὲ τὸν ὁποῖον ἀπεδίδοντο ὑπὸ τῶν μοναχῶν
τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου οἱ Ὑμνοι καὶ τὰ
Ποιήματά του καὶ πῶς ταῦτα παρεδόθησαν μέχρις
ἡμῶν.

(Συνεχίζεται)

Τὸ θαῦμα στὸ γάμο τῆς Κανᾶ καὶ οἱ δογματικοκανονικὲς του προεκτάσεις*

Τὸ ὅτι ἡ περικοπὴ λέει, ὅτι «ὁ Ἰησοῦς κάτω κύψας» ἔγραφε, ὑποδεικνύει τὴ συγκατάβαση (ἀπὸ τὸ ρ. κατεβαίνω) τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ τὴν φράση αὐτὴ τὴν ἐπαναλαμβάνει, ὅπως καὶ προείπαμε δύο φορές. Τονίζει τὴ συγκατάβαση, τὴν εὐσπλαχνία.

Τὸ ὅτι δὲ ἐπίσης λέει, ὅτι ἔγραφε «τῷ δακτύλῳ», μὲ τὸ δάκτυλο, θέλει νὰ μᾶς ὑποδείξει,

Τοῦ κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ Ι. ΜΠΟΥΜΗ
Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

ὅτι ὁ Κύριος πράγματι ἤθελε νὰ γράφει, κατὰ ἔγραφε στὴν πραγματικότητα, καὶ ὄχι ὅτι τὸ ἔκανε ἀπὸ ἀμηχανία, γιατί δὲν ἤξερε τί νὰ ἀπαντήσῃ στοὺς γραμματεῖς καὶ τοὺς Φαρισαίους. Ἐάν ἦταν ἀπὸ ἀμηχανία, μπορούσε νὰ τὸ κάνει π.χ. μὲ ἓνα ραβδί. Τὸ ὅτι ὅμως τὸ πράττει μὲ ἐπιμέλεια, μὲ τὸ δάκτυλό του, μὲ τὸ χέρι του, θέλει νὰ δείξει, ὅτι τὸ ἔκανε σκοπίμως, ὅτι τὸ ἔκανε μὲ ἐπίγνωση, γιατί ἤθελε νὰ γράφει κατὰ τὸ σπουδαῖο. Ἦθελε νὰ δείξει ἢ ἔστω ἐμεῖς ὀφείλουμε νὰ συμπεράνουμε ὅπωςδήποτε, ὅτι καὶ μὲν δὲν ἀπήντησε, γιὰ νὰ μὴ λάβουν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὴν ἀπάντησή του ὡς αἰτία κατηγορίας του, ὅτι δηλ. δὲν τηροῦσε τὸ Μωσαϊκὸ νόμο, ἀλλὰ μὲ τὴν πράξη του, τὸ ὅτι ἔγραψε δύο φορές, μαζί μὲ ἐκεῖνα ποὺ ἀπήντησε στὴ γυναῖκα *καθώριζε νόμο*, νόμο ἀγάπης-ἐπιεικειᾶς, ὁ ὁποῖος ὀφείλε νὰ ἰσχύσει ἀπὸ ἐκείνη τὴ στιγμή καὶ ἐφεξῆς, στὸ μέλλον.

Γι' αὐτοὺς, λοιπόν, τοὺς λόγους, νομίζουμε, ὅτι ἔσκυψε καὶ ἔγραψε δύο φορές ὁ Κύριος. Γιὰ νὰ μᾶς ὑποδηλώσει τὴν πραγματοποιούμενη ἀλλαγὴ. Ἀλλὰ δὲν ἤθελε ἐκεῖ μπροστὰ στοὺς γραμματεῖς καὶ τοὺς Φαρισαίους νὰ ἀναιρέσει καὶ νὰ ἀναθεωρήσει τὸ νόμο τοῦ Μωϋσῆ ἐμφανῶς, ρητῶς καὶ ἀπροκαλύπτως, γιὰ νὰ μὴν ἀντιδράσουν καὶ νὰ μὴν ἐπαναστατήσουν κατὰ τῆς Νέας Ἐντολῆς, τῆς Καινῆς Διαθήκης. Καὶ τοῦτο, γιατί καὶ πάλιν ἀκόμη δὲν εἶχεν ἔλθει ὁ καιρὸς νὰ ὀλοκληρωθεῖ τὸ ἔργο του καὶ νὰ τὸ κατανοήσουν οἱ ἄνθρωποι.

Θὰ ἔλεγε κανεῖς γενικώτερα, ὅτι οἱ λόγοι καὶ οἱ πράξεις τοῦ Κυρίου λέγονταν καὶ γίνονταν μὲ τέτοιο τρόπο, ὥστε ὁ Ἰ. Χριστὸς καὶ τὰ μέλλοντα νὰ προλέγει, ἔστω συμβολικῶς, καὶ οἱ παρόντες, οἱ βλέποντες καὶ οἱ ἀκούοντες, νὰ μὴ σκανδαλίζονται, ἐφ' ὅσον δὲν εἶχαν τίς προϋποθέσεις καὶ τίς διαθέσεις καὶ τὴν ἱκανότητα νὰ κατανοήσουν. «Διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ (ἔλεγε ὁ Κύριος), ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσι οὐδὲ συνιούσι» (Ματθ. 13,13). Πρβλ. καὶ Ἰω. 9,39².

Ἔτσι ἀποδεικνύεται, ὅτι τὰ κείμενα τῆς θεόπνευστης Ἀγ. Γραφῆς εἶναι πράγματι θεόπνευστα. Μᾶς ἐμπνέουν καὶ μᾶς βοηθοῦν νὰ ἀνακαλύπτουμε τὴ διαχρονικὴ ἀλήθεια, ποὺ ἔχει ἀποκαλύψει ὁ Θεὸς μέσα σ' αὐτήν, εἴτε ρητῶς, εἴτε συμβολικῶς. Ἔτσι ἀποδεικνύεται, ὅτι ἡ θεόπνευστη Ἀγ. Γραφή εἶναι ὠφέλιμος «καὶ πρὸς διδασκαλίαν, καὶ πρὸς ἔλεγχον, καὶ πρὸς ἐπανόρθωσιν, καὶ πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ» (Β' Τιμ. 3,16). Ἡ Ἀγ. Γραφή ἀποδεικνύεται, ὅτι εἶναι ἓνα χρυσωρυχεῖο. Ὅσο τὴ μελετᾶς καὶ ἐμβαθύνεις σ' αὐτὴ μέσα στὸ χῶρο τῆς Ἐκκλησίας, τόσο σὲ ὀδηγεῖ «εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν» (Ἰω. 16,13), Αὐτὸ νομίζουμε θὰ ἀποδειχθεῖ καὶ μὲ τὴν (στὴν) παρούσα μελέτη.

4. Ἡ βαθύτερη ἔννοια τῶν λόγων (καὶ πράξεων) τοῦ Κυρίου (δογματικὴ θεώρηση).

Μετὰ τὰ ὅσα ἐκθέσαμε ἀνωτέρω, ἐμεῖς νομίζουμε, ὅτι ὁ Κύριος, ἡ θεόπνευστη Ἀγ. Γραφή, θέλει νὰ μᾶς ὀδηγήσει, νὰ μᾶς ὑποδείξει, ὅτι ὁ Κύριος μὲ αὐτὴν τὴν ἀφορμὴ τοῦ θαύματος στὸ γάμο τῆς Κανᾶ, ποὺ συμπίπτει καὶ μὲ τὴν ἀρχὴ τῶν «σημείων», μὲ τὴν ἀρχὴ τῶν θαυμάτων του, θέλει νὰ μᾶς κάνει λόγο γιὰ κάποιο ἄλλο θαῦμα, σκοπὸ ἔχει νὰ μᾶς μεταφέρει σὲ κάποιο ἄλλο θαυμαστὸ γεγονός. Ἄλλωστε καὶ ἡ χρησιμοποίηση ἀπὸ τὴν Ἀγ. Γραφή τῆς λέξεως «σημείον» περικλείει καὶ τὴν ἔννοια τῆς ὑπάρξεως κάποιου σκοποῦ.

2. Ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἐμνηνεύοντας τὸ Ἰω. 16,13 λέγει, ὅτι ὁ Ἰησοῦς δὲν ἐφανέρωσε σαφῶς ὅλη τὴν ἀλήθεια «καὶ διὰ τοὺς Ἰουδαίους, ἵνα μὴ ὡς παρανομοῦντα δόξωσι κολάζειν, οὐδὲν μέγα ἐφθέγγετο συνεχῶς, οὔτε τοῦ νόμου σαφῶς ἀπέστησεν» (PG 59,423).

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 780 τοῦ ὑπ' ἀρ. 17/96 τεύχους.

Ἐμεῖς, λοιπόν, νομίζουμε, ὅτι ὁ Κύριος θέλει νὰ μᾶς μιλήσει καὶ γιὰ τοὺς δικούς του γάμους, γιὰ τὴν ἔνωσή Του μετὰ τὴν Ἐκκλησία. Σκοπὸ ἔχει νὰ κάνει λόγο γιὰ τὸ ὑπερφυσικὸ αὐτὸ θαῦμα τῆς ἀπολυτρῶσεως τῆς ἀνθρωπότητος, τῆς ἀνθρώπινης φύσεως, ποὺ ἄρχισε ἢ ποὺ ἀποκορυφώθηκε ἐπάνω στὸ σταυρὸ καὶ ἐπιβεβαιώθηκε μετὰ τὴν ἀνάστασή του «ἐκ τῶν νεκρῶν», χωρὶς βεβαίως νὰ παύσει νὰ τελεῖται καθημερινῶς καὶ πραγματικῶς μέχρι τῶν ἐσχάτων ἡμερῶν.

Γι' αὐτὸ τὴν ἡμέρα ποὺ γινόταν ὁ γάμος τῆς Κανᾶ λέει στὴ μητέρα του, ὅτι δὲν ἦρθε ἡ δικὴ Του ὥρα, ὅτι δὲν ἦρθε ἡ ὥρα γιὰ τοὺς δικούς Του γάμους. Αὐτὴ ἡ ἐρμηνεία τοῦ «οὐπω ἦκει ἡ ὥρα μου», νομίζουμε εἶναι καὶ φιλολογικῶς καὶ γραμματικῶς προσφορότερη καὶ θεολογικῶς καὶ λογικῶς πιὸ κατοχυρωμένη.

Ἔτσι ἐξετάζοντάς τὴν κατὰ πρῶτον γραμματοφιλολογικῶς παρατηροῦμε, ὅτι ὁ Κύριος λέει «οὐπω ἦκει ἡ ὥρα μου» καὶ δὲν λέει «οὐπω ἦκει ἡ ὥρα δι' ἐπιτέλειαν θαυμάτων». Γιατί ἐμεῖς νὰ αὐτοσχεδιάζουμε ἢ καὶ νὰ προσθέτουμε λέξεις καὶ προτάσεις στὸ κείμενο ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας, καὶ μάλιστα χωρὶς ἀντίκρουσμα σὲ παραλληλία ἢ ἀνάλογα χωρία τῆς Ἀγ. Γραφῆς;

Ἀντιθέτως ἡ πρόταση «οὐπω ἦκει ἡ ὥρα μου» ὑπὸ τὸ φῶς καὶ ἄλλων χωρίων τῆς Ἀγ. Γραφῆς διαφωτίζεται ἐπαρκῶς καὶ μᾶς ὁδηγεῖ πρὸς τὴν ἀνωτέρω κατεύθυνση - ἐρμηνεία.

Ἦδη καὶ ὁ Παν. Τρεμπέλας προβαίνει στὴν ἐξῆς παρατήρηση: «Κυρίως ὅμως παρ' Ἰωάννη ἢ φράσις "ἡ ὥρα μου" ἀναφέρεται εἰς τὴν ὥραν τῆς Μεσοιανικῆς ἐμφανίσεως τοῦ Κυρίου, καὶ εἰδικώτερον ἐν ζ 30, η 20, ιβ 23, ιζ 1, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν ἐπακολουθήσασαν δόξαν»³.

Πρὸ τοῦ Παν. Τρεμπέλα καὶ ὁ Ἀγ. Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος καὶ ὁ Εὐθύμιος Ζιγαβηνὸς ἀναφέρονται στὰ ἀνωτέρω χωρία⁴, χωρὶς ὅμως νὰ προχωροῦν στὴν ἀνωτέρω παρατήρηση.

Πράγματι ὅμως τὰ χωρία αὐτὰ ἀναφέρονται στὴ σταυρικὴ του θυσία καὶ τὴν ἐπακολουθήσα-

σα θριαμβευτικὴ του ἀνάσταση. Παραθέτουμε τὰ ἐν λόγω χωρία πρὸς εὐχερέστερη καὶ ἄμεση διαπίστωση τῶν λεγομένων.

α) Ἔτσι, στὸ Ἰω. 7,30 ἔχουμε: «Ἐξήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ».

β) Στὸ Ἰω. 8,20 ἔχουμε: «Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ».

γ) Στὸ Ἰω. 12,23, ὅπου βρισκόμαστε λίγες μέρες πρὸ τοῦ πάθος τοῦ Κυρίου, ἔχουμε: «Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς λέγων· ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου».

δ) Καὶ στὸ Ἰω. 17,1 ἔχουμε: «Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπήρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπε· πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα καὶ ὁ υἱὸς σου δοξάσῃ σε».

Ἐκτὸς ὅμως τῶν ἀνωτέρω χωρίων καὶ μερικὰ ἄλλα χωρία μᾶς ὁδηγοῦν πρὸς τὴν κατεύθυνση «τῆς ὥρας» τοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου.

α) Ἔτσι, στὸ Ἰω. 12,27 διαβάζουμε: «Νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται, καὶ τί εἶπω; πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην».

β) Ἐπίσης στὸ Ἰω. 13,1 διαβάζουμε: «Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ἐλήλυθεν (ἦλθεν, ἦκει) αὐτοῦ ἡ ὥρα, ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα...».

Ἰδιαιτέρως ἀπὸ τὰ τελευταῖα αὐτὰ χωρία ἀντιλαμβανόμεστε, γιατί ὁ Κύριος λέει πρὸς τὴν μητέρα του, ὅτι στὸ γάμο τῆς Κανᾶ, δὲν ἦταν ἀκόμη ἡ ὥρα του, ἢ «ὥρα γιὰ τὴν ὁποία εἶχε ἔλθει». Ἦταν τρεῖς χρόνια πιὸ μπροστά.

Γι' αὐτούς, λοιπόν, τοὺς λόγους ἐμεῖς νομίζουμε, ὅτι ὁ Κύριος μετὰ τὴ φράση «οὐπω ἦκει ἡ ὥρα μου» ἤθελε νὰ δηλώσει, ὅτι δὲν ἦταν ἀκόμη ἡ ὥρα ἢ δικὴ Του, ἢ ὥρα γιὰ τὸ γάμο τὸ δικό Του, γιὰ τὸ γάμο Του μετὰ τὴν Ἐκκλησία. Καὶ αὐτὸς ὁ γάμος ἀρχίζει νὰ τελεῖται, νὰ γίνε-

3. Ὑπόμνημα εἰς Ἰωάννην, σελ. 88.

4. Ὁ Ἰω. Χρυσόστομος ἐκτὸς τῶν ἄλλων λέει: «Οὐ γὰρ ἐνταῦθα τοῦτο μόνον εἴρηται, ἀλλὰ καὶ προῖόν ὁ αὐτὸς φαίνεται εὐαγγελιστῆς λέγων· Οὐκ ἠδύνατο αὐτὸν πιάσαι, Ὅτι οὐπω ἦκει ἡ ὥρα αὐτοῦ· καὶ πάλιν· Οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ· καὶ πάλιν· Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν Υἱόν. Ταῦτα πάντα δι' ὅλου τοῦ Εὐαγγελίου εἰρημένα ἐνταῦθα συνήγαγον, ἵνα πᾶσι μίαν ἐπαγάγῃ τὴν λύσιν. Τίς ποτ' οὖν ἐστὶ τῶν λεγομένων ἢ λύσις;» Καὶ ἀπαντᾷ: «...ἀλλὰ διὰ τῶν οὕτως εἰρημένων τοῦτο δηλῶσαι βούλεται, ὅτι πάντα μετὰ καιροῦ τοῦ

προσηκόντος ἐργάζεται, οὐχ ὁμοῦ πάντα ποιῶν» (PG 59,133CD). Καὶ ὁ Εὐθύμιος Ζιγαβηνὸς ἀκολούθως γράφει: «Τὸ δέ, Οὐπω ἦκει ἡ ὥρα μου, καὶ τό, Οὐκ ἠδύνατο αὐτὸν πιάσαι, ὅτι οὐπω ἦκει ἡ ὥρα αὐτοῦ, καὶ τό, Οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ, καὶ τό, Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα καὶ τὰ τοιαῦτα, οὐ δηλοῦσιν ὅτι καιρῶν ἀνάγκαις καὶ ὠρῶν παρατηρήσεων ὑπέκειτο· πῶς γὰρ, ὁ τοῦτων ποιητῆς; ἀλλὰ ταῦτα περὶ τῶν προσηκόντων καιρῶν εἴρηται, ἐμφαίνοντα, ὅτι πάντα ἔδει κατὰ λόγον καὶ τάξιν γίνεσθαι» (PG 129,1149A).

ται κατ' ἐξοχὴν ἐπάνω στοὺς σταυροὺς, μὲ τὴν σταυρικὴ Του θυσία στὴν καθορισμένη ὥρα, ὅποτε ἔχυσε τὸ αἷμα Του πρὸς χάριν τῆς ἀνθρωπότητος, πρὸς χάριν τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ νὰ σώσει τὸ «πλήρωμα», τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας. Μετὰ τὴν παράθεση τῶν ἀνωτέρω φιλολογικῶν καὶ γραμματολογικῶν ἐνδείξεων ἀπὸ τὴν Ἀγ. Γραφή ἐρχόμαστε νὰ ἐκθέσουμε καὶ τὶς ἀνάλογες θεολογικὲς καὶ λογικὲς μαρτυρίες. Μία ὁλόκληρη σειρὰ γεγονότων ἀπὸ τὴν Γένεση τῆς Π.Δ. μέχρι τὴν Ἀποκάλυψη τῆς Κ.Δ. εἶναι ποὺ μᾶς ὠθεῖ νὰ συνδυάσουμε τοὺς γάμους τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴν Ἐκκλησία μὲ τὴν σταυρικὴ Του κατ' ἐξοχὴν θυσία.

Ὅπως γνωρίζουμε, ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ Ἀδάμ, τοῦ πρώτου Ἀδάμ, ὁ Θεὸς ἐπλασε τὴ γυναῖκα. Μᾶς πληροφορεῖ ἡ Γένεση: «Καὶ ἐπέβαλεν ὁ Θεὸς ἔκστασιν ἐπὶ τὸν Ἀδάμ, καὶ ὑπνωσεν' καὶ ἔλαβεν μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ... καὶ ἠκοδόμησεν Κύριος ὁ Θεὸς τὴν πλευρὰν, ἣν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ Ἀδάμ, εἰς γυναῖκα καὶ ἠγάγευ αὐτὴν πρὸς τὸν Ἀδάμ...» (Γεν. 2,21 ἐξ.).

Ἐπίσης ὅταν ὁ Ἰησοῦς ἦταν ἐπάνω στοὺς σταυροὺς καὶ μάλιστα εἶχε παραδώσει τὸ πνεῦμα Του, ἕνας στρατιώτης μὲ τὴν λόγχη «ἐκέντησε» τὴν πλευρὰ Του. Ὁ Ἰωάννης ὁ Εὐαγγελιστὴς μᾶς πληροφορεῖ ἀκριβῶς: «Ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες (οἱ στρατιῶται) ὡς εἶδόν αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν (=δὲν ἔσπασαν) αὐτοῦ τὰ σκέλη, ἀλλ' (παρὰ ταῦτα) εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχη αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἐνυξε (=ἐτρύπησε), καὶ εὐθέως ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ» (19,34).

Τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ στρατιώτης μὲ τὴν λόγχη, ἂν καὶ δὲν ἦταν ἀπαραίτητο «ἐκέντησε» τὴν πλευρὰ τοῦ ἤδη τεθνηκότος Ἰησοῦ —κατὰ οἰκονομικὴν μάλιστα ἀνοχὴν τοῦ Θεοῦ— μᾶς ὑποδεικνύει νὰ στρέψουμε τὴν προσοχή μας πρὸς τὴν πλευρὰ, τὴν πλευρὰ τοῦ δευτέρου Ἀδάμ, καὶ νὰ ἀνακαλύψουμε τὴν ὑπάρχουσα παραλληλότητα καὶ ἀναλογία τῶν γεγονότων. Ἄλλως τε καὶ ἡ λόγχη, αὐτὸ τὸ μακρὸν δόρυ μὲ τὴν τριγωνικὴ κεφαλὴ⁵ ὡς ἄλλο βέλος (τόξο) μᾶς ὑποδεικνύει καὶ μᾶς ἐφιστᾷ τὴν προσοχή στὴν ἀναζητήσιμη μιᾶς κατ' ἀναλογία (mutatis mutandis) ὁμοιότητος τῶν γεγονότων.

Μπορεῖ, λοιπόν, νὰ «ἐνυξε» τὴν πλευρὰ τοῦ Ἰησοῦ ὁ στρατιώτης, γιὰ νὰ ἐπιβεβαιώσει ὁ Ἰδιος, ἂν ἀπέθανε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, ἂν καὶ δὲν χρειαζόταν, ἀλλὰ αὐτὸ ἔγινε καὶ γιὰ νὰ μᾶς

διαβεβαιώσει, ὅτι «σαρκὶ ὑπνωσε» ὁ Χριστός, ὁ δεῦτερος Ἀδάμ, καὶ νὰ μᾶς ὑπενθυμίσει, ὅτι καὶ τὸν πρώτο Ἀδάμ «ὑπνωσε» ὁ Θεός, ὅταν ἔλαβε τὴν πλευρὰ του, γιὰ νὰ φτιάξει τὴν γυναῖκα⁶. Καὶ ὁ Θεοφύλακτος Βουλγαρίας προβαίνει σὲ μία παρόμοια ἀναλογία, λέγοντας: «Ἐκεῖ Ἀδάμ κοιμηθεῖς, ἀφηρέθη τὴν πλευρὰν, κἀνταῦθα ὁ Κύριος ἀφυπνώσας, τὴν πλευρὰν τῷ στρατιώτῃ δίδωσιν» (PG 124,28ID).

Ἄλλ' ἐδῶ μποροῦμε ἀκόμη νὰ παραμείνουμε καὶ νὰ προσθέσουμε τὰ ἐξῆς εἰδικώτερα: Ὁ στρατιώτης «λόγχη (μὲ τὸ μακρὸν δόρυ) αὐτοῦ (τοῦ Ἰησοῦ) τὴν πλευρὰν ἐνυξε» (Ἰω. 19,34), γιὰ νὰ μᾶς κάνει νύξη, γιὰ νὰ μᾶς κεντρίσει καὶ γιὰ νὰ μᾶς ὑποδείξει (μὲ αὐτὸ τὸ βέλος τους) νὰ σκεφθοῦμε σοβαρῶς, ὅτι καὶ ἐδῶ μὲ τὸ Χριστὸ λαμβάνει χώρα κάποιον ἀνάλογο γεγονὸς μὲ ἐκεῖνο τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὔας. Γεγονὸς γιὰ τὸ ὁποῖο εἶπε, ἂν ὄχι ρητῶς πάντως περιγραφικῶς, ἀλλὰ καὶ πολὺ παραστατικῶς ὁ πρῶτος, ὁ πρῶτος Ἀδάμ: «Ἐνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ» (Γεν. 2,24).

Μήπως καὶ ὁ Ἰ. Χριστός, ὁ δεῦτερος Ἀδάμ, ὁ υἱὸς καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ-Πατρὸς δὲν κατέλιπε τοὺς οὐρανούς καὶ «ἦλθε» στὴ γῆ «εἰς τὴν ὥραν ἐκεῖνην» τῆς σταυρώσεως; (Πρβλ. τὸ Ἰω. 12,27). Καὶ ἐπὶ πλέον ὁ ἴδιος ὁ Κύριος δὲν κατέλιπε τὴν μητέρα αὐτοῦ στὴ γῆ καὶ στὸν Ἰωάννη καὶ πῆγε στὸν Ἄδη, γιὰ νὰ ἐλευθερώσει καὶ νὰ σώσει καὶ τὰ ἐκεῖ πνεύματα τῶν ἀνθρώπων; (Α' Πέτρο. 3,19).

Γάμος, λοιπόν, προοιωνιζόταν καὶ προσημαίνονταν μὲ τὴν ὑπνωση καὶ τὴν ἀφαίρεση τῆς πλευρᾶς τοῦ πρώτου Ἀδάμ, γάμος σημαίνεται καὶ ἀγγέλλεται μὲ τὴν «ὑπνωση» καὶ τὴν «νύξη» τῆς πλευρᾶς τοῦ δευτέρου Ἀδάμ. Εἰδικώτερα μάλιστα μὲ αὐτὴν τὴν ἀσυνήθιστη φυσιολογικῶς, τὴν ὑπερφυσικὴ⁷ ροὴ αἵματος καὶ ὕδατος (ἀντὶ π.χ. μελανωποῦ αἵματος) ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ Ἰησοῦ, τὰ ὁποῖα δηλώνουν τὰ μυστήρια (ἰδίως Βαπτίσματος καὶ Θ. Εὐχαριστίας) κατὰ τοὺς πατέρες, «συνεστήθη» ἡ Ἐκκλησία, ἡ νύμφη τοῦ Χριστοῦ. (Συνεχίζεται)

6. Πρβλ. S. Augustini, In Joannis Evangelium, tract. IX,10, PL 35,1463D: «Dormit Adam ut fiat Eva: moritur Christus ut fiat Ecclesia».

7. Ὁ Ἰω. Χρυσόστομος λέει: «Μετὰ δὲ τούτου καὶ μυστήριον ἀπόρητον ἐτελείτο: ἐξῆλθεν γὰρ ὕδωρ καὶ αἷμα» (PG 59,463B). Καὶ ὁ Εὐθύμιος Ζιγαβηνὸς γράφει: «Ἐπερφυῆς τὸ πρᾶγμα, καὶ τρανῶς διδάσκον, ὅτι ὑπὲρ ἀνθρώπων ὁ νυγεῖς» (PG 129,1473B).

5. Πρβλ. Παν. Τρεμπέλα, Ὑπόμνημα εἰς Ἰωάννην, σελ. 680.

« Ἀμφοῖν τὴν τιμὴν »
Τὸ Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν
τιμᾶ τὴν Ἐθνικὴν Μουσικὴν*

Ἀναγόρευση σὲ ἐπίτιμους διδάκτορες τῶν Διδασκάλων τῆς Ἑλληνικῆς Μουσικῆς
 Σίμωνος Καρᾶ καὶ Σπυριδῶνος Περιστέρη

ΑΝΑΓΟΡΕΥΣΙΣ

Ἐπειδὴπερ τὸ Τμήμα Μουσικῶν Σπουδῶν
 τοῦ Ἀθηνῆσιν Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ
 Πανεπιστημίου τὸν

ΣΙΜΩΝΑ Ι. ΚΑΡΑΝ

ἄξιον ἀπέφηνε τοῦ ἐπίτιμου διδακτορικοῦ ἀ-
 ξιώματος, ὃ δὲ Πρύτανις τῆ τοῦ Τμήματος
 γνώμη ἐπινεύει, διὰ τούτα ἐγὼ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Σ. ΑΜΑΡΓΙΑΝΑΚΗΣ,

καθηγητῆς Ἐθνομουσικολογίας, νῦν δὲ τοῦ
 Τμήματος Μουσικῶν Σπουδῶν Πρόεδρος,
 χρώμενος τῆ δυνάμει, ἦν παρὰ τῶν Πανεπι-
 στημιακῶν Νόμων καὶ τοῦ Τμήματος ἔχω λα-
 βῶν, τὸν

ΣΙΜΩΝΑ Ι. ΚΑΡΑΝ

ἐπίτιμον διδάκτορα τοῦ Τμήματος Μουσικῶν
 Σπουδῶν τοῦ Ἀθηνῆσιν Πανεπιστημίου δημο-
 σία ἀναγορεύω καὶ πάσας τὰς προνομίας τὰς
 τῷ Πανεπιστημιακῷ τούτῳ ἀξιώματι παρεπο-
 μένας ἀπονέμω.

Ἐγένετο Ἀθηνῆσιν, μηνὸς Ἰουνίου τετάρτη,
 ἔτει ἕκτῳ καὶ ἐνενηκοστῷ καὶ ἐνακοσιοστῷ καὶ
 χιλιοστῷ.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Μουσικῶν Σπου-
 δῶν

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Σ. ΑΜΑΡΓΙΑΝΑΚΗΣ

* * *

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΡΥΤΑΝΕΥΟΝΤΟΣ

ΕΝ Τῷ ΑΘΗΝΗΣΙΝ ΕΘΝΙΚῷ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙ-
 ΣΤΡΙΑΚῷ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙῳ

ΠΕΤΡΟΥ Α. ΓΕΜΤΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
 ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΚΟΣΜΗΤΕΥΟΝΤΟΣ

ΕΝ Τῇ ΤῶΝ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ ΣΧΟΛῇ
 ΑΝΤΩΝΙΟΥ Κ. ΔΑΝΑΣΣΗ - ΑΦΕΝΤΑΚΗ
 ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Σ. ΑΜΑΡΓΙΑΝΑΚΗΣ
 ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΘΝΟΜΟΥΣΙΚΟΛΟ-
 ΓΙΑΣ

ΕΠΙ ΔΕ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ
 ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΣΙΜΩΝΑ Ι. ΚΑΡΑΝ

ΑΠΟ ΔΟΓΜΑΤΟΣ ΟΜΟΘΥΜΟΥ
 ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
 ΤΗΣ ΤῶΝ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ ΣΧΟΛΗΣ
 ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΕΠΙΤΙΜΟΥΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΑΣ ΕΝΕ-
 ΚΡΙΝΕ

ΜΗΝΟΣ ΙΟΥΝΙΟΥ ΤΕΤΑΡΤῃ
 ΕΤΕΙ ΕΚΤῷ ΚΑΙ ΕΝΕΝΗΚΟΣΤῷ ΚΑΙ ΕΝΑ-
 ΚΟΣΙΟΣΤῷ ΚΑΙ ΧΙΛΙΟΣΤῷ

Ο ΠΡΥΤΑΝΙΣ
 ΠΕΤΡΟΣ Α. ΓΕΜΤΟΣ

Ο ΚΟΣΜΗΤῶΡ
 ΑΝΤΩΝΙΟΣ Κ. ΔΑΝΑΣΣΗΣ - ΑΦΕΝΤΑΚΗΣ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
 ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
 ΓΕΩΡΓΙΟΣ Σ. ΑΜΑΡΓΙΑΝΑΚΗΣ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
 ΤΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ

Ὁ κοσμήτορας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς, κ.
 Δανασσῆς - Ἀφεντάκης σηκώθηκε καὶ κατευ-
 θύνθηκε στὴν κυρία Ἀγγελικὴ Καρᾶ, τὴν ὁποία
 παρεκάλεσε νὰ διαβιβάσει τὰ συγχαρητήρια
 στὸν οἰκουροῦντα γέροντα διδάσκαλο Σίμωνα
 Καρᾶ καὶ νὰ τοῦ μεταφέρει τὸ τιμητικὸ Δίπλω-
 μα μαζί μὲ τὰ διάσημα τοῦ Πανεπιστημίου.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 783 τοῦ ὑπ' ἀρ. 17/96 τεύχους.

Ἡ κυρία Ἀγγελικὴ Καρᾶ κατὰ τὴν ὥρα τῶν συγχαρητηρίων.

Ἀκολούθησε ἡ ἀναγόρευση σὲ ἐπίτιμο διδάκτορα τοῦ Σπυριδῶνος Περιστερῆ.

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α

ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΗΣ ΤΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ ΣΧΟΛΗΣ

ΤΥΧΗ ΑΓΑΘΗ

Πρυτανεύοντας ἐν τῷ Ἀθήνησιν Ἐθνικῷ καὶ Καποδιστριακῷ Πανεπιστημίῳ Πέτρου Α. Γέμτου, κοσμητεύοντας ἐν τῇ Φιλοσοφικῇ Σχολῇ Ἀντωνίου Κ. Δανασσῆ - Ἀφεντάκη, προεδρεύοντας ἐν τῷ Τμήματι Μουσικῶν Σπουδῶν Γεωργίου Σ. Ἀμαργιανάκη, ἔδοξεν ὁμοθυμῶς τῷ Τμήματι:

ἐπειδήπερ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ Δ. ΠΕΡΙΣΤΕΡΗΣ

Ἄνθρωπος εὐέκτης, θεωρητικῆς μουσικῆς παιδείας εὐμοιρήσας, φιλόκαλος ὢν καὶ σεμνὸς τοῖς τρόποις, καλῶν ἀκουσμάτων ἔμπλεως, πολλὰ τῶν τοῦ δήμου ἄσμάτων ἐκ πάσης τῆς Ἑλλάδος, ἐρευνητῆς γενόμενος ἐν τῇ τῶν Ἀθηνῶν Ἀκαδημία συνελέξατο καὶ μουσικοῖς σημείοις

κατέγραψεν, οὐ παύεται δὲ μελετῶν καὶ ἐκδιδούς ἔργα εὐκαρπα, τῆς δὲ μουσικῆς ἀρετῆς, ἧς ἡ κτῆσις ἀκιβδηλῶς μάλιστα ἀύξανομένη πλοῦτου πολλοῦ κρείττων ἐστί, ἀριστος κάτοχος ἐγένετο, ὡς πρῶτος δὲ ψάλτης ἐν τῷ Ἀθήνησι Μητροπολιτικῷ Ναῷ ἐν ἔτεσι πενήκοντα ἄσμασι καὶ ψδαῖς πνευματικαῖς τὰς τῶν Χριστιανῶν ψυχὰς παραθήγει εὐφώνως καὶ ἔμμελῶς ἄδων, ἐπαινέσαι τε αὐτὸν καὶ τῆς Τέχνης τῆς Μουσικῆς διδάκτορα ἐπίτιμον ἀναδείξει, τὸ δὲ ψήφισμα τόδε ἐν μεμβράνῃ ἀναγράψαι καὶ τὸν τοῦ Τμήματος Πρόεδρον ἐν τῇ αἰθούσῃ τῇ Μεγάλῃ ἀναγνόντα καὶ τὰς τιμὰς ἀνειπόντα ἐπιδοῦναι αὐτῷ, ἧ ἂν ἡμέρα ἡ ἀναγόρευσις γένηται, καθ' ἃ νενόμισται.

Ἐγένετο Ἀθήνησι, μηνὸς Σεπτεμβρίου ἐνάτη καὶ δεκάτη ἔτει πέμπτῳ καὶ ἐνενηκοστῷ καὶ ἐνακοσιοστῷ καὶ χιλιοστῷ.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήμ. Μουσικῶν Σπουδῶν
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Σ. ΑΜΑΡΓΙΑΝΑΚΗΣ

* * *

ΑΝΑΓΟΡΕΥΣΙΣ

Ἐπειδήπερ τὸ Τμήμα Μουσικῶν Σπουδῶν τοῦ Ἀθήνησιν Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου τὸν

ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ Δ. ΠΕΡΙΣΤΕΡΗΝ

ἄξιον ἀπέφηνε τοῦ ἐπιτίμου διδακτορικοῦ ἀξιώματος, ὃ δὲ Πρύτανις τῇ τοῦ Τμήματος γνώμῃ ἐπινεύει, διὰ τοῦτα ἐγὼ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Σ. ΑΜΑΡΓΙΑΝΑΚΗΣ,

καθηγητῆς Ἐθνομουσικολογίας, νῦν δὲ τοῦ Τμήματος Μουσικῶν Σπουδῶν Πρόεδρος, χρώμενος τῇ δυνάμει, ἦν παρὰ τῶν Πανεπιστημιακῶν Νόμων καὶ τοῦ Τμήματος ἔχω λαβῶν, τὸν

ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ Δ. ΠΕΡΙΣΤΕΡΗΝ

ἐπίτιμον διδάκτορα τοῦ Τμήματος Μουσικῶν Σπουδῶν τοῦ Ἀθήνησιν Πανεπιστημίου δημοσίᾳ ἀναγορεύω καὶ πάσας τὰς προνομίας τὰς τῷ Πανεπιστημιακῷ τούτῳ ἀξιώματι παρεπομένας ἀπονέμω.

Ἐγένετο Ἀθήνησι, μηνὸς Ἰουνίου τετάρτη, ἔτει ἕκτῳ καὶ ἐνενηκοστῷ καὶ ἐνακοσιοστῷ καὶ χιλιοστῷ.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήμ. Μουσικῶν Σπουδῶν
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Σ. ΑΜΑΡΓΙΑΝΑΚΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 ΠΡΥΤΑΝΕΥΟΝΤΟΣ
 ΕΝ ΤΩ ΑΘΗΝΗΣΙΝ ΕΘΝΙΚΩ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙ-
 ΣΤΡΙΑΚΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ
 ΠΕΤΡΟΥ Α. ΓΕΜΤΟΥ
 ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
 ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
 ΚΟΣΜΗΤΕΥΟΝΤΟΣ
 ΕΝ ΤΗ ΤΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ ΣΧΟΛΗ
 ΑΝΤΩΝΙΟΥ Κ. ΔΑΝΑΣΣΗ - ΑΦΕΝΤΑΚΗ
 ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ
 ΓΕΩΡΓΙΟΣ Σ. ΑΜΑΡΓΙΑΝΑΚΗΣ
 ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΘΝΟΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΑΣ
 ΕΠΙ ΔΕ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ
 ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
 ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ Δ. ΠΕΡΙΣΤΕΡΗΝ
 ΑΠΟ ΔΟΓΜΑΤΟΣ ΟΜΟΘΥΜΟΥ
 ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
 ΤΗΣ ΤΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ ΣΧΟΛΗΣ
 ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΕΠΙΤΙΜΟΥΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΑΣ ΕΝΕ-
 ΚΡΙΝΕ
 ΜΗΝΟΣ ΙΟΥΝΙΟΥ ΤΕΤΑΡΤΗ
 ΕΤΕΙ ΕΚΤΩ ΚΑΙ ΕΝΕΝΗΚΟΣΤΩ ΚΑΙ ΕΝΑΚΟ-
 ΣΙΟΣΤΩ ΚΑΙ ΧΙΛΙΣΤΩ
 Ο ΠΡΥΤΑΝΙΣ
 ΠΕΤΡΟΣ Α. ΓΕΜΤΟΣ
 Ο ΚΟΣΜΗΤΩΡ
 ΑΝΤΩΝΙΟΣ Κ. ΔΑΝΑΣΣΗΣ - ΑΦΕΝΤΑΚΗΣ
 Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
 ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
 ΓΕΩΡΓΙΟΣ Σ. ΑΜΑΡΓΙΑΝΑΚΗΣ
 Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
 ΤΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ

Και πάλι ο κοσμήτορας της Φιλοσοφικής Σχολής κ. Δανασσής - Αφεντάκης, σηκώθηκε, —και μαζί μ' αυτόν οι πρυτανικές αρχές αλλά και όλη η ομήγυρη—, και μπροστά απ' το βήμα περιένδυσε τον τιμώμενο με την τήβεννο του έπιτίμου διδάκτορος του Πανεπιστημίου Αθηνών, στερέωσε στον άριστερό ώμο τα χαρακτηριστικά διάσημα της τιμητικής διακρίσεως και του ένεχειρίσε το Δίπλωμα, συγχαίροντάς τον με θερμή χειραψία. Με θερμή χειραψία και άσπασμο συγχαίρηκαν τον διδάσκαλο, εκείνη την

*Ο μουσικώτατος πρωτοψάλτης κ. Σπυρίδων Περιστέρης περιενδυμένος την τήβεννο του έπιτίμου Δι-
 δάκτορος.*

ώρα, και οι πανεπιστημιακοί διδάσκαλοι και ό-
 μιλητές κύριοι Γ. Αμαργιανάκης και Γρ. Στά-
 θης.

* * *

Η κυρία Άγγελική Καρά, ανέβηκε στο βή-
 μα για να άπευθύνει την άκόλουθη εύχαριστία.

*Ο σύζυγός μου Σίμων Καράς, ό όποιος ποτέ
 δέν έπεδίωξε άνώτατες τιμές, εύχαριστεί τό
 Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου
 Αθηνών δια την τιμήν που του γίνεται και πι-
 στεύει ότι αυτή ή τιμή άντανακλά στον έλληνικό
 λαό και τις παραδόσεις του και γενικά στον έλ-
 ληνικό πολιτισμό, δια τών όποιών την διάδοση
 και την άνάδειξη εργάστηκε σ' όλη του την ζωή,
 παραδίδοντας, σνν Θεώ, σημαντικό έργο, ως
 μιá άκατάλυτη παρακαταθήκη και γενικά άνε-
 ξάντλητη πηγή γνώσεων για τις έπερχόμενες γε-
 νεές. Εύχαριστώ.*

(Συνεχίζεται)

Έπιμέλεια συντάξεως Γρ. Θ. Στάθης.

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΜΗΣ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑΣ

(Θεολογική - Έκκλησιολογική άποψις)*

Η Έπιστήμη τής Έμβρυολογίας όμοίως έπιβεβαιώνει την αλήθειαν τής Θεολογίας, ότι τὸ «άνθρώπινον έμβρυον = ψυχή + σώμα = άνθρωπος τέλειος». Με τήν βοήθειαν υπερέχων και άλλων μέσων άπεδείχθη ότι τὸ ανθρώπινον έμβρυον είναι πλήρης άνθρωπος. Ο Dr. Bernard Nathanson, ό όποίος είχε κάμει πρό τών έπιστημονικών του παρατηρήσεων πολλές έκτρώσεις, έκνηματογράφησε με την βοήθεια υπερέχων

άποτελεϊ μιὰ ανθρώπινη ύπαρξη. Έχει ιστορία. Μόλις έκκολαφθει, κινείται από μιὰ έπιτακτική ανάγκη νὰ αυτοοργανωθει, νὰ αναπτυχθει, κατὰ γράμμα νὰ έκραγει. Τὸ πᾶν παιζεται τὴ στιγμή τής σύλληψεως»²⁴.

Ο Dr. Ernest Haunt λέγει: «Τὸ γονιμοποιημένο ώάριο δέν είναι μιὰ άπλή κυτταρική μάζα... Δέν είναι ένα μπουμπούκιασμα φτυκῆς ζωῆς, ούτε άκόμη ένα έμβρυο κάποιας ζωῆς σειράς. Είναι πλήρως και άπολύτως ἡ ζωῆ μιᾶς ανθρώπινης ύπάρξεως...»²⁵.

Τοῦ πανοσ. Άρχιμ. κ. EMMANOYHΛ KΑΛΥΒΑ
Ίεροκήρυκος Ί. Μητροπόλεως Άττικής

Ο καθηγητῆς τής κυτταρογενετικής Ζ. Λεζέν γράφει: «...είμαι πεπεισμένος ότι τὸ όν άνθρωπος άρχίζει νὰ ύπάρχη από τήν στιγμή τής γονιμοποίησεως»²⁶. Στὸ Β΄ Ίατρικὸ Συνέδριο στὸ Μοναχὸ δύο χιλιάδες ειδικοί γυναικολόγοι και μαιευτῆρες έτεφάνθησαν ότι «πραγματική γέννησις είναι ἡ σύλληψις».

άμβλωσι έμβρύου 12 έβδομάδων. Η άποκαλυπτική βιντεοταινία με τίτλο «The silent scream (= σιωπηλή κραυγή)» άποδεικνύει όλες τῆς ψυχοσωματικές αντιδράσεις τοῦ έμβρύου ποῦ αισθάνεται τήν άπειλητική επέμβασι τοῦ ιατροῦ και με κάθε τρόπο με άπότομες κινήσεις και εκφράσεις τοῦ προσώπου προσπαθει νὰ αυτοπροστατευθῆ και νὰ άποφύγη τήν θανάτωσί του²¹. Γι' αυτό ό Β. Nathanson λέγει για τὸ ανθρώπινο έμβρυο: «είναι σαφῶς ένα ανθρώπινο όν, ένα άλλο μέλος τής ανθρώπινης κοινωνίας». Δέν μπορεί νὰ γίνη διάκρισις μεταξὺ άγέννητης (ἡ προγεννητικής) και γεννημένης (ἡ μεταγεννητικής) ζωῆς.

Η ψυχοσωματική ζωῆ τοῦ έμβρύου διαπιστώνεται από τήν εξελικτική ψυχολογία. Στὸν τρίτο μήνα τὸ έμβρυο κάμει αυτόματες κινήσεις. Στὸν τέταρτο κινεῖ χέρια-πόδια και ἡ μητέρα νιώθει σκιρτήματα άγαλλιάσεως. Στὸν έκτο μήνα αντιδρά σὲ έξωτερικούς ἤχους. Στὸν έβδομο παράγει άνταντακλαστικές κινήσεις²⁷. Αντιδρά τὸ έμβρυο στὸν ἤχο, στὸ φῶς, χαιρεται με τήν άπαλή μουσική, ξαφνιαζεται με τὸν θόρυβο και γενικά άλληλοπεριχωρεῖ ψυχοσωματικά με τήν μητέρα, ἡ όποία δύναται νὰ άσκήση άγωγή προγεννητική.

Η τεχνητῆ γονιμοποίησης στὸ δοκιμαστικὸ σωλήνα τὸ 1983 άποδεικνύει ότι τὸ ζυγωτὸ - γονιμοποιημένο ώάριο «είναι τέλειο πρόσωπο με έντελῶς αὐθύπαρξη και άνεξάρτητη ζωῆ»²². Τὸ 1981 ἡ Άμερικανική Γερουσία ζήτησε τῆς άποψεις 8 ειδικῶν έπιστημόνων επί τοῦ θέματος «πότε άρχίζει στὸ έμβρυο ἡ ζωῆ». Οί έπτά έδήλωσαν ότι σύμφωνα με τήν έπιστήμη (Ίατρική - Βιολογία) ἡ ζωῆ άρχίζει από τήν σύλληψι²³.

2. Άπόρριψις τής άγαμῆς μητρότητας ὡς άτυχοῦς έπεισοδίου.

Ο Claude Edelmann γράφει: «Τὸ έμβρυο...

Η μητρότητα είναι τὸ ὕψιστο λειτουργημα τής γυναίκας. Η άπόρριψις τής μητρότητας από

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 794 τοῦ ὑπ' άρ. 17/96 τεύχους.

21. Μητροπολίτου Νικοπόλεως Μελετίου, Έκτρώσεις, Πρέβεζα, 1968, σελ. 8.

22. Όπου άνωτέρω, σελ. 10.

23. Όπου άνωτέρω, σελ. 10.

24. Claude Edelmann, Οί πρώτες μέρες τής ζωῆς, Περιοδικὸ «Δελφίν» τεύχος 86, Έκδ. Μ. Α. Καραγεώργη, Πειραιεύς, σελ. 13.

25. Μητροπολίτου Νικοπόλεως Μελετίου, Έκτρώσεις, Πρέβεζα, 1986, σελ. 11.

26. Όπου άνωτέρω, σελ. 12.

27. Ιωάννου Ν. Παρασκευοπούλου, Έξελικτική ψυχολογία, Προγεννητική περίοδος, Βρεφική ηλικία, Τόμος 1, σελ. 98-100.

την ίδια την μητέρα είναι από τις όδυνηρότερες έμπειρίες. Όταν ή μητέρα, ή όποια κυοφορεί στα σπλάχνα της ένα νέον άνθρωπο, δέν έχει ώριμη ήλικία ούτε είναι συνειδητή και έπιθυμητή ή έγκυμοσύνη ή είναι καρπός αθέμιτων σχέσεων ή βιασμού και δέν δύναται να καλυφθή ή νομιμοποιηθή με γάμο ή υπάρχουν λόγοι υγείας κ.λπ., τότε συνήθως καταφεύγει στην έκτρωσι, στην διακοπή της έγκυμοσύνης ή αν ή έγκυμοσύνη συνεχισθή και γεννηθή τó παιδί, ή μητέρα, πού έγέννησε ένα παιδί, άντι να έχει χαρά ως μητέρα, συνθλίβεται από την λύπη, διότι είναι άγαμη και διακατέχεται από τούς φόβους τού κοινωνικού στιγματισμού, από τó βάρος τών εύθυνών και θέλει να απαλλαγή από την άνεπιθύμητη μητρότητα. Καταφεύγει λοιπόν παρά την θέλησί της σέ έχθρικés συμπεριφορές πρós τó βρέφος, όπως στην έκτρωσι ή, αν γεννηθή τó παιδί, στην έγκατάλειψι, στην έμπορία-πώλησι, στην υίοθεσία ή στόν έγκλεισμό σέ ιδρύματα και στην πιό σκληρή περίπτωσι στόν φόνο τού παιδιού και την απόκρυψί του.

Η παράνομη έγκατάλειψις ή πώλησις τού βρέφους, όσον και να είναι πρᾶξις ανάγκης, δέν παύει να είναι βάρβαρη ένέργεια, διότι είναι ἄρνησις της μητρότητας, απόκρυψις της μητρότητας και πατρότητας τού παιδιού και άντικειμενοποίησης αὐτοῦ, αφού εκτίθεται άπροστάτευτο σέ ποικίλους κινδύνους ή γίνεται έμπορευμα. Συχνά γίνεται λόγος για έμπορία βρεφών, για παράνομες πωλήσεις και συλλήψεις και δίκες ένόχων.

Η υίοθεσία ή ό έγκλεισμός σέ ιδρύματα τραυματίζει και τή μητέρα και τó παιδί. Τίποτε δέν μπορεί να αναπληρώσει την μητέρα και την οίκογένεια. Οί τρόφιμοι ιδρυμάτων συνήθως, αν δέν έχουν στοργή και αγάπη, κληρονομούν ψυχολογικά προβλήματα λόγω της άποστερήσεως τών γονέων και μάλιστα της μητέρας και έμφανίζουν την λεγόμενη «ιδρυματογενή καθυστέρησι». Η απόκρυψις της μητρότητας από την άγαμη μητέρα γίνεται πολλαπλή και πολυπρόσωπη τραγωδία, για την μητέρα, για τόν πατέρα, και προπαντός για τó παιδί, τó όποιο εκτός της άποστερήσεως της μητέρας και τού πατέρα φέρει και τó όνειδος της άνωνυμίας, δέν γνωρίζει γονείς και άδελφια και ζή στιγμές άφόρητης καταθλίψεως ίσως και άπογνώσεως. Τά παιδιά είναι

πρόσωπα και δέν πρέπει να τραυματίζονται, έχουν δικαιώματα και δέν πρέπει να άδικούνται και έγκαταλείπονται.

Η χειρότερη μορφή άπορρύψεως της μητρότητας είναι ή έκτρωσις. Όπως έλέχθη, τó κυοφορούμενον έμβρυον είναι έν σμικρογραφία τέλειος ψυχοσωματικός άνθρωπος, είναι τó θαύμα της προνοίας και αγάπης τού Θεού, είναι, όπως λέγει ό Γρηγόριος ό Θεολόγος ό «έν μικρῷ μέγας»²⁸.

Όπως έλέχθη, ως κατ' εικόνα Θεού ό άνθρωπος έχει άπόλυτη αξία. Κατά την έρωτικήν πρᾶξιν δέν τεκνοποιεί μόνον τó άνδρόγυνο. Τεκνοποιούν ό Θεός και τó άνδρόγυνο μαζί. Όπως λέγει ό Μάξιμος ό Όμολογητής, τó σῶμα τού ανθρώπου προέρχεται από τή σπορά-σπέρμα, ή ψυχή τού ανθρώπου προέρχεται από τή δημιουργική θέλησι τού Θεού «ψυχῆς μὲν οὖν γένεσις... έξ ύποκειμένης ὕλης οὐ γίνεται, καθάπερ και τά σῶματα, άλλα τῷ βουλήματι τού Θεού δια τής ζωτικής έμπνεύσεως άρρητῶς τε και άγνωστῶς, ως οἶδε μόνος ό ταύτης δημιουργός. Η ψυχή (βέβαια) τó είναι λαμβάνουσα κατὰ την σύλληψιν ἅμα τῷ σῶματι...»²⁹.

Κανείς δέν έχει δικαίωμα να καταστρέψη τόν κυοφορούμενον άνθρωπον, τó θαύμα της συνδημιουργίας Θεού και ανθρώπου, αφού «πᾶν συλλαμβανόμενον ανθρώπινον έμβρυον είναι τελεία ψυχοσωματική ανθρώπινη ὕπαρξις... Έμβρυον = ψυχή + σῶμα = άνθρωπος». Είναι έν ψυχρῷ «φόνος τόσον ή φθορά τού έμβρύου, όσον και ή θανάτωσις τού ἤδη γεννηθέντος»³¹.

Τó άγέννητο βρέφος δέν είναι λιγότερον άνθρωπος από ό,τι είναι τó γεννημένο και έπομένως έχει δικαιώματα προστασίας στη ζωή. Σέ πῆφισμά του τó Εὐρωπαϊκó Κοινοβούλιο (16.3.1989) τονίζει ότι «ό ζυγωγῆς (γονιμοποιημένο ώάριο) έχει ανάγκη νομικής προστασίας και για τó λόγο αὐτό δέν μπορεί να γίνεται άντικείμενο οίουδήποτε πειραματισμού»³².

(Συνεχίζεται)

28. Γρηγορίου Θεολόγου, Λόγος 45 εις τó Άγιον Πάσχα, 7 P.G. 36,632.

29. Μαξίμου Όμολογητοῦ, Περί διαφόρων άποριών, § 229, P.G. 91,1324 C.

30. Νικολάου Ε. Μητροπούλου, Η περι τού ανθρώπινου έμβρύου ως ψυχοσωματικής ὕπαρξεως διδασκαλία της Έκκλησίας, Β' έκδ. Άθήνα, 1986, σελ. 27.

31. Νικολάου Ε. Μητροπούλου, Όπου άνωτέρω, σελ. 11.

32. Marie - Helene Congourdeau, Τó έμβρυο είναι πρόσωπο; Έκδοσις Έκκλ. Ιδρύματος «Ό εύαγγελιστής Μάρκος», Θέρμη Θεσ/νίκης, 1991, σελ. 73.

Ἐνας ἄγνωστος τίτλος

ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ: DOCTOR EUCHARISTIAE* (Διδάσκαλος τῆς Θ. Εὐχαριστίας)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄

ΠΡΟΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΗΣ Θ. ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΣ
ΣΤΗΝ Π. ΔΙΑΘΗΚΗ

Σύμφωνα με τὸν ἱ. Χρυσόστομο ὅλα τὰ μεγάλα γεγονότα τῆς ἱστορίας τοῦ Χριστιανισμοῦ προτυπώνονται κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς Παλ. Διαθήκης με χαρακτηριστικὰ συμβάντα στὴ ζωὴ τοῦ ἀρχαίου Ἰσραήλ. Τὰ συμβάντα αὐτὰ μοιάζουν με τοὺς στρατιώτες, ποὺ πήγαιναν πιὸ μπροστὰ ἀπὸ τὸ βασιλιά, προετοιμάζοντας τὴν ὑποδοχὴ

Τοῦ Ἀρχιμ. κ. ΧΡΥΣ. Π. ΑΒΑΓΙΑΝΟΥ
Ἱεροκήρυκος

του. «Ὅταν γὰρ μέλλῃ τι θαυμαστὸν καὶ μέγα γίνεσθαι θαῦμα, πολλοὶ προτρέχουσι τύποι. Καὶ καθάπερ βασιλέως εἰσιόντος, προτρέχουσι στρατιῶται, ὥστε μὴ ἀθρόον ἀπαρασκευάστως δέξασθαι τὸν βασιλέα· οὕτω καὶ θαύματος μέλλοντος γίνεσθαι παραδόξου, προτρέχουσι τύποι, ὥστε ἡμᾶς προμελετήσαντας μὴ καταπλαγῆναι ἀθρόον, μηδὲ ἐκστήναι τῷ παραδόξῳ τοῦ γινομένου»¹.

Τὸ ἴδιο, ὅπως ἦταν ἐπόμενο, συνέβη καὶ μετὸ μυστήριον τῆς Θ. Εὐχαριστίας. Ἡ πιὸ δὲ χαρακτηριστικὴ προτύπωσή του ἔλαβε χώρα κατὰ τὴν ἔξοδο τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, τὴν χώρα τῆς δουλείας των. Τότε «προσκιαγραφῆθηκε»². Σ' ἐκεῖνα τὰ «παλαιὰ διηγήματα τὰ ἐν Αἰγύπτῳ»³ ἔχουμε διαυγέστατο τὸν «τύπον αὐτοῦ».

1. Ὁ Πασχάλιος Ἀμνὸς

Σύμφωνα με τὴ σχετικὴ διήγηση τῆς Ἑξόδου (κεφ. 12) οἱ Ἰσραηλιτεὺς πῆραν ἐντολὴ ἀπὸ τὸ

Θεὸ διὰ μέσου τοῦ ἡγέτη των, τοῦ Μωϋσέως, νὰ σφάξῃ «ἕκαστος πρόβατον κατ' οἰκίαν» (στ. 3), «πρόβατον τέλειον ἄρσεν ἐνιαύσιον» (στ. 5) θυσιάζοντας «τὸ πάσχα» καὶ ἀπὸ τὸ αἷμα τοῦ σφαγμένου προβάτου νὰ στᾶξουν «ἐπὶ τῶν δύο σταθμῶν καὶ ἐπὶ τὴν φλιάν (ἀνώφλιο) ἐν τοῖς οἴκοις» (στ. 7). Με αὐτὸν τὸν θεοδίδακτο τρόπο θὰ σώζονταν τὰ πρωτότοκα παιδιὰ τους, διότι «δεκάτην ἐμελλε πληγὴν ἐπάγειν ὁ Θεὸς τοῖς Αἰγυπτίοις· τὰ πρωτότοκα γὰρ αὐτῶν ἐβούλετο ἀνελεῖν ἐπειδὴ τὸν πρωτότοκον αὐτοῦ κατεῖχον λαόν»⁴.

Ἔτσι κατὰ τὴν «θεήλατον»⁵ ἐκεῖνη καὶ φοβερὴ πληγὴ μετὸν ὀλοθρευτὴ ἄγγελο νὰ θανατῶναι τὰ πρωτότοκα τῶν Αἰγυπτίων, τὸ αἷμα τοῦ πασχαλινοῦ ἀμνοῦ, τὸ ἐπιχρισμένο στοὺς παραστάτες καὶ τὸ ἀνώφλιο τῶν σπιτιῶν, ὅπου ζοῦσαν οἱ ὑπόδουλοι Ἑβραῖοι, ἔσωσε τὰ παιδιὰ τους. Ὅχι φυσικὰ αὐτὸ καθ' αὐτὸ τὸ αἷμα τοῦ προβάτου. Ὅχι «ἐπειδὴ αἷμά ἐστίν ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦ αἵματος τοῦ δεσποτικοῦ τύπος ἐστί». Ὅπως ἀκριβῶς οἱ βασιλικοὶ ἀνδριάντες ἔσωσαν ὅσους κατέφευγαν σ' αὐτοὺς «οὐκ ἐπειδὴ χαλκός ἐστιν, ἀλλ' ἐπειδὴ εἰκὼν τοῦ βασιλέως εἰσίν, οὕτω δὴ καὶ τὸ αἷμα ἐκεῖνο τὸ ἀναίσθητον καὶ ἄψυχον τοὺς ψυχὴν ἔχοντας ἀνθρώπους ἔσωσεν, οὐκ ἐπειδὴ αἷμα ἦν ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦ αἵματος τούτου τύπος ἦν»⁶.

Ἀπὸ τὸ σημαντικό αὐτὸ γεγονὸς τῆς ἰσραηλιτικῆς ἱστορίας προήλθε ἡ μεγάλη ἐβραϊκὴ ἐορτὴ τοῦ Πάσχα. «Ἐπειδὴ οὖν οὕτως ἦσαν ἀναίσθητοι καὶ ἀγνώμονες, τῇ ὑποθέσει τῶν ἐορτῶν ἐγκατέδησε τῶν ἐορτῶν τὰ ὑπομνήματα ὁ Θεὸς καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὸ πάσχα θύειν ἐκέλευσε. Ἴνα ἐάν σε ἐρωτήσῃ, φησίν, ὁ υἱός σου, τί ἐστὶ τὸ πάσχα τοῦτο; εἴπῃς, ὅτι τοῦ προβάτου τὸ αἷμα ἐπέχρισαν ταῖς θύραις ποτὲ ἡμῶν οἱ πρόγονοι ἐν Αἰγύπτῳ, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρευτὴν ἐλθὼν

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 796 τοῦ ὑπ' ἀρ. 17/96 τεύχους.

1. Ἱ. Χρυσ. Περὶ προσευχῆς, λόγ. δ', Ἐκδ. «Λόγος» Ἀθῆναι 1968, τ. 2, σ. 47.

2. Ἱ. Χρυσ. Εἰς τὸ κατὰ Ματθ. Ὅμιλ ΠΒ'. 782B, ΑΑΠ 69, 278.

3. Ἱ. Χρυσ. Κατήχησις Γ', 13, ΑΑΠ 7.

4. Ἱ. Χρυσ. Ἐνθ' ἀν.

5. Ἱ. Χρυσ. Ἐνθ' ἀν.

6. Ἱ. Χρυσ. Ἐνθ' ἀν. § 14.

καὶ ἰδὼν τολμήσῃ εἰσπηδήσαι, καὶ ἐπαγάγῃ πληγὴν»⁷.

Ἄλλὰ ἡ θυσία τοῦ Πάσχα δὲν ὑπενθύμιζε μόνο τις ἀνεκτίμητες εὐεργεσίες τοῦ Θεοῦ στοὺς Ἰσραηλίτες. Συγχρόνως ἡ ἐτήσια ἐκείνη ἑορταστικὴ θυσία καὶ τὰ «μέλλοντα προδιετύπου. «Ὁ ἄμνος ποὺ ἔσφαζαν ἦταν «τύπος ἐτέρου ἄμνου πνευματικοῦ, καὶ πρόβατον προβάτου» καὶ τὸ μὲν ἦν σκιά, τὸ δὲ ἀλήθεια»⁸.

Πόση ἡ διαφορὰ τοῦ ἄμνου τοῦ Πάσχα μὲ τὸν Ἄμνον τοῦ Θεοῦ, τὸν αἴροντα τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου! «Ἄμνος καὶ ἄμνος, ἀλλ' ὁ μὲν ἄλογος, ὁ δὲ λογικὸς» πρόβατον καὶ πρόβατον, σκιά καὶ ἀλήθεια»⁹. Καὶ μία ἄλλη διαφορὰ. Στοὺς Ἰουδαίους μὲ μία μόνο ἑορτὴ τὸ χρόνο ὑπενθύμιζε ὁ Θεὸς τὴν μεγάλη εὐεργεσία του, ἐνῶ στοὺς χριστιανούς σχεδὸν καθημερινὰ μὲ τὴ θεία Λειτουργία. «Τοῖς μὲν Ἰουδαίοις κατ' ἐνιαυτὸν ὑπόμνημα τῶν οἰκείων εὐεργεσιῶν ἐνέδησεν ὁ Θεός· σοὶ δὲ κατ' ἐκάστην, ὡς εἰπεῖν, τὴν ἡμέραν διὰ τούτων τῶν μυστηρίων»¹⁰.

Κατὰ τὴν ἐσπέραν ὁμοῦ τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου «καταλύει ὁ Κύριος τὸ κεφάλαιον τῶν ἑορτῶν»¹¹, τὴν ἑορτὴ τοῦ Πάσχα. Ἀφότου ἔλαμψε «ὁ τῆς δικαιοσύνης ἥλιος, ἡ σκιά λοιπὸν ἐπαύσατο» ἡλίου γὰρ ἀνίσχοντος, κρύπτεται ἡ σκιά»¹². Ἡ ἐσπέρα ἐκείνη συμβόλιζε τὸ πλήρωμα τῶν καιρῶν, «τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν τεκμήριον ἦν»¹³, ὅτι τὰ πράγματα ἔφθαναν στὸ τέλος των.

Κατὰ τὸ Μυστικὸ Δείπνο ὁ Κύριος ἐτέλεσε καὶ τὰ δύο πάσχα, «καὶ τὸ τοῦ τύπου καὶ τῆς ἀληθείας». «Ἴνα μάθῃς πάντοθεν καὶ τῆς παλαιᾶς αὐτὸν νομοθέτην καὶ τὰ ἐν ἐκείνῃ διὰ ταῦτα προσκιαγραφηθέντα»¹⁴. Ὅπως οἱ ζωγράφοι κατ' ἀρχὰς σκιαγραφοῦν ἐπάνω στὸν πίνακα αὐτὸ ποὺ θέλουν νὰ ζωγραφίσουν καὶ κατόπιν ἀπλώνουν τὰ χρώματα, ἔτσι «καὶ ὁ Χριστὸς

ἐποίησεν. Ἐπ' αὐτῆς τῆς τραπέζης καὶ τὸ τυπικὸν πάσχα ὑπέγραψε καὶ τὸ ἀληθινὸν προσέθηκε»¹⁵.

2. Ἡ θυσία τοῦ Προφ. Ἡλία

Ἄλλη σκιώδη προτύπωση τοῦ Μυστηρίου τῆς θ. Εὐχαριστίας ἔχουμε στὴ θυσία τοῦ Προφ. Ἡλία στὸ Καρμήλιο ὄρος (Βασ. Γ' 18, 17-40). Ἐκεῖ παρατηροῦμε τὸν Προφήτη Ἡλία «μόνον εὐχόμενον καὶ τὸν ἄπειρον ὄχλον περιεστῶτα καὶ τὴν θυσίαν ἐπὶ τῶν λίθων κειμένην καὶ πάντας μὲν ἐν ἡσυχίᾳ τοὺς λοιποὺς καὶ πολλῇ τῇ σιγῇ». Καὶ ξαφνικὰ βλέπουμε «τὴν φλόγα ἐκ τῶν οὐρανῶν ἐπὶ τὸ ἱερεῖον ριπτομένην»¹⁶.

Αὐτὰ συνέβησαν τότε ποὺ ὁ Προφήτης μὲ τὸν πύρινο θεϊκὸ του ζῆλο ἀγωνιζόταν ὑπεράνθρωπα, μὲ ὅλες τὶς δυνάμεις του νὰ ἀπομακρύνει τοὺς συμπατριῶτες του πίσω ἀπὸ τὸν Βάαλ καὶ τὴ λατρεία του καὶ νὰ τοὺς ξαναφέρει κοντὰ στὸν ἀληθινὸ Θεό. Ὅταν ἐπιτελοῦσε μὲ τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ καὶ τὴ δική του χαλύβδινη πίστη «τὰ θαυμαστὰ ταῦτα καὶ πάσης ἐκπλήξεως γέμοντα»¹⁷.

Ἄλλὰ καὶ ὁ χριστιανὸς ἱερεὺς στὸ Μυστήριον τῆς θ. Εὐχαριστίας ἐπιτελεῖ πράγματα ὄχι μόνο θαυμαστά, «ἀλλὰ καὶ πάσαν ἐκπληξιν ὑπερβαίνοντα». Ἐδῶ ὁ λειτουργὸς στέκεται μπροστὰ στὴν ἁγία Τράπεζα ὄχι «πῦρ καταφέρων, ὅπως ὁ Προφήτης στὴν κορυφὴ τοῦ Καρμήλου, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον». Πόση καὶ πάλι ἡ διαφορὰ ἀνάμεσα στὶς δύο θυσίες, τοῦ προφήτου καὶ τοῦ ἱερέως. Ὁ λειτουργὸς τῆς Καινῆς Διαθήκης «τὴν ἰκετερίαν ἐπὶ πολὺ ποιεῖται, οὐχ ἵνα τις λαμπὰς τις ἄνωθεν ἀφεθεῖσα καταναλώσῃ τὰ προκείμενα, ἀλλ' ἵνα ἡ χάρις ἐπιπεσοῦσα τῇ θυσίᾳ δι' ἐκείνης τὰς ἀπάντων ἀνάψῃ ψυχᾶς, καὶ ἀργυρίου λαμπροτέρας ἀποδείξῃ πεπυρωμένου»¹⁸.

(Συνεχίζεται)

7. Ἰ. Χρυσ. Εἰς τὴν προδοσίαν τοῦ Ἰούδα, Α', 382D-E, ΑΑΠ 21.

8. Ἐνθ' ἄν.

9. Ἰ. Χρυσ. Ἐνθ' ἄν. 392 E.

10. Ἰ. Χρυσ. Εἰς τὸ κατὰ Ματθ. Ὁμιλ. Ν', 517D, ΑΑΠ 66, 387.

11. Ἰ. Χρυσ. Εἰς τὸ κατὰ Ματθ. Ὁμιλ. ΠΒ', 782C, ΑΑΠ 69, 279.

12. Ἰ. Χρυσ. Εἰς τὴν προδοσίαν τοῦ Ἰούδα, Α' 382 E, ΑΑΠ 21.

13. Ἰ. Χρυσ. Εἰς τὸ κατὰ Ματθ. Ὁμιλ. ΠΒ', 782B, ΑΑΠ 69, 278.

14. Ἰ. Χρυσ. Ἐνθ' ἄν.

15. Ἰ. Χρυσ. Εἰς τὴν προδοσίαν τοῦ Ἰούδα, Α', 383A, ΑΑΠ 21.

16. Ἰ. Χρυσ. Περὶ Ἰερωσύνης, Λόγος Γ', 382E, ΑΑΠ 6.

17. Ἰ. Χρυσ. Ἐνθ' ἄν. 383 Α'.

Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῶν ἁγίων Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλύτου καὶ τῶν ἰσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης ἐν τῇ κοινότητι Νίκου Μπελογιάννη Οὐγγαρίας*

Τὸν τελευταῖον λόγον καὶ τὸν πλέον ἐγκάρδιον χαιρετισμὸν μου ἐφύλαξα διὰ τοὺς ἀγαπητοὺς κατοίκους τοῦ Μπελογιάννη, τοὺς προσφιλεῖς μου Μπελογιαννίτας. Σᾶς ἀγκαλιάζω ὅλους ἀνεξαιρέτως μὲ ὄλην μου τὴν ἀγάπην. Σᾶς προσφέρω τὸν ναὸν αὐτὸν ὡς ἓνα ἄνθος, ὡς ἓνα γαρύφαλλον. Ἄς ἀνταλλάξωμεν, σήμερον, ψυχικὰ γαρύφαλλα, ὡς σύμβολον συμφιλιώσεως,

Τοῦ πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Τιμοθέου Ρωμανᾶ
Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Αὐστρίας

ἀγάπης καὶ εἰρήνης. Ἡ ἡμέρα αὕτη εἶναι ἰδική Σας καὶ Σᾶς τὴν ἐχάρισα μὲ ὄλην μου τὴν ψυχὴν διότι τὴν ἀξίζετε. Ἐπαλέψατε ὡς ἄτομα καὶ ὡς σύνολον καὶ ἐνικήσατε. Παρμεῖνατε Ἕλληνες, ὑπὸ συνθήκας, τὰς ὁποίας μόνον Σεῖς γνωρίζετε καὶ μόνον Σεῖς ἐξήσατε, εἰς τὴν ἀπομόνωσιν καὶ ἐγκατάλειψιν ὑπὸ πάντων. Σήμερον εἴμεθα ὅλοι κοντὰ Σας. Κι ἐγὼ πρῶτος, ὁ Μητροπολίτης Σας, Σᾶς προσφέρω τὴν καρδιά μου, φιλῶ τὸ χέρι τῶν γερόντων, καὶ ρίχνω λουλούδια εἰς τοὺς τάφους τῶν νεκρῶν, οἱ ὅποιοι ἀναπαύονται εἰς τὸ κοιμητήριον, τὸ ὁποῖον εἶναι μοναδικὸν εἰς τὸν κόσμον, διότι καὶ τὸ χωριὸ Σας εἶναι μοναδικόν. Ἡ σημερινὴ ἡμέρα ἀνοίγει νέαν σελίδα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ζωῆς τοῦ χωριοῦ Σας. Ὁ Θεὸς ἐρχεται νὰ μείνῃ ἐδῶ κοντὰ Σας, εἰς τὸ Ἑλληνικὸν χωριὸ τοῦ Νίκου Μπελογιάννη, τὸ ὁποῖον θεωρῶ καὶ χωριὸ μου πλέον. Ὁ Χριστὸς θὰ χτυπήσῃ τὴν πόρταν ὅλων, ἀνεξαρτήτως ἰδεολογίας, ἰθαγενείας καὶ ὑπηκοότητος. Ἀνοίξατε τὰ σπιτία Σας καὶ δεχθῆτε τον. Ὁ Χριστὸς ἀγαπᾷ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἰδιαιτέρως τοὺς πονεμένους, διότι καὶ ὁ ἴδιος κατεδιώχθη καὶ ἐπόνεσε καὶ ἐσταυρώθη ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, τὴν κακίαν, τὴν ἰδιότη-

λειαν, τὸν φανατισμὸν καὶ τὰ συμφέροντα. Ὁ Χριστὸς διὰ τῆς Ἐκκλησίας του χαρίζει χαρὰν, ἀγάπην, αἰσιοδοξίαν καὶ σωτηρίαν καὶ μετατρέπει καὶ μεταμορφώνει τὸν σταυρὸν εἰς ἀνάστασιν. Αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἐξήσαμε σήμερον ἐδῶ, ὡς καὶ τὸ γενικώτερον ἔργον τῆς Ἐξαρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς τὸν Μπελογιάννην καὶ τὴν Οὐγγαρίαν κατὰ τὴν τελευταίαν τετραετίαν, μὲ ἀποκορύφωμα τὰ σημερινὰ ἐγκαίνια, ἀποτελεῖ ἀνάστασιν καὶ ζωὴν.

Ἀγαπητοὶ καὶ φίλτατοι κάτοικοι τοῦ Μπελογιάννη!

Ἐκ βάθους καρδίας εὐχομαι εἰς ὅλους Σας ἀνεξαιρέτως ὁ Θεὸς νὰ εὐλογῇ καὶ νὰ συντροφεύῃ τὴν ζωὴν καὶ τὰ ἔργα Σας καὶ ὁ ναὸς αὐτὸς νὰ γίνῃ τὸ σπιτί ὅλων Σας. Ἡ αὐλή του καὶ ἡ πόρτα του θὰ εἶναι ἀνοικταὶ καὶ ὁ Χριστὸς, ἡ Παναγία, οἱ Ἅγιοι θὰ Σᾶς περιμένουν νὰ Σᾶς ἀκούσουν, νὰ Σᾶς ὁμιλήσουν καὶ νὰ Σᾶς δώσουν γαλήνην, ἀνάπαυσιν, ζωὴν, φῶς καὶ εἰρήνην.

Πατέρες, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ!

Εἰρήνη ὑμῖν, εἰρήνη πᾶσι, εἰρήνη παντὶ τῷ λαῷ. Χριστὸς ἀνέστη!

Ἡ ὅλη τελετὴ ἔληξε διὰ τοῦ Πολυχρονισμοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, μετὰ τὸν ὁποῖον διενεμήθη εἰς τοὺς ἐπισήμους ἀναμνηστικὸν μετᾶλλον.

Ἐν συνεχείᾳ, εἰς τὸ ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ἀνεγερθὲν μεγαλοπρεπέστατον καλλιμάρμαρον μνημεῖον τῶν μαρτύρων τῆς ἐλευθερίας, καὶ ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν σημαιῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Οὐγγαρίας, ἐψάλη Τρισάγιον ὑπὸ τοῦ Ἐξάρχου Οὐγγαρίας, ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τοῦ ἀειμνήστου Ἱεράρχου Γερμανοῦ Καραβαγγέλη, πρῶτου Μητροπολίτου Οὐγγαρίας γενομένου, τοῦ Νίκου Μπελογιάννη καὶ πάντων τῶν κεκοιμημένων κατοίκων τῆς ἐν λόγῳ Κοινότητος.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 799 τοῦ ὑπ' ἀρ. 17/96 τεύχους.

Ἀκολούθως παρετέθη εἰς τὴν κεντρικὴν πλατεῖαν τῆς Κοινότητος κοινὴ τράπεζα ἀπὸ μέρους τοῦ κτίτορος, εἰς τὴν ὁποῖαν παρεκάθισαν περὶ τὰ χίλια διακόσια ἄτομα, ἐνῶ μουσικοχορευτικὰ συγκροτήματα ἐκ Μπελογιάννη, Βουδαπέστης καὶ Ἀθηνῶν ἐπλαισίωσαν μὲ δημοτικὴν μουσικὴν καὶ παραδοσιακοὺς χοροὺς τὴν πανηγυρικὴν ἐκδήλωσιν, λήξασαν περὶ τὸ μεσονύκτιον διὰ τῆς καύσεως φαντασμαγορικῶν βεγγαλικῶν, κατὰ τὸ τοπικὸν ἔθιμον.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας, ὁ Πατριαρχικὸς Ἐκπρόσωπος καὶ οἱ ἐξ Ἑλλάδος ἐπίσημοι, συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἐξάρχου, ἐπεσκέφθησαν τὴν ἔδραν τῆς Ἐξαρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν Οὐγγαρία, στεγαζομένην εἰς ἰδιόκτητον κατοικίαν ἐν Μπελογιάννη, τὸ Κοιμητήριον τῆς Κοινότητος καὶ κατοίκους αὐτῆς, οἱ ὅποιοι ἀποτελοῦν ζῶσαν ἱστορίαν καὶ μαρτυρίαν μιᾶς τραγωδίας, ἡ ὁποία διὰ πολλούς, ὡς μὴ ὠφελεν, εἰσέτι συνεχίζεται.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀπογεύματος ἐπραγματοποιήθη συνάντησις ἐργασίας τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Ἑλληνικῶν Συλλογικῶν φορέων ἐν Οὐγγαρία μετὰ τῶν κυριῶν Ἐκπροσώπων τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς Γενικῆς Γραμματείας Ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ, πρὸς τὰς ὁποίας οἱ πρῶτοι διετύπωσαν ἐκ νέου τὸ αἶτημα διὰ τὴν ἀπὸ δεκαετηρίδων ἐκκρεμοῦσαν ὑπόθεσιν ἐπανακτῆσεως τῆς Ἑλληνικῆς ἰθαγενείας, ἐνῶ ἐξεφράσθησαν μετὰ λόγων λίαν συγκινητικῶν καὶ κολακευτικῶν διὰ τὸ πρόσωπον καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἀποχωρήσαντος Προξένου, Ἐντιμ. κ. Ἀλεξάνδρου Ράλλη.

Μεγαλοπρεπῆς, περικαλλῆς καὶ ἐπιβλητικῆς ὑψοῦται, πλέον, εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆς κωμοπόλεως τοῦ Νίκου Μπελογιάννη ὁ νέος Ἱερὸς Ναός, εὐρισκόμενος ἐντὸς ἰδιοκτήτου περιφραγμένου οἰκοπέδου, ἐκτάσεως τριῶν στρεμμάτων. Ὁ Ἱερὸς Ναὸς εἶναι ὑπερυψωμένος καὶ ἔχει ἐμβαδὸν 150 τ.μ. Τὸ τέμπλον, ὁ ἀρχιερατικὸς θρόνος καὶ τὰ στασίδια ἀρίστης ξυλογλυπτικῆς τέχνης κατεσκευάσθησαν εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις ἐργαστήριον τοῦ Γεωργίου Φαλιαρίδη, ἡ ἀγιογράφησις καὶ αἱ εἰκόνες ἐγένοντο διὰ χειρὸς τοῦ Κωνσταντίνου Ξενοπούλου, ἐκ Κατερίνης, καὶ τῆς ἐσωτερικῆς διακοσμῆσεως ἐπεμελήθη ὁ Ἐμμανουὴλ Χριστοδουλάκης, ἐξ Ἀθηνῶν. Ὑπὸ τὸν Ἱερὸν Ναὸν ὑπάρχει ἰσομεγέθης ἡμιυπόγειος

κοινοτικὴ αἴθουσα μετὰ γραφείου καὶ κοινοχρήστων χώρων. Ὁ τε Ἱερὸς Ναὸς καὶ οἱ βοηθητικοὶ αὐτοῦ χώροι εἶναι πλήρως ἐξοπλισμένοι, τῆς σχετικῆς συνολικῆς δαπάνης ἀνελθούσης, τελικῶς, εἰς τὸ ποσὸν τῶν διακοσίων ἑκατομμυρίων δραχμῶν, ὅπερ καθ' ὀλοκληρίαν ἐπεβάρυνεν τὸν κτίτορα, Ἐντιμολ. κ. Κωνσταντίνου Δαφέριμον, τὸν ὁποῖον ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης εἶχεν αὐτοπροσώπως χειροθετήσει, τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1995, ἐν Φαναρίῳ, εἰς τὸ ὄφρικιον τοῦ Ἀρχοντος Μεγάλου Πρωτεκδίκου τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, εἰς ἀναγνώρισιν καὶ ἐπιβράβειυσιν τῆς φιλογενοῦς καὶ θεοφιλοῦς εὐεργετικῆς αὐτοῦ διαθέσεως.

Αἱ σχετικαὶ ἀναμνηστικαὶ πλάκαι, ἀναρτηθεῖσαι ἐκατέρωθεν τῆς εἰσοδῶν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, ὅστις εἰς τὴν μακροαῖωνα ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν Οὐγγαρία, ἀποτελεῖ τὸν πρῶτον ὑπὸ Ἱεράρχου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐγκαινιασθέντα, ἔχουν ὡς ἐξῆς:

ΕΠΙ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ Α΄
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΚΠΟΛΕΩΣ
ΜΙΧΑΗΛ ΤΟΥ ΣΤΑΓΙΚΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΥΣΤΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΞΑΡΧΟΥ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΣΣΕΥΡΩΠΗΣ
Ο ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΟΥΤΟΣ ΕΙΣ ΔΟΞΑΝ ΤΟΥ ΕΝ ΤΡΙΑΔΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΤΙΜΗΝ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΙ ΙΣΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΝΗΣ ΕΝ ΤΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΙ ΜΠΕΛΟΓΙΑΝΝΗ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ ΕΘΕΜΕΛΙΩΘΗ α'λ'δ' ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ Θ' ΟΙΚΟΔΟΜΗΘΕΙΣ ΔΕ ΚΑΙ ΕΞΩΡΑΓΙΣΘΕΙΣ ΑΝΑΛΩΜΑΣΙ ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΜΕΓΑΛΟΥ ΠΡΩΤΕΚΔΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΣΠΥΡ. ΔΑΦΕΡΜΟΥ ΤΟΥ ΚΡΗΤΟΣ, ΣΠΟΥΔΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΚΑΙ ΑΔΑΜ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΙ ΧΡΩΣΤΗΡΙ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ ΕΝΕΚΑΙΝΙΑΣΘΗ ΕΝ ΕΤΕΙ ΣΩΤΗΡΙΩ α'λ'ς' ΜΑΓΙΟΥ ΙΘ'. Ο ΣΕΠΤΟΣ ΝΑΟΣ ΟΥΤΟΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΙ ΙΣΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΝΗΣ ΕΝ ΤΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΙ ΜΠΕΛΟΓΙΑΝΝΗ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ ΑΝΗΓΕΡΘΗ ΜΕΡΙΜΝΗ ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΗ ΑΡΧΙΘΥΤΟΥ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΥΣΤΡΙΑΣ ΜΙΧΑΗΛ, ΕΠΙΣΤΑΣΙΑ ΔΕ ΙΕΡΑΤΙΚΩΣ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΥ ΠΡΩΤΟΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΙΩΣΗΦ ΚΑΛΟΤΑ

ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ Α-
ΘΑΝΑΣΙΟΥ ΓΑΛΑΝΗ, ΤΑΚΗ ΝΤΟΥΛΑ,
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΚΟΝΤΟΥ, ΕΙΡΗΝΗΣ ΚΟ-
ΤΣΟΛΑΡΗ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΡΙΖΟΓΙΑΝΝΗ,
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΣ ΤΣΑΪΛΙΝΓΚΕΡ
19 ΜΑΪΟΥ 1996

ΙΕΡΟΝ ΤΟΔΕ ΚΑΤΟΙΚΗΤΗΡΙΟΝ ΑΓΙΩΝ
ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΤΟΥ
ΜΥΡΟΒΛΗΤΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΣΤΕΠΤΩΝ ΒΑΣΙ-
ΛΕΩΝ ΚΑΙ ΙΣΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙ-
ΝΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΝΗΣ ΑΝΗΓΕΡΘΗ ΜΕΓΑΘΥ-
ΜΩ ΧΟΡΗΓΙΑ ΦΙΛΟΓΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟ-
ΜΟΥΣΟΥ ΚΥΡ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑ-
ΦΕΡΜΟΥ, ΕΚ ΧΑΝΔΑΚΟΣ ΟΡΜΩΜΕΝΟΥ
ΚΑΙ ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ ΕΝΔΗΜΟΥΝΤΟΣ, ΑΡΧΙΕ-
ΡΑΤΕΥΟΝΤΟΣ ΕΝ ΟΥΓΓΑΡΙΑ ΜΗΤΡΟΠΟ-
ΛΙΤΟΥ ΑΥΣΤΡΙΑΣ ΜΙΧΑΗΛ, α' 45'
ΜΑΪΟΥ 18'.

Τὰ ἐγκαίνια προεβλήθησαν ἐν Ἑλλάδι καὶ Οὐγγαρία ὑπὸ τῶν Μέσων Γενικῆς Ἐνημερώ-
σεως, ἰδίᾳ δὲ ὑπὸ τῆς Οὐγγρικῆς Κρατικῆς Τη-
λεοράσεως, ἣ ὁποία εἰς πολλὰς καὶ διαφόρους
ἐκπομπὰς ἀνεφέρθη εἰς τὸ γεγονός καὶ μετέδω-
σε μακρὰν συνέντευξιν μετὰ τοῦ οἰκείου Ἐξάρ-
χου Οὐγγαρίας.

Συμπερασματικῶς δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι:

α) Διὰ τοῦ ἐπιτελεσθέντος ἔργου ἐν Μπελο-
γιάννη προὐβλήθη καὶ ἐπεβλήθη γενικῶς ἡ πα-
ρουσία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν
Οὐγγαρία.

β) Τὸ γεγονός τοῦτο προὐβαλεν εἰς τὸ ἐν
Οὐγγαρία ἡμέτερον Ποίμνιον καὶ τὰς Οὐγγρι-
κὰς Ἀρχὰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ὡς
ὑπεύθυνον παράγοντα, προάγοντα τὸ θρησκευτι-
κὸν συναίσθημα καὶ τὰ κοινὰ καὶ ὡς ἐκ τούτου
ἄξιον προσοχῆς, ἐμπιστοσύνης καὶ ὑποστηρί-
ξεως.

γ) Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία, διὰ τοῦ Μηνύματος
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, διέλυσε τὴν κα-
χυποψίαν, ἐκέρδισε τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς συν-
τριπτικῆς πλειοψηφίας τῶν πολιτικῶν προσφύ-
γων καὶ ἐντυπώσασε πάντα ἄνθρωπον καλῆς
θελήσεως καὶ διαθέσεως.

δ) Τὸ Πατριαρχικὸν Μήνυμα ἐχαρακτήρισθη
ὡς «μνημειῶδες κείμενον» καὶ ἀπέσπασε θετι-

κώτατα σχόλια τοῦ Τύπου, διότι σημαίνει τὴν ἀ-
παρχὴν νέας περιόδου εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν πο-
λιτικῶν προσφύγων καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν
Οὐγγαρία καὶ ἀποτελεῖ μαρτυρίαν τῆς εὐρύτη-
τος τοῦ ὀρίζοντος τοῦ Φαναρίου, μαρτυρίαν κα-
ταλλαγῆς τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας μετὰ τὸν κό-
σμον, μαρτυρίαν τῆς ἰκανότητος τοῦ Οἰκουμενι-
κοῦ Πατριαρχείου νὰ συνδιαλέγηται καὶ νὰ ὑ-
περπηδᾷ τὰ πολιτικὰ πάθη καὶ τοὺς φραγμοὺς
τῆς ἱστορίας καὶ νὰ συλλαμβάνη τὰ μηνύματα
τῶν καιρῶν.

Ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἐγκαίνιων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ
εἰς Μπελογιάννην, ὁ Καθηγητὴς τῆς Ἐκκλησια-
στικῆς Ἱστορίας εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ
Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης,
Ἑλλογιμ. κ. Ἀπόστολος Γλαβίνας, ἔγραψεν εἰς
τὴν Ἐφημερίδα «Μακεδονία» (9 Ἰουνίου 1996):
«Ἡ ἐγκρισὶς ἀπὸ τὴν Οὐγγρικὴ Πολιτεία τοῦ
Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Ἐξαρχίας ὡς Ν.Π.
Δ.Α., καθὼς καὶ ἡ ἐγκαίνιαση τοῦ ναοῦ στὸ
χωριὸ Μπελογιάννης εἶναι θεμελιώδους σημα-
σίας γιὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, τὸ Οἰκουμε-
νικὸ Πατριαρχεῖο καὶ τὸν Ἑλληνισμό.»

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινούπολης, τῆς ὁ-
ποίας οἱ μακροαἰώνες ἐπαφῆς μετὰ τοὺς Οὐγγρους
ἄρχισαν πρὶν ἀπὸ χίλια ἑκατὸ καὶ πάνω χρόνια
μετὰ τὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο τῶν Θεσσαλονικέων
ἀδελφῶν Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, ἀνανεώνει
τώρα ἐπισημῶς καὶ πάλι τὴν πνευματικὴν τῆς
σχέσεις μετὰ τὴν Οὐγγαρίαν καὶ οἱ Ἕλληνες τῆς
κεντροευρωπαϊκῆς αὐτῆς δημοκρατίας ἀναλαμ-
βάνουν, μετὰ χρηστῆς ἐλπίδος, τὴν σκυτάλην τῆς
διεκδίκησης τῶν κυριαρχικῶν δικαιωμάτων
στοὺς κατεχόμενους σήμερον ἀπὸ τὴν Ρωσικὴν
Ἐκκλησίαν ἑλληνικοὺς ναοὺς καὶ τὰ ἑλληνικὰ
καθιδρύματα, τὴν πραγμάτωσιν τῆς αἰσιόδοξης
προοπτικῆς τῆς ἀναβίωσης τῆς ἑλληνικῆς κληρο-
νομίας καὶ τὸ βάρος τῆς ἱστορικῆς καὶ πολυπο-
λιτισμικῆς παρουσίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ στὴν
Οὐγγαρίαν.

(Τέλος)

Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟΣ ΩΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ*

Τὸ δραματικὸ ἐκείνο «Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ᾧσιν ἐν καθῶς ἡμεῖς» (Ἰωάν. 17,11), δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ μιὰ ἔκφραση φόβου ὅτι ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ἔστω κι ἂν ἦταν δῶρο Θεοῦ, κινδύνευε ἀπὸ τὸν ἀνθρώπινο παράγοντα, ἂν οἱ μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν σχέσεις δὲν ἐμπνέονταν ἀπὸ τὴ σχέση ἢ ὁποῖα ὑπάρχει μεταξὺ Υἱοῦ καὶ Πατρὸς, καὶ πὺ βιώνεται μέσα

Τοῦ Μ. Πρωτοπρεσβ. κ. Γεωργίου Τσέτση

στὸ μυστήριό τῆς Ἀγίας Τριάδος. Μιὰ προσεκτικὴ ἀνάγνωση τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων, δείχνει πῶς ἡ πρωτογενὴς Ἐκκλησία ἔζησε κι αὐτὴ στιγμὲς ἀγωνίας καὶ ἐντάσεων, ὅταν παρουσιάσθηκαν οἱ πρῶτες διενέξεις (Πράξ. 15, 1-34), ὅπως ἀκριβῶς τις ἔζησε διὰ μέσου τῆς ἱστορίας καὶ ἡ θεσμικὰ πὰ ὀργανωμένη Ἐκκλησία, ὅταν ἐμφανίσθηκαν κατὰ περιόδους οἱ μεγάλες αἰρέσεις καὶ τὰ σχίσματα.

Ὅσο ὁμως εἶναι, βιβλικὰ καὶ ἱστορικὰ, ἀποδεδειγμένο ὅτι ἀντιδικίες, σχίσματα καὶ διχόνοιες ὑπῆρξαν στὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τοὺς ἀποστολικοὺς ἤδη χρόνους, ἄλλο τόσο εἶναι ἀνταπόδεικτο ὅτι ἀπόπειρες γιὰ νὰ ἐπιτευχθεῖ ὁμοφροσύνη καὶ ἐνότητα στὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ἔγιναν μόνις ἐκδηλώθηκαν τὰ πρῶτα διασπαστικὰ κρούσματα. Καὶ στίς περιπτώσεις αὐτὲς «ἡ στάση τῆς ὀρθόδοξης πλευρᾶς ἀπέναντι σ' ἐκείνους πὺ βρίσκονταν ἢ πὺ ἐπεφταν σὲ πλάνη ἢ σ' αὐτοὺς πὺ κατὰ στάδια ἀποσχίζονταν ἀπὸ τὸν ἐνιαῖο κορμὸ τῆς Μιάς Ἐκκλησίας, ἦταν στάση προσφορᾶς σὸν βωμὸ τῆς εἰρηνεύσεως μὲ κάθε θυσία. Καὶ ἡ θυσία αὐτὴ, ἡ ὑποχώρηση κατὰ περίπτωσιν, ἦταν θυσία προσώπων ἢ κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν μὲ ἕνα καὶ μόνον σκοπὸ: νὰ μὴ τρωθοῦν οἱ καλὲς σχέσεις καὶ ἡ ἰσορροπία μεταξὺ τους»⁵.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 801 τοῦ ὑπ' ἀρ. 17/96 τεύχους.

5. Χρυσοστόμου (νῦν Γέροντος Ἐφέσου) Μύρων, Ἡ θὲση τῆς ὀρθόδοξίας στὸ σύγχρονο χριστιανικὸ κόσμιο, ἐν Στάχως, τεύχος 68-85 (Ἰούλιος 1981 - Δεκέμβριος 1985), σελ. 340.

Ἡ λειτουργικὴ πράξη τῆς Ἐκκλησίας μαρτυρεῖ κατὰ τὸν πὺ εὐγλωττο τρόπο ὅτι ὁ Οἰκουμενισμὸς, ὑπὸ τὴν ἔννοια τῆς κινητοποιήσεως γιὰ τὴν καταστολὴ τοῦ σκανδάλου τῆς διαιρέσεως καὶ τῆς προσπάθειας γιὰ τὴ συμβίωση τῶν Χριστιανῶν μέσα σὲ μιὰ ἐνωμένη Ἐκκλησία, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς, βρίσκεται σὸ ἐπίκεντρο τῆς ποιμαντικῆς φροντίδας τῆς Μιάς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἀπὸ τις πρῶτες ἤδη μέρες τῆς συστάσεώς τῆς. Δὲν εἶναι τυχαῖο ὅτι σ' ὅλες ἀνεξάρτητα τις Λειτουργίες, ἀπὸ τὸ ἀρχαιότερο λειτουργικὸ κείμενο πὺ περιλαμβάνεται στὴ Διδαχὴ τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων (κεφ. IX καὶ X)⁶ μέχρι καὶ τὴ Θεία Λειτουργία τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυστόμου, ἡ παύση τοῦ σχίσματος, ἡ καταστολὴ τῶν αἰρέσεων, ἡ εἰρηνύηση καὶ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ ἐν Χριστῷ μέθεξι ὀλόκληρης τῆς οἰκουμένης, ἀποτελοῦν οὐσιώδες καὶ βασικὸ στοιχεῖο τῆς προσευχῆς τῆς προσκομιζούσης τὰ Τίμια Δῶρα Ἐκκλησίας⁷. Ὅταν δὲ ἡ πανάρχαια Ἀντιοχειανὴ Λειτουργία τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, στὴν Ἀναφορὰ τῆς, ἰκέτευε τὸν Θεὸ νὰ εἰρηνεύσει, διαφυλάξει, ἐνώσει, κυβερνήσει καὶ ἐπεκτείνει τὴν Ἐκκλησία στὰ πέρατα τῆς γῆς⁸, ὑποδήλωνε ἀκριβῶς ὅτι στὴν πρωτοχριστιανικὴ Ἐκκλησία ὑπῆρχε διχόνοια καὶ διαίρεση καὶ ὅτι μέριμα τῶν ποιμένων ἦταν ἡ διασφάλιση τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, ἀπὸ περάτων ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης.

6. Βλ. Βιβλιοθήκη Ἑλλήνων Πατέρων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων, Τόμ. Β', σελ. 218 ἐξ.

7. Βλ. Γ. Τσέτση, Ὁ Οἰκουμενικὸς χαρακτήρ τῆς Θείας Λειτουργίας, Ἀνάτυπο ἀπὸ τὸ περιοδικὸ Ἀπόστολος Βαρνάβας, Λευκωσία 1966, passim.

8. «Σὲ τοῖνυν ἐπιεικέστατε Πάτερ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Υἱοῦ σου, τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἰκετεύοντες, παρακαλοῦμεν καὶ δεόμεθα, ἵνα προσδεχθῆς τὴν εὐχὴν ἡμῶν καὶ εὐλογῆς ταῦτα τὰ δῶρα, ταύτην τὴν προσφορὰν, ταύτην τὴν ἄγιαν θυσίαν τὴν ἀμώμητον. Ἐν πρώτοις ἄπερ σοι προσφέρομεν ὑπὲρ τῆς Ἀγίας σου καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἦν εἰρηνύσον, διαφύλαξον, ἐνώσον, κυβερνήσον καὶ ἐπέκτεινον εἰς πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς». Βλ. Ἡ Θεία Λειτουργία τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, ἐν Ἀμβροσίου (Σταυρινοῦ) πρ. Καισαρείας, Αἱ ἀρχαιότατα καὶ σύγχρονα Λειτουργία, Τόμ. Α', ἐν Κωνσταντινουπόλει 1921, σελ. 153.

Τὸ ἴδιο ὁμως εὐγλωττη εἶναι καὶ ἡ ἱστορία τῶν Συνόδων. «Τί ἦταν ἡ μακρὰ καὶ κοπιώδης διαδικασία τῶν Συνόδων»; ρωτοῦσε κάποτε ὁ Μητροπολίτης Μύρων καὶ νῦν Γέρον Ἐφέσου Χρυσόστομος, ἀναφερόμενος στὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ἡ Ἐκκλησία ἀντιμετώπισε κατὰ καιροὺς, τὸ σχίσμα καὶ τὴν αἵρεση. Καὶ εὐστοχα παρατηροῦσε: «Τί ἄλλο ἀπὸ ἓνα σαφὴ καθορισμὸ τῆς θέσεως τῆς Ὁρθοδοξίας, τῆς ὁρθῆς δηλαδὴ πίστεως καὶ τῆς ὁρθῆς πράξεως τῆς μᾶς πλευρᾶς, ἀπέναντι στὴν ἑτεροδοξία τῆς ἄλλης; Καὶ ἡ διαδικασία αὐτὴ περνοῦσε ἀπαραίτητα ἀπὸ τὴν ἀντιπαραβολή, τὴν σύγκριση, τὴν συλλογικὴ συζήτηση, τὸν διάλογο καὶ τὴν ἀποκρυστάλλωση τῶν θέσεων, κάτω ἀπὸ τὴν πνοὴ καὶ τὴν παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ποὺ ἐγγυόταν τὴν ὀρθότητα τῆς μᾶς πλευρᾶς καὶ τὴν πλάνη τῆς ἄλλης, κατὰ τὴν ἀνεξερεύνητη λειτουργία τοῦ Θείου παραγότος»⁹.

Στὴν ἀντιμετώπιση τοῦ σκανδάλου τῆς διαιρέσεως, ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξη τοῦλάχιστον ἐποψη, δὲν ὑπάρχει καμιά οὐσιώδης διαφορὰ μεταξὺ τῆς πράξεως τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας καὶ τῆς σημερινῆς πολιτείας τῶν κατὰ τόπους Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν. Ὅπως κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ἔτσι καὶ τώρα, ἡ Ἐκκλησία, ἐνῶ συνεχίζει νὰ προσεύχεται «ὑπὲρ τῆς Οἰκουμένης» καὶ «ὑπὲρ... εὐσταθείας τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως»¹⁰, ταυτόχρονα ἐπιχειρεῖ τὴν προσέγγιση καὶ συζήτηση μὲ τοὺς ἑτεροδόξους στὰ πλαίσια τῶν ποικίλων διμερῶν καὶ πολυμερῶν διαλόγων, ὄχι μόνο ἐπειδὴ αὐτὸ εἶναι τὸ ἐπιτακτικὸ τῆς καθήκον κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ καὶ διότι σήμερα, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ, τὸ ἐπιβάλλουν οἱ συνθήκες μέσα στὶς ὁποῖες ζεῖ ὁ σύγχρονος κόσμος. Ὅπως δὲ ὑπογράμμισε ἡ Γ' Προσυνοδικὴ Πανορθόδοξος Διάσκεψις (Σαμπεζύ, Γενεὺ 1986), ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μὲ τὸ οἰκουμενικὸ πνεῦμα ποὺ τὴν διακρίνει, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἱστορίας, πάντοτε ἀγωνίσθηκε γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος, γι' αὐτὸ καὶ σήμερα ἡ συμμετοχὴ τῆς στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνησι δὲν εἶναι καθόλου ξένη

πρὸς τὴ φύση καὶ τὴν ἱστορία τῆς, ἀλλ' ἀποτελεῖ συνεπῆ ἔκφραση τῆς ἀποστολικῆς πίστεως μέσα σὲ νέες ἱστορικὲς συνθήκες καὶ πρὸς ἀντιμετώπιση νέων ὑπαρξιακῶν αἰτημάτων¹¹.

Κάθε λοιπὸν ἀπόπειρα ἐμφανίσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ ὡς ἐνὸς κινήματος ποὺ ἀποβλέπει στὴ δημιουργία μᾶς πανθρησκείας¹², ὡς μᾶς ἐνσαρκώσεως τοῦ θρησκευτικοῦ συγκρητισμοῦ τῆς ἐποχῆς μας¹³, ὡς ἐνὸς κατασκευάσματος τοῦ Διεθνoῦς Σιωνισμοῦ, μὲ μοναδικὸ σκοπὸ τὴν πολιτικὴ καὶ θρησκευτικὴ κατάκτηση τῆς Οἰκουμένης¹⁴, ἢ ἀκόμη ὡς «παναιρέσεως»¹⁵, βρῖσκεται σὲ ἀντίφαση πρὸς τὸ ἦθος καὶ τὴν πράξη τῆς Ἐκκλησίας διὰ μέσου τῶν αἰῶνων. Ὁ Οἰκουμενισμὸς, ὡς γενικὸ θεολογικὸ αἶτημα, ὡς αὐτοσυνείδηση τῆς εὐθύνης τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου πρὸς ἔνωση καὶ πρὸς πραγμάτωση τῆς ἀρχιερατικῆς προσευχῆς τοῦ Κυρίου¹⁶, βιώθηκε μέσα στὴν Ἐκκλησία διὰ μέσου τῆς ἱστορίας ἀπὸ τὸν πρῶτο ἥδη αἰῶνα. Καὶ ἀνεβίωσε, μὲ νέες προοπτικὲς καὶ νέες ἐλπίδες, στὴν ἀνατολὴ τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα, ὅταν ὁ Οἰκουμενικὸς Θρόνος πῆρε τὶς ἀλλεπάλληλες γνωστὲς πρωτοβουλίες, καλώντας τὶς Ἐκκλησίες «ἀπανταχοῦ τῆς γῆς», σὲ συνεργασία καὶ ἐνότητα, πρωτοβουλίες ποὺ βρῆκαν ἀνταπόκριση ἀπὸ πολλὲς Ἐκκλησίες καὶ Ὁμολογίες τῆς Διαμαρτυρησεως, οἱ ὁποῖες μπροστὰ στὸ χάος, τὴ διαίρεση καὶ τὴν ἀκυβερνησία τους, προσπαθοῦσαν νὰ ἐκείνους ἀπὸ τὴν πλευρὰ τους, νὰ ἐνώσουν τὰ διεσπῶτα, γιὰ νὰ δώσουν μιὰ κοινὴ μαρτυρία στὸν κόσμο.

(Συνεχίζεται)

11. Βλ. κείμενο «Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ Οἰκουμενικὴ Κίνησις», ἐν Ἐπίσκεψις, ἔτος 17, ἀριθ. 369 (15.12.1986), σελ.

14. Πρὸβλ. καὶ I. Βρια - Π. Βασιλειάδη, Ὁρθόδοξη Χριστιανικὴ Μαρτυρία, ἐκδ. Τέρτιος, Κατερίνη 1989, σελ. 156.

12. Σ. Μπιδάλη, Ἡ Οἰκουμενικὴ ἀποστολὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, Ἀθῆναι 1970, σελ. 10.

13. Κ. Μουρατίδου, Οἰκουμενικὴ Κίνησις, ὁ σύγχρονος μέγας πειρασμὸς τῆς Ὁρθοδοξίας, Ἀθῆναι 1973, σελ. 15. Βλ. καὶ Γ. Φαλάκη, Οἰκουμενισμὸς, ἐκδ. Ὁ Σωτήρ, 1986, σελ. 13.

14. Χ. Βασιλοπούλου, Ὁ Οἰκουμενισμὸς χωρὶς μάσκα, Β' ἐκδ., Ἀθῆναι 1972, σελ. 23.

15. Ἀ. Δελήμαση, Ἡ αἵρεσις τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, Ἀθῆναι 1972, σελ. 180. Ἰ. Πόποβιτς, Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ Οἰκουμενισμὸς, Θεσσαλονίκη 1974, σελ. 225.

16. Ἰ. Καλογήρου, Ἡ Ὁρθόδοξος Καθολικὴ Ἐκκλησία καὶ ἡ σύγχρονος Οἰκουμενικὴ Κίνησις, Θεσσαλονίκη 1951, σελ. 7.

9. Χρυσόστομου (νῦν Γέροντος Ἐφέσου) Μύρων, ἐνθ' ἄν., σελ. 340.

10. Θεία Λειτουργία τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου.

Λαμπρός έορτασμός τής δεκάτης έπετείου από τής καθιερώσεως του άγίου Διονυσίου του Άρεοπαγίτου ως προστάτου των Δικαστών

Τήν 3η Όκτωβρίου 1996 ήμέρα τής μνήμης του άγίου Διονυσίου του Άρεοπαγίτου έωρτάσθη με την πρέπουσα λαμπρότητα υπό των Δικαστικών και Εισαγγελικών Ένώσεων τής χώρας ή δεκάτη έπέτειος από τής καθιερώσεως ως προστάτου των Δικαστών του άγίου Διονυσίου του Άρεοπαγίτου.

Ό πανηγυρικός έορτασμός με άπόφαση τής Έρεάς Συνόδου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος,

Του κ. **Ιωάννου Ν. Παπαμιχαλάκη**

είχε τεθει υπό την αιγίδα Αυτής και με την αυτήν Συνοδικήν άπόφασιν είχεν όρισθει ως εκπρόσωπος ό Συνοδικός Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικαίας κ. Άλέξιος, ό όποιος και τέλεσε την Θεία Λειτουργία στον Ί. Μητροπολιτικό Ναό Άθηνών, προσευχηθέντων των Σεβασμιωτάτων Γέροντος Έφέσου κ. Χρυσοστόμου, Μητροπολίτου Άρτης κ. Ίγνατίου και του Θεοφιλεστάτου Έπισκόπου Μαραθώνος κ. Μελίτωνος.

Τόν έορτασμόν όργάνωσαν ή Ένωσις Δικαστών και Εισαγγελέων, ό Σύνδεσμος Άνωτάτων και Άνωτέρων Δικαστικών Λειτουργών και ή Ένωσις Εισαγγελέων. Είς ανάμνησιν του έπειτακού έορτασμού υπό των Δικαστών τής μνήμης του Άγίου Διονυσίου του Άρεοπαγίτου, προσεφέρθησαν στις Διοικήσεις των Ένώσεων, υπό του Έρεού Μητροπολιτικού Ναού δια του Προϊσταμένου του, Πανοσιολογιωτάτου Άρχιμανδρίτου π. Σεραφείμ Μεντζελόπουλου, εικόνες του Άγίου Διονυσίου, μετά από σύντομο άναφορά στον έορτασμό.

Προηγουμένως, πρό τής άπολύσεως, ό Πρόεδρος του Συνδέσμου Άνωτάτων και Άνωτέρων Δικαστικών Λειτουργών κ. Θεόδωρος Τόλιας, Άρεοπαγίτης, προσέφερε περίτεχνον έγκόλπιον άπεικονίζον τον Άγιον Διονύσιον, στον τέλεσαντα την Θεία Λειτουργία, Συνοδικόν Έκπρόσωπον Σεβασμιωτάτου Νικαίας κ. Άλέξιου.

Χορηγός του έορτασμού ήτο ή Άποστολική

Διακονία τής Έκκλησίας τής Ελλάδος δια τής έκτυπώσεως των πανηγυρικών πολυχρώμων προσκλήσεων και τής διανομής τής Άκολουθίας του Άγίου Διονυσίου του Άρεοπαγίτου, συνθεθείσης υπό του κ. Άποστόλου Βαλληνδρά. Επίσης προσεφέρθησαν βιβλία του Θεοφιλεστάτου Έπισκόπου Νεοχωρίου κ. Παύλου Άθανάτου περι του Άγίου Διονυσίου του Άρεοπαγίτου, περιεχόμενον του διανεμηθέντος βιβλίου «Κεφάλαια Μυστικής Θεολογίας περι Θεώσεως του Άνθρώπου κατά τους Πατέρας τής Όρθοδόξου Άνατολικής Έκκλησίας».

Ό Άρεοπαγίτης κ. Θεόδωρος Τόλιας κατά την προσφώνησίν του είπε:

*Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Νικαίας
κ. Άλέξιε,*

Η σημερινή θρησκευτική σύναξη των δικαστικών λειτουργών όλων των κλάδων και βαθμίδων και ιδίως του Άρειού Πάγου, κάτω από τον θόλον του Έρεού και Πανσέπτου τούτου Καθεδρικού Ναού τής σεπτής Άρχιεπισκοπής Άθηνών, άποτελεί έκδήλωση τής έποφειλομένης τιμής προς τον Προστάτην μας Άγιον Διονύσιον τον Άρεοπαγίτη, κυρίως όμως ψυχικής ανάγκης για φωτισμό και άντληση δύναμης από τα ζωήροτα νάματα τής Άγίας μας Όρθοδόξου Έκκλησίας, για να έπιτελούμε το θείο, πράγματι, έργο τής άπονομής τής δικαιοσύνης κάτω από εκείνο το Φώς τής Δαμασκού, που "έξεχύθη" άπλιστα στον "άμεμπτον κατά δικαιοσύνης έν νόμω γενόμενον" Άπόστολο Παύλο, και με την δύναμη τής Σταυρικής θυσίας του Ίησού.

Οί δικαστικοί λειτουργοί, άποτελούντες την μία από τις τρεις βασικές έξουσίες τής Έλληνικής Δημοκρατίας, έχομε έπίγνωση του τρόπου άσκήσεως των καθηκόντων μας, υποκείμενοι μόνον στο Σύνταγμα και τους νόμους. Το έργο μας, ή άπονομή τής δικαιοσύνης, μέσα από τις διαδικασίες τής έπιλύσεως των αναφερομένων διαφορών, τελικά σε ένα άποκλειστικό σκοπό άποβλέπει, στον σεβασμό και την προστασία τής άξίας του ανθρώπου. Για να επιτύχει όμως του-

το δὲν ἀρκεῖ νὰ ἔχει ὁ δικαστὴς τὴν λεγομένη ἀρτία ἐπιστημονικὴ κατάρτιση, οὔτε μόνον τὴν πολιτειακὴ, λειτουργικὴ καὶ προσωπικὴ ἀνεξαρτησία. Αὐτὰ τὰ προσόντα εἶναι τὰ ἐλάχιστα. Τὸ μέγα προσὸν εἶναι ἡ ἀρτία ἀνθρώπινη προσωπικότητα αὐτοῦ. Αὐτὴ θὰ τὸν ἀναδείξει ἄξιον τῆς ἀποστολῆς του. Ὁ Χριστιανὸς δικαστὴς, ἐπιτελώντας θεῖο ἔργο, εἶναι ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὡς ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἔχει ἀνάγκη “ἵνα ᾧ ἄρτιος... πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρητισμένος” κατὰ τὴν θεόπνευστη ποιμαντικὴ παραγγελία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Αὐτὴν τὴν ἀριότητα ἐπιζητοῦμε, οἱ δικαστές, μέσα ἀπὸ τὴν εὐλογία καὶ χάρη τῆς Ἀγίας μας Ἐκκλησίας.

Ἐπιδειγματὴς μας ὁ σήμερον ἐορταζόμενος Ἅγιος Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης. Καὶ πρὶν γίνεαι πιστὸς Χριστιανός, διεκρίνετο γιὰ τὴν κατὰ κόσμον ὑπεροχὴν του στὴ σοφία, σωφροσύνη, ἀνδρεία καὶ δικαιοσύνη, ἦταν ὁ τύπος τοῦ “καλοῦ κάγαθου ἀνδρός” τῆς ἀρχαιότητος. Γι’ αὐτὸ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὸν ἀνέδειξαν Πρώτιστο Κριτὴ καὶ Δημοκράτη τῆς πόλης τους, μέλος τοῦ Ἀρείου Πάγου, πού ἦταν “τὸ πάντων ἀγιώτατον, δικαιώτατον καὶ σεμνότατον δικαστήριον” τῆς ἐποχῆς του. Ὄταν ἄκουσε ὁμως τὸν Παῦλο πάνω στὸ βῆμα τῆς Πνύκας τοῦ Ἀρείου Πάγου τὴν “καινὴν διδασχὴν του” νὰ κηρύττει, ὅτι “τοὺς χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεός, τανῦν παραγγέλλει”, συνῆλθε εἰς ἑαυτὸν καί, χωρὶς νὰ διστάσει νὰ ἀναγνωρίσει τὸ μικρὸν τῆς μέχρι τότε σοφίας του, ἀμέσως ἔγινε πιστὸς Χριστιανός καὶ γιὰ νὰ γίνεαι “ἄρτιος”, ὡς ὁ ἄνθρωπος τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, προσκολλήθηκε στὸν Παῦλο καὶ ἀκολούθησε τὸν δρόμο τῆς θυσίας καὶ τῆς σταύρωσης, πού ὁδηγεῖ ὁμως μὲ βεβαιότητα στὴν ἀνάσταση.

Αὐτὸς εἶναι, Σεβασμιώτατε, καὶ ὁ δικός μας δρόμος τῆς δικαιοσύνης, πού ἀπαιτεῖ κόπους καὶ προσωπικὲς θυσίες. Καὶ ἀκριβῶς γι’ αὐτὸ συναθροισθήκαμε σήμερον στὸν θεῖον αὐτὸν χωρὸν γιὰ νὰ “ἐνδυνάμωμεν θώρακα δικαιοσύνης”, ὥστε νὰ “ἐνδυναμούμεθα” καὶ νὰ “τελειούμεθα” στὸ θεῖο ἔργο, ἐργαζόμενοι “ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ, διὰ τῶν ὄπλων τῆς δικαιοσύνης”, ὅπως συμπληρῶνει ὁ Θεῖος Παῦλος.

Γιατί, ἐνῶ ἐπιζητοῦμε, καὶ ὄντως εἴμαστε ἐξοπλισμένοι μὲ λειτουργικὴ καὶ προσωπικὴ ἀνεξαρτησία ἀπὸ κάθε ἄλλη κοσμικὴ καὶ πολιτειακὴ ἐξουσία, στὴν ἐπιτέλεση τοῦ ἔργου μας, πού εἶναι ἡ ἀνεύρεση τῆς ἀλήθειας, ὁμως ὡς Χριστιανοὶ ἐπιζητοῦμε τὴν ἐξάρτησή μας ἀπὸ μίαν ἄλλη ἐξουσία, ἀπὸ τὴν ἐξουσία τοῦ Θεοῦ, τῆς μόνης Ἀλήθειας. Μόνον ὁ Θεός μας προσφέρει ἀξιοπιστία διὰ τοῦ Λόγου του καὶ Αὐτὸν παρακαλοῦμε νὰ μᾶς ὁδηγεῖ στὸ “ὑπερέχον τῆς γνώσεως”.

Σεβασμιώτατε,

Μὲ αἰσθήματα εὐγνωμοσύνης καὶ σεβασμοῦ πρὸς τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Κύριον Σεραφεῖμ καὶ τοὺς Σεβασμιωτάτους Μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία ἔθεσε τὸν 10ον πανηγυρικὸν ἐορτασμό μᾶς ὑπὸ τὴν Σεπτὴν αἰγίδα τῆς, ἀπευθύνομε ὅλοι οἱ ἐκκλησιασθέντες δικαστές καὶ εἰσαγγελεῖς, τὰ εὐχαριστήριά μας.

Καὶ ἰδιαίτερος εὐχαριστοῦμε Σᾶς, Ἅγιε Νικαίας Κύριε Ἀλέξιε, πού καὶ ὡς Συνοδικὸς Ἐκπρόσωπος τελέσατε τὴν Θεῖα Λειτουργία γιὰ τὸν καθαγιασμό τῆς γενεθλίου αὐτῆς ἡμέρας ἐορτασμοῦ τοῦ προστάτη μας Ἀγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτη, εὐχόμενοι νὰ εἶναι πολλὰ καὶ εὐλογημένα τὰ ἔτη τῆς Ἀρχιερωσύνης σας».

[Ἡ σχετικὴ ὁμιλία τοῦ Σεβ. Νικαίας κ. Ἀλεξίου ἐδημοσιεύθη ἤδη εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», τεῦχος 14, σσ. 698-99].

Μετὰ τὴν Θεῖα Λειτουργία ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεῖμ παρέθεσε δεξίωση πρὸς τοὺς ἐκκλησιασθέντας στὶς αἴθουσες τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Τοὺς προσελθόντας ὑπεδέχτο ὁ Θεοφιλέστατος πρωτοσυγκελλεύων Ἐπίσκοπος Μαρθῶνος κ. Μελίτων.

Στὸ Δῆμο Ἀθηναίων

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας ἔγινε πανηγυρικὴ συγκέντρωση τῶν Δικαστῶν καὶ Εἰσαγγελέων στὴν αἴθουσα τελετῶν τοῦ Δήμου Ἀθηναίων. Ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων κ. Δημήτριος Ἀβραμόπουλος κατὰ τὴν ἐναρξὴ τοῦ ἐορταστικοῦ πνευματικοῦ προγράμματος ὑπεδέχθη τοὺς ἐορταζόμενους Δικαστικοὺς καὶ Εἰσαγγελικοὺς Λειτουργοὺς καὶ τοὺς προσεφώνησε ὡς ἑξῆς:

Σεβασμιώτατε,

Άξιότιμε Κύριε Πρόεδρε και Κύριε Εισαγγελέα του Άρειού Πάγου,

Άξιότιμοι Κύριοι Δικαστές και Εισαγγελείς,

Εϋχομαι ή εκδήλωση που θ' ακολουθήσει και οί όμιλητές να μην σās κουράσουμε και ν' αναδειχθούν από την συμβολική, συνάμα δέ και σεμνή αυτή τελετή, οί έννοιες και τὰ νοήματα αυτά που είναι καιρός πιά να επανέλθουν και να καλλιεργήσουμε ως κοινωνία.

Γιατί ακριβώς σ' αυτό στοχεύει, κατά κάποιο τρόπο, και ή σημερινή μας εκδήλωση, που δέν έχει μονάχα χαρακτήρα έθιμοτυπικό, ούτε άπλως συμπύπτει με αυτή την άγια και έπίσης σημαντική ήμέρα της Άθήνας.

Έλεγαν οί άρχαίοι: "Ουδέν ούτω τοίς δημοκρατουμένοις πρέπει ως περι τὸ ίσον και τὸ δίκαιον σπουδάζειν" (Δημοσθένης). Δηλαδή, "τίποτα δέν ταιριάζει σ' αυτούς, που ζούν με δημοκρατικό πολίτευμα, όσο ή σοβαρή φροντίδα για την ισότητα και την δικαιοσύνη".

Και έρχεται ή σημερινή μας εκδήλωση σε μία στιγμή που έχει καταγραφεί, με πολλή λύπη, ύποβάθμιση και κρίση όλων των θεσμών του έθνικού μας συστήματος και επιτρέψτε μου να πῶ, με πρώτο ίσως από τὰ θύματά της την δικαιοσύνη, ή όποια όμως αντίσταται και από την όποια έμείς οί υπόλοιποι παίρνουμε δύναμη, θάρρος και κάποια έντολή ν' άντέξουμε, να άντισταθούμε.

Άποτελεί γεγονός ιδιαίτερης σημασίας, ή σημερινή συνάντηση των τριών άρχών, της Έκκλησιαστικής, της Δημοτικής και της Δικαιοσύνης στο Δημαρχιακό Μέγαρο της Άθήνας, της Πρωτεύουσας της Ελλάδος, αλλά και Τοτορικής Πρωτεύουσας της Εύρώπης, που άνήκει πλέον ως σύμβολο, σε όλόκληρη την άνθρωπότητα.

Γιατί Άθηναίος δέν είναι μονάχα ό κάτοικος αυτής της πόλης πλέον. Είναι ό καθένας, σε κάθε γωνιά του πλανήτη, που συμμερίζεται και καλλιεργεί στην πράξη τις ανώτερες και εύγενικές άξίες που γεννήθηκαν σε αυτήν έδώ την γή, σίς άξίες που στηρίχθηκε και στηρίζεται στη διαχρονική του πορεία ό πολιτισμένος κόσμος.

Την Έκκλησία της Ελλάδος, την Έλληνική Δικαιοσύνη και τον άρχαιότερο Δήμο του πολιτισμένου κόσμου, την Άθήνα, χωρίζουν από τὸ βήμα τουτο, λίγες μόνον έκατοντάδες μέτρα από

τὸ ιερό λίκνο τους, την Άκρόπολη των Άθηνών. Τὸν ιερό χώρο, όπου γεννήθηκε ή Άθηναϊκή Δημοκρατία, αυτή ή άφθαρτη και άνεπανάληπτη πολιτική άξία, που χάρισε τὸ πολίτευμα του έλεύθερου κόσμου, πάνω στο όποιο στηρίχθηκαν και στηρίζονται οί έλπίδες όλων των ανθρώπων για μία καλύτερη ζωή.

Έκει στην Άκρόπολη, ήταν και τὸ βήμα της Πνύκας, όπου εκφράστηκε, καλλιεργήθηκε στην πράξη και θριάμβευσε ή έννοια, ή άρχή, ή άξία της δικαιοσύνης.

Άπό την Άκρόπολη των Άθηνών, την πόλη της Παλλάδος, που γεννήθηκαν και καλλιεργήθηκαν εύγενείς άξίες και ύψηλά ιδεώδη, Έκκλησία, Δήμος, Δικαιοσύνη, προσέφεραν σ' όλόκληρη την άνθρωπότητα, την άξία της Δημοκρατίας. Παράλληλα προσπάθησαν, στην πράξη πλέον άντιμαχόμενοι στο άρχέγονο ένστικτο του ανθρώπου για έξουσία, να έναρμονίσουν την καθημερινή πρακτική στην άσκηση των δικαιωμάτων ζωής, με αυτό που πρέπει να μās όδηγεί.

Πρώτος φάρος ή έννοια της Δικαιοσύνης που δοκιμάζεται σε όλα τὰ επίπεδα της όργανωμένης κοινωνίας. Ξεκινάει από την ίδια μας την ψυχή, από την ώρα που συνειδητοποιούμε την σχέση μας με τὸ διπλανό μας και άγκαλιάζει όλόκληρο τὸν πλανήτη.

Οί πολίτες, οί Άθηναίοι δημότες, ύπήρξαν χωρίς ύπερβολή οί εκλεκτοί των θεών, οί ώριμοί άνδρες του πνεύματος και της σοφίας.

Άνήσυχοι πάντα άναζητούσαν τὸ ύπέροστον. Πίστευαν στους θεούς τους, αλλά ήσαν και άνικανοποίητοι από αυτούς, με κριτήριο τὸ πνεύμα και την ψυχή τους. Και σε πολλές περιπτώσεις τους άνταγωνίζονταν.

Παράλληλα, όπως μās στέλνει και σε μήνυμά της ή άρχαία Έλληνική τραγωδία, είχαν άναγάγει σε άγώνα την προσπάθεια να ξεπεράσουν την μοίρα τους. Θα θυμόσαστε όλοι ότι σε καθένα από αυτά τὰ δράματα, που πέρασαν από τους κλασικούς σε έμάς σήμερα, πάντοτε ύπήρχε ως κυρίαρχο στοιχείο ή άναζήτηση της δικαιοσύνης.

Και ήταν ακριβώς αυτά που τους επέβαλαν να όρθώσουν τότε, κοντά στους βωμούς των θεών τους, και έναν άλλο βωμό, τὸν βωμό του άγνώστου Θεού, που μπαίνοντας στο Δημαρχιακό Μέγαρο είμαι βέβαιος, ότι όλοι είδατε να

λαμπρύνει τὴν κεντρικὴ εἴσοδο αὐτοῦ τοῦ χώρου.

Καὶ δὲν εἶναι τυχαῖο ὅτι ὑπάρχει ἀκριβῶς στὴν πύλη τοῦ Δημαρχείου, γιὰ νὰ θυμίζει σὲ ὄλους μας –καὶ ἰδιαίτερα σὲ ἐμᾶς– ὅτι μέσα σὲ αὐτὲς τὶς αἰθουσες πρέπει μὲ τὸ δικό μας τρόπο αὐτὲς τὶς ὠραίες, εὐγενεῖς ἔννοιες νὰ τὶς κάνουμε πολιτικὴ καὶ πράξη.

Καὶ ἦλθε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν, νὰ κηρύξει τὸ Χριστιανικὸ Εὐαγγέλιο (ὅπως ἀποδίδεται στὸν πίνακα, πού εἶμαι βέβαιος πὼς προσέξατε κατὰ τὴν εἴσοδό σας, ἐδῶ στὸ Δημαρχεῖο), νὰ ἀποκαλύψει, νὰ ἐπιβεβαιώσει καὶ νὰ δικαιώσει τὸ ἀνικανοποίητο, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀνεξάντλητο πνεῦμα τῶν Ἀθηναίων, μὲ τὴν εὐρύτερη καὶ κλασικὴ ἔννοια τοῦ τίτλου.

Ὁ ἀληθινὸς Θεός, ἦταν ἀκριβῶς αὐτὸς ὁ ἀγνωστος Θεὸς τῶν Ἀθηναίων, τὸν ὁποῖον ἂν καὶ ἀγνοοῦσαν, καὶ ἀναζητοῦσαν καὶ λάτρευαν.

Ἡ διάκριση γιὰ τὸν κηρυχθέντα Θεό, τὸν Χριστό, ἐπιβεβαιώθηκε ἀπὸ τὴν Δικαιοσύνη, ἀφοῦ ὁ λειτουργὸς τῆς ἦταν αὐτός, ὁ Δικαστής, ὁ Ἀρεοπαγίτης, ἐπιτρέψτε μου νὰ πῶ, στὴ διαχρονικὴ διάστασή της, τὴν φράση συνάδελφό σας, πίστεψε καὶ ἔγινε ὁ πρῶτος πολίτης τῆς ἐξ ἀποκαλύψεως Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Θερησκείας. Ἀκολούθησε καὶ ἄλλος Ἀρεοπαγίτης, ὁ Ἱερόθεος, ὁ μετέπειτα γενόμενος καὶ πρῶτος Ἐπίσκοπος τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀθηναίων.

Δὲν εἶναι τυχαῖο τὸ γεγονός, ὅτι αὐτὴ ἡ συνταρακτικὴ γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα μεταβολή, συντελέσθη στὴν Ἀκρόπολη ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Πνύκας, τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἔτσι ὥστε νὰ συνδεθεῖ ἄροηκτα ἢ διαδοχῇ τοῦ δικαίου, ἀπὸ τὴν κλασικὴ, τὴν προχριστιανικὴ στὴν μεταχριστιανικὴ περίοδο.

Καὶ ὄχι μόνο ἡ διαδοχῇ, ἀλλὰ περισσότερο ὁ σχηματισμὸς ἐνὸς κράματος δικαίου, τελεσθέντος κατὰ τοὺς κανόνες τοῦ ἐπικρατήσαντος Χριστιανισμοῦ, ὡς τῆς τέλειαις, τῆς νοητῆς καὶ τῆς σωτηρίας, γιὰ τὸν ἄνθρωπο πίστεως, τῆς πίστεως τῆς Δικαιοσύνης.

Δικαιολογεῖται ἐπομένως ἡ συναισθηματικὴ φόρτιση, κατὰ τὴν ὁποῖαν ἡ πόλις τῶν Ἀθηναίων ἐορτάζει τὴν μνήμη τοῦ Πολιούχου τῆς Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, τοῦ Συναδέλφου

σας, Κύριοι Δικαστές, μὲ πρωτοβουλία τοῦ Συνδέσμου καὶ τῶν Ἐνώσεων τοῦ Δικαστικοῦ καὶ Εἰσαγγελικοῦ Σώματος.

Καὶ βέβαια μὲ τὴν ἀρωγὴ καὶ τὴν στήριξη τῆ δικῆ μας, στὸ ὄνομα τῆς πόλης μας καὶ ὄλων αὐτῶν πού γεννήθηκαν, ἀναδείχθηκαν καὶ ἀποτελοῦν ὁδηγὸ καὶ γιὰ τὴν σημερινὴ κοινωνία.

Ὁ Δήμος Ἀθηναίων, θεώρησε χρέος νὰ θέσει ὑπὸ τὴν αἰγίδα του τὸν ἐφετινὸ ἐορτασμόν, δεκάτην ἐπέτειον ἀπὸ τῆς καθιερώσεως τοῦ Ἀγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, ὡς προστάτου τῶν Ἑλλήνων Δικαστῶν. Καὶ αὐτὸ γιὰ πρώτη φορὰ. Καὶ εὐχόμεστε, εἴμαστε ἔτοιμοι νὰ ἀνταποκριθοῦμε, νὰ γίνει πλέον θεσμός.

Σᾶς τιμᾶ, Κύριοι Δικαστές καὶ Εἰσαγγελεῖς, τὸ γεγονός. Σᾶς τιμᾶ ἐπάξια, ἐνῶ συνάμα τιμᾶται ἀπὸ τὴν ἀποστολή σας ἡ Δημοκρατία.

Ἡ συνάντησή μας, ὁ συνεργασμὸς μας, ἐρμηνεύεται καὶ ὑπὸ ἄλλη ἄποψη, ὡς «καλὸς οἰωνός», ὅπως οἱ πρόγονοί μας ἔλεγαν. Καλὸς οἰωνός γιὰ τὴν πόλη καὶ γιὰ τὴν πολιτεία καὶ τὴν κοινωνία, πού εἶναι καιρὸς πλέον νὰ ἀντιληφθεῖ τὴν σημασία τῆς δικῆς σας συμβολῆς γιὰ τὴν ἠθικὴ ἀνασυγκρότησή της.

Καὶ αὐτὸ ἀφορᾶ στὴν ἀνάπτυξη σχέσεων μεταξὺ τῶν ἀρχῶν, ὅπως σήμερα τὴν ἐόρτιο αὐτὴ ἡμέρα ἀποδεικνύεται, καὶ κατὰ τὴν ὁποῖα ἡ Ἐκκλησία διὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἢ Δικαιοσύνης καὶ ὁ Δήμος, συναντῶνται, συνυπάρχουν καὶ συν-λειτουργοῦν.

Ὡς Δήμαρχος Ἀθηναίων, ὡς ὁ πρῶτος πολίτης καὶ ἐργάτης τῆς Ἀθήνας, χαίρετιζω αὐτὴ τὴ γεμάτη συμβολισμοὺς καὶ μηνύματα συνάντηση καὶ μὲ αἰσθήματα βαθύτατης ἐκτίμησης καὶ εὐλογοῦς χαρᾶς, σᾶς ὑποδέχομαι σήμερα, στὸ Δημαρχικὸ Μέγαρο τῆς Ἀθήνας. Τὸν χώρο πού ἡ δικαιοσύνη τιμᾶται λόγῳ καὶ ἔργῳ».

Καὶ νὰ εἴσθε βέβαιοι, ὅτι καὶ ὡς πολιτικὸς θὰ εἶμαι πάλι ἀρωγὸς καὶ συμπαραστατῆς σας.

Σᾶς εὐχαριστῶ.

(Συνεχίζεται)

Ἡ ἀποταγή τοῦ κόσμου ὡς προϋπόθεση συμφιλίωσης μετὰ τὸ Θεὸ καὶ τὸν κόσμον

Ὁ ἄνθρωπος συναντᾷ τὸ Δημιουργὸ Θεὸ σὲ συγκεκριμένο τόπο καὶ χρόνο. Κατὰ τὴν Ἁγία Γραφή καὶ τοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ὑπάρχουν οἱ τόποι, οἱ ὅποιοι ἀποκαλοῦνται «σημεία» εὐρέσεως τοῦ Θεοῦ. Τέτοιοι εἶναι ἡ ἔρημος, τὸ ὄρος, τὸ σπήλαιο, τὸ κελλί, τὸ μοναστήρι καθὼς καὶ ἄλλες μορφές τόπων ἀσκητικῶν παλαισμάτων. Βέβαια, δὲν θὰ ἀναφερθούμε εἰδικῶς στοὺς συγκεκριμένους τόπους, ἀλ-

καὶ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας τηρώντας πιστὰ τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου, παίρνουν ἀφορμὴ νὰ σχολιάσουν ἀνάλογα ὅτι ἡ ἀποταγή τοῦ κόσμου δὲν εἶναι μιὰ ἀπλή ἀποστασιοποίηση, ἀλλὰ μιὰ παντελῆ ἀναχώρηση καὶ ἀποποίηση ἀπὸ καθετὶ ποὺ σχετίζεται μετὰ τὸν κόσμον τῆς ἁμαρτίας⁵. Ἡ ἀποταγή κατανοεῖται ἀπὸ τοὺς ἴδιους ὡς «καρδίας ἀνθρωπίνης πρὸς τὴν ἐν οὐρανῷ πολιτείαν μετάθεσις... καὶ ἀρχὴ τῆς πρὸς Χριστὸν ὁμοιώσεως»⁶. Ἐνας μεγάλος ἅγιος ἀσκητῆς μᾶς λέγει λακωνικᾶ: «*Πρώτη τῶν λαμπρῶν ἀγωνισμάτων ἐστὶ ξενιτεία*»⁷.

Τοῦ κ. Σωτηρίου Ἰ. Μπαλατσούκα
Διδάκτορος Θεολογίας Α.Π.Θ.

λὰ στὸν γενικότερο τρόπο ἄσκησης τῆς ἀποταγῆς τοῦ Ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ, μέσω τῆς ὁποίας προσεγγίζει καὶ συμφιλιώνεται μετὰ τὸ Θεὸ καὶ τὸν κόσμον.

«*Ἀποταγή ἐστίν... λύσις μὲν τῶν δεσμῶν τῆς υλικῆς ταύτης καὶ προσκαίρου ζωῆς, καὶ πρὸς τὴν ἐν οὐρανῷ πολιτείαν μετάθεσις*»¹. Σημαίνει ἀπόρνηση τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου στὸν κόσμον, ἀπομάκρυνση καὶ ἀποξένωση ἀπὸ τοὺς παλαιούς τρόπους τοῦ κοσμικοῦ βίου². Πρόκειται γιὰ μιὰ ἐκούσια χαλιναγώγηση καὶ αὐτοέλεγχον τῶν παθῶν πρὸς ἀπόλαυση καὶ ἡδονή. Ἡ ἀποταγή διακρίνεται σὲ τρεῖς μορφές: Πρῶτον, ἐγκατάλειψη σωματικῆς πλοῦτου καὶ κτήσεων τοῦ κόσμου τούτου. Δεύτερον, ἐγκατάλειψη τῶν προηγούμενων συνηθειῶν τῶν παθῶν τόσο τοῦ σώματος, ὅσο καὶ τῆς ψυχῆς. Καὶ τέλος, τρίτον, ἀποχωρισμὸς τοῦ νοῦ ἀπὸ παντὸς ὁρατοῦ καὶ προσκαίρου καὶ ἐντρύφηση μετὰ τὸ πνεῦμα στῆ θεωρία τοῦ ἀοράτου καὶ αἰωνίου³.

Ὁ Κύριος ἀναφερόμενος στὴν ἀποταγή μας λέγει: «*Πᾶς ἐξ ὑμῶν, ὡς οὐκ ἀποτάσσεται τοῖς ἐναντοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναται εἶναι μου μαθητῆς*»⁴. Ἀλλὰ

Ἐπίσης κατὰ τὴν ἀγιοπατερικὴ διδασκαλία, ἡ ἀσκηση τῆς ἀποταγῆς δὲν νοεῖται ὡς κίνηση ἐναντίον τοῦ σώματος ἢ τοῦ υλικῆς κόσμου, ἀλλὰ ὡς ἀποδέσμευση καὶ ἀπελευθέρωση τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματος ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, ἡ ὁποία διέστρεψε τίς κατὰ φύση ἐνέργειες τῆς ψυχῆς. Ἔτσι ἡ ἀποταγή ὡς θεραπευτικὴ μέθοδος στρέφεται ἐναντίον τῶν περιττῶν ἀπαιτήσεων, τῶν παραλόγων ἐπιθυμιῶν, γενικότερα τῶν παθῶν. Μετὰ τὸ σῶμα ὁ ἄνθρωπος θὰ κερδίσει τὴν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. Κατὰ τὸν Ἄπ. Παῦλο, ὁ ἀγῶνας διεξάγεται μεταξὺ πνεύματος καὶ σαρκός: «*ἢ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός*»⁸. Ὅμως αὐτὸς ὁ ἀγῶνας δὲ στρέφεται οὔτε κατὰ τοῦ σώματος, οὔτε κατὰ τοῦ υλικῆς κόσμου. Ἀντιθέτως ἀναζωογονεῖ τὸ πνεῦμα, τὸ σῶμα καὶ τὴν ὕλη καὶ θέτει τίς ἀρχές τῆς προοπτικῆς κατασκευῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἔτσι ὥστε νὰ μπορέσει νὰ κυριεύσει πάνω στὴν ὕλη, νὰ τὴν πνευματικοποιήσει, νὰ τὴν μεταμορφώσει καὶ νὰ τὴν ἀγιάσει ἐπιβάλλοντας σ' αὐτὴν καὶ στὸ σῶμα τὸ νόμον τοῦ

Μονῆς Μεταμορφώσεως Μεγάλου Μετεώρου, Ἅγια Μετέωρα 1990, σ. 185-186: «ἐδῶ γίνεται ἀναφορὰ σ' ἕναν ἀπὸ τοὺς κυριότερους σκοποὺς τοῦ ἀναχωρητοῦ, τοῦ μοναχοῦ ἀπ' τὸν κόσμον κατὰ τοὺς ἁγίους ἱεράρχες Γρηγόριο Παλαμᾶ καὶ Νεκτάριο Πενταπόλεως, ὁ ὅποιος εἶναι ἡ πάλαι ἐναντίον τῶν παθῶν διὰ τῆς ἀποφυγῆς τῶν αἰτιῶν ποὺ τὰ ἀναζωογονοῦν καὶ ἡ κάθαρση ἀπ' αὐτὰ».

5. Μ. Βασιλείου, Ὁμιλία εἰς ψαλμοὺς, ψαλμὸς ΜΕ', PG 29,429BC: «Σχολάσαι οὖν δεῖ ἀπὸ τῶν γαμικῶν ἔργων, ἵνα σχολάσωμεν τῇ προσευχῇ» σχολάσαι ἀπὸ τῶν περιττῶν πλοῦτον σπουδῶν, ἀπὸ τῆς περιττῆς τοῦ δοξάριον τοῦ ἐπιθυμίας, ἀπὸ τῶν πρὸς ἀπόλαυσιν ἡδονῶν, ἀπὸ φθόνου καὶ πάσης εἰς τὸν πλησίον ἡμῶν πονηρίας, ἵνα, γαληνιώσης ἡμῶν τῆς ψυχῆς καὶ ὑπ' οὐδενὸς πάθους ταρασσομένης, οἷον ἐν κατόπτρῳ τινὶ καθαρῷ γένηται καὶ ἀνεπισκόπητος ἡ ἑλλαμψὶς τοῦ Θεοῦ. Ὑψωθῆσομαι ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὑψωθῆσομαι ἐν τῇ γῆ».

6. Μ. Βασιλείου, Ὁροι κατὰ πλάτος, PG 31, 940BC.

7. Νεῖλον ἀσκητοῦ, Πρὸς Εὐλόγιον μοναχόν, PG 79,1096B.

8. Γαλ. 5,17. Πρὸς Μ. Βασιλείου, Ἀσκητικά, PG 31,644D: «Ψυχὴ οὐρανῶν μῆμα· ἐν αὐτῇ γὰρ κατοικεῖ ὁ Κύριος· σὰρξ δὲ ἐκ τῆς γῆς ὑπάρχει, ἐν ἧ κατοικοῦσι θνητοὶ ἄνθρωποι καὶ ἄλογα ζῶα».

1. Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, Ἱερὰ παράλληλα, PG 96,180. Βλ. ἐπίσης Μ. Βασιλείου, Ὁροι κατὰ πλάτος 8, PG 31, 940BC. «Ἔστιν οὖν ἡ ἀποταγή... λύσις μὲν τῶν θεσμῶν τῆς υλικῆς ταύτης καὶ προσκαίρου ζωῆς, ἐλευθερία δὲ τῶν ἀνθρωπίνων καθηκόντων ἐπιτηδειότερους κατασκευάζουσα πρὸς τὸ ἀρτάξασθαι τῆς πρὸς Θεὸν ὁδοῦ». Πρὸς Βίος Βασιλαῖου καὶ Ἰωάννου, PG 96,969A: «Τοῦτο γὰρ ἐστὶν ἀναχώρησις, κόσμου ἐκούσιον μῖσος, καὶ ἀρνησις φύσεως πάθων τῶν ὑπὲρ φύσιν».

2. Ἰσιδώρου Πηλουσιώτου, Ἐπιστολῶν βιβλία πέντε, Βιβλίον πρῶτον, PG 78, 180A: «Χρὴ τοίνυν τὴν μὲν ἀποταγὴν λήθην εἶναι προκατασχούσης γνώμης, καὶ ἀρνησιν συνηθείας».

3. Βλ. σχετικὰ Ἀρχιμ. Σωφρονίου (Σαχάρωφ), Ἀσκησις καὶ Θεωρία, Ἱερὰ Μονὴ Τιμίου Προδρόμου, Ἔσσεξ Ἀγγλίας 1996, σ. 26-34. Βλ. ἐπίσης Jean Cassien, Conferences III, «Sources Chretiennes», τ. 42, Paris 1955, σ. 139.

4. Λουκ. 14,33. Βλ. σχετικὰ Ἀρχιμ. Γεωργίου Καρβάνη, «Ἡ περὶ μοναχισμοῦ διδασκαλία τῶν ἁγίων ἱεραρχῶν Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ καὶ Νεκταρίου Πενταπόλεως τῶν θαυματουργῶν, σὺν πρακτικῶν Πανελληνίου μοναστικοῦ συνεδρίου, ἐκδ. Ἱερὰς

πνεύματος: «τόν τε άγιασμόν τής ψυχής και του πνεύματος άγαπήσωμεν»⁹. Κατά τους άσκητές αυτοσκοποδς δέν είναι ή ύποταγή τής ύλης στο πνεύμα, αλλά ή καταξίωση του πνεύματος να γνωρίσει τά ουράνια μυστήρια, καθαγιαζοντας συγχρόνως και τó σώμα. 'Ο άγιος Άντώνιος άποτασσόμενος τόν κόσμο κατοπιν πολυετούς άσκήσεως του έαυτου του στην έρημο επιστρέφει, όχι άπλώς μεταμορφωμένος «σώματι και ψυχή», αλλά πλημμυρισμένος από τó θείο και άκτιστο φώς, «μεμυσταγωγημένος και θεοφορούμενος»¹⁰.

Έξάλλου, οί άποτασσόμενοι τόν κόσμο, έπεδίωκαν την «καινήν κτίσιν» έν Χριστώ και έβλεπαν την άσκηση ζωογραφισμένη στον νέο Άδάμ, τó Χριστό. 'Ο άσκητικός δρόμος του άγιου είναι ó δρόμος του Χριστού. Οί άγιοι, όπως και ó Χριστός, άπαρνήθηκαν την προσωπική βούληση και άποδέχτηκαν τó θείο θέλημα, διά του ίδιου σταυρου και του επώδυνου τροπου άσκήσεως. Διότι με την άποκοπή του ίδιου θελήματος εισήχθησαν στο στάδιο τής ταπεινώσεως και άξιώθηκαν τής θείας χάριτος¹¹. Στο βίο του άγιου Κωνσταντίνου του έξ 'Ιουδαίων ύπάρχει σαφής εικόνα για την πορεία και τους τρόπους άσκήσεως του άγιου κατά την άποταγή, ως μίμηση Χριστού¹².

9. Ρωμ. 14.3.

10. Βίος και πολιτεία του όσιου πατρος Άντωνίου, PG 26,864C - 865A: «Είκοσι τοίνυν έγγυς έτη διετέλεσεν, ούτω καθ' έαυτον άσκούμενος... προήλθεν ó Άντώνιος ώσπερ εκ τινος άδύτου μεμυσταγωγημένος και θεοφορούμενος... Έκείνοι μέν ούν, ως είδον, έθαύμαζον όρώντες αύτου τó τε σώμα την αύτην έξιν έχον, και μητε πλανθέν, ως άγύμναστον, μητε ισχυωθέν ως άπό νηστειών και μάχης δαιμόνων τοιοούτος γάρ ήν, οίον και πρό τής άναχωρήσεως ήδεισαν αύτόν τής δε ψυχής πάλιν καθαρόν τó ήθος' ούτε γάρ ως ύπό άνίας συνεσταλμένος ήν, ούτε ύφ' ήδονής διακεχυμένον, ούτε ύπό γέλωτος ή κατηφείας συνεχόμενον' ούτε γάρ έωρακός τόν όχλον έταράχθη, ούτε ως ύπό τοσοούτων κατασπαζόμενος έγεγήθει' άλλ' όλος ήν ίσος, ως ύπό του λόγου κυβερωμένος, και έν τώ κατά φύσιν έστώς. Πολλούς γοών τών παρόντων τά σώματα πάσχοντας έθεράπυσεν ó Κύριος δι' αύτούς' και άλλους άπό δαιμόνων εκάθάρισε». *Προβλ. Βίος άγιου Μαξίμου Κουσοκαλυβίτου έν τώ Άθω ύπό Θεοφάνους, έκδ. F. Halkin, Analecta Bollandiana 54, Bruxelles 1936, σ. 78-79.*

11. Άββά Δωροθέου, Διδασκαλία ψυχωφελείς διάφοροι, PG 88,1636B: «Έάν ούν θέλομεν τελείως απαύλαγήναι και έλευθερωθήναι, μάθωμεν κόπτειν τά θελήματα ήμών, και ούτως κατά μικρόν ούν Θεώ προκόπτουμε, και ερχόμεθα εις την άπροσπάθειαν. Ουδέν γάρ ούτως ώφελει τούς ανθρώπους, ως τó κόπτειν τó ίδιον θέλημα' όντως προκόπτει τις εκ τούτου του πράγματος σχεδόν ύπερ πάσαν άρετήν».

12. Βίος άγιου Κωνσταντίνου του έξ 'Ιουδαίων, Acta Sancto-rum, no IV, σ. 651: «Ποίος γάρ ούτω τόν άσκητικόν δρόμον μετά τώ Χριστώ προσδραμείν συντονόν τε και μεστόν αγώνων διήνυσε, όλας νύκτας άπνους, όλας ημέρας άσιγήτοις ευχαίς τε και ταίς προς Θεόν δοξολογίαις έγκαρτερών... τούτου ζωή (του άγιου) μέν άπεναντίας τó πάρεργον, τών δε θείων έργων όλος ήν... τροφή γάρ αύτώ άρτος και ύδωρ, και ταύτα μέτρον έλάχιστον, στρωμήν δε λίθι και έδαφος, και ταύτα σπανιώτερα την χρήσιν παρέχοντα». Βλ. έπίσης Βίος άγιου Μαξίμου Κουσοκαλυβίτου έν τώ Άθω ύπό Θεοφάνους, έκδ. F. Halkin, Analecta Bollandiana 54, Bruxelles 1936, σ. 81: «Τίς ούν θαυμάσειεν την τοιαύτην αύτου ουράνιον διαγωγήν: Τίς ούν έκλαγή άκούον τά ύπερ άνθρώπων ύπερφύη αύτου θεία έπαγωνίσματα, την αύτου

Μάλιστα, ή άναχώρηση και άποξένωση από τόν κόσμο άποτελεί την πρώτη προϋπόθεση για την έλλογη ζωή τής μιμήσεως και άκολουθίας του Χριστού, τόσο για τόν έρημίτη μοναχό όσο και για τόν Χριστιανό που ζει στον κόσμο. 'Ο άγιος Μαξίμος ó 'Ομολογητής σε μιá άσκητική του πραγματεία παρουσιάζει κάποιον μοναχό σ' έναν άσκητή γέροντα να ρωτά άν είναι δυνατή ή μίμηση του Χριστού. 'Ο γέροντας άπάντησε σοφά και άπλά: «τῶν τή ύλη του κόσμου δεδουλωμένων, ουδεις δύναται τόν Κύριον μιμήσθαι' οί δε δυνάμενοι λέγειν, ίδου ήμεις αφήκαμεν πάντα και ήκολουθήσαμεν σοι, εκείνοι λαμβάνουσι δύναμιν του τε μιμήσασθαι αύτόν και του προς πάσας τās έντολάς κατορθώσαι»¹³.

Όπως παρατηρούμε, ή άποταγή, όχι μόνο βοηθά στη μίμηση του Χριστού, αλλά ευνοεί και τη σταθερή ένωση με τó Δημιουργό Θεό. Αυτό γίνεται άφού πρώτα άπ' όλα δώσει στο μοναχό την ευκαιρία να μεταφέρει τόν πνευματικό αγώνα στον άληθινό χώρο, στο χώρο τών λογισμών, τών πειρασμών και τών κατώτερων ένστίκτων, τών παρορμήσεων που συνεχώς έρεθίζουν τó κέντρο τής ύπαρξης, την καρδιά. 'Η μόνη σωτηρία αυτή κάνει τόν άσκητή προσεκτικό στον έσωτερικό του κόσμο για να τó δώσει άργότερα τη δυνατότητα να διεξάγει έναν αγώνα άθεώρητο που θα χρειαστεί μιá σταθερή προσπάθεια, ώστε να λάβει μέρος στο λυτρωτικό αγώνα του Χριστού¹⁴. 'Ο κόσμος τής άποταγής, ó κόσμος τής ερημίας και του μοναχού είναι ó τόπος του Θεού, όπου καταξιώνεται ó χώρος, και διασφαλίζεται ó εσχατολογικός προσανατολισμός. 'Ο τόπος αυτός γίνεται τó εργαστήριο, όπου οί συνθήκες είναι υπό τη Θεία Χάρη διαλεγμένες και μετρημένες και οί επιδιώξεις άφορούν τόν Ποθούμενον Θεόν¹⁵.

Αυτόν επεδίωκαν οί άνθρωποι που αποτάχθηκαν τόν κόσμο τούτο, άσκητές και αναχωρητές, και έτσι δημιούργησαν την πολιτεία τής ερήμου και την κατοικία και τó καταγώγιο τών άγγέλων. Οί άγγελοι επισκέπτονταν αυτούς στην έρημο και τους συναναστρέφονταν λόγω τής ύψηλης πνευματικής καταστάσεως τής πολιτείας τους. 'Η ύπερβολική αγάπη προς τó Θείο Πρόσωπο έκανε τους αναχωρητές με την άγγελική τους διαγωγή, οί όποιοι είχαν την κατοικία τους στα όρη, στα σπήλαια και στις όπες τής γής, «έν ερη-

μεγάλην ύπομονήν, την νηστειάν την ύπεράμετρον, την δίψαν, την άγρυπνίαν, την προσευχήν, την στάσιν και την μετάνοιαν, την τύψην τής κεφαλής επί τó πετρώδες έδαφος, τó ήσυχον και πρώον και ταπεινόν τής άπλανοδς φωταυγοδς θείας χάριτος ής κατετρούχα άεί; Και από θεωρίαν εις θεωρίαν ούτω μετάφρασις καθ' εκάστην έγένετο έν τώ πνεύματι και άρπαγήν νοδς ύφίστατο προς τά άδύτα, και θείων μυστηρίων κατηξίωτο».

13. Μαξίμου 'Ομολογητού, Λόγος άσκητικός 3, PG 90,913C.

14. Βλ. σχετικá Άρχμ. Placide Deseille, Τό Ευαγγέλιο στην έρημο, έκδ. «Τήνος», σ. 35-36.

15. Βλ. Άρχμ. Αιμιλιανού, Κατηχήσεις και Λόγοι 1, Σφραγίς Γνησία, έκδ. 'Ορμύλια 1995, σ. 130.

μίας πλανώμενοι και όρεσι και σπηλαίοις και ταίς όποις της γης... έν μηλωταίς, έν αίγειοίς δέρμασιν, ύστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι»¹⁶, μιμητές των άγγέλων¹⁷. Έτσι δίκαια και οι άγγελοι ως άρωγοί, βοηθοῦσαν αυτούς ν' άντιμετωπίσουν τὰ πάθη και τους πειρασμούς, νά δώσουν την ψυχή τους και έτσι νά νιώσουν τὸ θεῖο ἔρωτα.

Βέβαια, ή άποταγή δέν αναφέρεται άτομικώς και όνομαστικώς, αλλά έχει καθολικό χαρακτήρα. Η άποστασιοποίηση άπό τὸ κοσμικό φρόνημα είναι χρέος κάθε Χριστιανού. Ο Χριστιανός με την άποταγή του κόσμου προσπαθεῖ νά πετύχει την εισαγωγή του σέ μιá σχέση έρωτική πρὸς τὸν Θεό, και σχέση σεβασμοῦ πρὸς κάθε δημιουργία. Μέσω αὐτῆς τῆς δυναμικῆς έρωτικῆς σχέσης, ή όποία διέπεται «*ύπὸ βίας ἀληθῶς και ἀπαύσιτων ὀδυνῶν*», θά ὀδηγηθεῖ με την ἐλεύθερη βούλησή του στην άπόλαυση μεγαλύτερων πνευματικῶν αγαθῶν, τῶν ἐπουρανίων θεωριῶν. Οἱ άγιοι άπαρνοῦνται τὸν κόσμο με μίσος ἐκούσιο κατὰ τῆς άμαρτίας και άπομακρύνονται άπ' αὐτὸν για τὸν πόθο που τρέφουν πρὸς τὰ «*ύπὲρ φύσιν*»¹⁸. Ο άγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος πολὺ ζωντανά μάς ὑποδεικνύει την ὁδὸ αὐτῆς τῆς εισαγωγῆς στὸν «*ύπὲρ φύσιν*» κόσμο τῶν ἐπουρανίων ἀπολαύσεων, λέγοντας μάλιστα ὅτι ή ἀναχώρηση εκ τοῦ κόσμου καθίσταται ἄλογη, ἐάν ὁ σκοπὸς τοῦ ἀναχωρητοῦ παρεκκλίνει τῆς ένωσης με τὸ Θεῖο, ὁ όποῖος ἀπαιτεῖ «*διαπύρους ἀγῶνας και καῦσιν καρδίας*» στην ἐπίτευξη τῶν θεῶν θεωριῶν, στην προσέγγιση τοῦ θεῖου φωτός, τὸ όποῖο είναι πρὸγευση τοῦ μέλλοντος αἰῶνος¹⁹.

16. Έβρ. 11,37-38.

17. Βλ. *Βίος Βαρλαάμ και Ἰωάσαφ*, PG 96,969C: «τὸν παρόντα ἐτελέουντες βίον και άγγελοῖς τοῖς τρόποις γενόμενοι». Βλ. ἐπίσης *Βίος άγιῶν Ἰωαννιζίου*, Acta Sanctorum, Nov. II, Bruxelles 1894, 6-34h: «...και άγγελικῶς έν γῆ μετὰ σώματος ζώντας».

18. *Βίος Βαρλαάμ και Ἰωάσαφ*, PG 96,969A: «Τούτο γάρ ἔστιν ἀναχώρησις, κόσμον ἐκούσιον μίσος, και ἄρνησις φύσεως, πόθος τῶν ὑπὲρ φύσιν». Βλ. ἐπίσης *Βίος άγιῶν Θεοδώρου Σινκεώτου*, Θ. Ἰωάννου, Ἀγριολογικά μνημεῖα, Βενετία 1884, σ. 429: «ίνα μη ὁ λογισμὸς αὐτοῦ, έν τοῖς γῆνιοῖς ἀπαγοληθεῖς τῶν ποθομένων ἐπουρανίων θεωριῶν ἀμελήσει».

19. Ἰωάννου Κλίμακος, Λόγος Α', περί άποταγῆς βίου, PG 88,633 C-D: «Αναχώρησις κόσμου ἔστιν ἐκούσιον μίσος ἐπινοημένης ἰλῆς, και ἄρνησις φύσεως δι' ἐπιτυχίαν τῶν ὑπὲρ φύσιν. Πάντες οἱ τὰ τοῦ βίου προθύμως καταλιπόντες, πάντως ή διὰ την μέλλουσαν βασιλείαν ή διὰ πλήθος άμαρτημάτων ή διὰ την εἰς Θεὸν ἀγάπην τούτο πεποιήσασιν. Εἰ δ' οὐδεὶς τῶν προειρημένων σκοπῶν αὐτοῖς προηγήσαστο, ἄλογος ή τούτων ἀναχώρησις καθέστηκε. Πλὴν τὸ πέρας τοῦ δρομοῦ όποῖον καθέστηκεν, ὁ καλὸς ἀγωνοθέτης ἐκδέχεται. Μιμείσθω τοῦ κόσμου ἐξεληλυθῶς, τοὺς πρὸ τῶν τάφων καθήμενους ἔξω τῆς πόλεως. Και μη παύσῃται τῶν θεριῶν και διαπύρων σταγόνων, και ἀρώων ὀλολυγμῶν τῆς καρδίας, ἔως οὗ ἴδῃ και αὐτὸς τὸν Ἰησοῦ ἐλελυθῶτα, και τὸν νοῦν ἡμῶν Λάξαρων τῶν σειρῶν τῶν άμαρτημάτων λύσαντα, και τοῖς ὑπαγοῖς άγγέλοις. Λύσατε αὐτὸν εκ τῶν παθῶν, και ἀφετε ὑπάγειν πρὸς την μακαρίαν ἀπάθειαν,

Ο ἴδιος άγιος ὀρίζει τὸν μοναχό, τὸν ἐρημίτη μέσα άπό τὸν προσωπικό θεόπνευστο ἐμπειρικό του βίο ὡς ἔξης: «*Μοναχός ἔστιν, τάξις και κατάστασις ἀσωμάτων έν σώματι ὑλικῷ και ρυπαρῷ ἐπιτελουμένη. Μοναχός ἔστιν ὁ μόνον τῶν τοῦ Θεοῦ ἐχόμενος ὄρων, και λόγων έν παντὶ καιρῷ και τόπῳ και πράγματι. Μοναχός ἔστιν βία φύσεως διηνεκῆς και φυλακῆ και αἰσθήσεων ἀνελλιπῆς. Μοναχός ἔστιν ἡγνισμένον σώμα, και κεκαθαρμένον στόμα και πεφωτισμένον νοῦ. Μοναχός ἔστιν κατώδυνος ψυχή έν διηνεκῇ μνημῇ ἀδολεσχούσα, και ὑπνώπτουσα και γρηγορούσα*»²⁰. Αὐτὰ σημαίνουν ὅτι ή διαδικασία ἀναμορφώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου και ή κοινωνία τοῦ Θεοῦ προϋποθέτουν την ἀκατάπαυστη και ἐπίμονη ἐργασία τῆς ἀσκήσεως με τὶς διάφορες μορφές τῆς, μετάνοια, προσευχή, νηστεία, ἐγκράτεια, ἀκτημοσύνη, μελέτη τῶν ἱερῶν γραμμάτων και ὄλες τὶς ἄλλες που συνηγοροῦν σὸ σκοπὸ τῆς ζωῆς, στη σωτηρία τῆς ψυχῆς²¹.

Ο Ἰσαάκ ὁ Σύρος συμβουλεύει ὅτι κανεὶς δέν εἶναι δυνατὸν νά προσεγγίσει την πηγὴ τῆς ζωῆς, τὸν Κτίστη και Δημιουργό, αν δέν ἀπομακρυνθεῖ άπό τὸν κόσμο και άποταχθεῖ άπ' αὐτόν, ὄχι μόνο σωματικά, αλλά και ἐσωτερικά με τὸ νοῦ και την καρδιά του για τὰ πράγματα τοῦ κόσμου, πραγματώνοντας ἔτσι τὸ σκοπὸ τῆς ἀναχωρήσεως²². Κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο

κελεύσαντα. Εἰ δὲ μὴ οὕτως, οὐδὲν ἀφέλημα. Βλ. τοῦ ἰδίου PG 88,637 A-B: «Ο μὲν εκ φόβου την άποταγῆν ποιησάμενος, ἴσως τῷ καιόμενῷ θυμῷματι προσέεικεν, έν αρχαίς μὲν ἔξ ευωδίας ἀρξάμενος, ὕστερον δὲ εἰς καπνὸν καταλήξαν (καταλήξαντι) ὁ δὲ εκ μισθοῦ, ὀνικὸς μῦλος, καθίσταται, διὰ παντὸς ὡσαύτως κινούμενος ὁ δὲ ἔξ ἀγάπης θείας την ἀναχώρησιν ποιούμενος, εὐθέως πῦρ προσμοίσις κέκτηται και ἴσως έν ὅλῃ βληθέν, κατὰ πρόσωπον σφοδρότεραν την πυρὰν ἐξάψειεν».

20. Ἰωάννου Κλίμακος, Λόγος Α', περί άποταγῆς βίου, PG 88,633BC. Βλ. ἐπίσης περιὸς Διονυσίου, Μητροπολίτου Τριζίκης και Σταγῶν, Ἀνατολικὸς Ὁρθόδοξος Μοναχισμὸς, Ἀθήνα 1969, σ. 21.

21. Μ. Βασιλείου, Ἀσκητικά, PG 31,648A: «Σφίγγον την ζεύγλην περί τὸν τράχηλόν σου θλιβέτω αὐτὸς τὸν σὸν αἰχένα' λέπτινον αὐτόν τῷ πόνῳ τῶν ἀρετῶν, έν νηστείας, έν ἀργουπνίας, έν ὑποταγῆ, έν ἡσυχία, έν ψαλμωδίας, έν προσευχαίς, έν δάκρυσιν, έν χειροουργείῳ, έν ὑπομονῇ πάσης θλίψεως ἐπεσομένης σοι τε διαμόνων και ἀνθρώπων». Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ὁ άγιος Ἰωαννίκιος ὁ όποῖος βιώνοντας τὶς προηγούμενες παρανέσεις στην ἀσκητικῆ του άγγελικῆ διαγωγή γνωρίζει τὰ οὐράνια σκηνώματα: «...σὺν τῆς εὐσεβείας και τῆς ἀγαθοεργίας ἀντέχετο ὁ αἰοίδιμος, νηστείας, χαυμενεΐας, προσευχαίς και δάκρυσιν ἀσχολούμενος και τοὺς τῶν άγιῶν εὐκτηρίους ναοὺς ὡς Θεοῦ σκηνώματα λογιζόμενος συχνῶς έν αὐτοῖς εἰσῆει, εκ πίστεως προσευξόμενος... Οὐκ έν ὑψηλῇ στομῆ και κλίνῃ αὐτοῦ ἠπαλυμένη ἀνέπνευεν, ἀλλ' ὡς Ἰακῶβ ἐαυτοῦ λανθανόντως ἐπὶ μόνου τοῦ ἐδάφους ἀνέκλιεν... Και βρωμάτων δὲ μετελήφει ὁμοίως ὅσον μόνον τοὺς συνεστωμένους κοῦπτειν αὐτοῦ την ἐγκράτεια, και μη βαρεῖσθαι ὑπὸ τῷ φόρῳ τῆς γαστροῦς ἐνεχόμενον, ἀλλὰ δι' ὅλης αὐτὸν τῆς νυκτὸς διαρκεῖν προσευχόμενον». Βίος άγιῶν Ἰωαννιζίου, Acta Sanctorum, Nov. II, Bruxelles 1894, σ. 377.

22. Ἰσαάκ Σύρον, Τὰ εὐρεθέντα ἀσκητικά, Λόγος Α', ἐπιμ. ἱερομ. Ἰωακείμ Σπετιέρη, Ἐν Ἀθήναις 1985, σ. 2: «Οὐδεὶς δύ-

και ο ιερός Χρυσόστομος, ο οποίος αρνείται το θόρυβο των κοσμικών εκδηλώσεων, τις βιοτικές μέριμνες και φροντίδες, γεύεται τα αγαθά της ερήμου, την οποία ονομάζει μητέρα της ησυχίας²³. Η ίδια έλκυει τους μοναχούς, γιατί τους βοηθάει στην πνευματική πρόοδο και τελειώσή τους²⁴.

Ός βασική αρχή όμως για την επιτυχία του μοναχού στον απερίσπαστο και σταυροφόρο αυτό βίο οι Πατέρες της Έκκλησίας θέτουν την προγύμναση στις πνευματικές και σωματικές δυσκολίες, για να μη βρεθεί μπροστά σε απρόβλεπτες και απρόσμενες καταστάσεις. Και συμπληρώνουν ως όρο στο ξεκίνημα της αποταγής του, την παντελή αποκοπή από τις ένθυμσεις οικείων προσώπων και πραγμάτων, τα οποία ο μισόκαλος διάβολος χρησιμοποιεί ως έγχειρίδια εναντίον του ασκητικού αγώνα του αποτασσόμενου²⁵. Έτσι ο αποτασσόμενος, αφού πρώτα σταυρώθηκε ο κόσμος για τον ίδιο, με τη σειρά του σταυρώνεται και ο ίδιος για τον κόσμο: «δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται κατὰ τὴν κόσμω»²⁶.

Πλειάδα παραδειγμάτων θά μπορούσαμε ν' αναφέρουμε από τα αγιολογικά και πατερικά κείμενα, όπου οι έρημίτες ασκητές με την αποταγή τους από τον γήινο υλικό κόσμο και με την εισαγωγή τους στον

ναται πλησιάσει τῷ Θεῷ, ὁ ἀφιστῶν ἑαυτὸν ἐκ τοῦ κόσμου. Ἀπόστασιν δὲ λέγω, οὐ τὴν ἐκδημίαν τοῦ σώματος, ἀλλὰ τὴν τοῦ κόσμου πραγματίαν. Αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ ἀρετὴ, ἵνα τις ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ σχολάσῃ ἀπὸ τοῦ κόσμου. Οὐ δύναται ἡ καρδία γαληνιάσαι, καὶ ἀφάνταστος εἶναι, ὅσον αἱ αἰσθήσεις ἐνεργοῦσί τινα, οὐδὲ τὰ πάθη τὰ σωματικὰ καταργοῦνται, οὐδὲ οἱ πονηροὶ λογισμοὶ ἐκλείπουναι ἄνευ τῆς ἐρήμου». Βλ. ἐπίσης *Βίος ἁγίου Θεοδοῦρου Συκεώτου. Θ. Ἰωάννου. Ἀγιολογικὰ μνημεῖα. Βενετία 1884. σ. 429*: «ἵνα μὴ ὁ λογισμὸς αὐτοῦ ἐν τοῖς γήινοις ἀσχοληθεῖς τῶν ποθομένων αὐτῷ ἐπουρανίων θεωριῶν ἀμελήσῃ».

23. *Ἰωάννου Χρυσοστόμου. Εἰς Ματθ. Ὀμ. 50.1. PG 58. 503-504* «...ὅτι καλὸν ἡ ἐρημία καὶ ἡ μόνωσις, ὅταν ἐντυγχάνειν δὴ Θεῷ. Διὰ τοῦτο συνεχῶς εἰς τὰς ἐρήμους ἀπεισι, κάκει διανυκτερεῖτε πολλάκις εὐχόμενοι, παιδεύον ἡμᾶς καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ καιροῦ καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ τόπου θηράσθαι ἐν ταῖς ἐγκαῖς ἀταραξίαν. Ἡσυχίας γὰρ μήτηρ ἡ ἐρημος καὶ γαλήνη καὶ λιμὴν ἀπαλλάττουσα θορύβων ἡμᾶς».

24. *Θεοδοῦρητον Κύρου. Λόγος περὶ τῆς θείας καὶ ἁγίας ἀγάπης, PG 82.1512C*: «Οὐκοῦν ὁ τὸν ἔρωτα τὸν θεῖον δεξάμενος, πάντων μὲν ὁμοῦ τῶν γήινων καταφρονεῖ, πατεῖ δὲ ἀπάσας τὰς τοῦ σώματος ἡδονὰς· ὑπερορᾷ πλοῦτον καὶ δόξην, καὶ τῆς παρὰ τῶν ἀνθρώπων τιμῆς».

25. *Μ. Βασιλείου. Ἀσκητικά. PG 31.632A*: «καὶ ἐν μὲν τῇ ἀρχῇ τῆς ἀποταγῆς σου ἀνδρίζου, καθελκυσθήναι ὑπὸ τῆς προσπαθείας τῶν κατὰ σάρκα συγγενῶν. τῇ ἀνταλλαγῇ τῶν θηριῶν πρὸς τὰ ἀθάνατα ἐνισχυόμενος». Βλ. *Βίος Βασιλαίου καὶ Ἰωάσαφ. PG 96.1213B*: «Ὁ δὲ μισόκαλος καὶ φθονερός διάβολος... αὐτῷ κατὰ τὴν ἐρημίον ἐξήγειρε πειρασμοὺς, ὑποβάλλον αὐτῷ μνημὴν τῆς βασιλικῆς αὐτοῦ δόξης καὶ τῆς παρισταμένης αὐτῷ λαμπροτάτης δορυφορίας, φίλων τε καὶ συγγενῶν καὶ ὁμηλικῶν, καὶ ὡς αἱ πάντων ψυχῶν τῆς αὐτοῦ ἐξήτηντο ψυχῆς, καὶ τὰ ἄλλας ἀνέσεις τοῦ βίου... καὶ ὅπως πολλὴν αὐτῷ ἤγειρε κωνιορτῶν τῶν λογισμῶν ἐν τῇ διανοίᾳ».

26. *Γαλ. 6.14*.

πνευματικὸ προσπάθησαν καὶ πέτυχαν νὰ δαμάσουν καὶ νὰ νεκρώσουν τὰ πάθη καὶ τὶς ἐπιθυμίες τους, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀλλότρια πρὸς τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴ καὶ ἔτσι συμμορφώθηκαν πρὸς τὶς θεῖες ἐντολές. Νίκησαν τὴν ἁμαρτία καὶ κατάργησαν τὸν παλαιὸ ἀνθρώπο μέσα τους: «*Νεκρώσατε τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακοῦ καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἧτις ἐστὶν εἰδωλολατρία*»²⁷. Χαρακτηριστικὰ ἡ ὁσία Μαρία ἡ Αἰγυπτία, ἀποτασσόμενη τὸν κόσμο, διὰ τῆς ἐπίπονης ἀσκήσεως νεκρώνει τὸν κατώτερο ἑαυτὸ τῆς²⁸. Τὸ ἴδιο καὶ ἡ ἁγία Μελένη, ἀρνούμενη τὸν υλικὸν κόσμο ὑπομένει ἐν Χριστῷ τὶς ποικίλες δοκιμασίες καρτερικῶς, πετυχαίνοντας ἔτσι τὴν ἀνεκλάλητη αἰώνια χαρὰ καὶ εὐφροσύνη τῶν ἀδύτων μυστηρίων²⁹.

Πέρα ἀπ' αὐτὰ, ἡ ἐρημος διδάσκει στοὺς ἀσκητές ἐρημίτες, στοὺς μοναχοὺς τὴν κοινωνικότητα, γιατί γνωρίζουν τὴν πηγὴ τῆς ζωῆς, τὸ πρότυπο τοῦ κοινωνικοῦ προσώπου, τὸ Δημιουργὸ Θεό. Έτσι οἱ ἅγιοι ἀσκητὲς δέχονται ὡς εὐλογία τὸ γύρω κόσμο, τὴν κτίση, νὰ ζοῦν ἀρμονικὰ καὶ ἀγιοπνευματικὰ, γιατί ξαναβρίσκουν τὴν προοπτικὴν κατάστασιν τοῦ Ἀδάμ στὸν παράδεισο. Συγχρόνως ἐπιτυγχάνουν τὴν ὀρθὴ σχέση σώματος καὶ ψυχῆς καὶ ἔτσι τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο διατηρεῖ τὴν αὐθεντικότητά του, γιατί διὰ μέσου τοῦ σώματος, τοῦ φυσικοῦ συνδέσμου του πρὸς τὴν κτίση, μπορεῖ καὶ πάλι ν' ἀσκήσει τὴν ἱερατικὴν, προφητικὴν καὶ βασιλικὴν του διακονίαν μέσα στὸν κόσμο³⁰. Καὶ δὲν πετυχαίνει μόνον αὐτὰ ὁ ἀσκητὴς ἅγιος κατὰ τὴν ἀποταγή του. Ἐπειδὴ μέσα του κατοικεῖ καὶ ἀναπαύεται ὁ Θεός, διὰ τῶν θείων χαρισμάτων ὑποτάσσει καὶ τὰ αἰσθητὰ ἀλλὰ καὶ τὰ νοητὰ θηρία τῆς πονηρίας στὴν ἀγαθὴν του πρόθεσιν³¹.

27. *Κολ. 3.5*.

28. *Βίος ὁσίας Μαρίας Αἰγυπτίας. PG 87γ. 3708B*: «Δὴλη μὲν, ὃ μήτηρ πνευματικῆ, καὶ ἐκ τοῦ ἦθους αὐτοῦ, ὅτι οὐ πρὸς Θεὸν ἐξεδήμησας καὶ τῷ πλείονι μέρει τῷ κόσμῳ νενέκρωσαι». Βλ. ἐπίσης *Βίος ἁγίου Πορφυρίου. H. Gregoire καὶ M. A. Kugener. Paris 1930. σ. 9*: «...φθάσαι τὴν τελείαν ἀπάθειαν... πάντα ἔχων τὰ πάθη νεκρά».

29. *Βίος ἁγίας Μελένης νεοπέρας. Analecta Bollandiana, τ. 22 (1903), σ. 26*: «ὄσας ὑπέμειναν θλίψεις ἐν τῇ ἀποταγῇ κατὰ διαφόρους τρόπους... διότι τὸ τέλος τῶν θλίψεων ἀνεκλάλητον ἔχει τὴν εὐφροσύνην».

30. Βλ. *Τριῶδιον. Τροπάρια Μεγάλου Κανόνος*.

31. *Κυρίλλου Σκυθοπολίτου. Βίος τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Εὐθυμίου, Φιλοκαλία τῶν νηπιζῶν καὶ ἀσκητικῶν 5. Γρηγόριος Παλαμῆς. Θεσσαλονίκη 1987, σ. 52*: «ὅτι περ Θεοῦ ἐνοικούντος καὶ ἐπαναπαυομένου ἀνθρώπου τινὶ ὑποτάσσεται αὐτῷ ὡς τῷ Ἀδάμ πρὶν ἢ παραβῆναι τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. Οὐ μόνον τὰ θηρία, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα τῷ τοιοῦτῳ ὑποτάσσεται, καὶ μαρτυροῦσι μοι τῷ λόγῳ οἱ τὴν θάλασσαν τεμόντες καὶ τὸν Ἰορδάνην χαλινώσαντες καὶ τὸν ἥλιον στήσαντες καὶ τὸ πῦρ εἰς δρόσον μεταποιήσαντες καὶ ἄλλα μυρία τεράστια ἐργασάμενοι. Ὁ τοῖνυν τὰ τοιαῦτα θαυματουργήσας Θεὸς αὐτὸς καὶ τῷ θεοφόρῳ Εὐθυμίῳ οὐ μόνον τὰ αἰσθητὰ, ἀλλὰ καὶ τὰ νοητὰ θηρία

Ἐπίσης βλέπουμε τὸν ἅγιο νὰ ἐξοικειώνεται μὲ τὸν κόσμο, τὸν χρησιμοποιεῖ εὐχαριστιακὰ στὴν καθημερινή του ζωὴ, χωρὶς τὸν παραμικρὸ ἐνδοιασμό³². Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα χαριτώνει τοὺς ἁγίους διὰ τῆς Θείας Χάριτος, ἔτσι ὥστε οἱ ἅγιοι νὰ οἰκειοποιούνται τὴν κτίση. Τοὺς διδάσκει τὴν ἀγάπη γιὰ κάθε κτίσμα καὶ ἡ ψυχὴ συμπάσχει γιὰ κάθε ὑπαρξή, ἀγαπᾷ καὶ συμπονεῖ ἀκόμα καὶ τοὺς ἐχθροὺς καὶ τὰ δαιμόνια, γιατί ἐξέπεσαν ἀπ' τὸ ἀγαθὸ καὶ τὴν ἀρετὴ. Ἐνῶ ὁ διάβολος προσπαθεῖ νὰ βρεῖ τεχνάσματα νὰ ξεγελάσει τὸν ἀσκητή, ὁ ἅγιος ἐντείνει πνευματικὰ τὶς προσπάθειές του καὶ διαρκῶς γρηγορεῖ.

Ἀποτασσόμενος ὁ Χριστιανὸς τὸν κόσμο τῶν παθῶν καὶ ἐπιθυμιῶν, καὶ μὲ τὴν ἀσκητικὴ καὶ ὀρθὴ χρῆση τῆς φύσεως, ἀποφεύγει τὸν ἐγωκεντρισμὸ καὶ τὴν ἰδιοτέλεια. Μαθαίνει νὰ ἀγαπᾷ τὴν φύση, μ' ὅλο της τὸ μεγαλεῖο, καὶ δὲν ἐπιδιώκει νὰ ὑποτάξει καθεστὶ στὸ συμφέρον του. Ἀναγνωρίζει καὶ ἐκτιμᾷ τὰ δημιουργήματα τοῦ Ποιητοῦ Θεοῦ ὡς ἔργα ἀγάπης ποὺ θὰ τὸν βοηθήσουν νὰ ἐνωθεῖ μαζί Του. Ὅμως γιὰ νὰ ζήσει ὁ ἄνθρωπος συμφιλιωτικὰ καὶ ἁρμονικὰ μὲ τὴν κτίση, ἀναγκαῖο εἶναι νὰ ἀποστραφεῖ τὴν πλεονεξία,

τὰ πνευματικὰ λέγω τῆς πονηρίας, ὑπέταξε' τοιαῦτα γὰρ εἰσι τὰ θεῖα χαρίσματα.

32. *Βίος ἁγίων Παχωμίου. Subsidia hagiographica no 19. F. Halkin. Bruxelles 1932, σ. 125: «...μέγας ἦν ἐν τῇ πίστει, ὡς πολλάκις πατεῖν ἐπάνω ὄρων καὶ σκορπίων, καὶ ἀβλαβὴ διαμένειν. Καὶ κροκοδείλοις δὲ ἐν ποταμοῖς συνεχῶς πρὸς τὸ περᾶν ἐχρητο, μετὰ πάσης αὐτοῦ διαπορθμεύουσι τῆς ὀξύτητος». Βλ. ἐπίσης *Βίος καὶ πολιτεία ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἀντωνίου, PG 26.856BC: «...πλήρης ἦν ἡ διάρῳξ κροκοδείλων. Καὶ μόνον εὐξάμενος, ἀνέβη αὐτὸς τε καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, καὶ διήλθον ἀβλαβεῖς». Οἱ βίοι τῶν ἁγίων ἀποτελοῦν ζωντανὰ παραδείγματα συμβίωσης καὶ συμφιλίωσης τῶν ἁγίων ἐρημιτῶν μὲ τὸν κόσμο, τὰ ζῶα καὶ τὴν φύση. Ἐνδεικτικῶς τὸ λιοντάρι στὴν ἐρημο γίνεται βοηθὸς τοῦ ὁσίου Ζωσιμά, στὴν ταφὴ τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας. *Βίος ὁσίας Μαρίας Αἰγυπτίας, PG 87γ. 3724D-3725A: «Ὁ δὲ λέων ἤρξαστο προσσάειν τῷ γέροντι, οὐχὶ τοῦτον τοῖς κνήμασι μόνον ἀσπαζόμενος, ἀλλὰ καὶ προθέσει. Ὁ δὲ Ζωσιμάς ἔφησε πρὸς τὸν λέοντα. Ἐπειδήπερ, θηρίον, ἡ Μεγάλῃ ἐπέτροψεν ταφήναι αὐτῆς τὸ λείψανον, ἐγὼ δὲ γέρον εἰμί, καὶ οὐκ ἰσχύω ποιῆσαι τὸ ὄρηγμα..., ποιήσον οὖν τὴν χρεῖαν τοῖς ὄνυσιν, ὅπως ἀποδῶμεν τῇ γῇ τῆς ὁσίας τὸ σπῆνωμα. Εὐθὺς δὲ ἅμα τῷ ῥήματι τοῖς ἐμπροσθίοις ποσὶν ὄρηγμα ἐποίησεν, ὅσον ἤρκει τῷ σώματι θαπτόμενον». Χαρακτηριστικὰ εἶναι τὰ σημεῖα στὸ βίον τοῦ ἁγίου Σιλουανοῦ τοῦ Ἀθωνίτου στὰ ὁποῖα διαφαίνεται μιὰ ἀσυνήθιστη συμπεριφορά γιὰ κάθε τι ζωντανό, φυτὰ, ζῶα, γιὰ κάθε κτίσμα. Δὲν εἶναι ὅμως ἓνα παθολογικὸ φαινόμενο, ἀλλὰ ἀληθινὰ ἓνα ὑπερφυσικὸ μεγαλεῖο καὶ εὐσπλαχνία, μιὰ συμφιλιωτικὴ καὶ ἀγαθὴ σχέσι ἀνωθεν στηριζόμενη: «Ἰδοὺ, ἐν πράσινον φύλλον ἐπὶ τοῦ δένδρου, καὶ σὺ ἀπέσπασας αὐτὸ ἄνευ ἀνάγκης. Ἄν δὲν εἶναι ἁμαρτία, ὅμως, πῶς νὰ εἶπω, προκαλεῖ τὸν οἶκτον' ἡ καρδία, ἥτις ἔμαθε νὰ ἀγαπᾷ, λυπεῖται καὶ τὸ φύλον καὶ πᾶσαν τὴν κτίσιν. Περὶ τῶν ζῶων καὶ τῶν θηρίων νὰ προσκολλᾶται ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου... Ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ ἔχει πάθος πρὸς τὰ ζῶα, ἀλλὰ μόνον καρδίαν οἰκτιροῦσαν πᾶν δημιουργήμα». *Ἀρχιμ. Σωφρονίου (Σαχάρωφ), Ὁ ἅγιος Σιλουανὸς ὁ Ἀθωνίτης (1866-1938) μετάφρ. ἀπὸ τὰ ρωσικὰ, ἱερά Μονὴ Τιμίου Προδρόμου, Ἑσσεξ Ἀγγλίας 1996, σ. 117-119.****

τὴν ἀπληστία, γενικότερα τὸν καταναλωτικὸ βίον τῆς ὑλιστικῆς βιοθερίας μέσω τῆς ἀσκήσεως σὲ ὅλες τὶς παραμέτρους της. Αὐτὰ ἀρμόζουν εἰδικὰ σ' ἓναν ἀληθινὰ Χριστιανό. Οἱ περισσότεροι μάλιστα σήμερα δικαιολογοῦν τὴν ὑστερόβουλη συμπεριφορὰ τους λέγοντας ὅτι ὅσα κατέχουν καλύπτουν τὴ «χρεῖα» τους. Καθετὶ ὅμως ποὺ δόθηκε ἀπ' τὸ Θεό, δόθηκε γιὰ νὰ καλύπτει τὶς πραγματικὲς ἀνάγκες καὶ ὄχι τὶς πλασματικὲς, γι' αὐτὸ καὶ εἶναι ἀδικαιολόγητη κάθε καταχρηστικὴ ἐνέργεια τοῦ ἀνθρώπου σὲ βάρος τῆς φύσεως.

Ἡ ἀποταγὴ δὲν ἀφορᾷ μόνον τοὺς ἀναχωρητῆς, ἀλλὰ ὅλους τοὺς Χριστιανούς ποὺ ζοῦν μέσα στὸν κόσμο. Ἀποτελεῖ βαθύτατη ψυχοπνευματικὴ ἀνάγκη. Μέσα στὴ σύγχρονη θορυβώδη κοινωνία, βιώνοντας τὸ ἄγχος τοῦ γήινου κόσμου, ποὺ πολλὲς φορὲς φτάνει σὲ ἀκραίες καταστάσεις ψυχικῆς καὶ πνευματικῆς ἀνισορροπίας, εἶναι ἀσφαλῶς ἡ μόνη δυνατότητα ν' ἀκολουθοῦμε τὴν παραίνεση τοῦ Ἰησοῦ: «*Δεῦτε ἡμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἐρημον τόπον καὶ ἀναπαύεσθε ὀλίγον*»³³.

Κατακλείοντας, οἱ ἀσκητῆς ἅγιοι ὄχι μόνον οἰκειοποιούνται καὶ συμφιλιώνονται οἱ ἴδιοι μὲ τὴν κτίση, ἀλλὰ τὴν καθαγιαίνουν ὁλόκληρη. Οἱ ἅγιοι στὴ συμφιλίωση αὐτῇ, μὲ τὸν Θεὸ καὶ τὸν κόσμο, βιώνουν τὸν ἀρχικὸ σκοπὸ τῆς δημιουργίας στὰ πλαίσια τῆς ἀγαπῆς σχέσης καὶ ἁρμονίας ἀνθρώπου-κτίσεως ποὺ θέσπισε ὁ Δημιουργός. Δὲν ἀποσπᾶστηκαν οἱ ἴδιοι ἀπὸ τὸν κόσμο, ἀλλὰ ἔκαναν νέα τοποθέτηση μέσα σ' αὐτὸν στὴν ἐσχατολογικὴ του θεώρηση, γιατί μέσα ἀπ' αὐτὴ τὴν ἐπίγεια ζωὴ κρίνεται ἡ αἰώνια σωτηρία ἢ ἀπώλεια. Μὲ τὸ παράδειγμα τῶν ἁγίων ἡ Ἐκκλησία προβάλλει ξεκάθαρα τὸν δρόμο τῆς ἀποταγῆς καὶ προτρέπει τὸν κάθε ἄνθρωπο, τὸν κάθε πιστὸ χριστιανὸ ν' ἀκολουθήσει τὸ δρόμο τους, τὸ δρόμο αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων ποὺ μὲ τὴν ἀρετὴ καὶ τὴν ἀγιοσύνη τους ἀποτελοῦν ἀνεξάντλητη πηγὴ ζωῆς κατὰ τὸν Μ. Βασίλειο: «*Υδάτ' εἰσιν καὶ οἱ ἅγιοι, διότι ποταμοὶ ρέουσιν ἐκ τῆς κοιλίας αὐτῶν, τοῦτέστι πνευματικὴ διδασκαλία ἀρδουσα τὰς ψυχὰς τῶν ἀκουόντων καὶ πάλιν λαμβάνουσιν ὕδωρ ἀλλόμενον εἰς ζωὴν αἰώνιον, ὅπερ γίνεται ἐν τοῖς καλῶς λαβοῦσιν πηγῇ ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. Ἐπὶ τῶν τοιούτων οὖν ὑδάτων ὁ Κύριος*»³⁴.

33. *Μάρκ. 6.31.*

34. *Μ. Βασιλείου, Ὁμιλία εἰς Ψαλμοῦς, Ψαλμὸς ΚΗ', PG 29.292C. Πρβλ. Γρ. Παλαμά, Ὁμιλία ΚΕ', PG 151,329C.*

Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΣΤ' (1813-1818) Ο ΕΘΝΟΜΑΡΤΥΡΑΣ († 1821)

«Μήπως και εἰς ἐμὲ δὲν ἔπεσεν ὁ κλῆρος κρεμάλας;
Δὲν μὲ κρέμασαν ἄνομοι στρατιῶται»
(Κ. Κρουστάλλη: Αἱ σμιαί τῶν Πατριαρχῶν
Γρηγορίου τοῦ Ε' καὶ Κυρίλλου τοῦ Στ').

Θαρρεῖ κανεῖς ὅτι οἱ δύο αὐτοὶ στίχοι τοῦ Ἡπειρώτη ποιητῆ Κώστα Κρουστάλλη γράφτηκαν σήμερα, γιὰ νὰ ἐκφράσουν τὸ παράπονο τοῦ Ἐθνομάρτυρα Πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Στ', ποὺ ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τὸν Π. Θρόνο στὶς 14 Δεκεμβρίου 1818, γιὰ νὰ πάρει τὴ θέση του ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ε', ἀπαγχονίσθηκε ὅμως 8 μέρες μετὰ ἀπὸ αὐτόν, στὶς 18 Ἀπριλίου 1821, ὄντας ἐκτοπισμένος στὴ γενέτειρά του Ἀδριανούπολη, τῆς ὁποίας ἄλλωστε καὶ χρημάτισε

Τοῦ κ. **I. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ**

Διευθυντῆ τοῦ Γραφείου Τύπου
καὶ Δημοσίων Σχέσεων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς
'Αθηνῶν καὶ τῆς ἐφ. «Ἐκκλησ. Ἀλήθεια»

Ποιμενάρχης, μετὰ τὴ θητεία του στὸ Ἰκόνιο. Ὅχι, δὲν παραλήφθηκε τὸ σκῆνωμά του, γιὰ νὰ κηδευθεῖ μὲ τιμές, ὅπως τοῦ Γρηγορίου στὴν Ὀδησσὸ καὶ λόγους κατάλληλους ἀπὸ ἓνα μεγάλο διδάσκαλο τοῦ Γένους, ὅπως ἦταν ὁ Κωνσταντίνος Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμος. Τὸ κουφάρι του, ποὺ τὸ ρίξανε οἱ κατακτητὲς στὸν Ἐβρο ποταμό, μετὰ τὸν ἀπαγχονισμό του ἀπὸ τὸ παράθυρο τῆς Μητροπόλης στὴν Ἀδριανούπολη, τὸ παρέσυραν τὰ νερὰ καὶ τὸ ἀποθέσανε στὸ Πύθιο, ποὺ λεγόταν τότε Κούλελι - Μπούργαζ. Εὐτυχῶς τὸ σταμάτησε ἐκεῖ ὁ φράκτης ἐνὸς νερόμυλου τοῦ Χρήστου Ἀργυρίου. Αὐτὸς ἀντιλήφθηκε ἀπὸ τὰ γένηια ποιοῦ ἦταν τὸ σκῆνωμα, τὸ ἀνέσυρε μὲ πολὺ σεβασμὸ καὶ τὸ μετέφερε στὴν οἰκία του, ὅπου τὸ ἐνταφίασε. Τὸ 1834, μετὰ τὴν ὑπογραφή τῆς Συνθήκης τῆς Ἀδριανούπολης καὶ τὴν ἀναγνώριση τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδας, ὁ Ἀργυρίου ξέσθαρε τὸ λείψανο καὶ τὸ πῆγε στὸν Μητροπολίτη Ἀδριανούπολεως Γρηγόριο, ποὺ τοποθέτησε τὰ ὀστά σὲ λάρνακα καὶ τὴν ἀπέθεσε στὸ παρεκκλήσιο

τῆς Μητροπόλης, ἐκτὸς ἀπὸ μικρὰ τεμάχια τῶν δακτύλων του ποὺ ἔδωσε στοὺς συγγενεῖς τοῦ Πατριάρχου. Στὸ παρεκκλήσιο φυλάγονταν ὡς τὴ Μικρασιατικὴ Καταστροφὴ (1922) βαρύτεμα ἄμφια καὶ περιτέχνα ἱερατικὰ σκευῆ τοῦ Ἐθνομάρτυρα Πατριάρχου, τὰ ὁποῖα ὁ τότε Μητροπολίτης Ἀδριανούπολεως Πολύκαρπος τὰ φυγάδευσε στὴν Ἀθήνα. Αὐτὸ εἶναι γεγονὸς μὴ ἐπιδεχόμενο τὴν παραμικρὴ ἀμφισβήτηση. Ποῦ βρίσκονται σήμερα τὰ λείψανα αὐτὰ εἶναι ἄγνωστο. Ἀντίθετα σώζονται τὰ ἐπιμάνικα, τὸ πετραχήλι, ἡ μίτρα, ὁ Σταυρὸς εὐλογίας τοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Στ' στὸ Μουσεῖο Μπενάκη καὶ προβάλλονται ὡς ἐξαιρετὰ ἔργα ἐκκλησιαστικῆς τέχνης. Ἄλλα ἱερὰ κειμήλια, ποὺ ἔστειλε ὁ Μητροπολίτης Πολύκαρπος τὸ 1922 βρίσκονται στὸ Βυζαντινὸ Μουσεῖο, ὅπου παραδόθηκαν, ὅπως φαίνεται, καὶ τὰ ὀστά τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, τὰ ὁποῖα ἐντούτοις σήμερα δὲν ἀνευρίσκονται πουθενά, παρ' ὅλες τὶς ἀναζητήσεις τῶν Θρακῶν, ποὺ τόσο εὐλαβοῦνται τὴ μνήμη του. Βλέπετε τὰ ἱερατικὰ σκευῆ εἶχαν καλλιτεχνικὴ ἀξία, τὸ λείψανο τοῦ Ἐθνομάρτυρα Κυρίλλου προφανῶς δὲν παρουσίαζε ἀρχαιολογικὸ ἐνδιαφέρον. Αὐτὰ τὰ ἀνήκουστα συμβαίνουν στὴν ἀπελευθερωμένη Ἑλλάδα, καὶ μάλιστα στὴ δεκαετία τοῦ '50. Νὰ ἐλπίσουμε ὅτι μὲ τὴ διευθέτηση τοῦ νέου διευρυμένου Βυζαντινοῦ Μουσείου θὰ βρεθοῦν καὶ θὰ ἀποδοθοῦν στὴν Ἐκκλησία; Ἄν βέβαια δὲν ἔχουν παραπεταχθεῖ ὡς ἄχρηστα καὶ ἔχουν ὀριστικὰ χαθεῖ!

1. Σύμφωνα μὲ τὸν φιλόλογο - Β. Γυμνασιάρχου *Εὐ. Καμαριανῆκη*, Ἐθναπόστολοι, Ἱερομάρτυρες καὶ Ἐθνομάρτυρες Κληρικοὶ τῆς Θράκης, Ἀθήνα 1971, σελ. 43, «Τὸ 1922 τὰ ὀστά του μετεφέρθησαν εἰς Θεσσαλονίκην καὶ ἀπετέθησαν εἰς ἓνα τῶν ναῶν αὐτῆς». Νεότερες ὅμως ἐρευνες (*Τ. Τσονίδη*: Κύριλλος Στ' Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως 1813-1818, Ὁρεσιᾶς 1982, συγκλίνουν στὸ ὅτι στάλθηκαν στὴν Ἀθήνα.

Και ο Κύριλλος Στ' στη συνείδηση του ορθοδόξου λαού υπήρξε Άγιος (μόλις τὸ 1993 ἀνακηρύχθηκε ἐπίσημα). Στὸ Πύθιο ὑπάρχουν εἰκόνες του, ὅπου ἀναγράφεται ὡς Άγιος Κύριλλος. Ἡ παλαιότερη χρονολογεῖται τὸ 1933 καὶ εἶναι δωρεὰ - ἀφιέρωμα τῆς Μαρίας Μάρα ἀπὸ τὸ Σουφλί καὶ τῶν γιῶν τῆς. Τὸ 1836 συνετέθη Ἐκκλησιολογία του ἀπὸ τὸν Ἰατροδιδάσκαλο Κωνσταντῖνο Τζολάκογλου, Λήμνιο, ἡ ὁποία ἐπανεξήθη τὸ 1844 ἀπὸ τὸν γνωστὸ ὑμνογράφου μοναχὸ Ἰάκωβο Νεοσκητιώτη καὶ παραδίδεται ἀπὸ δυὸ κώδικες τοῦ 19^{ου} αἰῶνα². Ἐκδόθηκε τὸ 1991 ἀπὸ τὸν Πρωτοπρεσβύτερο Γ. Δ. Μεταλληνό, Ἐκκλ. Καθηγητὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν³. Ὄταν ἐλευθερώθηκε τὸ 1920 ἡ Ἀδριανούπολη ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸ Στρατό, τοποθετήθηκε δίπλα στὸ παράθυρο ποὺ κρεμάσανε τὸν Πατριάρχου Κύριλλο Στ' ἢ παρακάτω ἐπιγραφή:

«Κυρίλλω τῷ Στ' / Γόνος μὲν τῆς δε πόλεως / εὐκλεεῖ, δεξιῶς δὲ τὴν / Ὀλκίδα τῆς Μ. Ἐκκλησίας / οἰακοστροφήσατο / ὑπὲρ πίστεως καὶ πατριδος / τὸν δι' ἀγχόνης / ὑποστάντι θάνατον, / ἢ Πατρίς ἐλευθερωθεῖσα / καὶ μεγάλη ἤδη / τοῦτο ἰδρύσατο σῆμα / μνημεῖον μὲν τῆς πρὸς / αὐτὸν αἰδίου τιμῆς / καὶ σεβασμοῦ / δεῖγμα δ' ἀρετῆς / τοῖς ἐπιγιγνομένοις»⁴.

Τότε εἶχαν τυπωθεῖ καὶ λαϊκῆς εἰκόνες μὲ τὸν ἀπαγχονισμό του καὶ εἶχαν ἀναρτηθεῖ στὰ καφενεῖα. Τοῦ κἀνανε μνημόσυνα, ὄχι γιὰ πολὺ. Τὸ 1922 ξαναγύρισαν οἱ Τούρκοι. Ὁ ἐπισκέπτης τῆς Ὁρεστιάδας βλέπει τὸν ἀνδριάντα ἐνὸς Ἀρχιερέα μὲ δικέφαλο ἀετὸ στὸ στήθος, ἔργο τοῦ γλύπτη Νικόλα, ποὺ στήθηκε τὸ 1981 (ἡ προσπάθεια εἶχε ἀρχίσει τὸ 1970 ἀπὸ τὸν τότε Μητροπολίτη Κωνσταντῖνο Ποῦλο) νὰ δείχνει μὲ τὸ δεξιὸ χεῖρ τὸν δρόμο τῆς τιμῆς καὶ τοῦ καθήκοντος. Ποῦ νὰ φανταστεῖ ποιὸς εἶναι; Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ντόπιους, τὴν Ἐκκλησία καὶ τὸν κύκλο τῶν εἰδικῶν μελετητῶν, γνωρίζει ποιὸς εἶναι καὶ ποιά ἢ θυσία τοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Στ' (1775-1821);

Οἱ παλιότεροι βέβαια τιμοῦσαν καὶ εὐλα-

2. Βλ. Γ.Δ. Μεταλληνού: «Ἀνέκδοτη Ἐκκλησιολογία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου Στ' († 18.4.1821)», Οἰκοδομὴ καὶ Μαρτυρία [ἄφ. στὸν Κοζάνης Διονύσιο], Κοζάνη 1991, σελ. 247. Γιὰ τὸν ὑμνογράφου βλ. Ἰ.Μ. Χατζηφώτη: Ἡ Καθημερινὴ ζωὴ στὸ Ἅγιον Ὄρος, Ἀθήνα 1995², σσ. 364-365.

3. Βλ. Μεταλληνό, ὅπ. παρ., σσ. 258-277.

4. Πρὸβλ. Καμαριανάκη, ὅπ. παρ., σελ. 43.

βοῦνταν ὄχι μόνου τῆ θυσία του, ἀλλὰ καὶ τὴν προσωπικότητα τοῦ εὐπαιδευτοῦ Πατριάρχου. Ὁ Ἀναστάσιος Γούδας ἀναφέροντάς τον ὡς Κύριλλο Ζ'⁵, τὸν σκιαγραφεῖ στὸν α' τόμου τοῦ ἔργου του «Βίοι παράλληλοι τῶν ἐπὶ τῆς Ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος διαπρεψάντων ἀνδρῶν» ποὺ τυπώθηκε τὸ 1872 στὴν Ἀθήνα καὶ εἶναι ἀφιερωμένος στὸν Κλῆρο, στὸ πρῶτο κεφάλαιου τοῦ βιβλίου, —προηγεῖται μάλιστα τοῦ Γρηγορίου Ε'—, σὲ συνολικὰ 39 σελίδες, τὶς ὁποῖες συνοδεύει ἀπὸ ἐκτὸς κειμένου ξυλογραφία του. Ἐξαίροντας τὴν ἀγάπη του γιὰ τοὺς νέους, γιὰ τὴν παιδεία, τὸ ἀκαταπόνητο τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀνδρα, τὶς εἰρηνοποιῆς φροντίδες του, σημειώνει γιὰ τὴ φιλανθρωπία του:

«Ὅποιος ὑπῆρξεν ὁ βίος αὐτοῦ δὲν ἔχομεν ἀνάγκην νὰ τὸ περιγράψωμεν διὰ πολλῶν, διότι αὐτὸ τοῦτο μαρτυροῦσιν ἅπασαι αἱ πράξεις αὐτοῦ, αἱ ἀπὸ τῆς νεανικῆς ἡλικίας ἀρξάμεναι, καὶ μέχρι τάφου παρακολουθήσασαι. Οὐδεμιᾶς τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν παρημέλησέ ποτε τὴν ἐξάσκησιν ὁ ἀείμνηστος Πατριάρχης. Ἐδεῖτό τις τῆς ἐκ τοῦ ἰδιωτικοῦ αὐτοῦ βαλαντίου περιθάλψεως; Ὁ Κύριλλος προθυμότερα ἐπραττε τοῦτο, καὶ οὐδέποτε ἀπελάθετο τὸ τοῦ Εὐαγγελίου. «Μὴ γνώτω ἢ ἀριστερὰ σου τί ποιεῖ ἢ δεξιὰ σου»»⁶.

Πολὺ πρὶν γίνει Πατριάρχης ἔδειξε ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν παιδεία καὶ τὸν φωτισμὸ τοῦ Γένους του. Ὅπως ὁ Ρήγας Βελεστινλῆς, οἱ Δημητρεῖς, ὁ Δοσίθεος Ἱεροσολύμων, ὁ Ἄνθιμος Γαζῆς, φρόντισε νὰ τυπώσει (Βιέννη 1812) «Πίνακα χωρογραφικὸ τῆς Τοπαρχίας Ἰκονίου», ὅπως καὶ «Ἱστορικὴ περιγραφή τῆς Τοπαρχίας Ἰκονίου, εἰς τὸ τέλος τῆς ὁποίας προσετέθη καὶ περιγραφή τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ τῶν πέριξ τῆς Θράκης μερῶν» (Κωνσταντινούπολις 1815), ἔργα ποὺ ἐπαινέθηκαν μὲ θερμότερα λόγια ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸ τύπο τῆς ἐποχῆς «Ἐρμῆς ὁ Λόγιος» (15 Νοεμβρίου 1812), μὲ ἔμφαση ὑπογράμμισε τὴν ἐθνικὴ σημασία τοῦ πρώτου.

(Συνεχίζεται)

5. Ὁ Κύριλλος Ζ' πατριάρχευσε ἀπὸ τὸ 1855-1860. Ἀπὸ τὸ 1813 ὡς τὸ 1818 Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἦταν ὁ Κύριλλος Στ' ὁ Σεραπετζόγλου ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολη (γεν. 1769/70).

6. Πρὸβλ. Γούδα: Βίοι Παράλληλοι, α', Ἀθήνα 1872, σελ. 35.

ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΜΕ ΘΕΜΑ**«Κωνσταντίνος Οικονόμος ό έξ Οικονόμων»***

Πέμπτη εισήγησις ήτο του Άναπληρωτού Καθηγητού του Πανεπιστημίου Άθηνών κ. Θεοδώρου Παπακωνσταντίνου, με θέμα: «Ό Διδάσκαλος Κ. Οικονόμος μετάξυ Παραδόσεως και Διαφωτισμού». Ό κ. Παπακωνσταντίνου εις την εισήγησίν του αυτήν διέτύπωσε τās απόψεις του σχετικώς με τās έξής έρωτήματα:

1) Πώς ήσθάνετο ό Κ. Οικονόμος τó πνεύμα τής έποχής του και την έμπλοκήν του εις αυτό.

2) Πώς έξηγείται ή μεγάλη άνάμειξις του εις την

Του κ. **ΙΩΑΝΝΟΥ Δ. ΜΠΟΥΓΑΤΣΟΥ**
Γεν. Γραμμ. «Ίδρύματος Νεοελληνικών Σπουδών»

θύραθεν παιδείαν και πώς συνεδύασε κοσμικήν και χριστιανικήν σοφίαν.

3) Ποία ή στάσις του άπέναντι εις τās έπιστήμας.

4) Ποία αι σχέσεις του με τόν Κ. Κούμαν' και

5) Πώς λειτουργούν τās διάφορα ιστορικά έρμηνευτικά σχήματα εις την περίπτωσίν του.

Δέν παρέλειψεν ό κ. Παπακωνσταντίνου να άναφερθή και εις τās πηγās με τās όποίας δυνάμεθα να πλησιάσωμε τόν διδάσκαλον Κ. Οικονόμον εις την πνευματικήν του τροχίαν, εις την έμπλοκήν του με τόν Διαφωτισμόν, εις την παιδαγωγικήν και διδακτικήν του τακτικήν και νοοτροπίαν.

Ός προς τās έρμηνευτικά σχήματα με τās όποία γίνεται προσπάθεια να κατανοηθή ή ιστορική παρουσία και δράσις του Κ. Οικονόμου ό Εισηγητής άνέφερε δύο: τó έθνικο-θρησκευτικόν, και τó σχήμα του νεοελληνικού διαφωτισμού.

Συμπερασματικώς υπεγράμμισεν ό κ. Παπακωνσταντίνου ότι ό Κ. Οικονόμος διύλισε την ευρωπαϊκήν σοφίαν και έτσι διελέχθη με την έποχήν του. Άντι να άκολουθή την δυτικήν σοφίαν προετίμησε ένα κριτικόν διάλογον και όπου ήδυνήθη εύρέθη εις την πρωτοπορίαν.

Τελευταία εισήγησις τής Β' Συνεδρίας ήτο ή του κ. Ίωάννου Μπουγάτσου, Φιλολόγου - Θεολόγου, με θέμα: «Άλληλογραφία Κ. Οικονόμου μετά ξένων διακεκριμένων προσώπων του πολιτικού και έπιστημονικού κόσμου».

Ό Εισηγητής άφου άνέφερεν ότι ή εν λόγω Άλληλογραφία περιλαμβάνει πλέον τών έκατόν πενήκοντα έπιστολών και εκτείνεται εις περισσοτέρας τών τριακοσίων σελίδων, διαφόρων διαστάσεων, έτόνισεν ότι είκοσι έξ αυτών δύνανται να θεωρηθούν έπιστολικά σημειώματα δια τών όποιων καταγράφεται τó πλαίσιον τών δημοσίων σχέσεων του Κ. Οικονόμου, κατά τόν χρόνον παραμονής του εις την Ρωσίαν.

Ός προς την γλώσσαν άνέφερεν ό Εισηγητής, αι πλείστα τούτων είναι γεγραμμένα εις την γαλλικήν, πολλαί εις την έλληνικήν και όλίγαι εις την ιταλικήν, γερμανικήν, ρωσικήν και λατινικήν γλώσσαν. Κατέταξε δέ αυτās εις τρεις χρονικάς περιόδους συμφώνως προς τόν τόπον διαμονής του Κ. Οικονόμου.

1) 1817-1832 περίοδος παραμονής του κυρίως εις την Ρωσίαν και δη εις την Πετρούπολιν.

2) 1832-1834 περίοδος παραμονής του εις την Βιέννην συμπεριλαμβανομένης και τής χρονικής εκείνης περιόδου περιουσίας του Κ. Οικονόμου εις πνευματικά Κέντρα τής Ευρώπης.

3) 1834-1856 περίοδος παραμονής του εις την Έλλάδα και μάλιστα εις τās Άθήνας.

Συμπερασματικώς έτόνισε τās έξής ό κ. Μπουγάτσος.

Γενικότερον δύναται να λεχθή ότι ό Κ. Οικονόμος τής Άλληλογραφίας αυτής διαφέρει του Διδασκάλου Οικονόμου τής Σμύρνης και του Οικονόμου τών Άθηνών, του υπερασπιστού τών θεσμών τής Ίεράς Παραδόσεως και τής Όρθοδοξίας.

Τό έντονον ενδιαφέρον δια βιβλία έπιστημονικά, χειρόγραφα, άρχεία, βιβλιοθήκας καθορίζουν τó πλαίσιον έντός του όποιου κινείται ό Οικονόμος τής Ευρώπης.

Η έπικοινωνία του προς ξένους διακεκριμένους έπιστήμονας ή πρόσωπα τής πολιτικής ζωής καθώς και προς ξένας έπιστημονικάς Έταιρείας, Ίδρύματα, Άκαδημίας καθιστούν αυτόν θαυμαστήν τής άνθρωπίνης σοφίας προσφέροντα και δεχόμενον τās προόδους τής νεωτέρας έπιστημονικής έρεύνης.

Παρηκολούθει την σύγχρονον πνευματικήν κίνησιν, έλάμβανε βιβλία παρὰ διαφόρων και άπέστειλε τοιαύτα προς πλείστας Βιβλιοθήκας, Ίδρύματα, Έταιρείας, Άκαδημίας, άλλα και προς άτομα, ως αυτοκράτορας, βασιλείς, πρίγκιπας, ύπουργούς και εν γενει εις διακεκριμένα άτομα τής έπιστήμης και τής πολιτικής ζωής.

Έκ πάντων τούτων καθίσταται σαφές ότι ό πνευματικός και πολιτικός κόσμος τής Ευρώπης τόν έσέβετο, τόν συνεβουλεύετο, τόν άνεγνώριζε, τόν έτίμα και έπεζήτη την μετ' αυτού έπικοινωνίαν.

* * *

Τό Συνέδριον αυτό έπανελήφθη και εις την ιδιαίτεραν πατρίδα του Κ. Οικονόμου, την Τσαρισάνην Θεσσαλίας, τó Σάββατον 25 Μαΐου 1996 υπό την αιγίδα τής Κοινότητας Τσαρισάνης.

Τό Συνέδριον αυτό διοργάνωσαν ή Κοινότης Τσαρισάνης, ό ιστορικός Τομεύς τής Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Άθηνών, και τó «Ίδρυμα Νεοελληνικών Σπουδών».

Νέα μέλη τής Τιμητικής Έπιτροπής ήσαν ό Σεβα-

* Συνέχεια εκ τής σελ. 807 του ύπ' άρ. 17/96 τεύχους.

σμιώτατος Μητροπολίτης Έλασσώνος κ. Βασίλειος καθώς και οί Τσαριτσανιώται κ.κ. Βουρατσάς Γεώργιος, Δικηγόρος, Πέτσας Ιωάννης, Έκπαιδευτικός, και ό Σπυράκης Ιωάννης, Έκπαιδευτικός.

Τής Όργανωτικής Έπιτροπής Νέα Μέλη ήσαν οί κ.κ. Τσιμπόλης Νικόλαος, Πρόεδρος τής Κοινότητας Τσαριτσάνης, Βαθράκης Άθανάσιος, Έκπαιδευτικός, Μητσημπόνας Δημήτριος, Έκπαιδευτικός.

Τό Συνέδριον ηύλόγησε και έκήρυξεν τήν έναρξιν έργων αυτου ό Σεβασμιώτατος Έλασσώνος κ. Βασίλειος.

Ηκολούθησεν ό χαιρετισμός - προσφώνησις του Προέδρου τής Όργανωτικής Έπιτροπής του Συνεδρίου, Καθηγητου κ. Κωνσταντινίδου Έμμανουήλ και ό χαιρετισμός του Προέδρου τής Κοινότητας Τσαριτσάνης κ. Τσιμπόλη Νικολάου.

Μετά τήν άναφοράν εις τήν προσωπικότητα και τό έργον του Κ. Οικονόμου υπό του κ. Χατζηλέεκα Δημητρίου, Δικηγόρου - Οικονομολόγου ήρχισαν αι έργασίαι του Συνεδρίου εις δύο Συνεδρίας.

Πρόεδρος τής Α΄ Συνεδρίας ήτο, κατά τό πρόγραμμα, ό κ. Βούλγαρης Χρήστος, Κοσμήτωρ τής Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Άθηνών, και Γραμματεύς ό κ. Καλτέκης Ιωάννης, Έκπαιδευτικός, οί όποιοι, έπειδή δεν ήδυνήθησαν νά παραστούν, αντικατεστάθησαν αντίστοιχως, υπό του κ. Κωνσταντινίδου Έμμανουήλ, Καθηγητου και Προέδρου τής Όργανωτικής Έπιτροπής, και του κ. Σπυράκη Ιωάννου, Έκπαιδευτικού.

Ός πρός τās εισηγήσεις ήσαν αι αυται του Συνεδρίου των Άθηνων με τήν διαφοράν ότι ή του κ. Φειδά Βλασίου εδιδάθη υπό του Λέκτορος τής Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Άθηνών κ. Σπυρίδωνος Κοντογιάννη, ή δε τής δ. Δημακοπούλου Χαρικλείας δεν ήκούσθη εις τό Συνέδριον αυτό λόγω εκτάκτου κωλύματος τό όποιον δεν τής επέτρεψε νά προσέλθη εις τό Συνέδριον.

Τής Β΄ Συνεδρίας Πρόεδρος ήτο ό κ. Μπούμης Παναγιώτης, Καθηγητής τής Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Άθηνών, και Γραμματεύς ό κ. Χατζηλέεκας Δημήτριος, Δικηγόρος - Οικονομολόγος.

Άπό τās εισηγήσεις του Συνεδρίου των Άθηνών δεν περιελήφθη εις τό Πρόγραμμα ή εισήγησις του κ. Θεοδώρου Παπακωνσταντινου, καθ' ότι ό έν λόγω Εισηγητής μετείχεν εις άλλον Συνέδριον.

Περιελήφθησαν όμως δύο νέαι εισηγήσεις:

1) Η εισήγησις του κ. Ηλιούδη Ν. Ιωάννου, δ. Φ., με θέμα: «Η αντίληψις του Κ. Οικονόμου περι ρυθμου και προσφιδίας τής Έλληνικής».

Ο κ. Ηλιούδης εις τήν εισήγησίν του αυτήν άνεφερεν ότι ό Κ. Οικονόμος ό έξ Οικονόμων έσπούδασε τήν Έλληνικήν (άρχαίαν Έλληνικήν) Γραμματείαν εις τήν Τσαριτσάνην, κατά τόν παραδοσιακόν τρόπον σπουδής και μελέτης των μεταβυζαντινών λογίων, ώς τε όχι μόνον νά κατανοή αλλά και νά συγγράφη ελληνικόν ποιητικόν και πεζόν λόγον.

Εις τὰ έργα του Περι Ρητορικής, Ποιητικής και

Περι γησιίας προφοράς τής Έλληνικής διακρίνεται ή αντίληψις του Κ. Οικονόμου περι ρυθμου και προσφιδίας ως βασικών χαρακτηριστικών τής Έλληνικής.

Η αντίληψις αυτή βέβαια είναι κοινή μεταξύ των λογίων τής τουρκοκρατίας και συνοψίζεται κατά ένα βαθμόν εις τήν έκφρασιν του Δημητρίου Φαληρέως «ώσπερ τὰ έπη τοίς μέτροις άναπαύεται, ούτως ό λόγος τοίς κώλοις».

Εις τό έργον του Κ. Οικονόμου, όμως, έτόνισεν επίσης ό κ. Ηλιούδης, περιγράφεται, ιδιαίτερος διασαφηνισμένη, αυτή ή αντίληψις και τουτο κυρίως χάριν τής αντιμετώπισεως τής Έλληνικής. Άπ' αυτήν και μόνον αλλά και από άλλας έπιστημάνσεις φαίνεται, ότι κατά τήν περίοδον αυτήν ή παράδοσις μελέτης κατανοήσεως και διδασκαλίας τής Έλληνικής υπό των Ευρωπαίων λογίων διαφοροποιείται εις κάποια τουλάχιστον σημεία, όχι άσήμαντα, από τήν αντίστοιχον παράδοσιν των Έλλήνων λογίων του τουρκοκρατουμένου ελληνισμού.

2) Η εισήγησις του κ. Καρανίκα Χρήστου, Συγγραφέως, με θέμα: «Κ. Οικονόμος: Η πρόκλησις προς τόν Δυτικόν Διαφωτισμόν».

Εις τήν εισήγησίν του αυτήν ό κ. Καρανίκας έσκιαγράφησε τήν βαθυτάτην άγωνίαν ή όποία διακατείχεν τόν μεγάλον σοφόν διά τήν άνάστασιν του Γένους, τήν όποιαν διέβλεπε νά ολοκληρώνεται εντός τής Όρθοδοξίας και τής ελληνικής γλώσσης.

Ο Κ. Οικονόμος έτόλμησεν εις τήν εποχήν του τήν τομήν εις τήν νεωτέραν σκέψιν, τήν όποιαν, ως τās ήμέρας μας, ουδεις δεν έχει διανοηθεί νά ψελλίση καν, υπεστήριξε δε ότι διά τής «όρθοεπειας και όρθοτονίας» οί Πατέρες τής Έκκλησίας κατεπολέμησαν, τās κατ' «εκείνους τούς χρόνους αίρέσεις», δηλαδή επανέφερε τό πρόβλημα του λόγου, τής γλώσσης.

Ησχολήθη με τήν προσωδιαν τής ελληνικής και κατά προέκτασιν με τήν άπάντησιν εις τούς Έρασμίους, έπειδή έπίστευσεν ότι οί Έλληνες, μόνον διά τής όρθοεπειας και όρθοτονίας θα κατέκτων και πάν τήν πολιτικήν των έλευθερίαν με τήν βοήθειαν τής Όρθοδοξίας.

Ο όμιλητής έσκιαγράφησε τās άπόψεις αυτās του Κ. Οικονόμου, με άναφοράς εις ιστορικά κείμενα, και άφησε νά έννοηθή ότι ό λεγόμενος δυτικός διαφωτισμός εις τήν πράξιν είναι ιδεοκρατική προσήλωσις' τό πρόβλημά μας είναι ότι ή προσήλωσις αυτή έχει κυριαρχήσει εις τό νεοελληνικόν κράτος.

Τήν επομένην ήμέραν, Κυριακήν 26 Μαΐου οί Σύεδροι παρηκολούθησαν τήν τέλειν τής Θείας Λειτουργίας εις τήν Ίεράν Μονήν Κοιμήσεως τής Θεοτόκου (Παναγίας) όπου έχοροστάτησεν ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Έλασσώνος κ. Βασίλειος, τόν δε Θειον Λόγον έκήρυξεν ό Καθηγητής π. Γεώργιος Μεταλληνός.

Γενικώτερον τό Συνέδριον των Άθηνών όσον και τό τής Τσαριτσάνης, διά των σχετικών εισηγήσεων,

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

«Χόρευε ἡ Οἰκουμένη ἀκουτισθεῖσα».

Ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος ἐν τῇ ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις «Πατριαρχικῇ Ἀποδείξει», συσχετίζων τὴν «ἐσωτερικὴν σχέσιν τοῦ πτωχοῦ Φαναρίου, τῆς ἀδυνατοῦ Ἐκκλησίας καὶ τῆς Φάτνης τοῦ Κυρίου», ἐτόνισεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Βιοῦμεν τὸ θαῦμα τῆς ἐν τῷ σπηλαίῳ Γεννήσεως τοῦ Θεανθρώπου διὰ κοινωνίας ζωῆς. Διότι ὑπάρχει μία ἐσωτερικὴ σχέση τοῦ πτωχοῦ Φαναρίου, τῆς ἀδυνατοῦ Ἐκκλησίας, καὶ τῆς Φάτνης τοῦ Κυρίου.

»Υπάρχει μία ἐσωτερικὴ σχέση μεταξὺ τῆς ἀθορύβου εὐλογίας, ἡ ὁποία διὰ τῆς ἱερουργίας τῆς ὀρθοδόξου λειτουργικῆς θεολογίας ἐκ τοῦ Φαναρίου προχέεται εἰς τὴν οἰκουμένην, καὶ τοῦ φωτός, τὸ ὁποῖον διὰ τῆς ἐν τῷ Σπηλαίῳ ἐκ Παρθένου Γεννήσεως τοῦ Θεανθρώπου καταναγάζει τὰ σύμπαντα.

»Καὶ νοοῦμεν τὸ πρωτόθρονον ὡς στανρόν καὶ ἀποστολήν. Καὶ τὴν οἰκουμενικότητα τοῦ Πατριαρχείου ἡμῶν ὡς διακονίαν εἰς τὴν ἀλήθειαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὴν ἐν Χριστῷ ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ὡς ἐκ τούτου, διὰ τῆς ὑπάρξεως καὶ πολιτείας του, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον διηνεκῶς ἐπαναλαμβάνει τὸν λόγον τοῦ μελωδοῦ ἐπὶ τῇ Χριστοῦ Γεννήσει: «χόρευε ἡ οἰκουμένη ἀκουτισθεῖσα»».

Σύμπνοια περὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Μεθ' ἰκανοποιήσεως τὸ Χριστεπώνυμον πληρωμα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐδέχθη τὴν εἰδησιν τῆς συμποίας, ἣτις ἐπεκράτησεν ἐν Φαναρίῳ, ὅταν ἐπεσκέψαντο τὴν Α.Θ.Π., τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. Βαρθολομαῖον, σεβαστοὶ ἐξ Ἁγίου

καὶ νέα στοιχεῖα προσέφεραν εἰς τὸν ἐρευνητὴν καὶ ἐφώτισεν ἐτι πλέον τὰ ὑπάρχοντα, καὶ εἰς ἀναζητησὶν νέων στοιχείων παρεκίνησε τοὺς Συνέδρους, εἰς τρόπον ὅστε νὰ δικαιολογῆται ἡ διατυπωθεῖσα ἐπιθυμία νὰ πραγματοποιηθῇ νέον σχετικὸν Συνέδριον τὸ 1997, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τῆς μεγάλης αὐτῆς προσωπικότητος τοῦ περασμένου αἰῶνος, τοῦ Κωνσταντίνου Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων, τοῦ ὁποίου τὴν φωνὴν ἔχει ἀνάγκη ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος καὶ δὴ ἡ Ὀρθοδοξία.

(Τέλος)

Ὅρους Πατέρες μετὰ τῶν πλαισιουμένων ὑπ' αὐτῶν νέων ἡγετῶν τῆς ἐκπροσωποῦσης ἐν Ἁγίῳ Ὁρει τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος Πολιτικῆς Διοικήσεως. Ἐπιφυλασσόμενοι, ὅπως εἰς προσεχῆς τεύχος τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» δημοσιεύσωμεν τὰ κείμενα τῶν διαμειφθέντων ἐπισήμων λόγων, ἤτοι τῆς προσφωνήσεως τοῦ νέου Διοικητοῦ τοῦ Ἁγίου Ὁρους κ. Στ. Ψυχάρη καὶ τοῦ χαριετισμοῦ τοῦ Σεπτοῦ Πατριάρχου πρὸς τοὺς ἐπισκεψαμένους Αὐτόν, περιοριζόμεθα εἰς τὰς δύο ἐπομένους παρατηρήσεις νὰ παραθέσωμεν δειγματολητικῶς ἀποσπάσματα, ἀναφερόμενα εἰς τὰς προϋποθέσεις τῆς περαιτέρω προόδου καὶ ἀκτινοβολίας τῆς Ἀθωνικῆς Πολιτείας.

Οἱ «τρεῖς περὶ τὸ Ἅγιον Ὅρος» παράγοντες.

Ὁ Διοικητὴς τοῦ Ἁγίου Ὁρους κ. Σταῦρος Ψυχάρης, κατὰ τὴν ἐν Φαναρίῳ προσφωνήσιν του εἶπεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς: «Παναγιώτατε, προσέρχομαι σήμερον ἐνταῦθα ὡς Ὀρθόδοξος καὶ πιστὸς Χριστιανός. Καὶ μὲ αὐτὴν τὴν κοινὴν ιδιότητα τοῦ ἐλαχίστου τῶν πιστῶν καταθέτω τὸ βαθύτατο σεβασμὸ μου εἰς τὸ Πάνσεπτον Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

»Προσέρχομαι, Παναγιώτατε, καὶ ὡς νέος Διοικητὴς τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἵνα ὑποβάλω τὰ σέβη μου πρὸς τὴν κορυφὴν τῆς Ὀρθοδοξίας. Καί, φυσικὰ, νὰ ζητήσω τὴν εὐλογίαν Σας...

»Δράττομαι πρὸς τούτοις τῆς εὐκαιρίας, θερμότητας εὐχαριστίας νὰ ἐκφράσω ἰδιαιτέρως καὶ πρὸς τὴν Ἱερὰν Κοινότητα, ἣτις μετὰ προθυμίας μεγάλης πολλαπλῶς συνεργάζεται ἤδη μεθ' ἡμῶν ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ ἡ ὁποία Ἱερὰ Κοινότης συνεκρότησε τὴν παροῦσαν ἐκλεκτὴν ἀντιπροσωπευτικὴν ὁμάδα τῶν σεβαστῶν πατέρων...

»Ὅλοι γνωρίζομεν τὴν ὑπαρξίν τριῶν περὶ τὸ Ἅγιον Ὅρος παραγόντων. Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης πρῶτον, ἀπὸ αἰῶνων μνημονεῦμενος ὡς Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Ὁρους. Ἡ Ἱερὰ Κοινότης ὡς ἔκφρασις τοῦ Αὐτοδιοικήτου τῶν Εἴκοσι Κυριάρχων Μονῶν. Καὶ ἡ Πολιτικὴ Διοίκησις, ἡ ὑπεύθυνη διὰ τὴν τήρησιν τοῦ ΚΧΑΟ καὶ τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ ἀσφάλειαν, ὡς ἔκφρασις τῆς κυριαρχίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους τοῦ ὁποίου τυγχάνομεν ἀνὰ πάσαν στιγμὴν ἀνακλητοὶ ἀντιπρόσωποι.

»Εἶναι καταφανές —ἐπιτρέψατέ μου Παναγιώ-

τατε και πάντες οί σεβαστοί έν τή αίθούση ταύτη Πατέρες νά είπω— ότι όλοι, από του Πατριάρχου μέχρι του τελευταίου έξ ήμῶν, είμεθα άποφασισμένοι νά παραδώσωμεν τοίς έπιγενομένοις τὸ Περιβόλι τής Παναγίας “οὐκ ελάττω” κατά τὸ ι-διαίτατον αὐτοῦ περιβάλλον και φρόνημα. Προσθέτως ή Πολιτεία, ήν εκπροσωπῶ, έχει τήν άπόφασιν νά βοηθήσει πάση δυνάμει τήν ύλοποίησιν προγραμμάτων τὰ όποία θά διαφυλάξουν και θά ένισχύσουν τὸ Ἅγιον Ὁρος ὡς Κιβωτὸν τής Ὁρθοδοξίας».

**«Τῷ ένι θείῳ θελήματι
οὐδέν έτερον θέλημα χωρεῖ».**

Ὁ Παναγιώτατος Προκαθήμενος τής πρωτοθρόνου έν τή Ὁρθοδοξία Ἐκκλησίας τής Βασιλίδος τῶν πόλεων κ. Βαρθολομαίος, έν έκτενεῖ πως χαιρετισμῶ πρὸς τοὺς έξ Ἁγίου Ὁρους έπισκεψαμένους Αὐτόν, έτόνισε, πρὸς τοίς άλλοις, τὰ έξής:

«Οί σημερον τήν του Περιβολίου τής Παναγίας φύλαξιν έμπειστευμένοι είτε ὡς οικισται και καλλιερρηται αὐτοῦ, είτε ὡς έπόπται τής εκείνων εργασίας, κοινὸν στόχον έχοντες και εις τὸ έν και μοναδικὸν άγιον θέλημα του Κυρίου και Θεου και Σωτήρος ήμῶν Ἰησοῦ Χριστου και τής Ὑπεραγίας Μητρος Αὐτου άποβλέποντες, έν ουδεμιᾷ περιπτώσει εἶναι νοητὸν ὅπως διίστάμεθα, ειμή γε τὰ εαυτῶν φρονοῦμεν. Διότι τῷ ένι θείῳ θελήματι οὐδέν έτερον θέλημα χωρεῖ και αδύνατος μεταξὺ τῶν νουν Κυρίου έχόντων ή διαφωνία. Ἄρα, λοιπόν, ὅπου διάστασις άπόψεων ύφίσταται πλείονα θελήματα έγείρονται, κατά του ένός αγίου θελήματος αὐθαδῶς κατεπαιρούμενα, και αυτοελέγχου χρῆζομεν πρὸς διάγνωσιν του αίτιου, ὅπερ άναζητητέον εις τήν ήμετέραν άτέλειαν, τήν μη κατανοήσασαν του τελείου θελήματος του Θεου τήν εκφοράν.

»Αὐτὴ καθ' εαυτήν ή τής (διαφόρου) άπόψεως εκθεσις, συντελοῦσα εις τήν πολύπλευρον θέασιν του έρευνωμένου θέματος, οὐδέν τὸ έπιλήψιμον ένέχει. Τὸ έλεγκτὸν έγκειται εις τὸ πεποιθῆναι επί τήν ιδίαν γνώμην και θέασιν, ὡσάκις μάλιστα συγκαταμείγνυται τή γνώμην και επιδιώξις τις, ήτις άνεν τής ύποστηριζομένης γνώμης μετέωρος θά καθίστατο. Πρόκειται περι τῶν βαθυτάτων και ένίοτε άνεπιγνώστων ελατηρίων τής γνώμης, τῶν κρυφίων του συνειδότος, έξ ὧν ήχητο ὁ άγιος άνηρ (ὁ προμνημονευθεῖς άββᾶς Γεώργιος) ὅπως καθαριστῆ παρα του Κυρίου. Διότι βεβαίως συνειδητὸν ελατήριον άλλοτριον του θελήματος του Θεου και τής Ὑπεραγίας προστάτιδος και γεροντίσης του

Ἁγίου Ὁρους, δέν δυνάμεθα νά φαντασθῶμεν ένυπάρχον παρα άνδράσι τὰ πάντα άποταξομένοις ένεκα του εύρεῖν τὸν πολύτιμον μαργαρίτην του αγίου θείου θελήματος».

«Ὁρθοδοξία και Παιδεία».

«Ὁρθοδοξία και Παιδεία» ήτο τὸ θέμα του Ἐπι-στημονικού Συμποσίου, τὸ ὅποιον ὠργάνωσεν ή άκτινοβόλος «Φιλεκπαιδευτική Ἐταιρεία» (Ἀρσάκεια - Τοσίτσεια Σχολεῖα) έν ταίς αίθούσαις Λόγου και Τέχνης εις τήν έν Ἀθήναις Στοάν του Βιβλίου (6-7 Δεκεμβρίου 1996), επί τῆ εύκαιρία τής συμπληρώσεως 160 ετών γονίμου παρουσίας τής Ἐταιρείας εις τήν Παιδείαν και τὰ Γράμματα τής χώρας. Κατά τήν διάρκειαν του Συμποσίου αὐτου διακεκριμένοι Ἕλληνες και άλλοι ὀμιληται εκ τής άλλοδαπῆς άνέπτυξαν έξόχως επίκαιρα θέματα ένώπιον πυκνου άκροατηρίου, άποτελουμένου κατά τὸ πλείστον έξ επιλέκτων στελεχῶν τῶν τριῶν βαθμίδων τής Ἐκπαιδευσεως.

Οί σκοποῖ του Συμποσίου προεβλήθησαν κατ' έξαιρετον τρόπον υπό του διακεκριμένου σημερινου Προέδρου τής «Φιλεκπαιδευτικής Ἐταιρείας», Καθηγητου τής Γλωσσολογίας έν τῷ Πανεπιστημῷ Ἀθηνῶν, κ. Γεωργίου Μπαμπινιώτου έν τῆ σχετικῆ είσηγητικῆ ὀμιλία αὐτου, έν τῆ ὅποια εκτός τῶν άλλων, έπεσημάνθησαν τὰ έξής:

«Τὸ κοσμοϊστορικὸ γεγονός τής σύζευξης ελληνικής παιδείας και χριστιανικής θρησκείας, που έδραιώνεται κυρίως από τοὺς τρεῖς Μεγάλους Πατέρες, έχει πολλές προεκτάσεις: α) καθιερώνει μιὰ για πάντα στὸν ελληνικὸ χῶρο τὴ συμπόρευση Ἑλληνισμοῦ και Ὁρθοδοξίας, σφραγίζοντας τὴ φυσιογνωμία του Βυζαντίου και τής συνέχειάς του, του Νεοτέρου Ἑλληνισμοῦ β) περνάει μέσα στην Ἐκπαίδευση τῶν Ἑλλήνων τὴ σύζευξη ελληνικής παιδείας και ὀρθόδοξης χριστιανικής διδασκαλίας γ) συνδέει μιὰ για πάντα τὴν Ἐκκλησία με τὰ ελληνικά γράμματα, ξεκαθαρίζοντας ὅτι ή πίστη στὸν Χριστὸ και στὰ διδάγματα τής ὀρθόδοξης διδασκαλίας δέν άντιστρατεύεται τὴν παράδοση στὶς έπιστήμες και τὰ γράμματα που έδημιούργησε ὁ ελληνικὸς στοχασμός. Με αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὁ άγράμματος μοναχός, που άντιγράφει στὰ βυζαντινά μοναστήρια χειρόγραφα τῶν αρχαίων κειμένων διασῶζοντάς τα από τὸν άφανισμό, αισθάνεται Ἑλληνας Χριστιανός, στρατιώτης του Χριστου που διασῶζει τὴν έθνικὴ πνευματικὴ κληρονομιά τῶν προγόνων του, για τὴν ὅποια κι ὁ ίδιος αισθάνεται υπερήφανος. Δέν εἶναι τυχαῖο ὅτι φυσιογνωμίες

της 'Εκκλησίας όπως ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Φώτιος (820-891), ο 'Επίσκοπος Καισαρείας 'Αρέθας (850-932) ή ο Ευστάθιος Θεσσαλονίκης († 1194) είναι μέγιστοι κλασικοί φιλόλογοι. Ούτε είναι τυχαίο ότι, όταν ο Νέος έλληνικός Διαφωτισμός αγωνίζεται να μορφώσει το σκλαβωμένο Γένος, οι ιερωμένοι διδάσκαλοι του Γένους, ο Ευγένιος Βούλγαρις, ο Νεόφυτος Δούκας, ο 'Ανθιμος Γαζής, ο Κωνσταντίνος Οικονόμος ο έξ Οικονόμων, ο Νεόφυτος Βάμβας, άνδρες μεγάλης κλασικής παιδείας και έλληνομάθειας οι ίδιοι, είναι αυτοί που δίδαξαν πάλι στους νέους τα έλληνικά γράμματα, εκδίδοντας και ύπομνηματίζοντας αρχαία κείμενα και έργα της αρχαίας ρητορικής και φιλοσοφίας.

Η ίδια ή ίδρυση της Φιλεκπαιδευτικής 'Εταιρείας ξεκινάει με τον Μισαήλ 'Αποστολίδη, επίσκοπο και καθηγητή της Θεολογικής Σχολής στο Πανεπιστήμιο 'Αθηνών, ο οποίος μαζί με τον πρώτο Έλληνα Παιδαγωγό, τον 'Ιωάννη Κοκκώνη και τον Γεώργιο Γεννάδιο, από τους πρώτους καθηγητές της κλασικής φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο 'Αθηνών, ίδρυσαν το 1836 τη Φιλεκπαιδευτική 'Εταιρεία. Κι αυτό γίνεται όχι μόνο για να μορφώσουν την Έλληνίδα και ν' ανοίξουν νέους ορίζοντες στην έλληνική κοινωνία μορφώνοντας τις έλληνίδες μάνες, αλλά και για να αναχαιτίσουν το ρεύμα του προσηλυτισμού που αναπτυσσόταν τότε από έτεροδόξους».

'Αναγκαία ή «νέα δυναμική παρέμβαση της 'Ορθοδοξίας στον χώρο της Παιδείας».

'Εν συνεχεία πρέπει να σημειωθεί ότι τα πορίσματα του Συμποσίου περι των σχέσεων «'Ορθοδοξίας» και «Παιδείας», τα όποια ένεκρίθησαν ύπ' αυτού, προεβλήθησαν άξιελπαίνως έν Δελτίω Τύπου του Γραφείου Δημοσίων Σχέσεων της «Φιλεκπαιδευτικής 'Εταιρείας». Τα πορίσματα ταύτα έχουν ως έξής:

1. «Οί νέες εύκαιρίες και δυνατότητες της έποχής, αλλά και οι άπειλητικές για την επιβίωση του ανθρώπινου γένους προκλήσεις του παρόντος και του όρατου μέλλοντος, άπαιτούν νέα δυναμική παρέμβαση της 'Ορθοδοξίας στα δρώμενα γενικώς και ιδιαίτερα στον χώρο της Παιδείας.

2. 'Επιβάλλεται ειδικότερα συντονισμένη προσπάθεια και πανορθόδοξη άλληλεγγύη και συνεργασία του Οικουμενικού Πατριαρχείου και των λοιπών 'Ορθόδοξων 'Εκκλησιών για την αποκατάσταση της 'Ορθόδοξης Χριστιανικής άγωγής στις

κατά παράδοση όρθόδοξες χώρες, που δοκιμάστηκαν από τα άθείστικά καθεσιώτα.

3. Μία έκσυγχροτισμένη και δυναμική όρθόδοξη παιδεία είναι άσφαλής τρόπος προστασίας του Έλληνικού και των λοιπών όρθοδόξων λαών από άλλοτριωτικές θρησκευτικές και πολιτισμικές έπιρροές.

4. Για να είναι έπιτυχής ή άνταπόκριση της 'Ορθοδοξίας στο μέγεθος της πνευματικής ευθύνης έναντι και του μέλλοντος των λαών της προϋποτίθεται άνανέωση των μεθόδων βιωματικής σχέσης και κοινωνίας με την παράδοση των Πατέρων της 'Εκκλησίας στον χώρο της Παιδείας, στην άναγκαία άναδόμηση θεμελιωδών θεσμών του κοινωνικού βίου των όρθοδόξων λαών και στην δημιουργική συνύπαρξή τους με έτεροδόξους και άλλοθρήσκους στην Ευρώπη και τον υπόλοιπο κόσμο.

5. Ειδικότερα άκόμα, όσον άφορά στην παιδεία του μητροπολιτικού και οικουμενικού Έλληνισμού, κρίνεται επιβεβλημένη ή υπέρβαση της άνύπαρκτης για την έπιστημη και την ιστορική πραγματικότητα διάστασης και έντασης Έλληνισμού και 'Ορθοδοξίας, όπως άβασάνιστα ύποστηρίζεται, με άποτέλεσμα την άποδυνάμωση και τελική άνάνορηση της ιστορικής ένότητας και συνέχειας του Γένους μας.

6. Για τους παραπάνω και άλλους λόγους, το Συνέδριο θεωρεί άυτονόητες και δεδομένες τις κεντρικές θέσεις της 'Ορθόδοξης Χριστιανικής άγωγής σε όλες τις βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος και ένθαρρύνει την περαιτέρω άνανέωση του περιεχομένου και των μεθόδων της διδασκαλίας τους, σύμφωνα με το πνεύμα του Συντάγματος και του ισχύοντος νόμου 1566/85, όσον άφορά στην παιδευτική άξιοποίηση των γηροίων στοιχείων της 'Ορθοδοξίας.

7. Με την πεποίθηση, ότι ή νέα σύνθεση της Ευρώπης δέν μπορεί να προκύψει από την άποσύνθεση των έθνών της, το Συμπόσιο κρίνει ότι ή Ελλάδα όφείλει ν' άξιώσει από την Διακυβερνητική την προστασία όχι μόνον των γεωγραφικών συνόρων των Κρατών - Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και της πνευματικής κληρονομίας και ιδιαιτερότητας των λαών που την συνοικοδομούν.

8. Η επικαιρότητα της θεματικής του Συμποσίου και των έπισημάνσεων που έγιναν σ' αυτό, όδήγησε στην όμόφωνη διαπίστωση της άνάγκης περαιτέρω έπεξεργασίας των θεμάτων αυτών σε διορθόδοξο επίπεδο».

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ

Ἐν τῷ λαμπρῷ Δελτίῳ Οἰκουμενικῆς Ἐπικαιρότητος «Ἐνημέρωσις», ὅπερ ἐκδίδεται ἐν Γενεύῃ ὑπὸ τῆς Μονίμου Ἀντιπροσωπείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου παρὰ τῷ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ Ἐκκλησιῶν, δημοσιεύεται ἡ ἑξῆς εἶδησις:

«Ἐπειτα ἀπὸ πρόσκληση τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας Ἰγνατίου καὶ στὰ πλαίσια τοῦ Προγράμματος «Οἰκουμενικῆς Δεκαετίας Ἀλληλεγγύης τῶν Ἐκκλησιῶν μὲ τὴ Γυναίκα», τὸ ὁποῖο εἶχε ἐγκαινιασθεῖ ἀπὸ τὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν τὸ 1988, συγκροτήθηκε στὴ Δαμασκὸ, ἀπὸ 4 ἕως 10 Ὀκτωβρίου 1996, συνέδριο ὀρθοδόξων γυναικῶν οἱ ὁποῖες προέρχονταν ἀπὸ τὸν χώρο τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. Τὸ συνέδριο συνήλθε ὑπὸ τὸ γενικὸ θέμα «Διακρίνειν τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν», τῆ δὲ ὀργανωτικῆ του φροντίδα εἶχε ἡ καθηγήτρια Κυριακὴ Καρυδογιάννη-Fitzgerald.

Ἐπιπλέον, παρουσιάσθησαν θέματα ἀναφερόμενα στὴν ἀντιμετώπιση τοῦ γυναικείου κόσμου ἐκ μέρους τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν θεσμὸ τῶν Διακονισσῶν, στὸν ρόλο τῶν γυναικῶν στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ στὴν ἀνάγκη ὀρθοπραξίας τῆς Ἐκκλησίας ἔναντι τῆς γυναίκας.

Ἐπιπλέον, παρουσιάσθησαν θέματα ἀναφερόμενα στὴν ἀντιμετώπιση τοῦ γυναικείου κόσμου ἐκ μέρους τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν θεσμὸ τῶν Διακονισσῶν, στὸν ρόλο τῶν γυναικῶν στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ στὴν ἀνάγκη ὀρθοπραξίας τῆς Ἐκκλησίας ἔναντι τῆς γυναίκας.

Ἐπιπλέον, παρουσιάσθησαν θέματα ἀναφερόμενα στὴν ἀντιμετώπιση τοῦ γυναικείου κόσμου ἐκ μέρους τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν θεσμὸ τῶν Διακονισσῶν, στὸν ρόλο τῶν γυναικῶν στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ στὴν ἀνάγκη ὀρθοπραξίας τῆς Ἐκκλησίας ἔναντι τῆς γυναίκας.

Ἐπιπλέον, παρουσιάσθησαν θέματα ἀναφερόμενα στὴν ἀντιμετώπιση τοῦ γυναικείου κόσμου ἐκ μέρους τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν θεσμὸ τῶν Διακονισσῶν, στὸν ρόλο τῶν γυναικῶν στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ στὴν ἀνάγκη ὀρθοπραξίας τῆς Ἐκκλησίας ἔναντι τῆς γυναίκας.

Ἐπιπλέον, παρουσιάσθησαν θέματα ἀναφερόμενα στὴν ἀντιμετώπιση τοῦ γυναικείου κόσμου ἐκ μέρους τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν θεσμὸ τῶν Διακονισσῶν, στὸν ρόλο τῶν γυναικῶν στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ στὴν ἀνάγκη ὀρθοπραξίας τῆς Ἐκκλησίας ἔναντι τῆς γυναίκας.

Ε. Θ.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ὁ Πάπας Ἰωάννης - Παῦλος Β', ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς προετοιμασίας πρὸς ἑορτασμὸν τοῦ ἰωβηλαίου ἔτους 2000 ἐτόνισεν εἰς κήρυγμά του ὅτι εἶναι ὁ «Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας» (Ἐβρ. ιγ', 8).

Ὁ ρωμαιοκαθολικὸς ἐπίσκοπος τῆς γερμανικῆς πόλεως Hildesheim Josef Homeyer ἐξελέγη ἐκ νέου διὰ

τρία ἔτη Πρόεδρος τῆς «Ἐπιτροπῆς τῶν ἐπισκοπικῶν συνόδων ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ Ἐνώσει».

Ἡ ἐφημερὶς «L' osservatore romano» δι' ὀλοσελίδου ἀρθροῦ τῆς (Ἄρ. 48, 29.11.96) ἐξήρη τὴν ἐπίδρασιν καὶ συμβολὴν τοῦ Βυζαντίου καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν ἐν Ραβέννη καλλιτεχνικῶν θησαυρῶν.

Ὁ Πάπας ἐώρτασε τὴν πεντηκονταετηρίδα τῆς ἱερατικῆς χειροτονίας τοῦ ἐνώπιον τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν ἀρχῶν, ὡς καὶ ὑπερεπτακοσίων ἱερέων τῆς περιοχῆς τῆς Ρώμης.

Ἡ προεδρευομένη ὑπὸ τοῦ διαπρεποῦς θεολόγου καρδινάλιου Joseph Ratzinger «Ἐπιτροπὴ διὰ τὴν Πίστιν» συνεκάλεσεν εἰς τὸ Βατικανὸν τριήμερον Συμπόσιον πρὸς ἐξέτασιν τῶν θεμάτων τοῦ «Παπικοῦ λειτουργήματος» καὶ τοῦ «Πρωτείου τοῦ διαδόχου τοῦ Ἁπ. Πέτρου». Ἐξητάσθησαν, ὡς εἶπεν ὁ καρδινάλιος Ratzinger, «τὸ δογματικὸν νόημα τοῦ Πρωτείου τοῦ διαδόχου τοῦ Πέτρου», ἡ σχέσις Πρωτείου καὶ Συλλογικότητος καὶ ὁ χαρακτήρ τῶν παρεμβάσεων τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης εἰς τὰς ἐπὶ μέρους Ἐκκλησίας. Τοῦ Συμποσίου μετέσχον ὁ λουθηρανὸς καθηγητὴς Rannenberg καὶ ὁ ἀγγλικανὸς Chadwick. Ὁ Πάπας συνεχάρη τὴν Ἐπιτροπὴν διὰ τὴν πρωτοβουλίαν τῆς συγκλήσεως τοῦ Συμποσίου καὶ ἐν μνηματί του πρὸς αὐτὸ, ἐτόνισεν ὅτι «ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία ἔχει συνείδησιν, ὅτι, μένουσα πιστὴ εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Παράδοσιν καὶ εἰς τὴν Πίστιν τῶν Πατέρων ἔχει διαφυλάξει τὸ λειτουργημα τοῦ διαδόχου τοῦ Πέτρου, τὸ ὁποῖον ἴδρυσεν ὁ Θεὸς ὡς διαρκὴ καὶ ὀρατὴν ἀρχὴν καὶ θεμέλιον τῆς ἐνότητος». Ἐπίσης ὁ Πάπας προσέθεσεν ὅτι ἡ διακονία αὐτὴ διὰ τὴν ἐνότητα εἶναι ἐμπειστητευμένη εἰς τὸν διάδοχον τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου ὡς Ἐπίσκοπον Ρώμης ἐντὸς τοῦ «Κολλεγίου τῶν ἐπισκόπων».

Ε. Θ.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἀπὸ 1ης μέχρι 3ης Ὀκτωβρίου 1996 ἐπραγματοποιήθη ἐν Μίνσκ τῆς Λευκορωσίας Διαχριστιανικὸν Συνέδριον διὰ συμμετοχῆς 132 ἀντιπροσώπων 21 Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν τῆς Κοινοπολιτείας Ἀνεξαρτήτων Κρατῶν (τέως Σοβιετικῆς Ἐνώσεως). Τὸ συνέδριον συνήλθε διὰ πρωτοβουλίας τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Βαπτιστῶν, συμμετείχον δὲ εἰς αὐτὸ κληρικὰ καὶ λαϊκὰ στελέχη τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, τῆς Ἐκκλησίας Γεωργίας, τῶν Παλαιοπιστῶν, τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, τῶν Ἀνατολικορρυθμῶν (Ὀυνιτῶν) τῆς Οὐκρανίας, ὡς καὶ διαφόρων προτεσταντικῶν Ἐκκλησιῶν (Λουθηρανῶν Βαπτιστῶν, Μεθοδιστῶν, Μετερρυθμισμένων καὶ Ἀνθρηνιστῶν τῆς Ἐβδόμης Ἡμέρας). Σκοπὸς τοῦ Συνεδρίου ἦτο ἡ ὁμαλοποίησις τῶν σχέσεων καὶ σύσφιξις τῶν σχέσεων τῶν Ἐκ-

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Μαν. Μελινοῦ, ΑΝΘΗ ΑΓΙΑΣ ΡΩΣΙΑΣ, 'Αθήνα 1995, σελ. 252.

Ὁ κ. Μ. Μελινὸς εἶναι γνωστότατος κυρίως ἀπὸ τὰ βιβλία του γιὰ τὸν Ἅγιο Νεκτάριο, ποὺ ἐγνώρισαν πολλὲς ἐκδόσεις, καὶ ἀπὸ τὴν δυναμικὴ παρουσία καὶ διακονία του στὸν Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅπου διευθύνει τὰ δελτία εἰδήσεων καὶ ἐτοιμάζει πλῆθος ἐκπομπῶν γιὰ τὰ νέα βιβλία κ.ἄ., ἐνῶ συνεργάστηκε μὲ θεολογικὰ καὶ ἄλλα ἐπίκαιρα σχόλια στὴ «Φωνὴ Κυρίου» καὶ ἐξακολουθεῖ ἐπὶ χρόνια νὰ γράφει στὸν «Ἐφημέριο» ὅπου διαβάζεται ἀχόρταγα σχεδὸν ἀπ' ὅλους τοὺς ἀναγνώστες του, χάρις στὸ γλαφυρὸ λογοτεχνικὸ ὕφος καὶ τὰ πάντα ἐνδιαφέροντα θέματά του.

κλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν τῆς μνημονευθείσης Κοινοπολιτείας, ἢ συνεργασία των εἰς τὸν θρησκευτικόν, κοινωνικόν, πολιτικόν καὶ πολιτιστικόν τομέα καὶ ἢ προπαρασκευὴ των πρὸς συμμετοχὴν των εἰς τὴν Β' Πανευρωπαϊκὴν Οἰκουμενικὴν Σύναξιν ἐν τῇ πόλει Graz τῆς Αὐστρίας (23-27 Ἰουνίου 1997).

— Ἡ Ἐπισκοπελιανὴ Ἐκκλησία τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ ἡ Εὐαγγελικὴ Λουθηρανικὴ Ἐκκλησία τῆς Ἀμερικῆς συμφώνως πρὸς τὴν ἐν Ρογνοο Συμφωνίαν, ἐτοιμάζονται πρὸς ἀμοιβαίαν ἀναγνώρισιν τῶν μυστηρίων των καὶ πρὸς πλήρη κοινωνίαν μετ' ἀλλήλων, ἐκπονουμένου ὑπὸ Μικτῆς Ἐπιτροπῆς σχετικοῦ Κοινοβότου.

— Τὸ πολὺ κατατοπιστικὸν περιοδικὸν «Pressespiegel», ὅπερ ἐκδίδεται ἐν Βιέννῃ ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ Ἰδρυματος «Pro Oriente», ἔδωκεν εὐρεῖαν δημοσιότητα εἰς τὸ γεγονός, ὅτι ἡ ἐν Θεσσαλονικίῃ «Ἐταιρεία διὰ τὰς Οἰκουμενικὰς Σπουδὰς καὶ τὰς Διορθοδόξους Σχέσεις», τῆς ὁποίας Πρόεδρος εἶναι ὁ Ὁμότιμος Καθηγητὴς κ. Δαμιανὸς Δοῦκος καὶ τὸ ἐν Γενεύῃ ἀκτινοβόλον Ἰδρυμα «Pro Oriente», ὅπερ ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ καρδινάλιου Dr. Franz König καὶ προεδρεύεται νῦν ὑπὸ τοῦ κ. Alfred Stirnemann, ἀπεφάσισαν νὰ δημοσιεύσουν ἀπὸ κοινῆς εἰς ἑλληνικὴν γλῶσσαν οὐσιώδη «ντοκουμέντα» καὶ τὰ μέχρι τοῦδε πορίσματα τοῦ οἰκουμενικοῦ διαλόγου μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν, ἵνα τὸ ἐν Ἑλλάδι Χριστεπώνυμον πλήρωμα (κλήρος καὶ λαὸς) ἀποκτήσῃ ἐνδιαφέρον διὰ τὰ οἰκουμενικὰ ζητήματα.

— Ἐν ΗΠΑ οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ Καρδινάλιοι καὶ Ἐπίσκοποι ἐν συνεργασίᾳ μετ' ἐκπροσώπων τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας, τῶν Μεθοδιστῶν καὶ τῶν Πρεσβυτεριανῶν προέβησαν εἰς ἐντονον διαμαρτυρίαν ἐναντίον νόμου τοῦ Προέδρου Κλίντον, ἐπιτρέποντος τὰς διὰ τῶν φαρμάκων ἐκτρώσεις εἰς κατάστασιν προκεχωρημένης ἐγκυμοσύνης.

Τὸ νέο βιβλίον του, μὲ τὴν ὑποβλητικὸν τίτλον «Ἄνθη Ἁγίας Ρωσίας» περιέχει πολλὰς «Συνομιλίαις συγχρόνων προορατικῶν καὶ διορατικῶν στάρετς, ἱερομαρτύρων, διὰ Χριστὸν σαλῶν, ὁμολογητῶν, θαύματα ἱερῶν εἰκόνων καὶ λειψάνων Ρώσων Ἁγίων». Πρόκειται γιὰ ἓνα πολύτιμον ντοκουμέντον, ποὺ κρατᾷ τὴν ζωντανία τῆς προσωπικῆς ἐπαφῆς τοῦ συγγραφέα μὲ τὰ πρόσωπα - συνομιλητὰς του στὴ Ρωσία, καὶ μᾶς δίνει φοβερὰ ἐνδιαφέρουσες σελίδες τῆς ζωῆς (κυρίως ἐκκλησιαστικῆς - πνευματικῆς) στὴ σύγχρονη Ρωσία. Στὶς συνεντεύξεις - ἐρωτηματολόγια μὲ τοὺς στάρετς, μοναχοὺς, μοναχὰς καὶ ἄλλα πρόσωπα βοήθησε σημαντικὰ τὸν συγγραφέα ἡ κ. Ναταλία Γκεόργκεβνα Νικολάου Κρούτσκοβα, ἑλληνορωσίδα καθηγήτρια τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας στὸ Πανεπιστήμιον Λομονόσωφ τῆς Μόσχας. Ὅλο τὸ βιβλίον εἶναι καταστολισμένον μὲ εἰκόνες καὶ φωτογραφίες ἀπὸ πρόσωπα ἢ μνημεῖα ἐκκλησιαστικά, ποὺ ἀναπαύουν καὶ θέλγουν τὸν ἀναγνώστη.

Ὁ κόπος καὶ ἡ τέχνη τοῦ κ. Μελινοῦ ἔδωκεν ἓνα πνευματικὸν ἀποτέλεσμα θαυμαστό. Πάνω ἀπὸ σαράντα κεφάλαια, μὲ ποικιλία στὸ περιεχόμενον, μὲ περιπέτειες καὶ πειρασμούς, βάσανα καὶ μαρτύρια σωματικά καὶ πνευματικά, ποὺ διαβάζοντάς τα σοὺ κόβεται ἡ ἀνάσα, κρατοῦν ἀδιάπτωτο τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστη. Οἱ διάλογοι θέτουν κάποια καίρια ἐρωτήματα, μὰ οἱ ἀπαντήσεις τῶν Ρώσων ἔχουν κάτι τὸ ἐξάισιο, τὸ ἀποκαλυπτικόν.

Δὲν μπορῶ, δυστυχῶς, νὰ δώσω τίτλους τῶν κεφαλαίων ἢ τῶν θαυμάτων, ποὺ περιέχει τὸ βιβλίον. Ὡστόσο, ἂς διαβάσει ὁ ἀναγνώστης τὸ κεφάλαιον γιὰ τὸν Γεώργιον Νικολάγιεβιτς Τουλικώφ (σελ. 209 ἑξ.), γιὰ νὰ πεισθεῖ γι' αὐτὰ ποὺ λέω. Κλείνω τὸ σύντομον τοῦτο σημείωμα, μ' ἓνα μικρὸν ἀπόσπασμα ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ π. Δανιήλ, στάρετς στὴ Μονὴ Ντονσκόι, ποὺ τώρα εἶναι σχεδὸν ἑκατοντούτης, καὶ θυμᾶται τοὺς λόγους τοῦ μάρτυρος Μητροπολίτου Πετρούπολεως Βενιαμίν (1922):

«Ὅλοι ἐμεῖς οἱ Χριστιανοὶ διαβάζαμε βίους Ἁγίων πρὶν τὸ 1917-18 καὶ σκεφτόμασταν ὅτι ἡ ἐποχὴ μας δὲν θὰ μᾶς δώσει τὴν εὐκαιρία νὰ προσφέρουμε στὸ Χριστὸ ὅ,τι καλύτερον ἔχουμε, δηλ. τὴ ζωὴ μας. Νά, ὅμως ποὺ ἤρθε καὶ γιὰ μᾶς αὐτὴ ἡ ἐποχὴ. Εἶναι, βέβαια, πολὺ δύσκολον. Ὅταν, ὅμως, ὁ ἄνθρωπος κατορθώσει νὰ τὸ πετύχει, ἀδιαφορεῖ γιὰ τὰ βασανιστήρια. Αἰσθάνεται μέσα του γαλήνη καὶ εὐτυχία. Κάποτε, ἐμεῖς οἱ κληρικοὶ τὰ λέγαμε

θεωρητικά ὄλ' αὐτά. Τώρα, ὁμως, ἔζησα καὶ τὸ δικαστήριο, καὶ τὴ φυλακὴ, καὶ τὴν προδοσίαν καὶ τοὺς προσηλακισμούς, καὶ τὴν ἀγωνίαν γιὰ τὴ ζωὴ τῶν συνανθρώπων... Ἐγὼ καὶ πολλοὶ ἄλλοι κληρικοί, εἴμαστε πάντα ἔτοιμοι γιὰ τὸ μαρτύριο, διότι ὁ Χριστὸς εἶναι ζωὴ, φῶς, γαλήνη. Μαζί Του, παντοῦ καὶ πάντα εἶναι ὁμορφα» (σελ. 131).

Ἐνα βιβλίον ποὺ ἀξίζει νὰ γραφεῖ, νὰ ἐκδοθεῖ, καὶ —πιὸ πολὺ— νὰ διαβαστεῖ ἀπὸ τοὺς νεοέλληνες ἀναγνώστες. Εὐγε!

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Ἁγίου Νικολάου Καβάσιλα, ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ ΖΩΗΣ (Λόγοι ἑπτὰ), σὲ Μετάφραση. Ἐκδ. Ἱεροῦ Ἱουχαστηρίου Εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, Σουρωτὴ Θεσσαλονίκης (β' ἔκδοσις) 1995, σελ. 260.

Ἡ ἐποχὴ μας, μὲ τὴν ἀνθροπὴ τῆς μοναχικῆς ζωῆς, ἐνθυμίζει παλαιότερες ἐποχὲς ἀναγεννήσεως τῶν πατερικῶν γραμμάτων, ποὺ ὀφειλόταν κυρίως στὶς μεγάλες μορφὲς τοῦ Μοναχισμοῦ. Τὴν ἀνθροπὴ αὐτῆ, ποὺ διακρίνομε σήμερον πιὸ πολὺ στὸν **γυναικεῖο Μοναχισμό**, συνοδεύουν ὄχι μονάχα ἐξωτερικὲς οἰκοδομὲς καὶ ὀργανωμένα μοναστικὰ συγκροτήματα, μὲ τάξιν καὶ νοικοκυρωσύνῃ, ἀλλὰ καὶ ἄλλα ἔργα πνευματικὰ: ἐπίδοσις στὰ ἐκκλησιαστικὰ γράμματα καὶ στὶς λειτουργικὲς τέχνες, μὲ εὐεργετικὴν ἐπίδραση στὴν κοινωνίαν, καὶ ἰδιαίτερα στὸ ἐκκλησιαστικὸ πλήρωμα. Εἶναι πολλὰ εὐλογημένα παραδείγματα στοὺς παραπάνω τομεῖς, ποὺ μᾶς δίνουν πολλὴ χαρὰ ὅταν τὰ γνωρίζουμε, καὶ δὲν διστάζουμε νὰ τὰ ἐπαινοῦμε καὶ νὰ τὰ ἐξαίρουμε. Ὅπως τὸ βιβλίον, ποὺ παρουσιάζουμε σήμερον, τὸ ὁποῖο εἶναι καρπὸς ἀγάπης τῶν Μοναχῶν πρὸς τὴν πνευματικὴν ζωὴ καὶ πρὸς τοὺς ἐν πνεύματι ἀδελφούς τους, εἴτε ζοῦν στὰ Μοναστήρια εἴτε στὸν κόσμον. Οἱ Μοναχὲς τοῦ Ἱουχαστηρίου τῆς Σουρωτῆς διάλεξαν ἐν' ἀπὸ τὰ καλύτερα πατερικὰ ἔργα καὶ μᾶς τὸ δίνουν σήμερον σὲ μιὰ ζωντανὴ καὶ σωστὴ δημοτικὴ γλῶσσα: κατανοητῆ, ἀπλῆ, δίχως ἀκρότητες πρὸς τὴ μιὰ ἢ τὴν ἄλλη πλευρά. Ἀποδίδουν στὰ σύγχρονα γλωσσικὰ σχήματα (χρησιμοποιοῦντας καὶ καθαρευουσιάνικα ἢ λόγια στοιχεῖα) ὄλο τὸ κείμενον τοῦ ἁγίου Νικολάου Καβάσιλα, κρατῶντας στὸ πρωτότυπον τὶς ἀγιογραφικὲς ρῆσεις καὶ ἀναφορὰς καὶ διασώζοντας ἔτσι τὴν ἱερότητα τῶν ἱερῶν κειμένων.

Ἡ ἔκδοσις, ὅπως μᾶς πληροφοροῦν οἱ ἅγιες Μοναχὲς στὸ «Εἰσαγωγικὸ Σημειώμα» τους, χωρὶς νὰ εἶναι κριτικὴ, βασίζεται στὸ κείμενον τῆς Ἑλληνικῆς Πατρολογίας τοῦ Migne (τόμ. 105), ἔχει ὁμως, σὲ δύσκολα σημεῖα, συμβουλευτεῖ καὶ ἄλλους

δύο σημαντικοὺς κώδικες ποὺ περιέχουν τὸ ἔργον (Ἱ. Μ. Ξενοφῶντος 45 καὶ Paris. Gr. 1241). Στὴν πνευματικὰ ἐπιφελέστατην αὐτῆ ἔκδοσι, μᾶς προσφέρεται ἢ μετάφρασις τῶν ἑπτὰ Λόγων τοῦ Καβάσιλα, δίχως τὸ κείμενον στὸ πρωτότυπον ἢ ἄλλα σχόλια. Ὡστόσο, ὁ ἀναγνώστης ποὺ θὰ θελήσει νὰ προστρέξει στὸ πρωτότυπον ἔχει στὸ περιθώριον τὶς ἐνδείξεις - παραπομπὲς στὶς στήλας τῆς Πατρολογίας, καθὼς καὶ τὶς ἀγιογραφικὲς μαρτυρίες, μὲ πατερικὰ παράλληλα, στὶς ὑποσελίδες παραπομπῆς. Βέβαια, ἢ ἀπουσία ἐνὸς κριτικῶς ἀποκαταστημένου κειμένου τῶν Λόγων αὐτῶν τοῦ Καβάσιλα, πρέπει νὰ δημιουργήσῃ κάποια προβλήματα στὸ ἔργον τῶν μεταφραστῶν, ὅπως ὑπογραμμίζει στὸν πρόλογον τοῦ τόμου ὁ καθηγητὴς κ. Γ. **Μαντζαριδης**, ἀλλ' αὐτὰ ξεπεράσθησαν μὲ τὴν χρῆσιν τῶν ἄλλων παλαιῶν χειρογράφων κωδίκων: «Παράλληλα ὑπῆρχαν καὶ οἱ ἐγγενεῖς δυσκολίες, ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὸ πηγαῖον, δυναμικὸν καὶ μερικὲς φορὲς ἐλλειπτικὸν ὕψος τοῦ συγγραφέα. Γιὰ ν' ἀντιμετωπιστοῦν ὄλ' αὐτά, χρειάστηκε ἐπίπονη καὶ μακροχρόνια ἐργασία, ἢ ὁποία ὁμως παρουσίασε ἕναν εὐλογημένον καρπόν. Ἔτσι, προσφέρεται στὸ νεοἑλλῆνα ἀναγνώστη μιὰ νέα δυνατότητα νὰ προσεγγίσῃ τὸ ὑπέροχον αὐτὸ θεολογικὸν ἔργον καὶ νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὸ πλούσιον περιεχόμενον του» (σελ. 12).

Ὅλοι οἱ Λόγοι, ποὺ περιέχονται στὸν τόμον **Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς**, φωτίζουν καὶ ἀναλύουν τὴ σωτήρια δύναμιν τῶν **ἱερῶν Μυστηρίων** μέσα στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν τέκνων τῆς, ποὺ ἢ ἀπειρη φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ μᾶς χαρίζει. Ὁ ἀναγνώστης τοῦ βιβλίου, θὰ εὐχαριστηθῇ καὶ θὰ ὠφεληθῇ διαβάζοντας τὸ ἐξαισιῶν αὐτὸ βιβλίον, γιὰ τὸ θὰ βοηθηθῇ στὴ συνάντησιν μὲ τὸ Χριστόν, ποὺ «ὄταν Τὸν ἐπικαλούμαστε δὲν χρειάζομαστε γιὰ τὶς δεήσεις μας προετοιμασία καὶ ἰδιαίτερον τρόπον, οὔτε φωνὴν δυνατὴν. Γιὰ τὸ δὲν ὑπάρχει τόπος ποὺ νὰ μὴν παρευρίσκηται, οὔτε εἶναι δυνατὸν νὰ μὴν εἶναι κοντὰ μας Αὐτός, ποὺ γιὰ ὅσους τὸν ζητοῦν εἶναι πιὸ κοντὰ καὶ ἀπὸ τὴν καρδίαν τους... Θὰ ἐπαρκέσῃ καὶ θὰ τονώσῃ τὴν προσπάθειάν μας καὶ θὰ ξεριζώσῃ τὴν ραθυμίαν τῆς ψυχῆς ὁ Ἄρτος, ποὺ στηρίζει τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὸς ἦρθε ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ ἔφερε τὴν ζωὴν. Μὲ αὐτὸν πρέπει νὰ τρεφώμαστε καὶ αὐτὸν νὰ ἐπιζητοῦμε μὲ κάθε τρόπον, καὶ, μετέχοντας συνεχῶς σ' αὐτὸ τὸ Δεῖπνον, νὰ φυλαγώμαστε ἀπὸ τὸ λιμόν. Ἄς μὴν ἀπέχουμε ἀπὸ τὴν Τράπεζαν περισσότερον ἀπ' ὅσον πρέπει, μὲ τὴν πρόφασιν ὅτι δὲν εἴμαστε ἀξιοὶ τῶν Μυστηρίων, γιὰ νὰ μὴν ἐξασθενήσῃ καὶ ἀχρηιωθῇ τελείως ἢ ψυχὴ μας, ἀλλ' ἄς προσερχώμαστε στοὺς

ιερείς για την εξομολόγηση τών ἁμαρτιῶν καὶ κατόπιν ἃς πίνουμε ἀπὸ τὸ καθαρτήριο Αἵμα» (σελ. 207-208).

Συγχαρητήρια στὸ 'Ι. 'Ησυχαστήριο καὶ ἄνωθεν δύναμη γιὰ τὴν προσφορὰ καὶ ἄλλων ἀναλόγων ἔργων, γιὰ τὸ καλὸ τῆς 'Εκκλησίας καὶ τών πιστῶν τέκνων τῆς.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

'Αρχιμ. Χρυσοστόμου Καραγκούνη, ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΟΣΙΟΥ ΑΒΒΑ ΖΩΣΙΜΑ, 'Αθήνα 1995, σελ. 110.

'Επαινετὴ καθ' ὅλα ἡ προσπάθεια τοῦ καλοῦ π. Χρυσοστόμου, νὰ ἐκδώσει τὸν **Βίο** (μὲ σύγχρονο λογοτεχνικὸ ἔνδυμα) τοῦ ἁγίου Ζωσιμᾶ (σελ. 13-24), καὶ τὴν **'Ακολουθία** τοῦ Ἁγίου, ποίημα τοῦ γνωστοῦ ὑμνογράφου κ. **Χαρ. Μπουῖσια**, καὶ μάλιστα σὲ δίχρωμη καὶ καλαίσθητη ἐκδοση. Ἀξίζουν συγχαρητήρια καὶ στοὺς Ἐπιτρόπους τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ καὶ στὸν ἱερατικῶς Προϊστάμενο, π. Χρυσόστομο, ποὺ ἔκαμαν τόσες δαπάνες καὶ τόσους κόπους, γιὰ νὰ φέρουν εἰς φῶς τὴν Ἱερὰ Ἀκολουθία γιὰ τὸν ἄββᾶ Ζωσιμᾶ, πρὸς τιμὴν τοῦ ὁποίου βρῖσκεται ἱερὸς Ναὸς (ὁ παλαιός, ποὺ ξαναχτίστηκε τὸ 1970), ἴσως ἀπὸ τοὺς σπάνιους, ἂν ὄχι ὁ μοναδικός, στὸν ἑλληνικὸ χῶρο.

Ὅμως, ἃς μοῦ ἐπιτρέψει ὁ π. Χρυσόστομος νὰ παρατηρήσω, πὼς ἡ ἐκδοση θὰ ἦταν ἄφογη, ἂν σταματοῦσε στὸ **Βίο** καὶ στὴν **'Ακολουθία** τοῦ Ἁγίου. Ὅλα τ' ἄλλα, ποὺ ἀκολουθοῦν εἶναι ἱστορικὰ καὶ τουριστικά, ποὺ θὰ ἔπρεπε ν' ἀποτελέσουν τὸ ἀντικείμενο μιᾶς ἄλλης ἐκδόσεως. Ὅποιοι καὶ ἂν εἶναι οἱ χορηγοί, δὲν πρέπει ἐμεῖς ν' ἀναμειγνύουμε ἄσχετα πράγματα σ' ἐκκλησιαστικὲς ἐκδόσεις. Καλὴ καὶ ἡ λαογραφία, καὶ οἱ ὁμορφιές, καὶ τὰ ἄλλα στοιχεῖα τῆς Τιθορέας, ἀλλὰ δὲν ἔχουν ἐδῶ τὴ θέση τους. Οἱ σχετικὲς φωτογραφίες μποροῦν νὰ δημοσιευτοῦν σὲ ξεχωριστὸ ἱστορικὸ βιβλίον· ἐδῶ μόνο ἱερὲς εἰκόνες ἔχουν θέση. Αὐτά, φυσικά, γι' ἄλλη ἐκδοση τοῦ βιβλίου, ποὺ εὐχόμεστε νὰ γίνει σύντομα.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Η ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ (Κείμενο - Ἑρμηνευτικὴ ἀπόδοση - Σχόλια). **ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗ ΘΕΙΑ ΜΕΤΑΛΛΗΣΗ** (Κείμενο - Μετάφραση), ἐκδ. Ἱ. Ναοῦ Ἁγίας Τριάδος Ἁγίου Νικολάου Κρήτης, 1996, σελ. 134.

Ὁ πολυγραφώτατος Πρωτοπρεσβύτερος π. **Εὐάγγελος Παχυγιαννάκης**, ποὺ ἀπὸ μετριοφροσύνη δὲν βάζει τ' ὄνομά του στὸ βιβλίον, ἐκοπίασε

πολὺ γιὰ νὰ δώσει ἓνα κατάλληλο πνευματικὸ βοήθημα «γιὰ καλύτερη συμμετοχὴ τών πιστῶν» στὴ θ. Λειτουργία. Παρ' ὄλες τὶς ἐπιφυλάξεις, ποὺ μπορεῖ κανεὶς νὰ ἔχει, γιὰ τὴ «συμμετοχὴ τῆς γυναικείας φωνῆς» στοὺς σύγχρονους ἐκκλησιαστικούς χοροὺς τών ἐνοριακῶν ναῶν (ὅπως ἤθελε ὁ Λαοδικεῖας Μάξιμος τὸ 1952, μὲ πρότασή του πρὸς τὴ Σύνοδο τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου), τὸ Προλογικὸ Σημεῖωμα τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Πέτρως κ. **Νεκταρίου** καὶ τὸ Εἰσαγωγικὸ Σημεῖωμα τοῦ π. Εὐαγγέλου προσφέρουν θετικὴ ὑπηρεσία στὸν ἀναγνώστη τοῦ βιβλίου, ἐκλαίκεύοντας τὰ στοιχεῖα καὶ τὶς βασικὲς ἔννοιες τῆς λατρείας, πράγμα ποὺ θὰ συμπληρώσουν πρὸ βαθιὰ τὰ «Ἑρμηνευτικὰ σχόλια» (σελ. 79-110), μὲ τὶς παραγράφους - ὑποσημειώσεις τους. Μετὰ τὴν «κυριώτερη Βιβλιογραφία», στὸ Παράρτημα (σελ. 113-131), ὁ π. Εὐάγγελος παραθέτει τὰ ἀναστάσιμα Ἀπολυτίκια, τὰ Εἰσοδικὰ καὶ τὰ Κοντάκια Δεσποτικῶν καὶ Θεομητορικῶν ἑορτῶν, καθὼς καὶ τοὺς εἰρμούς τῆς θ' ᾠδῆς ἢ ἄλλα τροπάρια, τὰ ὁποῖα ψάλλονται ἀντὶ τοῦ «Ἄξιόν ἐστι».

Ἐκεῖνο ποὺ πρέπει ἰδιαίτερα νὰ ὑπογραμμιστεῖ ἐδῶ (παρὰ τὶς ἀντιρρήσεις πρὸς τὰ Ἑγκόλπια καὶ τὶς μεταφράσεις λειτουργικῶν κειμένων), εἶναι ἡ λογοτεχνικὴ καὶ στρωτὴ γλώσσα στὴ μετάφραση - ἐρμηνευτικὴ ἀπόδοση τών ἱερῶν κειμένων, δηλ. τῆς θ. Λειτουργίας τοῦ ἱ. Χρυσοστόμου καὶ τῆς Εὐχαριστίας «μετὰ τὴν θεῖαν Μετάληψιν». Εἶναι γλώσσα ποὺ δὲν προκαλεῖ ἔχει κάτι τὸ ποιητικόν, καὶ —ὄχι σπάνια— κάτι τὸ κατανυκτικόν.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Δημητρίου Τρακατέλλη, μητροπολίτου Βρεσθένης, **ΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ ΕΡΜΗΝΕΥΟΥΝ**. Ἀπόψεις Πατερικῆς Βιβλικῆς Ἑρμηνείας. Ἀθήνα 1996, σχῆμα 14,5X22,5 ἐκατ., σσ. 256.

Ἡ Ἁγία Γραφὴ ἀποκαλύπτει στὸν ἄνθρωπο —ὅπως ἐπισημαίνει ὁ Σεβ. συγγραφεὺς— ἓναν θαυμαστό, μοναδικὸ καὶ ὑπέροχο κόσμον: τὸν κόσμον τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Ὁ ὁποῖος, ὅμως, δὲν προσεγγίζεται πρὸχειρα καὶ εὐκόλα. Στὴν ἐξερεύνησή του καὶ στὴν κατανόησή του χρειάζονται ὁδηγοὶ προικισμένοι μὲ σοφία καὶ ἀγιότητα. Τέτοιοι ὁδηγοὶ εἶναι οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Πλευρὲς τοῦ ὑπέροχου ἐρμηνευτικοῦ ἔργου τους παρουσιάζει τὸ θαυμάσιο καὶ σὲ ἐμφάνιση αὐτὸ βιβλίον, παραθέτοντας δείγματα τῆς κολοσσιαίας, πολυσύνθετης καὶ ἀκτινοβόλου ἐξηγητικῆς προσφορᾶς τους.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 89/1996

«Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν ὑπ' ἀρ. 5/1978 καὶ 12/1980 Κανονισμῶν»

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 42 παράγρ. 2 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.
2. Τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 152 παράγρ. 71 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 5/1978 Κανονισμοῦ καὶ τοῦ ἀρθροῦ 5 παράγρ. 37 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 12/1980 Κανονισμοῦ.
3. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 374/18.11.1996 πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Φθιώτιδος.
4. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 314/79/18.10.1996 πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Λαρίσης καὶ Τυρνάβου.
5. Τὴν ἀπὸ 28.11.1996 Γνωμοδότησιν τοῦ Νομικοῦ Γραφείου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.
6. Τὴν ἀπὸ 11.12.1996 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.

ΨΗΦΙΖΕΙ

Τὸν ὑπ' ἀριθμ. 89/1996 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΝ, «Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν ὑπ' ἀριθμ. 5/1978 καὶ 12/1980 Κανονισμῶν» ἔχοντα οὕτω:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 89/1996

«ΠΕΡΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΩΣ
ΤΩΝ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 5/1978 ΚΑΙ 12/1980
ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ»

Ἄρθρον 1

Ἡ παράγραφος 71 τοῦ ἀρθροῦ 152 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 5/1978 Κανονισμοῦ ἐν ἣ διαρθροῦνται αἱ ὑπαλληλικάι θέσεις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος τροποποιεῖται, συμπληροῦνται καὶ ἀντικαθίσταται ὡς ἀκολουθῶς:

«71. Τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Π.Ε.

Κλάδος Π.Ε. 1 Κληρικῶν Μετακλητῶν.
Μία (1) θέσις Πρωτοσυγγέλλου.
Μία (1) θέσις Γενικοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου.
Κλάδος Π.Ε. 2 Διοικητικοῦ - Οἰκονομικοῦ.
Τρεῖς (3) θέσεις ἐπὶ βαθμοῖς Δ-Α'.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Τ.Ε.

Κλάδος Τ.Ε. 1 Διοικητικοῦ - Οἰκονομικοῦ.
Μία (1) θέσις ἐπὶ βαθμοῖς Δ-Α'.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Δ.Ε.

Κλάδος Δ.Ε. 1 Γραφῶν.
Τρεῖς (3) θέσεις ἐπὶ βαθμοῖς Δ-Α'.
Κλάδος Δ.Ε. 2 Ὁδηγῶν.
Μία (1) θέσις ἐπὶ βαθμοῖς Δ-Α'.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Υ.Ε.

Κλάδος Υ.Ε. 1 Κλητῆρων.
Μία (1) θέσις ἐπὶ βαθμοῖς Ε-Β'.
Κλάδος Υ.Ε. 2 Εὐτρεπιστριῶν.
Μία (1) θέσις ἐπὶ βαθμοῖς Ε-Β'».

Ἄρθρον 2

Ἡ παράγραφος 37 τοῦ ἀρθροῦ 5 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 12/

1980 Κανονισμοῦ ἐν ἣ διαρθροῦνται αἱ ὑπαλληλικάι θέσεις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λαρίσης καὶ Τυρνάβου τροποποιεῖται, συμπληροῦνται καὶ ἀντικαθίσταται ὡς ἀκολουθῶς:

«37. Τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λαρίσης καὶ Τυρνάβου.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Π.Ε.

Κλάδος Π.Ε. 1 Κληρικῶν Μετακλητῶν.
Μία (1) θέσις Πρωτοσυγγέλλου.
Μία (1) θέσις Γενικοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου.
Κλάδος Π.Ε. 2 Διοικητικοῦ - Οἰκονομικοῦ.
Τρεῖς (3) θέσεις ἐπὶ βαθμοῖς Δ-Α'.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Τ.Ε.

Κλάδος Τ.Ε. 1 Διοικητικοῦ - Οἰκονομικοῦ.
Μία (1) θέσις ἐπὶ βαθμοῖς Δ-Α'.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Δ.Ε.

Κλάδος Δ.Ε. 1 Γραφῶν.
Τρεῖς (3) θέσεις ἐπὶ βαθμοῖς Δ-Α'.
Κλάδος Δ.Ε. 2 Ὁδηγῶν.
Μία (1) θέσις ἐπὶ βαθμοῖς Δ-Α'.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Υ.Ε.

Κλάδος Υ.Ε. 1 Κλητῆρων.
Μία (1) θέσις ἐπὶ βαθμοῖς Ε-Β'.
Κλάδος Υ.Ε. 2 Εὐτρεπιστριῶν.
Μία (1) θέσις ἐπὶ βαθμοῖς Ε-Β'».

Ἄρθρον 3

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἀρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἄρθρον 4

Ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ προκαλεῖται δαπάνη εἰς βᾶρος τῶν προϋπολογισμῶν τῶν Νομικῶν Προσώπων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων Φθιώτιδος, καὶ Λαρίσης καὶ Τυρνάβου, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιορισθῇ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11ῃ Δεκεμβρίου 1996

- † Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος
- † Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
- † Ὁ Κορίνθου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ
- † Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας ΣΤΕΦΑΝΟΣ
- † Ὁ Σύρου, Τήνου, Ἀνδρου, Κέας καὶ Μήλου ΔΩΡΟΘΕΟΣ
- † Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου ΤΙΤΟΣ
- † Ὁ Ἰωαννίνων ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ
- † Ὁ Γρεβενῶν ΣΕΡΓΙΟΣ
- † Ὁ Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
- † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης ΜΕΛΕΤΙΟΣ
- † Ὁ Ἱερισσοῦ, Ἀγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ
- † Ὁ Νικαίας ΑΛΕΞΙΟΣ
- † Ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου ΙΕΡΟΘΕΟΣ

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Διαυλείας Δαμασκηνός

ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ

ΠΡΑΞΗ 245

Περὶ ἀνασυγκροτήσεως τοῦ «Κεντρικοῦ Γραφείου Ὁρθοδόξου Παρουσίας» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορίνθου.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει:

α) Τὶς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 29, παράγρ. 2 τοῦ Νόμου 590/1977 «περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», σὲ συνδυασμὸ μὲ τὸ ἄρθρο 20 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/1970 Κανονισμοῦ (Φ.Ε.Κ. 185/τ. Α/11.9.1970).

β) Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 186/30.12.1986 πράξη Ἡμῶν «περὶ ἰδρύσεως Γραφείου Ἀντιαιρετικοῦ Ἀγῶνος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κορίνθου».

γ) Τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ γνωστὲς αἱρέσεις, καὶ οἱ παραθρησκευτικὲς καὶ σατανιστικὲς ὀργανώσεις ἐμφανίζονται τελευταῖα προκλητικὲς καὶ ἐπικίνδυνες γιὰ τὸ χριστεπώνυμο πλήρωμα τῆς Πατρίδος καὶ τῆς Ἐπαρχίας μας, λόγῳ τῆς ἀσυστόλου προπαγάνδας των καὶ πρὸς ἄμυνα ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδόξου πίστεώς μας.

δ) Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 992/18.6.1996 πρόταση ἡμῶν πρὸς τὴν Ἱερά Σύνοδο.

ε) Τὴν ἀπὸ 26.8.1996 Ἐγκριτικὴ Ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου,

Ἀποφασίζομε

Τὴν ἀνασυγκρότηση τοῦ Γραφείου Ἀντιαιρετικοῦ Ἀγῶνος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορίνθου πού φέρει ἐφεξῆς τὴν ἐπωνυμία: «ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ Ἱ. Μ. ΚΟΡΙΝΘΟΥ».

Ἡ διοίκηση καὶ ἡ λειτουργία τοῦ Γραφείου διέπεται ἀπὸ τοὺς ὅρους τοῦ Καταστατικοῦ, πού ἐγκρίθηκε ἀπὸ τὴν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ θὰ δημοσιευθεῖ στὸ ἐπίσημο Δελτίο «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Κόρινθος, 31η Αὐγούστου 1996
Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Κορίνθου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ
ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
ΤΟΥ «ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ»

Ἄρθρο 1

Τίτλος - Ἔδρα - Σφραγίδα

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 245/1996 πράξεως τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κορίνθου κ. Παντελεήμονος, ἀνασυγκροτεῖται τὸ Γραφεῖον Ἀντιαιρετικοῦ Ἀγῶνος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορίνθου πού συνεστήθη μὲ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 186/30-12-1986 πράξη του καὶ θὰ φέρει ἐφεξῆς τὴν ἐπωνυμία: «ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ Ἱ. Μ. ΚΟΡΙΝΘΟΥ».

Ἔδρα τοῦ «Κεντρικοῦ Γραφείου Ὁρθοδόξου Παρουσίας» εἶναι τὸ Γραφεῖο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίων Μακαρίου καὶ Γεωργίου Κορίνθου. Τὸ Γραφεῖο ἔχει δική του κυκλικὴ σφραγίδα, ἡ ὁποία φέρει στὸ κέντρο τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ, πέριξ αὐτοῦ τὶς λέξεις «ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ» καὶ περιφερειακὰ «ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ».

Ἡ ἔδρα τοῦ Κεντρικοῦ Γραφείου Ὁρθοδόξου Παρουσίας, δύναται διὰ περιπτωτικoὺς λόγους νὰ κριθῆ ὅτι δέον ὅπως ἡ ἔδρα τύχη μεταθέσεως δι' ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρο 2

Σκοποὶ

α) Ἡ ἐντὸς τοῦ ὀρθοδόξου Χριστιανικοῦ πνεύματος διαρκῆς ἐνημέρωση τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ τῆς Κορινθίας, ἀμυντικὰ καὶ ἀγωνιστικὰ γιὰ τὴν ἀντορθόδοξη καὶ ἀνθελληνικὴ δρᾶση τῶν γνωστῶν αἱρέσεων, τῶν παραθρησκευτικῶν καὶ σατανιστικῶν ὀργανώσεων στὴν Ἐπαρχία μας καὶ στὴν Ἑλλάδα γενικότερα, καθὼς καὶ κατὰ ὅποιον ἄλλο ἄποπειρα, πού ἀποσκοπεῖ στὴν ἀλλοίωση τῶν Ἑλληνικῶν παραδόσεων, καὶ τῆς Ὁρθοδόξου ταυτότητος τοῦ λαοῦ μας.

β) Ἡ ἐπαναφορὰ στοὺς κόλπους τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὧσων ἐπαγιδεύτηκαν καὶ ἐπλανήθησαν ἀπὸ κάθε εἶδους αἵρεση καὶ παραθρησκευτική ομάδα, μέσω καλόπιστου διαλόγου καὶ χριστιανικῆς ἀγάπης.

Ἄρθρο 3

Μέσα γιὰ τὴν ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν εἶναι:

1. Ἡ ἀξιοποίηση τοῦ ἀνθρώπινου δυναμικοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορίνθου μὲ τὴ συνδρομὴ ἱκανῶν πνευματικῶν ἀνθρώπων, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν.

2. Ἡ χρησιμοποίηση τῶν Μέσων Ἐνημέρωσης καὶ Ἐπικοινωνίας τοῦ Νομοῦ (τοπικὰ τηλεοπτικὰ κανάλια, ραδιοφωνικοὶ σταθμοί, ἐφημερίδες, περιοδικὰ κ.λπ.) σὲ καθημερινὴ ἢ περιοδικὴ βάση καὶ εἰ δυνατόν μὲ μόνιμα προγράμματα, τῆς ἐφημερίδας «ΤΟ ΒΗΜΑ» τῆς Ἐφημεριακῆς Ἐπιμελητείας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορίνθου, πάντοτε δι' οἰκοδομὴν πνευματικὴν καὶ διὰ ἐνημέρωση τοῦ λαοῦ σὲ θέματα αἱρέσεων καὶ παραθρησκείας.

3. Ἡ διοργάνωση κηρυγμάτων, διαλέξεων, ὁμιλιῶν σὲ πόλεις καὶ χωριά, καὶ στὰ Γυμνάσια καὶ Λύκεια τῆς Κορινθίας.

4. Ἡ δωρεὰν διανομὴ στοὺς πιστοὺς φυλλαδίων ἀντιαιρετικοῦ περιεχομένου.

5. Ἡ λειτουργία εἰδικῶν ἀντιαιρετικῶν Σεμιναρίων γιὰ κληρικούς καὶ λαϊκοὺς.

6. Ἡ ἀγωνιστικὴ παρουσία, προφορικὴ ἢ γραπτὴ, ἐνώπιον τῶν Πολιτικῶν, Ἀστυνομικῶν καὶ Δικαστικῶν Ἀρχῶν, ὅταν οἱ περιστάσεις τὸ ἀπαιτοῦν.

7. Ἡ ἠθικὴ, πνευματικὴ καὶ ὑλικὴ, κατὰ περίπτωσιν, συμπαράσταση στὰ θέματα τῶν αἱρέσεων.

8. Ὅποιες ἄλλες ἐνέργειες θὰ ἔκρινε τὸ Δ.Σ. τοῦ Γραφείου, πάντοτε μὲ τὴ κανονικὴ εὐλογία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κορίνθου.

Ἄρθρο 4

Διοίκηση

1. Τὸ «Κεντρικὸ Γραφεῖο Ὁρθοδόξου Παρουσίας» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορίνθου, διοικεῖται ἀπὸ ἐπταμελὲς Διοικητικὸ Συμβούλιο ποὺ ἀπαρτίζεται: ἀπὸ τὸ Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Κορίνθου ὡς Πρόεδρο, ἢ τὸν ἐκάστοτε νόμιμο ἀναπληρωτὴ του, τέσσερις κληρικούς καὶ δύο λαϊκοὺς, ποὺ ἔχουν ξεχωριστὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὰ θέματα τῶν αἱρέσεων, μὲ ἰσάριθμους ἀναπληρωματικούς.

2. Τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου διορί-

ζονται γιὰ θητεία τριῶν ἐτῶν μὲ πράξη τοῦ Μητροπολίτου Κορίνθου καὶ τὸ ἀξίωμά τους εἶναι τιμητικὸ καὶ ἄμισθο.

3. Τὸ Δ.Σ. συνέρχεται μετὰ ἀπὸ πρόσκληση τοῦ Προέδρου καὶ εὐρίσκεται σὲ νόμιμη ἀπαρτία ὅταν παρίστανται τουλάχιστον τέσσερα μέλη του. Συνεδρίαση τοῦ Δ.Σ. εἶναι ἄκυρη ἐὰν δὲν παρίσταται ὁ Πρόεδρος ἢ ὁ ἀναπληρωτὴς του. Σὲ περίπτωσιν ἰσοψηφίας ὑπερισχέει ἡ ψήφος τοῦ Προέδρου.

4. Κατὰ τὴν πρώτη Συνεδρίαση, τὸ Δ.Σ. ὀρίζει τὸν Γραμματέα καὶ τὸν Ταμία αὐτοῦ.

Ἄρθρο 5

Τηρούμενα βιβλία

Τὸ «Κεντρικὸ Γραφεῖο Ὁρθοδόξου Παρουσίας» Ἱ. Μ. Κορίνθου τηρεῖ ἀριθμημένα καὶ θεωρημένα ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη Κορίνθου τὰ παρακάτω βιβλία: Βιβλίον Πρακτικῶν Δ.Σ., Βιβλίον Ταμείου, Πρωτόκολλο εἰσερχομένης καὶ ἐξερχομένης ἀλληλογραφίας καὶ στέλεχος γραμματίων εἰσπράξεων καὶ ἐνταλμάτων πληρωμῆς.

Ἄρθρο 6

Πόροι τοῦ Γραφείου εἶναι:

1. Ἐτήσια ἐφάπαξ εἰσφορὰ τῶν ἱερῶν ναῶν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, ἀνάλογη μὲ τὴς οικονομικὴς δυνατότητές τους.

2. Ἐτήσια προαιρετικὴ ἐπιχορήγηση ἀπὸ τὸν προϋπολογισμό τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορίνθου ὡς καὶ τὸ προϊόν δίσκου στοὺς Ἱερούς Ναοὺς, γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτό.

3. Προαιρετικὴ εἰσφορὰ τῶν Ἱερέων καὶ Διακόνων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

4. Ἐπιχορηγήσεις ἀπὸ φυσικὰ ἢ νομικὰ πρόσωπα Δημοσίου καὶ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου (Δήμους, Κοινότητες καὶ Ὁργανισμοὺς).

5. Προαιρετικὴ εἰσφορὰ ἰδιωτῶν καὶ Συλλόγων.

6. Κάθε μορφῆς δωρεές, κληρονομίες καὶ κληροδοτήματα.

7. Τακτικὴ καὶ ἑκτακτὴ εἰσπράξεις ἀπὸ τὴ διοργάνωση ἐράνων, λαχειοφόρων ἀγορῶν, συναυλιῶν κ.λπ.

8. Κάθε ἄλλο ἔσοδο ποὺ προέρχεται ἀπὸ νόμιμη καὶ χρηστὴ πηγὴ.

Ἄρθρο 7

Περιουσία τοῦ «Κεντρικοῦ Γραφείου»

Σὲ περίπτωσιν καταργήσεως ἢ διαλύσεως τοῦ «Κεντρικοῦ Γραφείου Ὁρθοδόξου Παρουσίας» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορίνθου, ἡ ὁποιαδὴ-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 37, πρῆρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν κενῆς θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ

Ἁγίου Γεωργίου Ἀκαδημίας Πλάτωνος καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσιν τὴν Ἐφημεριακὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34/1α τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 6ῃ Δεκεμβρίου 1996

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
Ἐντολῆ Αὐτοῦ
Ὁ Πρωτοσύγκελλος
† Ὁ Μαραθῶνος ΜΕΛΙΤΩΝ

ποτε κτηθεῖσα κινητὴ ἢ ἀκίνητη περιουσία, καθὼς καὶ κάθε ἀποθεματικὸ κεφάλαιο, ἀνήκει καὶ θὰ παραδοθεῖ στὸ Νομικὸ Πρόσωπο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορίνθου.

Ἄρθρο 8

Γιὰ κάθε θέμα ποῦ δὲν ρυθμίζεται μὲ τὸ παρὸν Καταστατικὸ, ἀποφασίζει τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο, μὲ πλειοψηφία τῶν δύο τρίτων τῆς ὁλομελείας.

Ἄρθρο 9

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἄρχειται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ στὸ περιοδικὸ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἄρθρο 10

Κάλυψη δαπάνης

Ἀπὸ τίς διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ αὐτοῦ προκαλεῖται δαπάνη σὲ βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορίνθου, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας θὰ ἀντιμετωπίζεται κατὰ δύναμιν ἢ τῆ ἐνεργῶ πρωτοβουλία αὐτοῦ, ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει ἢ τμηματικῶς, ἢ καὶ ὑπὸ ἐπικουρικοῦ τυχὸν ταμείου λειτουργοῦντος παρὰ τῆ Ἱ. Μητροπόλει Κορίνθου.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
† Ὁ Κορίνθου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 37, πρῆρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν κενῆς θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ

Ἁγίας Ζώνης Κυψέλης καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσιν τὴν Ἐφημεριακὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34/1α τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 3ῃ Ιανουαρίου 1996

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
Ἐντολῆ Αὐτοῦ
Ὁ Πρωτοσύγκελλος
† Ὁ Μαραθῶνος ΜΕΛΙΤΩΝ

Ἱερὰ Μητρόπολις Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημεριῶν τῶν Ἱερῶν Ναῶν

1) Ἀποστόλου Θωμᾶ, Ἁγίου Θωμᾶ Μεσολογγίου, 2) Ἁγίου Χαραλάμπους Εὐνηνοχωρίου, 3) Ἁγίου Νεκταρίου Κάμπου Ἀμπελακίου καὶ 4) Ἁγίου Δημητρίου Ρίγανης

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Μεσολογγίῳ τῆ 4ῃ Δεκεμβρίου 1996

† Ὁ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Δημητριάδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίου Ἀθανασίου Μεγαλόβρυσου Ἀγιάς

καλούμεν τούς βουλομένους καί έχοντας τὰ κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπό τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Βόλῳ τῆ 23ῃ Δεκεμβρίου 1996

† Ὁ Δημητριάδος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Νικαίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημεριῶν τῶν ἱερῶν Ναῶν

1) Ἀγίας Μαρίνης Χαϊδαρίου καὶ 2) Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Αἰγάλεω

καλούμεν τούς βουλομένους καί έχοντας τὰ κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπό τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Νικαίᾳ τῆ 27ῃ Δεκεμβρίου 1996

† Ὁ Νικαίας ΑΛΕΞΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Πατρῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἄρθρων 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ ἱ. ναῷ

Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Ἀρόης Πατρῶν καλούμεν τούς βουλομένους ἵνα καταλάβωσιν τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ έχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν» προβλεπόμενα κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπό τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Πάτραις τῆ 30ῃ Δεκεμβρίου 1996

† Ὁ Πατρῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Μεγάρων καὶ Σαλαμίνας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις α) τῶν ἄρθρων 38, παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ ἱ. Ναῷ

Ἀγίου Δημητρίου Ἀσπροπύργου καλούμεν τούς βουλομένους ἵνα καταλάβωσιν τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ έχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν» προβλεπόμενα κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπό τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας, ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Μεγάροις τῆ 8ῃ Ἰανουαρίου 1997

† Ὁ Μεγάρων καὶ Σαλαμίνας ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Τηλ. καὶ Fax 72.18.308

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΣΕΡΑΦΕΙΜ
† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
† Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
† Ὁ Ναυπάκτου ΙΕΡΟΘΕΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Ὁμότ. Καθηγ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ἄρχων Διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Μ.Χ.Ε.
Τακτικὸν Μέλος τῆς «Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Παντοκράτωρ (εἰκόνα).
Οἴκουμ. Πατριάρχου Βαρθολομαίου, Ἀπόδειξις ἐπὶ τοῖς Χριστογενένοις.

Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, Ἔορτα Γράμματα.
Εὐαγγελίου Δ. Θεοδώρου, Σχεδιάσμα - Μνημόνιον ἐπισημάνσεων καὶ παραινέσεων πρὸς φοιτητάς.

Ἱεράς Συνόδου, Ἐγκύκλιος: 2615 (περὶ τῆς ἱερατικῆς διακονίας καὶ ἀποστολῆς) 2617 (εμφάνις κληρικῶν ἀπὸ Ραδιοφώνου ἢ Τηλεοράσεως) Περὶ τοῦ δημογραφικοῦ προβλήματος.

Μητροπ. Γρεβενῶν Σεργίου, Ἅγιος Ἰωάννης τῆς Ρύλας Βουλγαρίας (1050 ἔτη ἀπὸ τῆς κοιμήσεώς του).

Μητροπ. Κίτρους Ἀγαθονίκου, Προσφώνησις στὴν ἐνθρόνισις τοῦ Σεβ. Καστορίας κ. Σεραφεῖμ.

Μητροπ. Ν. Ἰωνίας Κωνσταντίνου, Ὑπόμνημα εἰς τὸν Κανόνα τῆς Ἐορτῆς Ὑμώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.

Μητροπ. Νικαίας Ἀλεξίου, Ἀρχιμ. Δωρ. Πολυκανδριώτη, Ὁ πρ. Σιανίου καὶ Σιατίτης Πολύκαρπος.

Εὐαγγελίου Δ. Θεοδώρου, Οἱ ἐν Αἰγίνῃ ἑορτασμοὶ τῆς 150ετηρίδος τῆς γεννήσεως τοῦ ἁγίου Νεκταρίου (1846-1996).

Παναγ. Ἱ. Μπούμη, Τὸ θαῦμα τοῦ γάμο τῆς Κανά καὶ οἱ δογματικοκανονικὲς του προεκτάσεις.

Γρ. Θ. Στάθης (ἐπιμέλεια), «Ἀμφοῖν τὴν τιμὴν (ἀναγόρευσις σὲ ἐπίτ. διδάκτορες τῶν Σ. Καρᾶ καὶ Σπ. Περιστερῆ).

Ἀρχιμ. Ἐμμανουὴλ Καλύβα, Ἀντιμετώπισις τοῦ προβλήματος τῆς ἀγάμης μητρότητας.

Ἀρχιμ. Χρυσ. Π. Ἀβαριανοῦ, Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος Doctor Eucharistiae.

Ἀρχιμ. Τιμοθέου Ρωμανά, Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἐν τῇ κοινότητι Νίζου Μπελογιάννη Οὐγγαρίας.

Μ. Πρωτοπρ. Γεωργίου Τσέτση, Ὁ Οἰκουμενισμὸς ὡς ποιμαντολόγος πρόβλημα.

Ἰωάννου Ν. Παπαμιχαλάκη, Λαμπρὸς ἑορτασμὸς τῆς 10ῆς ἐπετείου ἀπὸ τῆς καθιερώσεως τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου ὡς προστάτου τῶν Δικαστῶν.

Σωτηρίου Ἱ. Μπαλατσούκα, Ἡ ἀποταγὴ τοῦ κόσμου ὡς προϋπόθεσις συμφιλίωσης μετὰ τὸ Θεὸ καὶ τὸν κόσμον.

Ἱ. Μ. Χατζηφώτη, Ὁ Πατριάρχης ΚΠόλεως Κύριλλος ΣΤ' (1813-1818).

Ἰωάννου Δ. Μπονιάτου, Κωνσταντίνος Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισία.

Κανονισμὸς 89/1996 καὶ Πράξεις συστάσεως Ἐκκλ. Ἰδρυμάτων. Παράρτημα.